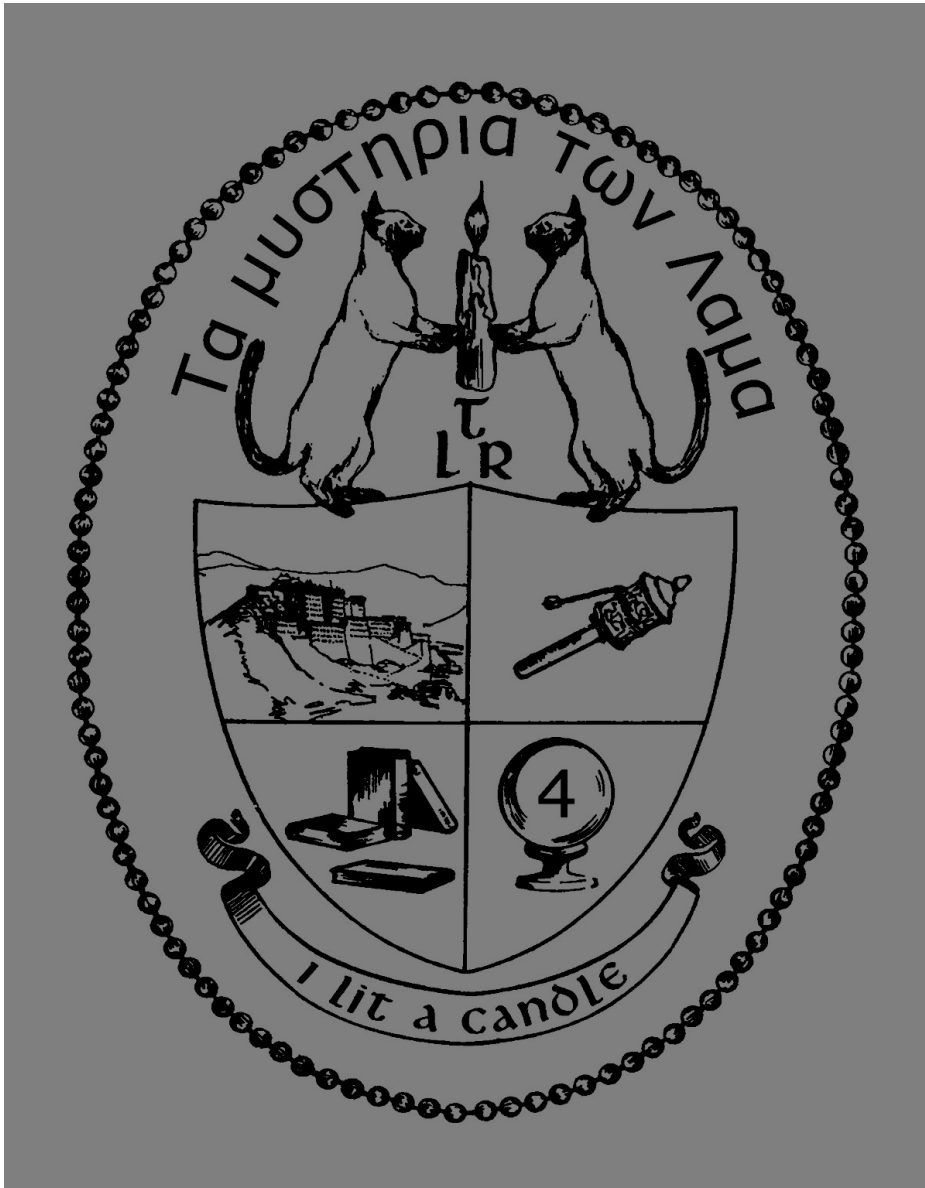

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΝΑ ΑΝΑΨΕΙΣ ΕΝΑ ΚΕΡΙ
ΠΑΡΑ ΝΑ ΚΑΤΑΡΙΕΣΑΙ ΤΟ ΣΚΟΤΑΔΙ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ.....	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ.....	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ.....	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ.....	68
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ.....	89
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ.....	111
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ.....	136
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ.....	160
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ.....	188
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ.....	208
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ.....	229
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ.....	239

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το βιβλίο αυτό γράφτηκε για να μιλήσει για το απόκρυφο, για τη δύναμη που κρύβει βαθιά μέσα του ο άνθρωπος. Είναι ένα βιβλίο απλό, στο ότι δεν υπάρχουν ξένες λέξεις, δεν υπάρχουν Σανσκριτικοί όροι, τίποτα από νεκρές γλώσσες. Ο μέσος άνθρωπος ζητά να καταλάβει αυτό που διαβάζει, δεν ζητά να προσπαθεί να μαντεύει το νόημα λέξεων που ούτε και ο μέσος συγγραφέας δεν καταλαβαίνει. Αν κάποιος συγγραφέας κατέχει το θέμα για το οποίο γράφει, δεν έχει ανάγκη να κρύψει την άγνοια του πίσω από τις λέξεις κάποιας παράξενης γλώσσας. Πάρα πολλοί άνθρωποι χάνονται στο λαβύρινθο των λέξεων. Οι νόμοι της ζωής όμως αληθινά είναι πολύ απλοί δεν υπάρχει ανάγκη να παρουσιάζονται φορώντας τούς επίσημους χιτώνες της μιας ή της άλλης μορφής αποκρυφισμού. Ούτε υπάρχει ανάγκη να επικαλείται κανείς άγιες αποκαλύψεις. Ο οποιοσδήποτε μπορεί να έχει τις ίδιες αποκαλύψεις, αν δουλέψει αναζητώντας τις. Καμιά θρησκεία δεν κρατά αποκλειστικά τα κλειδιά τού παραδείσου, ούτε ποτέ να μείνει κανείς αιώνια καταραμένος, επειδή μπαίνει στην εκκλησία φορώντας το καπέλο του ή έχοντας τα παπούτσια του. Στο Θιβέτ κάθε πύλη μοναστηριού φέρνει την επιγραφή. Χίλιοι μοναχοί, χίλιες θρησκείες. Πιστεύετε σ' όποια θρησκεία θέλετε, αν στη ζωή σας δεν κάνετε αυτό που δεν θέλετε να σας κάνουν, τότε σίγουρα στην ώρα της τελικής κρίσης θα δικαιωθείτε. Μερικοί υποστηρίζουν πως η εσωτερική γνώση μπορεί να αποκτηθεί μόνο αν ακολουθήσει κανείς αυτή ή την άλλη σχολή. Οι νόμοι της ζωής λένε. αναζήτησε και να βρεις. Το βιβλίο τούτο είναι καρπός μιας μακρόχρονης ζωής κι εκπαίδευσης από τα μεγαλύτερα μοναστήρια τον Θιβέτ, καρπός ικανοτήτων των κερδήθηκαν από την πιστή εφαρμογή των νόμων. Είναι η γνώση που διδάχτηκε από τούς αρχαίους και που μένει στις πυραμίδες της Αιγύπτου, τούς ναούς των Άνδεων και στη μεγαλύτερη κιβωτό απόκρυφης γνώσης του κόσμου, τα Θιβετιανά υψίπεδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Ήταν ένα ζεστό απόβραδο, υπέροχα κι ασυνήθιστα θερμό γι' αυτή την εποχή του χρόνου. Το γλυκό άρωμα τού λιβανιού ανέβαινε ήσυχα στην ατάραχη ατμόσφαιρα, χαρίζοντας μας τη γαλήνη του. Μακριά ο ήλιος έδνε, περιστοιχισμένος στη δόξα του, πίσω από τις πανύψηλες κορφές τον Ιμαλαΐων, βάφοντας τα χιονασκέπαστα βουνά με το κόκκινο, σαν αίμα, χρώμα του. Θαρρούσες πως ήταν μία προειδοποίηση για το αιματοκύλισμα που περίμενε το Θιβέτ στις μέρες που σύντομα έφταναν. Μακριές σκιές πλησίαζαν, έρποντας αργά στο χώμα, την πόλη την Λάσα, ανάμεσα στις δίδυμες κορφές της Ποτάλα και τού δικού μας Σακπόρι. Κάτω μας, στα δεξιά, ένα αργοπορημένο караβάνι έμπορων από την Ινδία τραβούσε προς το πάρκο Κάλινγκ η τη δυτική πύλη. Οι τελευταίοι από τούς πιστούς προσκυνητές έκαναν με ανάρμοστη βιασύνη το γύρο του δρόμου Λίγκχορ, σαν να φοβόταν μην τούς καταπιεί το βελούδινο σκοτάδι της νύχτας πού έπεφτε. Ο Κύ Τσού, η ευτυχισμένος ποταμός, κυλούσε εύθυμα στον ατέλειωτο δρόμο του προς τη θάλασσα, λαμπυρίζοντας κάτω από το λιγοστό πια φως, σαν να ευχαριστούσε την ετοιμοθάνατη μέρα. Η πόλη της Λάσα έλαμπε με τις χρυσές ανταύγειες από τις λάμπες λίπους. Από την κοντινή Ποτάλα μία τρομπέτα σήμανε το τέλος της μέρας, στέλνοντας τις νότες της να κυλήσουν σε όλη την κοιλάδα, για να αντηχήσουν ύστερα στις επιφάνειες των βράχων και να γυρίσουν πίσω σε μας με αλλοιωμένο τόνο. Κοιτούσα τη γνώριμη σκηνή, κοιτούσα τη γειτονική Ποτάλα, με τα εκατοντάδες φωτισμένα της παράθυρα και τούς μοναχούς κάθε βαθμού που έτρεχαν στα καθήκοντά τους στο τέλος της μέρας. **13**

Στην κορφή του τεράστιου κτιρίου, κοντά στα χρυσά μνήματα, μία

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

μοναχική μορφή, μόνη και απόμακρη, έμενε ακίνητη να κοιτά ολόγυρα. Όταν και οι τελευταίες ακτίνες του ήλιου βυθίστηκαν πίσω από τις οροσειρές, μία τρομπέτα ήχησε και πάλι, ενώ την ίδια στιγμή ο ήχος βαθύφωνων ψαλμών ακούστηκε από το Ναό. Γρήγορα χάθηκαν και οι τελευταίες φωτεινές ανταύγειες γρήγορα στόλισαν σαν κοσμήματα τον ουρανό τ' αστέρια. Ένας μετεωρίτης έγραψε ένα φωτεινό τόξο στον ουρανό, αφήνοντας μία τελευταία φλόγα δόξας λίγο πριν πέσει σαν μία χούφτα στάχτη στη Γη. Όμορφη νύχτα, Λόμπσανγκ, ακούστηκε να λέει μία πολυαγαπημένη φωνή. Πραγματικά όμορφη νύχτα, απάντησα, καθώς σηκωνόμουν γρήγορα όρθιος για να υποκλιθώ στον Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ. Κάθισε δίπλα σε κάποιο τοίχο και μου έκανε νόημα να κάνω κι εγώ το ίδιο. Δείχνοντας ψηλά, είπε. καταλαβαίνεις πως οι άνθρωποι, όπως εσύ και εγώ, μπορεί να φαίνονται όπως αυτά. Τον κοίταξα απορημένος. Πως μπορούσα να μοιάζω με τ' άστρα της νύχτας. Ο Λάμα ήταν ένας μεγαλόσωμος άντρας, όμορφος, με ένα ευγενικό κεφάλι. Μα ακόμα κι έτσι, δεν έμοιαζε καθόλου με τούς αστερισμούς του ουρανού. Γέλασε βλέποντας την απορημένη μου έκφραση. Πεζός όπως πάντα, Λόμπσανγκ, πεζός όπως πάντα, χαμογέλασε. Ήθελα να σου δώσω να καταλάβεις πως τα πράγματα δεν είναι πάντα αυτό που φαίνονται να είναι. Αν έγραφες το **ΩΜ ΜΑΝΙ ΠΑΤΜΕ ΧΟΥΜ** με τόσο μεγάλα γράμματα ώστε να γεμίσει όλη την κοιλάδα της Λάσα, κανείς από τούς κατοίκους της δεν θα μπορούσε να το διαβάσει, θα ήταν πολύ μεγάλο γι' αυτούς να το αντιληφθούν. Σταμάτησε για λίγο και με κοίταξε για να βεβαιωθεί ότι παρακολουθούσα την εξήγησή του, κι ύστερα συνέχισε. Με τον ίδιο τρόπο τ' άστρα είναι τόσο μεγάλα, που δεν μπορούμε να καταλάβουμε τι παριστάνουν πραγματικά. Τον κοίταξα, όπως κοιτά κανείς κάποιον που μιλά παράλογα. Τα άστρα παριστάνουν κάτι. Μα τα άστρα είναι μα φυσικά άστρα. Ύστερα σκέφτηκα για τα γράμματα που θα γέμιζαν όλη την κοιλάδα και το πως θα γίνονταν ακατανόητα εξαιτίας του μεγέθους τους. Η ευγενική φωνή συνέχισε. **14**

Φαντάσου πως συρρικνώνεσαι, πως μικραίνεις τόσο, που γίνεσαι σαν

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

ένας κόκκος άμμου. Πως θα σου φαινόμεουν τότε εγώ. Και ας υποθέσουμε ότι γίνεσαι ακόμα μικρότερος, τόσο μικρός που ο κόκκος της άμμου να γίνει ένας ολόκληρος κόσμος για σένα. Τότε τι θα έβλεπες από μένα. Σταμάτησε και μου έριξε ένα διαπεραστικό βλέμμα. Λοιπόν ρώτησε, τι θα έβλεπες. Έμενα να τον κοιτάζω, με το μυαλό σταματημένο και το στόμα ανοιχτό, σαν ψάρι στη στεριά. Θα έβλεπες, Λόμπσανγκ, συνέχισε ο Λάμα, μία ομάδα από διασκορπισμένους παντού κόσμους, που θα έπλεαν στο σκοτάδι. Εξαιτίας του μικρού σου μεγέθους θα έβλεπες τα μόρια του σώματός μου σαν ξεχωριστούς κόσμους, με τεράστια κενά ανάμεσα τους. Θα έβλεπες κόσμους να περιστρέφονται γύρω από άλλους, θα έβλεπες ήλιους που θα ήταν τα μόρια ορισμένων ψυχικών κέντρων, θα έβλεπες ένα ολόκληρο σύμπαν. Ο νους μου στέναξε, θα μπορούσα να ορκιστώ ότι το μηχανοστάσιο πάνω από τα φρύδια μου παλλόταν από την τρομερή προσπάθεια που κατέβαλε για να παρακολουθήσει όλη αυτή την παράξενη, γοητευτική εικόνα. Ο Οδηγός μου άπλωσε το χέρι του και σήκωσε απαλά το κεφάλι μου. Λόμπσανγκ. Είπε κρυφογελώντας, κοντεύεις να αλληθωρίσεις από την προσπάθεια να με καταλάβεις. Έγειρε γελώντας προς τα πίσω αφήνοντάς μου λίγες στιγμές για να συνέλθω κάπως. Ύστερα είπε. Κοίτα το υλικό του χιτώνα σου. Νιώσε το στα δάχτυλα σου. Το έκανα, νιώθοντας τρομερά ανόητος καθώς έβλεπα τα κουρελιάρικα, παλιά μου ρούχα. Ο Λάμα συνέχισε. Είναι ύφασμα, κάπως απαλό στην αφή. Δεν μπορείς να δεις από μέσα του. Μα φαντάσου ότι κρατάς ένα κρύσταλλο που το μεγεθύνει δέκα φορές. Σκέψου τώρα τα χοντρά νήματα από το μαλλί του γιάκ, το καθένα δέκα φορές παχύτερο από όσο το βλέπεις τώρα. Θα μπορούσες τότε να δεις φως ανάμεσα από τις ραφές. Μα και πάλι αν το μεγεθύνες ένα εκατομμύριο φορές, θα μπορούσε να περάσει από τις ραφές ένα ολόκληρο άλογο, μόνο που το κάθε νήμα θα ήταν τόσο τεράστιο, που δεν θα μπορούσες να σκαρφαλώσεις πάνω του. Αρχίζα πλέον να καταλαβαίνω, τώρα που μου το ξεκαθάρισε. **15**

Έμενα ακίνητος και σκεφτόμουν, κατανεύοντας όταν είπε ο Λάμα. Νοήματα που θύμιζαν αιωνόβια γριά. Κύριε. Είπα στο τέλος, τότε όλη η

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

ζωή δεν είναι παρά ένας χώρος πλημμυρισμένος από κόσμους. Δεν είναι ακριβός τόσο απλό, απάντησε. Μα κάθισε περισσότερο αναπαυτικά και θα σου διηγηθώ μερικά κομμάτια από τη γνώση που ανακαλύψαμε στο σπήλαιο των αρχαίων. Το σπήλαιο των αρχαίων. Φώναξα, γεμάτος περιέργεια. Θα μου διηγηθείτε γι' αυτό και την αποστολή. Ναι. Ναι. Μα ηρέμησε, έτσι θα γίνει. Μα πρώτα ας μιλήσουμε για τον Άνθρωπο και τη ζωή όπως πίστευαν ότι είναι οι αρχαίοι την εποχή της Ατλαντίδας. Ένωθα βαθιά μέσα μου απέραντο ενδιαφέρον για το σπήλαιο των αρχαίων, που μία αποστολή ανώτερων Λάμα είχε ανακαλύψει, και που ήταν μία μυθική πραγματικά αποθήκη γνώσεων και τεχνουργημάτων από την εποχή που η Γη ήταν ακόμα πολύ νέα. Ξέροντας καλά τον οδηγό μου ήξερα επίσης ότι δεν θα έπρεπε να περιμένω να μου διηγηθεί την ιστορία, παρά μόνο όταν αυτός ήταν έτοιμος και καταλάβαινα πως κάτι τέτοιο δεν είχε γίνει ακόμα. Ψηλά στον ουρανό έλαμπαν τ' άστρα σε όλη τους τη δόξα, ανεμπόδιστα σχεδόν από την αραιή ατμόσφαιρα του Θιβέτ. Στους Ναούς και τα μοναστήρια τα φώτα έσβηναν ένα ένα. Από κάπου μακριά ακούστηκε το λυπητερό ουρλιαχτό κάποιου σκύλου και τα γαυγίσματα που το ακολούθησαν από το χωριό Σο κάτω μας. Η νύχτα ήταν ήρεμη, γαλήνια, και κανένα σύννεφο δεν σκίαζε το πρόσωπο του νεογέννητου φεγγαριού. Οι σημαίες της προσευχής κρέμονταν δίχως ζωή στους ιστούς τους. Από κάπου μακριά ερχόταν το σιγανό τρίξιμο κάποιου τροχού προσευχής, καθώς ένας θρησκόληπτος μοναχός, γεμάτος προλήψεις και τυφλός απέναντι στη μέγιστη πραγματικότητα, γύριζε τον τροχό με τη μάταιη ελπίδα να κερδίσει την εύνοια των θεών.

Ο Λάμα, Οδηγός μου, χαμογέλασε ακούγοντας τον ήχο και είπε. Στον καθένα σύμφωνα με την πίστη του, στον καθένα σύμφωνα με τις ανάγκες του. Οι τελετουργικοί τύποι της θρησκείας είναι μία ανακούφιση για πολλούς. Εμείς όμως δεν πρέπει να κατηγορούμε κανένα που δεν έχει ταξιδέψει ακόμα αρκετά πάνω στο μονοπάτι η δεν είναι ικανός να σταθεί χωρίς υποστηρίγματα. **16**

Θα μιλήσω τώρα, Λόμπσανγκ, για τη φύση του Ανθρώπου. Ένωθα μεγάλη αφοσίωση γι' αυτόν τον Άνθρωπο, τον μόνο που είχε δείξει

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

κατανόηση και αγάπη. Άκουγα προσεκτικά για να του δικαιώσω την πίστη που είχε σε μένα. Αυτό έγινε τουλάχιστον στην αρχή της συζήτησής μας, γρήγορα όμως παρασύρθηκα από τη γοητεία του θέματος και άκουγα με φανερό ζήλο. Όλος ο κόσμος είναι φτιαγμένος από δονήσεις, η ζωή, τα άψυχα, αποτελούνται από δονήσεις. Ακόμα κι αυτά τα πανίσχυρα Ιμαλάια, είπε ο Λάμα, δεν είναι παρά μία μάζα από αιωρούμενα μόνια που δεν μπορούν να αγγίξουν το ένα τ' άλλο. Ο κόσμος, το Σύμπαν αποτελείται από απειροελάχιστα σωματίδια ύλης, γύρω από τα οποία στριφογυρίζουν άλλα όμοια. Όπως ακριβώς ο ήλιος μας έχει κόσμους που περιστρέφονται γύρω του χωρίς να τον αγγίζουν, κρατώντας πάντα την απόστασή τους, έτσι και καθετί που υπάρχει, είναι χτισμένο από τέτοιους περιστρεφόμενους κόσμους. Σταμάτησε και με κοίταξε με προσοχή προσπαθώντας να καταλάβει αν όλα όσα μου έλεγε ήταν κατανοητά, μα είδε ότι πολύ εύκολα μπορούσα να παρακολουθήσω τη σκέψη του. Συνέχισε. Τα φαντάσματα που εμείς οι διορατικοί μπορούμε και βλέπουμε στον Ναό είναι άνθρωποι, ζωντανοί άνθρωποι, που έχουν αφήσει αυτόν τον κόσμο και βρίσκονται σε μία διαφορετική κατάσταση, όπου τα μόνια τους απέχουν τεράστιες αποστάσεις μεταξύ τους και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να μπορεί το φάντασμα να περάσει μέσα από τον πιο πυκνό τοίχο, χωρίς να αγγίξει ούτε ένα μόνιό του. Αξιότιμε δάσκαλε, είπα, γιατί αισθανόμαστε μία ανατριχίλα, όταν ένα φάντασμα περνά βιαστικά δίπλα μας. Κάθε μόνιο, κάθε μικρό σύστημα ήλιου και πλανήτη περιβάλλεται από ηλεκτρικό φορτίο που δεν ανήκει στην κατηγορία του ηλεκτρισμού που παράγει ο άνθρωπος με τις μηχανές αλλά είναι πιο εκλεπτυσμένο σαν εκείνο που βλέπουμε τις νύχτες στον ουρανό να λαμπυρίζει. Όπως στους πόλους της Γης τρεμοσβήνει το βόρειο Σέλας, το ίδιο συμβαίνει και με το πιο μικρό σωματίδιο ύλης. Ένα φάντασμα, όταν έρχεται κοντά μας, δημιουργεί ένα αλαφρό τράνταγμα στην αύρα μας και αυτό μας κάνει να αισθανόμαστε την ανατριχίλα. Γύρω μας απλωνόταν η σιγαλιά της νύχτας τίποτε δεν τάραζε την ηρεμία.**17**

Παντού υπήρχε μία γαλήνη που μόνο σε χώρες σαν το Θιβέτ μπορεί κανείς να γνωρίσει. Το ηλεκτρικό φορτίο είναι αυτή η αύρα που βλέπουμε. ρώτησα. Ναι. Απάντησε ο Οδηγός μου, ο Λάμα Μινγκυάρ

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Ντόνταπ. Στις χώρες έξω από το Θιβέτ όπου σύρματα μεταφέρουν το ηλεκτρικό ρεύμα υψηλής τάσης μέσα από τη Γη, παρατηρείται ένα στέμμα που το αναγνωρίζουν οι ηλεκτρολόγοι. Σε αυτό το φαινόμενο στέμματος τα σύρματα εμφανίζονται τυλιγμένα από μία αύρα η ένα στέμμα γαλαζωπού χρώματος. Παρατηρείται κυρίως τις σκοτεινές, ομιχλώδεις νύχτες, αλλά φυσικά υπάρχουν άνθρωποι που μπορούν να το βλέπουν συνέχεια. Με κοίταξε σκεπτικά. Όταν θα πας στο Τσονγκινγκ για να μελετήσεις ιατρική, θα χρησιμοποιείς ένα όργανο που σχεδιάζει τα διαγράμματα των ηλεκτρικών κυμάτων του εγκεφάλου. Όλη η ζωή, το καθετί που υπάρχει, είναι ηλεκτρισμός και δόνησεις. Τώρα ζαλίστηκα. Απάντησα. Πως είναι δυνατόν η ζωή να είναι δόνηση και ηλεκτρισμός. Μπορώ να καταλάβω το ένα, όχι όμως και τα δύο. Μα αγαπητέ μου Λόμπσανγκ, είπε γελώντας ο Λάμα, δεν μπορεί να υπάρξει ηλεκτρισμός χωρίς δόνηση, χωρίς κίνηση. Η κίνηση παράγει τον ηλεκτρισμό, επομένως αυτά τα δύο είναι πολύ στενά συνδεδεμένα. Είδε την απορημένη μου έκφραση και με τις τηλεπαθητικές του δυνάμεις διάβασε τις σκέψεις μου. Όχι, είπε οποιαδήποτε δόνηση δεν είναι κατάλληλη. Ας σου το εξηγήσω καλύτερα με αυτόν τον τρόπο φαντάσου ένα πραγματικά τεράστιο σύνολο μουσικών πλήκτρων που να αρχίζει από εδώ και να χάνεται στο άπειρο. Η δόνηση που εμείς θεωρούμε σαν πλήρη, θα αντιπροσωπεύεται από μία νότα σε αυτά τα πλήκτρα. Η επομένη νότα θα αντιπροσωπεύει τον ήχο, η άλλη πάλι την όρασή. Άλλες νότες θα υποδηλώνουν αισθήματα, συναισθήματα, σκοπούς που δεν μπορούμε να καταλάβουμε όσο βρισκόμαστε σε αυτή τη Γη. Ένας σκύλος μπορεί να ακούει ψηλότερους ήχους από τον Άνθρωπο, ενώ πάλι ο άνθρωπος μπορεί να ακούει χαμηλότερους ήχους από το σκύλο. Πολλές φορές λέξεις που ο άνθρωπος ούτε καν υποψιάζεται ότι υπάρχουν, ο σκύλος τις ακούει γιατί ακριβώς λέγονται σε τέτοιους ήχους. Με αυτόν τον τρόπο μπορούν οι άνθρωποι του ονομαζόμενου πνευματικού κόσμου να επικοινωνήσουν με αυτούς που είναι ακόμα στη Γη, όταν βέβαια ο συνομιλητής τους έχει το ιδιαίτερο χάρισμα της τηλεπάθειας. **18**

Ο Λάμα σταμάτησε και γέλασε ελαφρά. Σε εμποδίζω να πας στο κρεβάτι σου, Λόμπσανγκ, αλλά θα έχεις δικό σου όλο το πρωινό για να συνέλθεις. Έγειρε το κεφάλι του και κοίταξε τα αστέρια που λαμπύριζαν

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

ζωηρά στον πεντακάθαρο ουρανό. Από τότε που επισκέφθηκα το σπήλαιο των αρχαίων και δοκίμασα τα περίφημα όργανα που βρίσκονται εκεί διατηρημένα με τη μεγαλύτερη προσοχή και απείραχτα απ' τα χρόνια της Ατλαντίδας, διασκεδάζω παίζοντας ένα περίεργο παιχνίδι. Με αρέσει να φαντάζομαι δυό μικρά ευαίσθητα πλάσματα, πίο μικρά ακόμα κι από το μικρότερο ιό. Δεν έχει σημασία τι σχήμα έχουν, ας συμφωνήσουμε όμως ότι είναι έξυπνα και ότι έχουν όργανα ανωτέρου επιπέδου. Φαντάσου τα να βρίσκονται σε κάποιον ανοιχτό χώρο του δικού μας απειροστού κόσμου, όπως κάνουμε και μεις τώρα. Ας τα ακούσουμε να μιλάνε. Μμμ. Τι όμορφη νύχτα. Αναφώνησε ο άλφα κοιτάζοντας προσεχτικά τον ουρανό από πάνω του. Ναι, απάντησε ο βήτα, σε κάνει να συλλογίζεσαι το σκοπό της ζωής, τι είμαστε, που πηγαίνουμε. Ο άλφα σκεπτόταν παρατηρώντας τα αστέρια που αναβόσβηναν ψηλά δημιουργώντας ατέλειωτες ομάδες. Κόσμοι χωρίς όρια, υπάρχουν εκατομμύρια, δισεκατομμύρια. Αναρωτιέμαι πόσοι από αυτούς να κατοικούνται. Ανόητο, ιεροσυλία, γελοίο. Τραύλισε ο βήτα. Ξέρεις ότι δεν υπάρχει ζωή πουθενά άλλου εκτός απ' το δικό μας κόσμο. Δεν μας λένε οι ιερείς μας ότι είμαστε φτιαγμένοι κατ' εικόνα του θεού. Και πως είναι δυνατόν να υπάρχει άλλο είδος ζωή διαφορετική από τη δική μας όχι, είναι αδύνατον, μου φαίνεται ότι τρελάθηκες. Ο άλφα μουρμούρισε κακόκεφα στον εαυτό του, καθώς απομακρυνόταν με μεγάλα βήματα. Μπορεί να κάνουν και λάθος, ξέρεις μπορεί να κάνουν και λάθος. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ μου χαμογέλασε και είπε. Υπάρχει και συνέχεια. Άκουσέ την. Σε κάποιο μακρινό εργαστήριο μιας επιστήμης που ακόμα ούτε καν την έχουμε ονειρευτεί, όπου είναι διαθέσιμα μικροσκόπια φανταστικών δυνάμεων, εργάζονται δυό επιστήμονες. Ο ένας κάθεται κουλουριασμένος πάνω σε έναν πάγκο με τα μάτια κολλημένα πάνω στο καταπληκτικής δύναμης μικροσκόπιο του. **19**

Ξαφνικά άρχισε να σπρώχνει πίσω το κάθισμα του, κάνοντας με θόρυβο μία χαρακιά πάνω στο γυαλισμένο πάτωμα. Κοίταξε, Τσάν. Φώναξε στο βοηθό του. Έλα να δεις. Ο Τσάν σηκώθηκε όρθιος, πλησίασε τον

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

ενθουσιασμένο ανώτερο του και κάθισε μπροστά στο μικροσκόπιο. Πάνω στην πλάκα έχω ένα χιλιοστό του κόκκου θειούχο μόλυβδο, είπε ο ανώτερος, κοίταξέ τον. Ο Τσάν τακτοποίησε τούς διακόπτες και σφύριξε με κατάπληξη. Φοβερό. Φώναξε. Είναι σαν να κοιτάς το Σύμπαν μέσα από τηλεσκόπιο. Λαμπερός ήλιος, περιστρεφόμενοι πλανήτες. Ο ανώτερος μίλησε μελαγχολικά. Αναρωτιέμαι, αν είχαμε αρκετή μεγέθυνση για να βλέπαμε κάποιον μεμονωμένο κόσμο αναρωτιέμαι αν υπάρχει ζωή εκεί. Ανοησίες. Είπε ο Τσάν απότομα. Φυσικά δεν υπάρχει ζωή. Δεν μπορεί να υπάρχει. Οι ιερείς μας δεν μας λένε ότι είμαστε φτιαγμένοι κατ' εικόνα του θεού, πως είναι δυνατόν να υπάρχει συνειδητή ζωή εκεί. Πάνω μας τα αστέρια συνέχιζαν το δρόμο τους χωρίς τελειωμό, αιώνια. Χαμογελώντας ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ έψαξε στο χιτώνα του και έβγαλε ένα κουτί με σπίρτα, ένα θησαυρό φερμένο από τη μακρινή Ινδία. Αργά αργά πήρε στα χέρια του ένα σπίρτο, θα σου δείξω δημιουργία, Λόμπσανγκ. Είπε χαρούμενα. Προσεκτικά έσυρε την άκρη του σπίρτου στη μία πλευρά του κουτιού και καθώς εκείνο έδωσε τη ζωή του στις φλόγες, το κράτησε μπροστά στα μάτια μου. Και την άλλη στιγμή το φύσηξε να σβήσει. Δημιουργία και διάλυση, είπε. Η φλόγα του σπίρτου ακτινοβόλησε ολόγυρα χιλιάδες σωματίδια, που το καθένα απομακρυνόταν από το άλλο. Το κάθε σωματίδιο ήταν ένας ξεχωριστός κόσμος, όλα τους ήταν ένα Σύμπαν. Και το Σύμπαν πέθανε όταν έσβησε η φλόγα. Μπορείς να πεις ότι δεν υπήρξε ζωή πάνω σ αυτούς τούς κόσμους. Τον κοίταζα αμήχανα, μη ξέροντας τι να πω. Αν ήταν κόσμοι, Λόμπσανγκ, και είχαν ζωή πάνω τους, για εκείνη τη ζωή οι κόσμοι θα είχαν μία διάρκεια εκατομμυρίων χρόνων. Μήπως είμαστε κι εμείς ένα αναμμένο σπίρτο. Μήπως ζούμε εδώ, με τις χαρές και τις λύπες μας κυρίως με τις λύπες μας. Νομίζοντας ότι ανήκουμε σε ένα κόσμο δίχως τέλος. Σκέψου γύρω από αυτά και θα μιλήσουμε περισσότερο αύριο.**20**

Σηκώθηκε όρθιος και σύντομα τον έχασα από τα μάτια μου. Διέσχισα δύσκολα τη σκεπή ψάχνοντας στα τυφλά για την σκάλα που οδηγούσε κάτω. Οι σκάλες μας ήταν διαφορετικές από αυτές τον δυτικού κόσμου. Δεν ήταν τίποτα άλλο παρά ξύλινοι πάσσαλοι που είχαν στερεωμένα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

πάνω τους ξύλινα οριζόντια ραβδιά. Βρήκα το πρώτο, το δεύτερο, το τρίτο κι εκεί το πόδι μου γλίστρησε πάνω στο χυμένο λίπος από κάποια λάμπα. Γκρεμίστηκα κάτω, για να προσγειωθώ σαν σωρός από κουρέλια στα πόδια της σκάλας, βλέποντας περισσότερα άστρα από όσα υπήρχαν στον ουρανό πάνω από το κεφάλι μου και ξεσηκώνοντας πολλές διαμαρτυρίες από τούς κοιμισμένους μοναχούς. Ένα χέρι φύτρωσε από κάπου στο σκοτάδι και μου έδωσε ένα χτύπημα που έκανε να ηχήσουν καμπάνες μέσα στο κεφάλι μου. Πήδηξα γρήγορα όρθιος κι έτρεξα να κρυφτώ στη σίγουρη αγκαλιά του σκοταδιού. Όσο πιο ήσυχα μπορούσα βρήκα ένα μέρος, όπου θα μπορούσα να κοιμηθώ τύλιξα το χιτώνα γύρω μου κι άφησα τη συνειδήσή μου να αναπαυθεί. Ούτε ακόμα κι ο θόρυβος βιαστικών βημάτων με ενόχλησε, ούτε καν τα γκονγκ και οι ασημένιες καμπάνες διέκοψαν τα όνειρά μου. Το πρωί είχε πια πολύ προχωρήσει όταν ξύπνησα από τις ζωηρότατες κλωτσιές κάποιου. Μισοκοιμισμένος αντίκρισα έναν χοντρό Τσέλα που φώναζε. Ξύπνα. Ξύπνα. Μα το ιερό ξίφος, είσαι τεμπέλικο σκυλί. Με κλώτσησε ξανά δυνατά. Άπλωσα τα χέρια μου, άρπαξα τα πόδια του και τα έστριψα με δύναμη. Έπεσε με φοβερή ορμή στο πάτωμα φωνάζοντας. Ο σεβαστός Ηγούμενος θέλει να σε δει, ηλίθιε. Παίρνοντας με μία κλωτσιά εκδίκηση για πολλές που μου είχε δώσει, ίσιωσα το χιτώνα μου και ξεκίνησα. Ούτε πρωινό ούτε τίποτα. Μουρμούριζα, μα γιατί όλοι με ζητούν την ώρα του φαγητού. Πέρασα τρέχοντας τούς ατέλειωτους διαδρόμους, πετώντας σχεδόν στις στροφές, παραλίγο να προκαλούσα καρδιακή προσβολή σε λίγους γέροντες μοναχούς που περπατούσαν ήσυχοι, μα κατάφερα να φτάσω στο δωμάτιο του σεβαστού Ηγούμενου σε χρόνο ρεκόρ. Μπαίνοντας βιαστικός μέσα έπεσα στα γόνατα δείχνοντας το σεβασμό μου προσκυνώντας. Ο σεβαστός Ηγούμενος κοιτούσε το φάκελό μου και σε μιά στιγμή άκουσα ένα βιαστικά πνιγμένο γέλιο.²¹

Α. Είπε, ο άγριος νεαρός που πέφτει από γκρεμούς, που βάζει λίπος κάτω από τα ξυλοπόδαρα και που προκαλεί τόση αναστάτωση, όση όλοι οι υπόλοιποι εδώ μέσα. Σταμάτησε και με κοίταξε αυστηρά. Μα αποδείχτηκες καλός, ασυνήθιστα καλός στις μελέτες σου, είπε. Οι

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

μεταφυσικές σου δυνατότητες είναι τόσο σπουδαίες και είσαι τόσο προχωρημένος στα άλλα θέματα που μελετάς, που θα αναθέσω την αποκλειστική πια εκπαίδευσή σου στο μέγα Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ. Σου δίνεται μία πραγματικά μεγάλη ευκαιρία σύμφωνα με τις ρητές διαταγές της αγιότητας του. Παρουσιάσου τώρα στο Λάμα οδηγό σου. Νεύοντας μου πως μπορούσα να φύγω, ο σεβαστός Ηγούμενος Ξαναγύρισε στα χαρτιά του. Ανακουφισμένος που καμιά από τις τόσες μου αμαρτίες δεν είχε αποκαλυφθεί, έτρεξα να βρω τον οδηγό μου. Τον βρήκα να κάθεται και να με περιμένει. Με κοίταξε εξεταστικά καθώς μπήκα και είπε. Δεν έχεις πάρει ακόμα το πρωινό σου. Όχι, κύριε, απάντησα, ο Σεβαστός Ηγούμενος έστειλε να με φωνάξουν κοντά του ενώ ακόμα κοιμόμουν πεινώ. Γέλασε και μου είπε. Α, καλά κατάλαβα από τη θλιμμένη σου έκφραση πως σε είχαν κακομεταχειριστεί. Πήγαινε λοιπόν και προγευμάτισε κι ύστερα γύρισε κοντά μου. Δεν περίμενα δεύτερη κουβέντα πεινούσα κι αυτό δεν μου άρεσε καθόλου. Λίγο το καταλάβαινα τότε, παρ όλες τις προφητείες, πως η πείνα θα με κυνηγούσε για πολλά χρόνια στη ζωή μου. Ανανεωμένος με ένα καλό πρόγευμα, μα βασανισμένος από τις σκέψεις της σκληρής δουλειάς που με περίμενε, γύρισα κοντά στον οδηγό μου. Σηκώθηκα όρθιος μόλις με είδε. Έλα, είπε, θα περάσουμε μία βδομάδα στην Ποτάλα. Βάδισε μπροστά και με οδήγησε έξω από την αίθουσα ως την αυλή, όπου ένας υπηρέτης μοναχός μας περίμενε με δύο άλογα. Με πολύ χτυποκάρδι επιθεώρησα το άλογο που προοριζόταν για μένα. Το ίδιο έκανε κι εκείνο, δίνοντας μου την εντύπωση πως με υπολόγιζε λιγότερο από όσο εγώ εκείνο. Νιώθοντας σαν κατάδικος που βαδίζει προς την τιμωρία του ανέβηκα στη σέλα και γαντζώθηκα στη θέση μου. Τα άλογα είναι φριχτά πλάσματα, ανασφαλή, ζωηρά και χωρίς φρένα. Σε όσα ταλέντα κι αν είχα, η ιππασία, σίγουρα δεν συμπεριλαμβανόταν.**22**

Πήραμε σιγά το βουνίσιο Μονοπάτι για την Ποτάλα. Διασχίσαμε το δρόμο Μάνι Λάκχανγκ, με το πάρκο Κάλινγκ στα δεξιά μας και σύντομα μπήκαμε στο χωριό Σο όπου ο οδηγό μου έκανε μία σύντομη στάση κι ύστερα αρχίσαμε να ανεβαίνουμε τα απότομα σκαλοπάτια της

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Ποτάλα. Το να ανεβαίνεις με άλογο σκαλοπάτια, είναι μία πολύ δυσάρεστη εμπειρία και η κυριότερη φροντίδα μου ήταν το πως να μην πέσω. Μοναχοί, Λάμα κι επισκέπτες, ένα ατέλειωτο πλήθος ανθρώπων ανεβοκατέβαινε αυτά τα σκαλοπάτια, ενώ άλλοι σταματούσαν για να θαυμάσουν τη θέα και άλλοι, που μόλις τούς είχε δεχτεί ο ίδιος ο Δαλάι Λάμα, δεν είχαν άλλη σκέψη πέρα απ' αυτή τη συνέντευξη στην κορυφή των σκαλοπατιών σταματήσαμε και γλίστρησα άχαρα, αλλά με ανακούφιση, από το άλογό μου. Εκείνο το κακόμοιρο άφησε ένα περιφρονητικό χλιμίντρισμα και μου γύρισε την πλάτη. Ανεβαίναμε τη μία σκάλα μετά την άλλη, ώσπου φτάσαμε στα ψηλά διαμερίσματα της Ποτάλα, όπου ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ είχε μόνιμες δικές του αίθουσες κοντά στην αίθουσα των Επιστημών. Παράξενες συσκευές από όλες τις χώρες του κόσμου βρίσκονταν σε εκείνη την αίθουσα, μα οι πιο παράξενες από όλες ήταν εκείνες που προέρχονταν από το πιο μακρινό παρελθόν. Έτσι φτάσαμε κάποτε στον προορισμό μας κι εγκαταστάθηκα προσωρινά σε ένα από τα δωμάτια. Από το παράθυρο μου, ψηλά στην Ποτάλα, ένα μόνο όροφο πιο κάτω από τον Δαλάι Λάμα μπορούσα να παρατηρώ όχι μόνο τη Λάσα, αλλά και όλη την κοιλάδα. Πέρα μακριά μπορούσα να δω τη μεγάλη μητρόπολη, την Τζό Κάνγκ, με τη χρυσή σκεπή της να λάμπει στον ήλιο. Ο δαχτυλιδένιος δρόμος, η Λίγκχορ, εκτεινόταν ως πέρα, κάνοντας ένα πλήρη κύκλο γύρω από την πόλη. Ήταν γεμάτος από πλήθος πιστών προσκυνητών, που έρχονταν να δουν τη μεγαλύτερη στον κόσμο έδρα απόκρυφης γνώσης, θαύμαζα την τύχη μου που με άφησε στα χέρια ενός τόσο μεγάλου διδασκάλου όπως ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ. Χωρίς αυτόν δεν θα ήμουν παρά ένας κανονικός Τσέλα και θα ζούσα σε κάποιο σκοτεινό κελί αντί να βρίσκομαι στην κορυφή σχεδόν του κόσμου. Ξαφνικά, τόσο ξαφνικά που άφησα μία κραυγή έκπληξης, δυνατά χέρια άρπαξαν τα δικά μου και με σήκωσαν στον αέρα.**23**

Μία βαθιά Φωνή είπε. Έτσι ώστε το μόνο που σκέπτεσαι για τον οδηγό σου είναι πως σε παίρνει ψηλά στην Ποτάλα και πως σε ταΐζει αυτά τα άθλια γλυκά κατασκευάσματα από την Ινδία. Αντιμετώπισε με τρανταχτά γέλια τις διαμαρτυρίες μου. Κι εγώ ήμουν πολύ τυφλός η

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

πολύ σαστισμένος και δεν καταλάβαινα πως ήξερε αυτά που σκεπτόμουν. Στο τέλος είπε. Είμαστε σαν αδελφια εμείς οι δύο, γνωριζόμαστε πολύ καλά σε κάποια περασμένη ζωή μας. Μέσα σου υπάρχει όλη εκείνη η γνώση της περασμένης σου ζωής και δεν χρειάζεται παρά να στην ξαναθυμίσουμε. Ας δουλέψουμε τώρα μαζί. Έλα στο δωμάτιό μου. Ίσιωσα το χιτώνα μου κι έβαλα πίσω στη θέση της τη γαβάθα μου που είχε πέσει όταν με σήκωσε ψηλά κι έτρεξα γρήγορα στο δωμάτιό του. Μου έκανε ένα νόημα να κάτσω κι όταν βολεύτηκα με ρώτησε. Σκέφτηκες καθόλου το ζήτημα της ζωής από την τελευταία μας συζήτηση χθες τη νύχτα. Έγειρα το κεφάλι μου με κάποιο φόβο καθώς απάντησα. κύριε, έπρεπε να κοιμηθώ, ύστερα ο σεβαστός Ηγούμενος θέλησε να με δει, ύστερα θελήσατε εσείς να με δείτε, ύστερα έπρεπε να φάω κάτι κι ύστερα θελήσατε να με δείτε ξανά. Δεν είχα χρόνο να σκεφτώ οτιδήποτε σήμερα. Υπήρχε κάποιο χαμόγελο στο πρόσωπο του καθώς έλεγε. Θα συζητήσουμε αργότερα τα αποτελέσματα του φαγητού, μα πρώτα ας συνοψίσουμε αυτά που είπαμε για τη ζωή. Σταμάτησε κι άπλωσε το χέρι του να πάρει ένα βιβλίο που ήταν γραμμένο σε κάποια εξωτική, παράξενη γλώσσα. Σήμερα ξέρω πως ήταν τα Αγγλικά. Ξεφυλλίζοντας τις σελίδες βρήκε στο τέλος αυτό που γύρευε. Μου έδωσε το βιβλίο, ανοιγμένο σε μία σελίδα, και ρώτησε. Ξέρεις τι είναι αυτό. Κοίταξα την εικόνα, μα ήταν τόσο πολύ συνηθισμένη που το βλέμμα μου έπεσε σχεδόν αμέσως στα παράξενα γράμματα που είχε από κάτω. Μου ήταν όλα ακατανόητα. Δίνοντας πίσω το βιβλίο είπα. Αξιότιμε Λάμα, ξέρετε πως δεν μπορώ να διαβάσω αυτή τη γραφή αναγνωρίζεις όμως την εικόνα. επέμενε. Μα ναι λοιπόν, δεν είναι παρά ένα πνεύμα της φύσης, σε τίποτα διαφορετικό από τα δικά μας εδώ. Ένωθα όλο και πίο πολύ σαστισμένος. Για ποιό λόγο γίνονταν όλα αυτά. ο Λάμα άνοιξε και πάλι το βιβλίο και είπε. **24**

Σε μία πολύ μακρινή χώρα πέρα από τις θάλασσες η γενική ικανότητα του να βλέπει κανείς τα πνεύματα της φύσης έχει χαθεί. Αν κάποιος δει ένα τέτοιο πνεύμα, γίνεται θέμα αστείων συζητήσεων κι όλοι τον κατηγορούν ότι αρχίζει και του στρίβει λίγο. Οι άνθρωποι της δύσης δεν πιστεύουν σε τέτοια πράγματα, πιστεύουν μόνο σε εκείνα που μπορούν

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

να διαλυθούν σε κομμάτια, που μπορεί να τα κρατήσει κανείς στο χέρι του η να τα βάλει στο κλουβί. Τα πνεύματα της φύσης τα λένε νεράιδες στη δύση και κανείς δεν πιστεύει τα παραμύθια με τα ξωτικά. Αυτό μου έκανε τρομακτική εντύπωση. Έβλεπα συνέχεια τέτοια πνεύματα και τα θεωρούσα σαν κάτι το απόλυτα φυσιολογικό. Τίναξα το κεφάλι μου για να συνέλθω από την έκπληξη που δοκίμασα. Ο Οδηγός μου συνέχισε. Όλα τα ζωντανά, όπως σου είπα και εχτές τη νύχτα, αποτελούνται από γρήγορα δονούμενη ύλη που παράγει ένα ηλεκτρικό φορτίο. Ο ηλεκτρισμός είναι η ζωή της ύλης. Όπως και στη μουσική, υπάρχουν πολλές οκτάβες δονήσεων. Φαντάσου πως ο συνηθισμένος άνθρωπος δονείται σε μία ορισμένη οκτάβα, τότε το πνεύμα της φύσης η κάποιο φάντασμα δονείται σε κάποια ψηλότερη οκτάβα. Επειδή ο συνηθισμένος άνθρωπος ζει, σκέφτεται και πιστεύει πάνω σε μία μόνο οκτάβα, είναι ανίκανος να αντιληφθεί όντα από άλλες οκτάβες. Έπαιζα με το χιτώνα μου καθώς σκεφτόμουν τα λόγια του μου φαίνονταν πολύ δύσκολο να τα καταλάβω. Μπορούσα να δω φαντάσματα και πνεύματα της φύσης κι έτσι ο καθένας θα πρεπε να μπορεί να τα βλέπει. Ο Λάμα, διαβάζοντας τις σκέψεις μου απάντησε. Βλέπεις την αύρα των ανθρώπων. Οι περισσότεροι όμως από τούς ανθρώπους δεν τη βλέπουν. Μπορείς και βλέπεις πνεύματα της φύσης και φαντάσματα. Οι περισσότεροι από τούς άλλους ανθρώπους δεν μπορούν όλα σχεδόν τα πολύ νεαρά παιδιά βλέπουν τέτοια πράγματα, γιατί είναι πιο ευαίσθητοι δέκτες. Αργότερα, καθώς το παιδί μεγαλώνει, οι φροντίδες της ζωής αμβλύνουν τις αισθήσεις. Στη δύση τα παιδιά που λένε στους γονείς τους πως έπαιξαν με πνεύματα, τιμωρούνται γιατί λένε ψέματα, η γίνονται στόχος πειραγμάτων για τη ζωηρή τους φαντασία. Το παιδί υποφέρει από μία τέτοια αντιμετώπιση κι υστέρα από λίγο καιρό πείθει τον εαυτό του ότι όλα ήταν μία φαντασία του. **25**

Εσύ, χάρη στην ειδική ανατροφή σου, βλέπεις και πάντα θα βλέπεις φαντάσματα και πνεύματα της φύσης και το ίδιο θα γίνεται και με την ανθρώπινη αύρα. Τότε ακόμα και τα πνεύματα της φύσης που φροντίζουν τα λουλούδια είναι το ίδιο με μας ρώτησα. Ναι, απάντησε, το ίδιο με μας, μόνο που οι δονήσεις τους είναι γρηγορότερες και τα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

σωματίδια της ύλης τους πίο διασκορπισμένα. Να γιατί μπορείς να περάσεις το χέρι σου μέσα απ' το σώμα τους όπως το περνάς μέσα απ' την ομίχλη. Έχετε ποτέ αγγίξει ξέρετε, θέλω να πω κρατήσει ένα φάντασμα τον ρώτησα. Ναι, το έχω κάνει, αποκρίθηκε. Μπορεί να γίνει αν υψώσει κανείς το ρυθμό των δονήσεων του. Θα σου μιλήσω γι' αυτό. Ο Οδηγός μου άγγιξε το ασημένιο κουδουνάκι του, δώρο κάποιου ανώτερου Ηγούμενου ενός από τα μεγαλύτερα και πίο γνωστά μοναστήρια μας. Ο μοναχός υπηρέτης, ξέροντας μας καλά, έφερε όχι τσάμπα, μα τσάι από Ινδικά φυτά κι εκείνα τα γλυκά κέικ που τα έφερναν πέρα από τα ψηλά βουνά ειδικά για την αγιότητα του, το Δαλάι Λάμα, και τα όποια εγώ, ένας φτωχός Τσέλα, χαιρόμουν τόσο πολύ. Αμοιβή για τις ιδιαίτερες προσπάθειες στη μελέτη, όπως συχνά έλεγε η αγιότητα του. Ο Οδηγός μου είχε κάνει το γύρο του κόσμου, τόσο με το φυσικό όσο και με το αστρικό του σώμα. Μία από τις πολύ λίγες αδυναμίες του ήταν το Ινδικό τσάι. Μία αδυναμία που με έβρισκε απόλυτα σύμφωνο. Καθίσαμε αναπαυτικά και όταν τέλειωσα τα κέικ μου, ο Οδηγός και φίλος μου άρχισε να μιλά. Εδώ και πολλά χρόνια, όταν ήμουν ακόμα παιδί, έτρεχα σε κάποιον διάδρομο εδώ στην Ποτάλα όπως κάνεις κι εσύ, Λόμπσανγκ. Είχα αργήσει για τη λειτουργία, μα καθώς έστριβα τη γωνία είδα με τρόμο έναν επιβλητικό Ηγούμενο να εμποδίζει το δρόμο μου. Ήταν κι εκείνος βιαστικός. Δεν είχα χρόνο να τον αποφύγω μόλις που πρόλαβα να ψελλίσω ένα συγγνώμη και πέρασα από μέσα του στην άλλη πλευρά. Ήταν τόσο ξαφνιασμένος όσο εγώ. Ήμουν τόσο ζαλισμένος, που συνέχισα να τρέχω και δεν άργησα σχεδόν καθόλου στη λειτουργία. Γέλασα, φέρνοντας στο μυαλό μου την εικόνα του άξιόπρεπου Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ να τρέχει στους διαδρόμους. Μου χαμογέλασε και συνέχισε.**26**

Αργά εκείνη τη νύχτα σκέφτηκα το επεισόδιο. Είπα, γιατί να μη μπορώ να αγγίξω ένα φάντασμα. Όσο πίο πολύ το σκεφτόμουν τόσο πίο αποφασισμένος ένιωθα να αγγίξω ένα. Κατάστρωσα προσεκτικά, τα σχέδιά μου και διάβασα όλες τις αρχαίες γραφές γύρω από αυτά τα ζητήματα. Συμβουλευτήκα επίσης έναν πάρα πολύ σοφό Άνθρωπο που ζούσε σε ένα σπήλαιο ψηλά στα βουνά. Μου είπε πολλά, με έβαλε στο

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

σωστό Μονοπάτι και σύντομα θα σου διηγηθώ όσα μου είπε, γιατί οδηγούν κατευθείαν στο θέμα του αγγίγματος των φαντασμάτων. Έχυσε στο φλιτζάνι του λίγο ακόμα τσάι και ήπια λίγο πριν συνεχίσει. Η ζωή, όπως σου είπα, αποτελείται από μία μάζα από σωματίδια, μικρούς κόσμους που περιστρέφονται γύρω από μικρούς ήλιους. Αυτή η κίνηση δημιουργεί μία ουσία που, μη έχοντας καλύτερο όρο, θα την ονομάσουμε ηλεκτρισμό. Φροντίζοντας το διαιτολόγιο μας μπορούμε να αυξήσουμε το ρυθμό των δονήσεων. Μία φροντισμένη δίαιτα, χωρίς τίποτα ιδιότροπες άποκρυφιστικές ιδέες, ευεργετεί την υγεία και αυξάνει τη συχνότητα των δονήσεων. Έτσι πλησιάζουμε κοντύτερα στην οκτάβα των φαντασμάτων. Σταμάτησε για να ανάψει ένα νέο ραβδί λιβανιού. Ικανοποιημένος που το άκρο του καιγόταν ικανοποιητικά, στράφηκε και πάλι προς το μέρος μου. Ο μοναδικός σκοπός του λιβανιού είναι να αυξάνει τη συχνότητα των δονήσεων στο χώρο όπου καίγεται, επηρεάζοντας όλους όσους βρίσκονται σε αυτόν το χώρο. Χρησιμοποιώντας το σωστό λιβάνι, γιατί όλα είναι σχεδιασμένα για ένα είδος δόνησης, μπορούμε να πετύχουμε ορισμένα αποτελέσματα. Για μία βδομάδα κράτησα μία αυστηρή δίαιτα, μία που αύξησε τις δονήσεις η τη συχνότητα μου. Εκείνη τη βδομάδα επίσης έκαιγα συνεχώς στο δωμάτιό μου το κατάλληλο είδος λιβανιού. Στο τέλος εκείνης της βδομάδας ήμουν σχεδόν πέρα από τον εαυτό μου ένιωθα πως πετούσα αντί να περπατώ και με μεγάλη δυσκολία συγκρατούσα την αστρική μου μορφή μέσα στο φυσικό μου σώμα. Με κοίταξε και χαμογέλασε καθώς είπε. Δεν θα εκτιμούσες μία τόσο περιορισμένη δίαιτα. Όχι, σκέφτηκα, θα μου ήταν καλύτερο να αγγίξω ένα καλό γεύμα παρά ένα καλό φάντασμα.²⁷

Στο τέλος της βδομάδας, συνέχισε ο Λάμα Οδηγός μου, κατέβηκα κάτω στο εσωτερικό ιερό και άναψα λιβάνια, ενώ προσκαλούσα ένα φάντασμα να έρθει και να με αγγίξει. Άξαφνα ένιωσα τη ζεστασιά ενός φιλικού χεριού πάνω στον ώμο μου. Γυρίζοντας να δω ποιός διέκοπτε το διαλογισμό μου, λίγο έλειψε να πηδήξω έξω από το χιτώνα μου, καθώς είδα ότι το χέρι ανήκε στο πνεύμα κάποιου που είχε πεθάνει πριν από ένα χρόνο. Μ αυτά τα λόγια ο Λάμα σταμάτησε ξαφνικά, γελώντας

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

δυνατά με την ανάμνηση εκείνης της τόσο παλιάς εμπειρίας. Λόμπσανγκ. Φώναξε στο τέλος, ο γέροντας νεκρός Λάμα γέλασε μαζί μου και με ρώτησε γιατί είχα κάνει όλον αυτό τον κόπο, τη στιγμή που το μόνο που είχα να κάνω ήταν να πάω κοντά στο φάντασμα με το αστρικό μου σώμα. Ομολογώ πως ένιωσα πετρωμένος στη σκέψη πως μία τόσο φανερή λύση μου είχε ξεφύγει. Τώρα, όπως το ξέρεις πολύ καλά, χρησιμοποιούμε τα αστρικά μας σώματα για να μιλούμε σε φαντάσματα κι ανθρώπους της φύσης. Φυσικά, μιλούμε τηλεπαθητικά, παρατήρησα, και δεν ξέρω καμιά εξήγηση για την τηλεπάθεια. Τη χρησιμοποιώ, μα το πως δεν το ξέρω. Ρωτάς τις πιο δύσκολες ερωτήσεις, Λόμπσανγκ. Είπε γελώντας ο Οδηγός μου. Τα πιο απλά πράγματα είναι και τα πιο δύσκολα στην εξήγησή τους. Πες μου, πως θα μπορούσες να εξηγήσεις τη διαδικασία της αναπνοής. Αναπνέεις, ο καθένας αναπνέει, μα πως μπορείς να εξηγήσεις τι συμβαίνει. Ενεύσα αρνητικά. Ήξερα πως έκανα συνέχεια ερωτήσεις, μα ήταν ο μοναδικός τρόπος για να μάθω. Οι περισσότεροι από τους άλλους Τσέλα δεν έδειχναν κανένα ενδιαφέρον. Όσο είχαν τροφή και λίγη εργασία ένιωθαν ικανοποιημένοι. Εγώ ζητούσα περισσότερα, ήθελα να ξέρω. Ο εγκέφαλος, είπε ο Λάμα, είναι σαν μία ραδιοφωνική συσκευή, σαν εκείνο το μηχάνημα που κάποιος Μαρκόني χρησιμοποιεί για να στέλνει μηνύματα πάνω από τους ωκεανούς. Το σύνολο των σωματιδίων και ηλεκτρικών φορτίων που αποτελούν έναν Άνθρωπο, διαθέτει την ηλεκτρική η ραδιοφωνική συσκευή του εγκεφάλου που του λέει τι να κάνει. Όταν σκέφτεσαι να κουνήσεις κάποιο άκρο, ηλεκτρικά ρεύματα διασχίζουν τα κατάλληλα νευρά και διεγείρουν τους μυώνες να κάνουν την επιθυμητή κίνηση. **28**

Με τον ίδιο τρόπο, όταν σκέφτεσαι, ηλεκτρικά κύματα που ανήκουν στο ανώτερο τμήμα του φάσματος των ακτινοβολιών εκπέμπονται από τον εγκέφαλο. Ορισμένα όργανα μπορούν να ανιχνεύσουν τις ακτινοβολίες, μπορούν ακόμα να δώσουν και διαγράμματα τους, τα οποία οι γιατροί της δύσης ονομάζουν άλφα, βήτα, δέλτα και γάμμα κύματα. Έκανα ένα αργό νεύμα. Είχα ακούσει για τέτοια πράγματα από τους Λάμα της ιατρικής. Λοιπόν, συνέχισε ο Οδηγός μου, ευαίσθητα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

άτομα μπορούν κι αυτά να αντιληφθούν τις ακτινοβολίες και να τις καταλάβουν. Διαβάζω τις σκέψεις σου κι όταν προσπαθήσεις, μπορείς να διαβάσεις και τις δικές μου. Όσο περισσότερο κοντά βρίσκονται δύο πρόσωπα, όση περισσότερη αρμονία υπάρχει ανάμεσα τους, τόσο ευκολότερο είναι γι' αυτά να διαβάσουν τις ακτινοβολίες αυτές του εγκεφάλου που είναι οι σκέψεις. Έτσι έχουμε την τηλεπάθεια. Τα δίδυμα έχουν κι αυτά επίσης τηλεπαθητικές ιδιότητες μεταξύ τους. Εντελώς όμοια δίδυμα, όπου ο εγκέφαλος του ενός είναι ένα ακριβές αντίγραφο του εγκεφάλου του άλλου, είναι συχνά τόσο ευαίσθητα τηλεπαθητικά, που καταντά πραγματικά δύσκολο πολλές φορές να αποφασίσουν σε ποίο από τα δύο ανήκει κάποια σκέψη. Σεβαστέ κύριε, είπα, όπως ξέρετε, μπορώ να διαβάζω τα περισσότερα μυαλά. Γιατί συμβαίνει αυτό. Υπάρχουν πολλοί με αυτή την ικανότητα. Ξέρεις, Λόμπσανγκ, απάντησε ο Οδηγός μου, ότι διαθέτεις ιδιαίτερα ταλέντα και ότι εκπαιδεύτηκες εντατικά. Ένισχύσαμε τις ικανότητές σου με κάθε μέσο που είχαμε στη διάθεσή μας γιατί σε περιμένει δύσκολο έργο στη ζωή σου. Κίνησε μεγαλόπρεπα το κεφάλι του. Ένα πραγματικά δύσκολο έργο. Στις αρχαίες μέρες, Λόμπσανγκ, η ανθρωπότητα μπορούσε να επικοινωνήσει τηλεπαθητικά με τον κόσμο των ζώων. Στα χρόνια που έρχονται και αφού θα έχει πια αναγνωρίσει η ανθρωπότητα την τρέλα των πολέμων, η δύναμη αυτή θα επανέλθει για μία ακόμα φορά ο άνθρωπος και τα ζώα θα βαδίζουν μαζί το Μονοπάτι της ειρήνης, χωρίς κανένας να ζητά να βλάψει τον άλλο. Σε κάποιον από τους κατώτερους ορόφους ένα γκονγκ χτύπησε και χτύπησε ξανά. Ύστερα ακούστηκαν ήχοι από τρομπέτες και Οδηγός μου τινάχτηκε όρθιος, λέγοντας. **29**

Πρέπει να βιαστούμε, Λόμπσανγκ, η λειτουργία αρχίζει σε λίγο και η αγιότητα του ο Δαλάι Λάμα θα την παρακολουθήσει. Σηκώθηκα βιαστικά όρθιος, έφτιαξα το χιτώνα μου κι έτρεξα πίσω από τον οδηγό μου, που τώρα πια βρισκόταν κάτω στο διάδρομο, ήδη πολύ μακριά μου.**30**

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Ο μεγάλος ναός έδινε την εντύπωση ζωντανού όντος. Από την πλεονεκτική θέση μου, ψηλά πάνω στη σκεπή, μπορούσα να αγκαλιάσω με το βλέμμα μου όλη την τεράστια έκταση του. Πιό νωρίς εκείνη τη μέρα ο Οδηγός μου κι εγώ είχαμε τριγυρίσει όλο αυτόν τον τόπο σε μία ειδική

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

αποστολή. Τώρα ο Λάμα περιβαλλόταν από μία αυστηρή ιεροπρέπεια, κι εγώ ελεύθερος να περιπλανιέμαι είχα ανακαλύψει αυτό το παρατηρητήριο ανάμεσα στα πανίσχυρα δοκάρια που στήριζαν την οροφή. Μπουσουλώντας στο περβάζι της οροφής είχα ανακαλύψει την πόρτα που με θάρρος και δίχως καθυστέρηση έσπρωξα να ανοίξει. Καμιά δυσάρεστη κραυγή δεν χαιρέτησε την πράξη μου κι έτσι κοίταξα μέσα. Η πόρτα οδηγούσε σε ένα μικρό πέτρινο δωμάτιο, σαν κελί χτισμένο μέσα στον πέτρινο τοίχο του ναού. Πίσω μου ήταν η μικρή ξύλινη πόρτα, στις δύο πλευρές πέτρινοι τοίχοι και μπροστά μου ένα παράθυρο, περίπου ένα μέτρο ψηλό. Το πλησίασα ήσυχα, γονατίζοντας έτσι ώστε να μην φαίνεται παρά μόνο το κεφάλι μου. Ένωσα σαν θεός που κοίτα από τούς ουρανούς τούς ταπεινούς θνητούς, που κοιτά μέσα από τη θολή ατμόσφαιρα πολλά πολλά μέτρα κάτω ως το δάπεδο του ναού. Έξω από το χώρο του ναού το πορφυρό σούρουπο έδινε τη θέση του στο σκοτάδι. Οι στερνές αχτίδες του ήλιου τρεμόπαιζαν πριν σβήσουν πίσω από τις χιονοσκεπές κορυφές στέλνοντας χείμαρρους από χρώματα ανάμεσα από τις αιώνιες χιονοθύελλες των πιό ψηλών οροσειρών. Εκατοντάδες λάμπες λίπους άλλου εξαφάνιζαν κι άλλου τόνιζαν το σκοτάδι μέσα στο Ναό. Έλαμπαν μοιάζοντας με ολόχρυσες κουκκίδες από φως, που σκόρπιζαν όμως ολόγυρα τα πλούτη τους. **31**

Με έκαναν να αισθάνομαι πως είχα πια τα άστρα στα πόδια μου αντί πάνω από το κεφάλι μου. Παράξενες σκιές απλώνονταν σιωπηλά ανάμεσα από πανίσχυρες κολώνες σκιές πότε λεπτές και τραβηγμένες, πότε κοντές και πλατιές, μα πάντα αδρές και παράδοξες. Αυτός ο φωτισμός έκανε το συνηθισμένο να φαίνεται απόκοσμο και το ασυνήθιστο πέρα από κάθε περιγραφή παράξενο. Χάζευα όλον αυτόν τον κόσμο, νιώθοντας σαν να βρίσκομαι κάπου στα σύνορα του με το εξωπραγματικό, ανήμπορος να ξεχωρίσω που σταματούσε η πραγματικότητα και που άρχιζε η φαντασία. Ανάμεσα σε μένα και το δάπεδο περιπλανιόνταν σύννεφα λιβανωτού, γαλάζιοι καπνοί που

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

υψώνονταν σε στρώματα το ένα πίσω από το άλλο, κάνοντας με να αισθάνομαι ακόμα περισσότερο σαν θεός που κοιτά ανάμεσα από τα σύννεφα. Πυκνά, βραδυκίνητα σύννεφα λιβανωτού άφηναν χωρίς βιασύνη τα λιβανιστήρια που λίκνιζαν νεαροί πιστοί Τσέλα. Βημάτιζαν πάνω κάτω, σιωπηλά κι ανέκφραστα. Όπως έστριβαν, μυριάδες φωτεινές κουκουέδες άστραφταν πάνω στα χρυσά τους λιβανιστήρια, ακτινοβολώντας μία μεθυστική ποικιλία χρωμάτων. Από το παρατηρητήριο μου μπορούσα να δω το λιβανωτό που καιγόταν καθώς το φυσούσε το αεράκι. Στιγμές στιγμές άναβε σε φλόγες σκορπώντας ολόγυρα μία θάλασσα από κατακόκκινες, πρόσκαιρες σπίθες. Ύστερα, με νέα ζωή, ο καπνός σχημάτιζε παχύτερες κολώνες γαλάζιου που σκορπίζονταν πίσω και πάνω από τούς Τσέλα. Ανεβαίνοντας όλο και ψηλότερα, ο καπνός έφτιαχνε ένα ακόμα σύννεφο στην ατμόσφαιρα του ναού. Έτσι όπως στροβιλιζόταν ακολουθώντας τα αχνά ρεύματα που δημιουργούσαν με το πέρασμα τους οι μοναχοί, έδινε την εντύπωση πως ήταν ζωντανό, ένα πλάσμα σχεδόν αόρατο, που στριφογύριζε έτοιμο να κοιμηθεί. Έμεινα έτσι να κοιτώ, υπνωτισμένος σχεδόν με την ιδέα πως βρισκόμουν μέσα στο εσωτερικό ενός ζωντανού πλάσματος, παρατηρώντας τις κινήσεις των οργάνων του, ακούγοντας τούς ήχους τους, τούς ήχους της ίδιας της ζωής. Μέσα από τα σύννεφα του λιβανωτού μπορούσα να δω τις σειρές των Λάμα, των Τράππα και των Τσέλα. Καθισμένοι όλοι στη στάση του λωτού σχημάτιζαν ατέλειωτες σειρές που χάνονταν ως πέρα Στα βάθη του ναού. 32

Ντυμένοι όλοι με τούς επίσημους χιτώνες τους έμοιαζαν σαν ζωντανό, κυματιστό κέντημα από γνωστά χρώματα. Χρυσό, κίτρινο, κόκκινο, καφέ και πολύ λίγες πινελιές από γκριζο. Τα χρώματα φαίνονταν ζωντανά, φαίνονταν να χύνονται το ένα μέσα στ άλλο σύμφωνα με τις κινήσεις αυτών που τα φορούσαν. Στο ιερό του ναού καθόταν η αγιότητα του, ο Εσώτατος εκείνος, η δέκατη τρίτη ενσάρκωση του Δαλάι Λάμα, η πιό σεβαστή μορφή ολόκληρου του Βουδιστικού κόσμου. Για αρκετό καιρό έμεινα να παρατηρώ, ακούγοντας τις ψαλμωδίες των βαθύφωνων Λάμα, που τονίζονταν από τις ψιλές φωνές των νεαρών Τσέλα. Έβλεπα τα σύννεφα του λιβανωτού να δονούνται σύμφωνα με τις βαθύτερες δονήσεις. Φώτα έσβηγαν και σύντομα άναβαν πάλι, μύρα

Τ. Λομπσανγκ Ράμππα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

καίγονταν και νέα ανάβονταν. Η λειτουργία συνεχιζόταν κι εγώ έμενα εκεί γονατισμένος και παρατηρούσα. Παρατηρούσα τις σκιές που μεγάλωναν κι έσβηναν πάνω στους τοίχους, έβλεπα τις αστραφτερές φωτεινές κουκκίδες να χορεύουν, έβλεπα ώσπου δεν ήξερα πια σχεδόν ούτε τι ήμουν ούτε τι έκανα. Ένας γέροντας Λάμα, σκυμμένος κάτω από το βάρος εκατό και πλέον χρόνων, βάδισε αργά μπροστά από τούς αδελφούς του τάγματος του. Γύρω τον ακολουθούσαν οι Τράππα, με ένα ραβδί λιβανιού κι ένα φως στο χέρι. Υποκλίθηκε πρώτα στον Εσώτατο εκείνο και υστέρα, γυρίζοντας, στις τέσσερις γωνίες της Γης. Έπειτα στράφηκε στους μοναχούς που γέμιζαν τον Ναό. Με μια εκπληκτικά δυνατή, για την ηλικία του φωνή, έψαλλε. **Ακούστε τις φωνές των ψυχών μας.** Αυτός δεν είναι παρά ο κόσμος της αυταπάτης. Η ζωή στη Γη δεν είναι παρά ένα όνειρο που, στο χρόνο της αιώνιας ζωής, δεν κρατά περισσότερο από το ανοιγόκλεισμα των ματιών. **Ακουστέ τις φωνές των ψυχών μας,** όλοι εσείς που νιώθετε την θλίψη να σας πιέζει. Αυτή η ζωή της σιάς και της λύπης θα τελειώσει και η δόξα της αιώνιας ζωής θα λάμψει για τούς δίκαιους. Το πρώτο ραβδί λιβανιού ανάβεται για να οδηγηθεί κάποια χαμένη ψυχή. Ένας Τράππα στάθηκε πίο μπρος και υποκλίθηκε στον Εσώτατο εκείνο πριν γυρίσει να υποκλιθεί και στις τέσσερις γωνίες της Γης. Ανάβοντας ένα ραβδί λιβανιού, γύρισε ξανά και στράφηκε Μ' αυτό προς τις τέσσερις γωνίες.³³

Οι βαθύφωνες ψαλμωδίες δόνησαν και πάλι την ατμόσφαιρα, για να τις ακολουθήσουν έπειτα από λίγο οι ψιλές φωνές των νεαρών Τσέλα. Ένας μεγαλόπρεπος Λάμα απήγγειλε ορισμένες στροφές τονίζοντας τις, χτυπώντας το ασημένιο κουδούνι του με μία ζωτικότητα που φαινόταν να οφείλεται μόνο και μόνο στην παρουσία του Εσώτατου εκείνου. Γυρίζοντας ξανά στη σιωπή του κοίταξε με πλάγιο βλέμμα ολόγυρα, για να δει τι ανταπόκριση έβρισκε η προσπάθεια του. Ο γέροντας Λάμα προχώρησε για μία ακόμα φορά εμπρός και υποκλίθηκε στον Εσώτατο και στις τέσσερις έδρες. Ένας άλλος Τράππα άρχισε να ετοιμάζεται, νευρικός αρκετά, εξαιτίας της παρουσίας του επικεφαλής της χώρας και της θρησκείας. Ο γέροντας Λάμα εψαλλε. **Ακουστέ τις φωνές των ψυχών μας.** Αυτός είναι ο κόσμος της αυταπάτης. Η ζωή πάνω στη Γη δεν είναι παρά η δοκιμασία, ο τόπος του εξαγνισμού μας από όλα όσα μας

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

βαραίνουν, ώστε να μπορέσουμε να πετάξουμε ψηλά. **Ακουστέ τις φωνές των ψυχών μας**, όλοι εσείς που νιώθετε μέσα σας την αμφιβολία. Σύντομα θα φύγει μακριά η ανάμνηση της ζωής στη Γη και θα έρθει η ειρήνη, το σβήσιμο του πόνου. Το δεύτερο ραβδί λιβανιού ανάβεται για να οδηγήσει τις χαμένες ψυχές. Οι ψαλμωδίες από τούς μοναχούς κάτω μου δυνάμωσε σε ένταση, για να βυθιστεί σύντομα σε ψίθυρο καθώς ο Τράππα άναψε το δεύτερο ραβδί κι άρχισε να προσκυνά τελετουργικά τον Εσώτατο και τις τέσσερις γωνίες. Οι τοίχοι του ναού έμοιαζαν να αναπνέουν, να λικνίζονται ενωμένοι με τούς ψαλμούς. Γύρω από το γέροντα Λάμα εμφανίστηκαν μορφές φαντασμάτων, οι ψυχές εκείνων που έφυγαν από αυτή τη ζωή απροετοίμαστοι και που τώρα περιπλανιόνταν μόνοι, δίχως οδηγό. Οι σκιές φαίνονταν να πηδούν και να συρρικνώνονται σαν ψυχές που βασανίζονται. Η δικιά μου συνείδηση, οι αισθήσεις μου, ακόμα και τα αισθήματα μου, τρεμόσβηναν ανάμεσα σε δύο κόσμους. Στον ένα κοιτούσα με πολλή προσοχή τη λειτουργία που γινόταν κάτω από τα πόδια μου. Στον άλλο έβλεπα το διάστημα ανάμεσα στους κόσμους, όπου έτρεμαν με το φόβο του αγνώστου οι ψυχές των πρόσφατα πεθαμένων. 34

Απομονωμένες ψυχές, κυκλωμένες από βαθύ, πυκνό σκοτάδι, ούρλιαζαν στον τρόπο και τη μοναξιά τους. Μακριά η μία από την άλλη, μακριά από όλες τις άλλες ψυχές εξαιτίας της έλλειψης πίστης, ήταν τόσο ακίνητες όσο ένα γιάκ πιασμένο σε βουνίσιο βάλτο. Σε αυτό το ανάγλυφο σκοτάδι ανάμεσα στους κόσμους, το φωτισμένο μόνο από το αχνό γαλάζιο των μορφών των φαντασμάτων, ακούστηκε ο ψαλμός, η πρόσκληση του γέροντα Λάμα. **Ακουστέ τις φωνές των ψυχών μας**. Αυτός είναι ο κόσμος της αυταπάτης. Όπως ο άνθρωπος πεθαίνει στον κόσμο της υψίστης πραγματικότητας για να γεννηθεί πάνω στη Γη, έτσι πρέπει να πεθάνει και πάνω στη Γη για να ξαναγεννηθεί στον κόσμο της ύψιστης πραγματικότητας. Δεν υπάρχει θάνατος, μόνο αιώνια γέννηση. Οι πόνοι του θανάτου δεν είναι παρά οι πόνοι της γέννησης. Το τρίτο ραβδί του λιβανιού ανάβεται για να οδηγηθούν οι χαμένες ψυχές. Στη συνείδησή μου αντήχησε ένα τηλεπαθητικό μήνυμα. Λόμπσανγκ. Που

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

είσαι. έλα γρήγορα κοντά μου. Τινάχτηκα με μεγάλη προσπάθεια πίσω σε αυτόν τον κόσμο. Σηκώθηκα όρθιος στα μουδιασμένα πια πόδια μου και βγήκα παραπατώντας από την μικρή πόρτα. Έρχομαι, σεβαστέ κύριε. Έστειλα τη σκέψη στον οδηγό μου. Τρίβοντας τα μάτια μου που δάκρυσαν καθώς τα πάγωνε ο άνεμος της κρύας νύχτας υστέρα από την ζεστασιά και το λιβάνι του ναού, βρήκα ψηλαφιστά τον δρόμο μου ως το δωμάτιο, ψηλά ακριβώς πάνω από την κύρια είσοδο, όπου με περίμενε ο Οδηγός μου. Χαμογέλασε καθώς με είδε. Ει. Λόμπσανγκ. Φώναξε, φαίνεσαι σαν να έχεις δει φάντασμα. Κύριε. Απάντησα, έχω δει πολλά φαντάσματα. Απόψε. Λόμπσανγκ, θα μείνουμε εδώ. Είπε ο Λάμα. Αύριο θα πάμε να επισκεφτούμε τον πρώτο μάντη, θα βρεις πολύ ενδιαφέρουσα την εμπειρία μα τώρα είναι καιρός πρώτα για φαγητό κι υστέρα για ύπνο καθώς τρώγαμε ήμουν απορροφημένος. Σκεφτόμουν όλα όσα είχα δει στον ναό κι αναρωτιόμουν πως γινόταν να είναι αυτός ο κόσμος της αυταπάτης. Τέλειωσα γρήγορα το δείπνο μου και πήγα στο δωμάτιό μου. Εκεί τυλίχτηκα με το χιτώνα μου και σύντομα κοιμόμουν βαθιά. Όνειρα, εφιάλτες και παράξενες εντυπώσεις με κυνηγούσαν όλη τη νύχτα.³⁵

Ονειρεύτηκα πως καθόμουν όρθιος, εντελώς ξύπνιος, ενώ μεγάλες σφαίρες από κάτι έρχονταν καταπάνω μου όπως η σκόνη σε μία θύελλα. Στεκόμουν όρθιος κι από κάπου μακριά εμφανίζονταν μικρά φώτα που όλο και μεγάλωναν, ώσπου γινόταν σφαίρες στις οποίες διακρίνονταν όλα τα χρώματα. Γίνονταν μεγάλες όσο ένα ανθρώπινο κεφάλι και περνούσαν σαν βολίδες από δίπλα μου και χάνονταν πίσω μου. Στο όνειρό μου αν ήταν όνειρο δεν μπορούσα να γυρίσω το κεφάλι μου να δω προς τα που πήγαιναν. Το μόνο που έβλεπα ήταν ατελείωτες σφαίρες που ξεπρόβαλαν από το τίποτα για να με προσπεράσουν σαν αστραπές για το τίποτα, μα πάνω από όλα μου έκανε εντύπωση που καμιά από τις σφαίρες δεν χτυπούσε πάνω μου. Έμοιαζαν στέρεες, μα δεν είχαν καμιά ουσία για μένα. Η φωνή που ακούστηκε πίσω μου ήρθε τόσο φοβερά ξαφνικά που με ξύπνησε. όπως ένα φάντασμα βλέπει τούς γερούς, στέρεους τοίχους του ναού, έτσι τούς βλέπεις κι εσύ τώρα. Άρχισα να τρέμω από ανησυχία ήμουν μήπως νεκρός, μήπως πέθανα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

ενώ κοιμόμουν μα γιατί με ανησυχούσε τόσο ο θάνατος. Ήξερα πως αυτό που θεωρούσαν θάνατο δεν ήταν παρά μία καινούργια γέννηση. Ξάπλωσα και πάλι και κάποτε με πήρε και πάλι ο ύπνος. Ο κόσμος ολόκληρος έτρεμε έτριζε και στριφογύριζε σαν τρελός. Σηκώθηκα πολύ ξαφνιασμένος, νομίζοντας πως ολόκληρος ο ναός γκρεμιζόταν πάνω μου. Η νύχτα ήταν σκοτεινή, μόνο από το αχνό φως των άστρων φωτιζόταν. Κοιτώντας ίσια εμπρός μου ένιωσα να ανατριχιάζω ολόκληρος από τρόμο. Ένιωσα παράλυτος δεν μπορούσα να κινήσω ούτε ένα δάχτυλο και το χειρότερο ο κόσμος μεγάλωνε ολοένα. Οι λείες πέτρες των τοίχων γίνονταν όλο και πιό άγριες, γίνονταν πορώδεις σαν τούς βράχους των σβησμένων ηφαιστείων. Οι τρύπες στους βράχους γίνονταν όλο και πιό μεγάλες και είδα πως ήταν γεμάτες από εκείνα τα εφιαλτικά πλάσματα που είχα δει μέσα από το καλό Γερμανικό μικροσκόπιο του Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ. Ο κόσμος μεγάλωνε και μεγάλωνε, τα τρομακτικά πλάσματα αποκτούσαν όλο και πιό τεράστιο μέγεθος, ώσπου κάποτε μπορούσα να διακρίνω και τούς δικούς τους πόρους. Τότε κατάλαβα πως δεν ήταν ο κόσμος που μεγάλωνε αλλά εγώ που μίκραινα. 36

Αντιλήφθηκα πως φυσούσε μία θύελλα από σκόνη. Από κάπου πίσω μου κόκκοι σκόνης ξεχύθηκαν προς το μέρος μου, χωρίς όμως να με αγγίζει κανείς. Γίνονταν κι αυτοί ολοένα μεγαλύτεροι. Μερικοί ήταν μεγάλοι όσο το κεφάλι ενός ανθρώπου κι άλλοι πάλι όσο τα Ιμαλάια. Κι όμως κανείς τους δεν με άγγιζε. Η μεγέθυνση τους εξακολούθησε, ώσπου έχασα κάθε αίσθηση του χώρου, κάθε αίσθηση του χρόνου. Στ όνειρο μου μου φάνηκε ότι βρισκόμουν έξω κάτω από τα αστέρια, ακίνητος και παγωμένος παρατηρητής τόσων και τόσων γαλαξιών, που με προσπερνούσαν για να χαθούν σαν αστραπές κάπου μακριά. Πόσο κράτησε αυτή η εμπειρία δεν μπορώ να πω. Τότε μου φάνηκε ότι έμενα σε αυτή τη θέση μία ολόκληρη αιωνιότητα. Μετά από πάρα πολύ χρόνο ένας ολόκληρος γαλαξίας, μία ολόκληρη σειρά από κόσμους κατευθύνθηκε ίσια καταπάνω μου. Αυτό είναι το τέλος. Σκέφτηκα, ενώ μυριάδες κόσμοι συγκρούονταν μαζί μου. Λόμπσανγκ, Λόμπσανγκ. Μας άφησες μήπως για τα ουράνια πεδία. η φωνή αντήχησε βαριά κι ακούστηκε σε ολόκληρο το Σύμπαν, χτυπώντας από κόσμο σε κόσμο.

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Χτυπώντας στους τοίχους του πέτρινου δωματίου μου. Με κόπο άνοιξα τα μάτια μου και προσπάθησα να καθαρίσω το βλέμμα μου. Πάνω από το κεφάλι μου ήταν ένα ολόκληρο σύννεφο από λαμπερά αστέρια, που κοιτά κάποιον τρόπο μου φαίνονταν γνώριμα. Αστέρια που εξαφανίστηκαν αργά, δίνοντας τη θέση τους στο αγαθό πρόσωπο του Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ. Με σκουντούσε ελαφρά. Από το παράθυρο ξεχυνόταν στο δωμάτιο ολόχρυσο το φως του ήλιου. Μία αχτίδα φώτισε λίγους κόκκους σκόνης κι εκείνοι έλαμψαν με όλα τα χρώματα του ουράνιου τόξου. Λόμπσανγκ. Το πρωί έχει προχωρήσει. Σε άφησα να κοιμηθείς, μα είναι πια καιρός να φας και να πάρουμε πάλι τον δρόμο μας. Μουδιασμένος σηκώθηκα όρθιος. Αυτό το πρωί δεν είχα φόρμα το κεφάλι μου φαινόταν να είναι πολύ μεγάλο για μένα, ενώ το μυαλό μου τριγύριζε συνέχεια γύρω από τα όνειρα της νύχτας. Χώνοντας τα φτωχικά μου υπάρχοντα στο μπρος μέρος του χιτώνα μου, άφησα το δωμάτιο αναζητώντας τσάμπα, την κύρια τροφή μας. Κατέβηκα τον πάσσαλο σκάλα, πιασμένος όσο πιά σφιχτά μπορούσα από το φόβο του πεσίματος. 37

Βρέθηκα στα μέρη όπου τριγύριζαν οι μάγειροι μοναχοί. Ήρθα να βρω τροφή, είπα με αφέλεια. Τροφή τέτοια ώρα. Φύγε γρήγορα από εδώ, μούγκρισε ο επικεφαλής μάγειρος μοναχός. Ήρθε προς το μέρος μου κι ήταν έτοιμος να με χτυπήσει, όταν ένας άλλος μοναχός ψιθύρισε βραχνά. Είναι μαζί με τον Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ. Ο επικεφαλής πήδηξε σαν να τον είχε τσιμπήσει σφήκα, βροντοφωνάζοντας στο βοηθό του. Λοιπόν, τι περιμένεις. Δώσε στο νεαρό κύριο το πρόγευμα του. Κανονικά θα έπρεπε να έχω αρκετό κριθάρι στη δερμάτινη σακούλα που όλοι οι μοναχοί έχουν πάντα μαζί τους, μα εξαιτίας της επίσκεψής μας είχαν εξαντληθεί οι προμήθειες μου. Όλοι οι μοναχοί, αδιάφορο αν είναι Τσέλα, Τράππα η Λάμα, κουβαλούν πάντα μαζί τους τη δερμάτινη σακούλα με το κριθάρι και τη γαβάθα από όπου τρώνε. Ανακατεύουμε το τσάμπα με βουτυρωμένο τσάι κι έτσι έχουμε την κύρια τροφή στο Θιβέτ. Αν τα Θιβετιανά μοναστήρια τύπωναν μενού, μία μόνο λέξη θα υπήρχε να γράψουν. Τσάμπα. Ανανεωμένος κάπως μετά το φαγητό βρήκα και πάλι τον οδηγό μου και ξεκινήσαμε μαζί πάνω στα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

άλογα για το μοναστήρι του ανώτατου μάντη. Στο ταξίδι δεν μιλούσαμε, το άλογο μου κουνιόταν τόσο ιδιότροπα που έπρεπε να του αφιερώνω όλη μου την προσοχή αν ήθελα να μείνω στη σέλα. Καθώς ταξιδεύαμε στον δρόμο Λίγκχορ, διάφοροι προσκυνητές, αναγνωρίζοντας από το χιτώνα του οδηγού μου τον υψηλό του βαθμό, του ζητούσαν να τούς ευλογήσει. Όταν το έκανε, συνέχιζαν την πορεία τους στον ιερό κυκλικό δρόμο με μία έκφραση σαν είχαν ήδη κάνει το μισό δρόμο προς τη σωτηρία. Σύντομα οδηγήσαμε τ' άλογα μας στο δάσος με τις ιτιές, φτάνοντας σε λίγο στο πέτρινο μονοπάτι που έβγαζε στο μοναστήρι του ανώτατου μάντη. Στο προαύλιο, υπηρέτες μοναχοί πήραν τα άλογα μας, καθώς εγώ ανακουφισμένος επιτέλους γλίστρησα στο έδαφος. Ο τόπος ήταν γεμάτος επισκέπτες. Οι ανώτεροι Λάμα είχαν ταξιδέψει το μήκος και το πλάτος της χώρας μας για να είναι παρόντες. Ο μάντης έμελλε να έρθει σε επικοινωνία με τις δυνάμεις που κυβερνούν τον κόσμο. Εγώ, μετά από ιδιαίτερη διαταγή του Εσωτάτου, έπρεπε να είμαι εκεί. Μας έδειξαν τα δωμάτια όπου θα κοιμόμαστε. Το δικό μου ήταν δίπλα στου οδηγού μου κι όχι μαζί με των υπόλοιπων Τσέλα. 38

Περνώντας έξω από ένα μικρό ναό μέσα στα κυρίως κτίρια, άκουσα. **ακούστε τις φωνές των ψυχών μας.** Αυτός είναι ο κόσμος της αυταπάτης. Κύριε. Είπα στον οδηγό μου όταν μείναμε μόνοι, πως είναι αυτός ο κόσμος της αυταπάτης. με κοίταξε χαμογελώντας. Λοιπόν, απάντησε, τι είναι πραγματικό. Αγγίζεις τον τοίχο και η πέτρα σταματά το δάχτυλό σου. Από εκεί συμπεραίνεις ότι ο τοίχος υπάρχει κι είναι ένα στερεό που τίποτα δεν μπορεί να τρυπήσει. Πέρα από αυτά τα παράθυρα οι οροσειρές των Ιμαλαΐων στέκονται ακλόνητες σαν η σπονδυλική στήλη της Γης. Κι όμως ένα φάντασμα η ακόμα κι εσύ με το αστρικό σου σώμα, μπορείτε να περάσετε από τούς βράχους των βουνών με την ίδια ευκολία που διασχίζετε τον αέρα. Μα πως είναι αυτό αυταπάτη ρώτησα. Χτες τη νύχτα είχα ένα όνειρο που ήταν πράγματι αυταπάτη νιώθω άρρωστος ακόμα και που το σκέπτομαι. Ο Οδηγός μου, με άπειρη υπομονή, άκουσε όλα όσα είχα ζήσει εκείνη τη νύχτα κι όταν τέλειωσα είπε. Θα πρέπει να σου μιλήσω γύρω από τον κόσμο της αυταπάτης. Όχι όμως τώρα, γιατί πρέπει πρώτα να δούμε τον μάντη. Ο ανώτατος μάντης ήταν ένας εκπληκτικά νεαρός άντρας, λεπτός, με

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

πολύ ασθενική όψη. Όταν με παρουσίασαν μπροστά του το βλέμμα του τράβηξε πυρωμένο ίσια μέσα μου, κάνοντας με να νιώθω κύματα φόβου να διατρέχουν το σώμα μου. Ναι. Εσύ είσαι αυτός, σε αναγνωρίζω καλά, είπε. Έχεις τη δύναμη μέσα σου θα αποκτήσεις και τη γνώση, θα σε δω αργότερα. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ, ο αγαπημένος μου φίλος, φαινόταν πολύ ευχαριστημένος μαζί μου. Περνάς κάθε δοκιμασία, Λόμπσανγκ, κάθε φορά που γίνεται. Είπε. Έλα λοιπόν, θ' αποσυρθούμε στο ιερό και θα μιλήσουμε. Μου χαμογέλασε καθώς ξεκινήσαμε. Θα μιλήσουμε, Λόμπσανγκ, πρόσθεσε, για τον κόσμο της αυταπάτης. Το ιερό ήταν έρημο, όπως το είχε προβλέψει ο Οδηγός μου. Λάμπες τρεμόπαιζαν μπροστά στις ιερές εικόνες, κάνοντας τις σκιές τους να πηδούν και να κινούνται σαν να χόρευαν εξωτικούς χορούς. Καπνοί λιβανιού σχημάτιζαν χαμηλά σύννεφα. Καθίσαμε μαζί δίπλα στο αναλόγιο, από όπου ο αναγνώστης διάβαζε αποσπάσματα από τα ιερά βιβλία. 39

Καθίσαμε στη στάση του λωτού. Αυτός είναι ο κόσμος της αυταπάτης, είπε ο Οδηγός μου, για αυτό ζητούμε από τις ψυχές να μας ακούσουν, γιατί μόνο εκείνες βρίσκονται στον κόσμο της πραγματικότητας. Λέμε, όπως ξέρεις, **ακούστε τις φωνές των ψυχών μας**, δεν λέμε ακουστέ τις φυσικές μας φωνές. Άκουσε χωρίς να διακόπτεις τα λόγια μου, γιατί θα σου μιλήσω για το εσωτερικό νόημα της πίστης μας. Για λόγους που θα σου εξηγήσω αργότερα, άνθρωποι που δεν είναι αρκετά εξελιγμένοι πνευματικά, χρειάζονται μία πίστη να τούς στηρίζει, να τούς κάνει να αισθάνονται ότι ένας αγαθός πατέρας και μητέρα τούς προσέχει. Μόνο όταν έχει φτάσει κανείς στο κατάλληλο στάδιο, μπορεί να δεχτεί αυτό που θα σου πω τώρα. Κοιτούσα τον οδηγό μου και καταλάβαινα πως ήταν ολόκληρος ο κόσμος για μένα. Ευχόμουν να είμαστε πάντα μαζί. Είμαστε πλάσματα του πνεύματος, είπε, είμαστε σαν ηλεκτρικά φορτία που έχουν το χάρισμα της νόησης. Αυτός ο κόσμος, αυτή η ζωή, είναι κόλαση, είναι ο τόπος της δοκιμασίας όπου εξαγνίζεται το πνεύμα μας μαθαίνοντας με κόπους και βάσανα, να ελέγχει το χονδροειδές σάρκινο σώμα. Όπως ο τεχνίτης ελέγχει τις μαριονέτες του με νήματα, έτσι και

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

το σάρκινο σώμα μας ελέγχεται με νήματα ηλεκτρικής δύναμης από τον Υπερνού μας, το πνεύμα μας. Ένας καλός τεχνίτης μπορεί να κάνει όλους τούς υπόλοιπους να νομίζουν πως οι κούκλες του είναι ζωντανές, πως κινούνται σύμφωνα με τη δική τους θέληση. Με τον ίδιο τρόπο, εμείς ώσπου να μάθουμε περισσότερα, νομίζουμε πως το σάρκινο σώμα μας είναι το μόνο που έχει σημασία. Στη στραγγαλιστική για το πνεύμα ατμόσφαιρα της Γης, ξεχνούμε την ψυχή που πραγματικά μας ελέγχει, νομίζουμε πως ο,τι κάνουμε, το κάνουμε σύμφωνα με τη δική μας ελεύθερη θέληση και πως είμαστε υπεύθυνοι μόνο απέναντι στη συνείδησή μας. Έτσι, Λόμπσανγκ, έχουμε την πρώτη αυταπάτη, την αυταπάτη που μας κάνει να πιστεύουμε ότι η κούκλα, το σάρκινο σώμα, είναι το μοναδικό πράγμα που έχει σημασία. Σταμάτησε, βλέποντας την απορημένη μου έκφραση. Λοιπόν ρώτησε, τι σε απασχολεί. Κύριε. Απάντησα, που είναι τα νήματα της ηλεκτρικής δύναμης. Δεν μπορώ να δω τίποτα που να με συνδέει με τον Υπερνού μου 40

Απάντησε γελώντας. Μπορείς να δεις τον αέρα, Λόμπσανγκ. όσο μένεις στο φυσικό σου σώμα, δεν το μπορείς. Σκύβοντας μπροστά άρπαξε τον χιτών μου. Και παρά λίγο να πεθάνω από το φόβο που ένιωσα αντικρίζοντας το διαπεραστικό του βλέμμα. Λόμπσανγκ. Είπε αυστηρά, δεν σου έμεινε λοιπόν καθόλου μυαλό. Μήπως οι ώμοι σου στηρίζουν σκέτα κόκαλα. Ξέχασες, την ασημένια χορδή, αυτό το σύνολο από γραμμές ηλεκτρικής δύναμης που συνδέει εσένα εδώ με την ψυχή σου. Αληθινά, Λόμπσανγκ, βρίσκεσαι πράγματι στον κόσμο της αυταπάτης. Ένιωσα το πρόσωπο μου να κοκκινίζει. Φυσικά και ήξερα την ασημένια χορδή, εκείνο το νήμα από γαλαζωπό φως που συνδέει το φυσικό με το πνευματικό σώμα. Πολλές φορές, στ' αστρικά μου ταξίδια, είχα παρατηρήσει τη χορδή, που παλλόταν κι ακτινοβολούσε φως και ζωή. Έμοιαζε με ομφάλιο λώρο που ενώνει μητέρα και νεογέννητο μόνο που το παιδί που εδώ ήταν το φυσικό σώμα δεν θα μπορούσε να υπάρξει ούτε για μία στιγμή, αν καταστρεφόταν η ασημένια χορδή. Σήκωσα τα μάτια μου κι ο Οδηγός μου ήταν έτοιμος να συνεχίσει μετά τη διακοπή που προκάλεσα. Όταν βρισκόμαστε στο φυσικό κόσμο, τείνουμε να πιστέψουμε ότι μόνο αυτός υπάρχει. Αυτό είναι μία από τις δικλείδες

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

ασφαλείας του Υπερνού γιατί αν θυμόμαστε τον κόσμο του πνεύματος και την ευτυχία του, θα είμαστε ανίκανοι να μείνουμε και να υποφέρουμε εδώ. Αν θυμόμαστε τις προηγούμενες ζωές μας, τότε που ίσως να ήμασταν περισσότερο σημαντικοί από ο,τι τώρα, σε αυτή τη ζωή, ίσως να ξεχνούσαμε την ταπεινότητα, θα πάρουμε τώρα λίγο τσάι κι ύστερα θα σου διηγηθώ η θα σου δείξω, τη ζωή ενός Κινέζου αρχίζοντας από το θάνατό του, τη νέα του γέννηση και το θάνατο του και επαναφορά στον άλλο κόσμο. Ο Λάμα τέντωσε το χέρι του να χτυπήσει το μικρό ασημένιο καμπανάκι του ιερού, μα η έκφραση μου τον σταμάτησε. Λοιπόν, ρώτησε, ποιά είναι η ερώτηση σου. Κύριε απάντησα, γιατί ενός Κινέζου. Γιατί όχι ενός Θιβητιανού. Γιατί, μου απάντησε, αν πω ενός Θιβητιανού θα προσπαθήσεις να συνδέσεις τ' όνομα με κάποιον που ξέρεις και τα αποτελέσματα θα είναι λάθος. Χτύπησε το καμπανάκι κι ένας υπηρέτης μοναχός μας έφερε τσάι. 41

Ο Οδηγός μου με κοίταξε σκεπτικός συνειδητοποιείς πως με το να πίνουμε αυτό το τσάι, καταπίνουμε εκατομμύρια κόσμους. Ρώτησε. Τα υγρά είναι ένα πιά αραίο μοριακό περιεχόμενο. Αν μπορούσες να δεις τα μόρια αυτού του τσαγιού, θα έβλεπες πως κυλούν όπως η άμμος δίπλα σε φουσκωμένο ποτάμι. Ακόμα και τ' αέρια, ακόμα κι ο ίδιος ο αέρας αποτελείται από μόρια, από μικροσκοπικά σωματίδια. Αυτό όμως είναι άλλο ζήτημα, εμείς θα μιλήσουμε τώρα για τη ζωή και το θάνατο ενός Κινέζου. Τέλειωσε το τσάι του και περίμενε να τελειώσω κι εγώ το δικό μου. Ο Σένγκ ήταν ένας γέροντας μανδαρίνος, είπε ο Οδηγός μου. Η ζωή του υπήρξε μία ευτυχισμένη ζωή και τώρα, στο σούρουπο αυτής της ζωής, ένιωθε βαθιά ικανοποίηση. Η οικογένεια του ήταν μεγάλη, οι παλλακίδες κι οι σκλάβοι του πολυάριθμοι. Ακόμα κι ο ίδιος ο αυτοκράτορας της Κίνας του είχε δείξει την εκτίμησή του. Όταν έστρεφε το γέρικο βλέμμα του στο παράθυρο του δωματίου του, μπορούσε θολά να διακρίνει τούς όμορφους κήπους και τα πολύχρωμα παγωνιά. Απαλές έφταναν στα αυτιά του οι φωνές των πουλιών που γύριζαν στα δέντρα καθώς η μέρα γερνούσε. Ο Σένγκ ξάπλωσε πίσω, αναπαυμένος πάνω στα μαξιλάρια του. Κάπου μέσα του μπορούσε πια να αισθανθεί τα βιαστικά δάχτυλα του θανάτου που έδεναν τούς

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

δεσμούς του με τη ζωή. Ο πορφυρός ήλιος βυθίστηκε αργά πίσω από την πανάρχαιη παγόδα. Αργά ο γέροντας Σένγκ έγειρε πίσω στα μαξιλάρια του, ενώ η ανάσα του σφύριζε δύσκολα ανάμεσα στα δόντια του. Του ήλιου το φως χάθηκε κι ανάφτηκαν οι λάμπες του δωματίου, μα ο γέροντας Σένγκ είχε φύγει, είχε φύγει μαζί με τις τελευταίες αχτίδες του σούρουπου. Ο Οδηγός μου με κοίταξε για να βεβαιωθεί ότι τον παρακολουθώ κι ύστερα συνέχισε. Ο γέροντας Σένγκ βυθίστηκε στα μαξιλάρια του, με όλους τούς ήχους του κορμιού του να σβήνουν σιγά σιγά στη σιωπή. Δεν κυλούσε πια το αίμα στις φλέβες και τις αρτηρίες, δεν παλλόταν πια η καρδιά. Το σώμα του γέροντα Σένγκ ήταν νεκρό, άχρηστο, αποτελειωμένο. Μα αν κάποιος διορατικός έβλεπε τη σκηνή, θα μπορούσε να διακρίνει μία γαλαζωπή φωτεινή μορφή γύρω από το σώμα του γέροντα Σένγκ. Μία μορφή που ανέβαινε ψηλά, που λικνιζόταν οριζόντια πάνω από το σώμα, δεμένη ακόμα μαζί του με την όλο και λεπτότερη ασημένια χορδή.⁴²

Σιγά σιγά αποχωρίστηκε τελείως. Η ψυχή που ήταν ο γέροντας Σένγκ πέταξε μακριά, παρασύρθηκε σαν σύννεφο λιβανιού κι εξαφανίστηκε διαπερνώντας δίχως προσπάθεια τούς τοίχους. Ο Λάμα γέμισε το κύπελλο του, φρόντισε να υπάρχει και στο δικό μου τσάι, και συνέχισε. Η ψυχή περιπλανήθηκε σε κόσμους και διαστάσεις που το μυαλό του υλιστή Ανθρώπου είναι ανίκανο να κατανοήσει. Στο τέλος έφτασε σε μία θαυμαστή, κατάφυτη χώρα, γεμάτη θαυμαστά τεράστια κτίρια σε ένα από τα οποία σταμάτησε. Εκεί μπήκε η ψυχή που ήταν κάποτε ο γέροντας Σένγκ και βάδισε πάνω σε ένα φωτεινό δάπεδο. Η ψυχή, Λόμπσανγκ, στο δικό της κόσμο, είναι τόσο συμπαγής όσο είσαι τώρα εσύ σε αυτό τον κόσμο. Η ψυχή στον κόσμο της ψυχής μπορεί να περιοριστεί από τοίχους, και να περπατήσει πάνω σε πατώματα. Η ψυχή εκεί έχει διαφορετικά ταλέντα κι ικανότητες από εκείνες που ξέρουμε στη Γη. Η ψυχή της ιστορίας μας, λοιπόν, αφού περιπλανήθηκε για λίγο, μπήκε σε ένα μικρό θάλαμο. Εκεί κάθισε, κοιτάζοντας τον τοίχο κατευθείαν εμπρός της. Ξαφνικά φάνηκε σαν να εξαφανίζεται ο τοίχος και στη θέση του είδε εικόνες, σκηνές από τη ζωή του. Είδε μέσα από εκείνο που ονομάζουμε αρχείο Ακάσικ, που είναι το αρχείο όλων όσων έχουν ποτέ συμβεί και που μπορεί να φανερωθεί σε όσους είναι

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

κατάλληλα εκπαιδευμένοι. Φανερόνεται επίσης στον καθένα που περνά από τη ζωή στη Γη στην άλλη ζωή. Έτσι αντικρίζει μέσα από το αρχείο τις επιτυχίες και αποτυχίες του. Ο άνθρωπος ο ίδιος είναι ο κριτής του εαυτού του. Δεν υπάρχει πιά αυστηρός δικαστής από τον ίδιο τον Άνθρωπο. Δεν στεκόμαστε τρέμοντας μπροστά σε κάποιο Θεό καθόμαστε και βλέπουμε όλα όσα κάναμε κι όλα όσα έπρεπε να κάνουμε. Έμενα να τον ακούω σιωπηλός, τα έβρισκα όλα αυτά τρομερά ενδιαφέροντα. Θα μπορούσα να τον ακούω έτσι για ώρες ατέλειωτες πόσο καλύτερα θα ήταν από τις άνοστες σχολικές δουλειές. Η ψυχή που ήταν ο γέροντας Σένγκ ο Κινέζος μανδαρίνος, έμενε να βλέπει τη ζωή που, εκείνος, πάνω στη Γη, είχε νομίσει τόσο πετυχημένη, συνέχισε ο Οδηγός μου. Είδε και λυπήθηκε για τα τόσα του σφάλματα, τα τόσα λάθη κι υστέρια σηκώθηκε κι άφησε το θάλαμο, βαδίζοντας με γρηγοράδα σε μία μεγαλύτερη αίθουσα όπου τον περίμεναν άντρες και γυναίκες του κόσμου των ψυχών. 43

Σιωπηλοί, χαμογελώντας με συμπάθεια και κατανόηση, τον περίμεναν να πλησιάσει, περίμεναν να τούς ζητήσει να τον καθοδηγήσουν. Κάθισε κοντά τους και τούς μίλησε για τα λάθη του, για τα πράγματα που προσπάθησε να κάνει, που ήθελε να κάνει και απέτυχε. Μα νομίζω πως είπατε ότι δεν κρινόταν, ότι ο ίδιος έκρινε τον εαυτό του. Είπα γρήγορα. Έτσι είναι, Λόμπσανγκ, απάντησε ο Οδηγός μου. Έχοντας δει το παρελθόν και τα λάθη του, πλησίαζε τώρα εκείνους τούς συμβούλους, για να ακούσει τις προτάσεις τους, μα μη με διακόπτεις, άκουσε με και φύλαξε τις ερωτήσεις σου για αργότερα. Όπως έλεγα, συνέχισε ο Λάμα, η ψυχή κάθισε κοντά στους συμβούλους και τούς διηγήθηκε τις αποτυχίες του, τούς μίλησε για τις αρετές που έπρεπε να γεννήσει μέσα στην ψυχή του πριν μπορέσει να εξελιχθεί περισσότερο. Πρώτα θα έβλεπε για τελευταία φορά το σώμα του κι ύστερα θ' ακολουθούσε μία περίοδος ανάπαυσης πολλά, ίσως κι εκατοντάδες χρόνια μετά από την οποία θα τον βοηθούσαν να βρει συνθήκες απαραίτητες για την πνευματική του εξέλιξη. Οι ψυχή που ήταν κάποτε ο γέροντας Σένγκ, γύρισε πίσω στη Γη για να ρίξει μία τελευταία ματιά στο νεκρό του σώμα, που τώρα πια ήταν έτοιμο για την κηδεία. Ύστερα, παύοντας πια να είναι η ψυχή του γέροντα Σένγκ, αλλά μία ψυχή έτοιμη για ανάπαυση, γύρισε πίσω στην ύψιστη χώρα. Για χρόνια ακαθόριστα αναπαυόταν

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

και μελετούσε τα μαθήματα των περασμένων ζωών του, προετοιμάζοντας τον εαυτό του για τη την επόμενη ζωή. Εδώ, σε αυτή τη ζωή πέρα από τον θάνατο, τα αντικείμενα κι οι διάφορες ουσίες ήταν τόσο στέρεες στο άγγιγμα του όσο θα ήταν και πάνω στη Γη. Ξεκουραζόταν ως το ωρίμασμα του χρόνου. Μου αρέσει αυτό. Φώναξα αυθόρμητα, το βρίσκω πολύ ενδιαφέρον. Ο Οδηγός μου χαμογέλασε πριν συνεχίσει. Σε κάποια προκαθορισμένη στιγμή, η ψυχή σε αναμονή κατέστηκε κι οδηγήθηκε πίσω στον κόσμο της ανθρωπότητας από κάποιον που καθήκον του ήταν αυτή η υπηρεσία. Εκεί σταμάτησαν, αόρατοι για τούς σάρκινους ανθρώπους, εξετάζοντας τούς μέλλοντες γονείς, κοιτάζοντας το σπίτι τους, υπολογίζοντας τις πιθανότητες που αυτό το ιδιαίτερο σπιτικό είχε για να προσφέρει τις ευκολίες που θα ήταν απαραίτητες για να διδαχθεί εκείνα που ήταν απαραίτητο να διδαχτεί αυτή τη φορά.⁴⁴

Ικανοποιημένοι, αποσύρθηκαν. Μήνες αργότερα η μέλλουσα μητέρα ένωσε μία ξαφνική αναστάτωση μέσα της καθώς η ψυχή πήρε τη θέση της και το μωρό ήρθε στη ζωή. Όταν πέρασε ο καθορισμένος χρόνος, το μωρό γεννήθηκε στον κόσμο του Ανθρώπου. Η ψυχή που κάποτε έδινε ζωή στο σώμα του γέροντα Σένγκ, πάλευε και πάλι με τ' απείθαρχα νευρά και το μυαλό του μικρού Λή Βόνγκ, που ζούσε μία ταπεινή ζωή σε ένα από τα πολλά ψαράδικα χωριά της Κίνας. Για μία ακόμα φορά η ψυχή είχε μετατραπεί στις χαμηλότερης οκτάβας δονήσεις του σάρκινου σώματος. Έμεινα ακίνητος και σκεπτικός για λίγη ώρα. Στο τέλος είπα. αξιότιμε Λάμα, αν είναι έτσι, γιατί οι άνθρωποι φοβούνται το θάνατο, που δεν είναι παρά η απαλλαγή από τούς πόνους της Γης. είναι μία λογική ερώτηση, Λόμπσανγκ, απάντησε ο Οδηγός μου. Μα αν θυμόμαστε τις χαρές του άλλου κόσμου, πολλοί από μας θα το έβρισκαν αδύνατο να υπομείνουν τα βάσανα αυτού του κόσμου. Έτσι έμφυτεύσαμε μέσα μας φόβο για το θάνατο. Ρίχνοντας μου μία πλάγια, γεμάτη νόημα, ματιά, παρατήρησε. μερικοί από μας δεν το βρίσκουν καθόλου ευχάριστο να πηγαίνουν σχολείο και η τόσο απαραίτητη για ένα σχολείο πειθαρχία τούς είναι δυσάρεστη. Όταν όμως μεγαλώσει κανείς να γίνει ενήλικος, τότε του φανερώνονται τα κέρδη από το σχολείο. Όπως στην απόκτηση της γνώσης δεν θα έκανε καλό η φυγή

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

από το σχολείο, έτσι δεν είναι σωστό να τελειώνει κανείς τη ζωή του πριν εξαντλήσει όλα τα χρονικά της περιθώρια. Το σκέφτηκα πολύ αυτό, γιατί μόλις πριν λίγες μέρες ένας γέροντας μοναχός, αγράμματος κι άρρωστος αυτοκτόνησε πέφτοντας από ένα ψηλό ερημητήριο. Ήταν ένας δύστροπος γέροντας, με ένα χαρακτήρα που τον έκανε να αρνείται κάθε βοήθεια που του πρόσφεραν. Ναι, σκέφτηκα, είναι καλύτερα που πέθανε ο γέροντας Ζίγμ. Καλύτερα για εκείνον. Καλύτερα και για τούς άλλους. Κύριε. Είπα, τότε ο γέροντας Ζίγμ έκανε λάθος που έβαλε ο ίδιος τέλος στη ζωή του. ναι, Λόμπσανγκ, έκανε ένα μεγάλο λάθος, απάντησε ο Οδηγός μου. Ένας άντρας η μία γυναίκα έχει ένα ορισμένο χρόνο να ζήσει πάνω στη Γη. 45

Αν τελειώσει τη ζωή του η της πριν το συμπλήρωμα αυτού του χρόνου, τότε είναι υποχρεωμένη να επιστρέψει σχεδόν αμέσως. Έτσι έχουμε το λυπηρό φαινόμενο να πεθαίνουν παιδιά που δεν έζησαν παρά λίγους μόνο μήνες. Αυτό συμβαίνει όταν η ψυχή εκείνου που αυτοκτονεί, γυρνά πίσω για να ζήσει το χρόνο που έπρεπε να ζήσει στην προηγούμενη ζωή. Όχι, η αυτοκτονία με κανένα τρόπο δεν δικαιολογείται είναι μία βαριά προσβολή που στρέφεται εναντίον του εαυτού μας και του Υπερνου μας. Μα κύριε, είπα, τι έχετε να πείτε για τον ευγενή Γιαπωνέζο, που αυτοκτονεί τελετουργικά για να απαλείψει έτσι κάποια πράξη που κηλίδωσε την οικογένεια του. Σίγουρα θα πρέπει να είναι πολύ γενναίος αυτός που μπορεί και κάνει κάτι τέτοιο. Δεν είναι έτσι, Λόμπσανγκ, είπε τονίζοντας τις λέξεις ο Οδηγός μου. Δεν είναι έτσι. Γενναιότητα δεν είναι το να πεθαίνεις, μα το να ζεις πρόσωπο με πρόσωπο με τα βάσανα και τούς πόνους της ζωής. Το να πεθάνει κανείς είναι εύκολο, το να ζήσει αυτό είναι μία γενναία πράξη. Ούτε ακόμα και η θεατρική περήφανη επίδειξη της τελετουργικής αυτοκτονίας δεν πρέπει να μας εμποδίζει να δούμε το πόσο λάθος είναι. Βρισκόμαστε εδώ για να μάθουμε και ο μόνος τρόπος για να μάθουμε, είναι να ζήσουμε όλο το χρόνο που έχουμε στη διάθεσή μας. Η αυτοκτονία ποτέ δεν δικαιώνεται. Σκέφτηκα και πάλι το γέροντα Ζίγμ. Ήταν πολύ γέρος όταν σκοτώθηκε κι έτσι όταν θα ξαναερχόταν, σκέφτηκα, δεν θα έμενε παρά για πολύ λίγο.

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Αξιότιμε Λάμα, ρώτησα, ποιός είναι ο σκοπός του φόβου. Γιατί υποφέρουμε τόσο πολύ για χάρη του. Έχω ήδη ανακαλύψει πως τα πράγματα που φοβάμαι περισσότερο, ποτέ δεν συμβαίνουν κι όμως εξακολουθώ να τα φοβάμαι. Ο Λάμα γέλασε και είπε. Αυτό συμβαίνει σε όλους μας. Φοβόμαστε το άγνωστο. Παρόλα αυτά ο φόβος είναι αναγκαίως. Ο φόβος μας σπρώχνει μπροστά, εκεί που πάμε να τα παρατήσουμε. Ο φόβος μας δίνει πρόσθετη δύναμη για να αποφεύγουμε τα δυστυχήματα. Ο φόβος είναι ο βοηθός μας εκείνος που μας χαρίζει νέα δύναμη, νέα κίνητρα, εκείνος που μας κάνει να ξεπερνούμε τη γοητεία της αδράνειας. Δεν θα έδινες καμιά προσοχή στα μαθήματά σου, αν δεν φοβόσουν το δάσκαλό σου η αν δεν φοβόσουν μη φανείς βλάκας μπροστά στους άλλους.⁴⁶

Μοναχοί άρχισαν να μπαίνουν στο Ναό πολυάριθμοι Τσέλα τριγύριζαν παντού, ανάβοντας περισσότερες λάμπες και λιβάνια. Σηκωθήκαμε και βγήκαμε έξω, όπου το δροσερό βραδινό αεράκι έπαιζε με τα φύλλα από τις ιτιές. Οι μεγάλες τρομπέτες ήχησαν πέρα στην Ποτάλα και η ηχώ τους αναπήδησε ελαφρά πάνω στους τοίχους του μοναστηριού του ανώτατου μάντη.⁴⁷

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Το μοναστήρι του ανώτατου μάντη ήταν μικρό, συμπαγές και πολύ απομονωμένο. Λίγοι μικροί Τσέλα έπαιζαν με ξέγνοιαστη εγκατάλειψη. Η ηλιόλουστη αυλή δεν φιλοξενούσε τις ομάδες από Τράπια που τόσο είχα συνηθίσει να βλέπω στο Σακπόρι, να περπατούν νωχελικά ξεοδεύοντας τις ώρες του μεσημεριού σε άσκοπες συνομιλίες. Οι γέροντες Λάμα επίσης ήταν η πλειοψηφία εδώ. Γέροντες με άσπρα μαλλιά, σκυμμένοι από το βάρος του χρόνου, πήγαιναν ήσυχα κι αργά στις δουλειές τους. Βρισκόμαστε στον τόπο των οραματιστών. Στους γέροντες Λάμα γενικά, μα και στον ίδιο το μάντη, έπεφτε το έργο της προφητείας, της επικοινωνίας με την ύψιστη πραγματικότητα. Κανείς απρόσκλητος επισκέπτης δεν έμπαινε εδώ, κανείς ταξιδιώτης δεν ζητούσε τροφή η καταφύγιο. Ήταν ένας τόπος που προκαλούσε σε πολλούς το φόβο, ένας τόπος απαγορευμένος σε όλους, εκτός από εκείνους που είχαν ειδικά προσκαλεστεί. Ο Οδηγός μου, ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ ήταν μία εξαίρεση μπορούσε να έρθει όποτε ήθελε, βρίσκοντας μάλιστα πάντα θερμή υποδοχή. Μία μεγαλόπρεπη συστάδα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

από πυκνόφυλλα δέντρα χάριζε στο μοναστήρι ασφάλεια από τα βλέμματα των περιέργων. Δυνατά πέτρινα τείχη τού χάριζαν ασφάλεια από τούς υπερβολικά περιέργους, αν μπορούσε βέβαια να υπάρξει ποτέ κανείς που θα διακινδύνευε να γίνει στόχος της οργής του πανίσχυρου μάντη Λάμα από απλή περιέργεια. Προσεκτικά διατηρημένες αίθουσες φυλάγονταν για την αγιότητα του, τον Εσώτατο εκείνο, που τόσο συχνά επισκεπτόταν το Ναό αυτό της γνώσης. Η ατμόσφαιρα ήταν ήσυχη, αφήνοντας μία γενική εντύπωση γαλήνης, της γαλήνης των ανθρώπων που φρόντιζαν με ήρεμη σιγουριά το σπουδαίο τους έργο. 48

Δεν υπήρχαν επίσης ευκαιρίες για καυγάδες και θορυβοποιούς εισβολείς. Σε όλο τον τόπο περιπολούσαν οι πανίσχυροι άνθρωποι του Καμ, άνδρες τεράστιοι, το λιγότερο δύο και δέκα μέτρα σε ύψος και εκατόν είκοσι κιλά σε βάρος, που χρησιμοποιόταν σε όλο το Θιβέτ σαν μοναχοί φρουροί, με το καθήκον να διατηρούν την τάξη σε κοινότητες που μερικές φορές περιελάμβαναν χιλιάδες μοναχούς. Οι μοναχοί φρουροί περιπολούσαν παντού, πάντα έτοιμοι. Με τα χοντρά ραβδιά που είχαν πάντα μαζί τους ήταν πράγματι ένα φοβερό θέαμα για όσους είχαν ενοχές συνειδήσεις. Ο χιτώνας του μοναχού δεν κρύβει πάντα ευσεβείς ανθρώπους άνομοι και τεμπέληδες υπήρχαν σε όλες τις κοινότητες κι έτσι οι άνθρωποι του Καμ είχαν πάντα δουλειά. Τα κτίρια του μοναστηριού επίσης βρίσκονταν σε αρμονία με το σκοπό που εξυπηρετούσαν. Δεν έβρισκες εδώ ψηλά κτίρια με πάσσαλους για σκάλες, αυτά ήταν κτίρια προορισμένα για γέροντες ανθρώπους που είχαν χάσει τη νεανική ευκινησία, που είχαν εύθραυστα κόκαλα. Ήταν εύκολο να φτάσει κανείς οποιονδήποτε διάδρομο και οι πιά ηλικιωμένοι ζούσαν στο ισόγειο, δίπλα στο Ναό της μαντείας. Γύρω από εκείνο το ναό κατοικούσαν οι γεροντότεροι και φωτισμένοι Λάμα, καθώς και ο ανώτερος από τούς μοναχούς φρουρούς του Καμ. Θα πάμε να δούμε το μάντη, Λόμπσανγκ, είπε ο Οδηγός μου. Εκδήλωσε μεγάλο ενδιαφέρον για σένα και είναι πρόθυμος να σου αφιερώσει μεγάλο μέρος του χρόνου του. Η πρόσκληση η διαταγή με γέμισε απέραντη θλίψη κάθε επίσκεψη σε αστρολόγο η προφήτη στο παρελθόν μόνο άσχημα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

νέα μου είχε φέρει. Όλοι τους πάντα επιβεβαίωναν τα βάσανα και τις δοκιμασίες που με περίμεναν. Τις περισσότερες φορές μάλιστα ήμουν υποχρεωμένος να φορώ τα καλύτερα ρούχα μου και να κάθομαι σαν βαλσαμωμένη πάπια, ακούγοντας κάποιον ανιαρό γέροντα να αναφωνεί μία σειρά από κοινοτυπίες που θα 'ταν καλύτερα να μην τις άκουγα. Το βλέμμα μου γέμισε υποψίες ο Λάμα προσπαθούσε να κρύψει ένα χαμόγελο καθώς με κοιτούσε. Από ο,τι φαινόταν, σκέφτηκα, διάβαζε τις σκέψεις μου. 49

Ξέσπασε σ' ένα καλοκάγαθο γέλιο καθώς μου είπε. Πήγαινε όπως είσαι, η κατάσταση του χιτώνα σου δεν πρόκειται να επηρεάσει το μάντη. Ξέρει περισσότερα για σένα από όσα εσύ ο ίδιος. Η θλίψη μου μεγάλωσε. Και τι θα ακούσω ακόμα σκέφτηκα. Περιπατήσαμε μαζί το διάδρομο που έβγαζε στην εσωτερική αυλή. Παρατήρησα τις οροσειρές που σκίαζαν τον ορίζοντα, νιώθοντας σαν κατάδικος που τον πήγαιναν για εκτέλεση. Ένας συνοφρυωμένος μοναχός φρουρός μας πλησίασε, μοιάζοντας με βουνό που κινείται. Αναγνωρίζοντας τον οδηγό μου ξέσπασε σε χαμόγελα και υποκλίθηκε βαθιά. Προσκυνώ τα πόδια σας άγιε Λάμα, είπε. Κάνετε μου την τιμή να σας οδηγήσω στην σεβασμιότητα του, τον ανώτατο μάντη. Άρχισε να βηματίζει πλάι μας κι ήμουν σίγουρος πως η Γη έτρεμε κάτω από το βαρύ του βήμα. Δύο Λάμα έστεκαν πλάι στην πόρτα, Λάμα, και όχι συνηθισμένοι μοναχοί φρουροί. Όταν μας είδαν παραμέρισαν για να περάσουμε. Ο άγιος σας περιμένει, είπε ο ένας χαμογελώντας στον οδηγό μου. Και ανυπόμονα μάλιστα, Μινγκυάρ κύριε, είπε ο άλλος. Η πόρτα μας έβγαλε σε μία αμυδρά κάπως φωτισμένη αίθουσα. Στην αρχή μάλιστα πολύ λίγα μπορούσα να διακρίνω. Τα μάτια μου είχαν θολώσει από το δυνατό φως του ήλιου στην αυλή. Όταν συνήθισαν τα μάτια μου, αντίκρισα ένα γυμνό δωμάτιο με δύο μόνο χαλιά στους τοίχους κι ένα μικρό λιβανιστήρι που έκαιγε τοποθετημένο σε μία γωνία. Στο κέντρο του δωματίου, σε ένα απλό μαξιλάρι, καθόταν ένας αρκετά νεαρός άντρας. Έδειχνε λεπτός κι εύθραυστος κι ένιωσα πολύ έκπληκτος όταν συνειδητοποίησα ότι αυτός

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

ήταν ο ανώτατος μάντης του Θιβέτ. Τα μάτια του εξείχαν λίγο και το βλέμμα τους έμενε καρφωμένο πάνω μου και μέσα μου. Είχα την εντύπωση πως ήταν η ψυχή μου εκείνο που έβλεπε και όχι το γήινο σώμα μου. Ο Οδηγός μου κι εγώ προσκυνήσαμε, χαιρετώντας σύμφωνα με την παραδοσιακή τελετουργία. Ύστερα μείναμε όρθιοι περιμένοντας. Στο τέλος κι όταν η σιωπή είχε αρχίσει να γίνεται αρκετά δυσάρεστη, ο μάντης μίλησε. Καλωσόρισες, Μινγκυάρ κύριε, καλωσόρισες Λόμπσανγκ. Είπε. Η φωνή του ήταν κάπως ψιλή και καθόλου δυνατή έδινε την εντύπωση πως ερχόταν από πολύ μακριά. 50

Για λίγο ο Οδηγός μου κι ο μάντης συζήτησαν θέματα κοινού ενδιαφέροντος κι ύστερα ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ υποκλίθηκε, γύρισε κι άφησε την αίθουσα. Ο μάντης έμεινε να με κοιτά και στο τέλος είπε. Φέρε ένα μαξιλάρι και κάθισε κοντά μου, Λόμπσανγκ. Πήρα ένα από κάποιο μακρινό τοίχο και το τοποθέτησα μπροστά του. Συνέχισε να με κοιτά και μετά από πολύ, όταν η σιωπή είχε αρχίσει να γίνεται σκυθρωπή και εγώ να νιώθω δυσάρεστα κάτω από το βλέμμα εκείνο που έβλεπε μέσα μου, μίλησε. Ωστε είσαι ο τρίτη Λόμπσανγκ Ράμπα. Γνωριζόμαστε καλά σε κάποια άλλη φάση ύπαρξης. Τώρα, σύμφωνα με διαταγή του Εσώτατου εκείνου, θα σου μιλήσω για τις δυσκολίες που σε περιμένουν και για τις δυσκολίες που θα πρέπει να ξεπεράσεις. Ω. Κύριε. Είπα, θα πρέπει να έχω κάνει μεγάλα εγκλήματα στις περασμένες μου ζωές, για να υποφέρω έτσι σε αυτή. Το κάρμα μου, η μοίρα μου, μου φαίνεται πως είναι σκληρότερη από οποιουδήποτε άλλου. Δεν είναι έτσι, απάντησε. Είναι ένα πολύ συνηθισμένο λάθος των ανθρώπων να νομίζουν πως επειδή υποφέρουν σε αυτή τη ζωή, υποφέρουν αναγκαστικά για τις αμαρτίες των περασμένων τους βίων. Αν θερμάνεις μέταλλο στον κλίβανο, το κάνεις επειδή κάποτε αμάρτησε και πρέπει να τιμωρηθεί, το κάνεις για να βελτιώσεις την ποιότητά του. Με κοίταξε διαπεραστικά και συνέχισε. Πάντως αυτό είναι ένα θέμα που θα το συζητήσεις με τον οδηγό σου. Εγώ θα σου μιλήσω μόνο για το μέλλον. Ο μάντης άγγιξε ένα ασημένιο καμπανάκι κι ένας υπηρέτης μπήκε σιωπηλά. Μας πλησίασε και τοποθέτησε ένα πολύ χαμηλό τραπέζι ανάμεσα στον μάντη και σε εμένα. Πάνω του έβαλε μία υπέροχα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

διακοσμημένη ασημένια κούπα, δουλεμένη με κάποιο είδος πορσελάνης. Στην κούπα μέσα έλαμπαν αναμμένα κάρβουνα, που έγιναν ακόμα πιό κόκκινα καθώς τα φύσηξε ο αέρας στη μεταφορά τους. Ο υπηρέτης ύστερα, ψελλίζοντας κάτι που δεν μπόρεσα να καταλάβω, τοποθέτησε στα δεξιά της κούπας ένα κουτί, ολόκληρο από σκαλιστό ξύλο και μας άφησε το ίδιο σιωπηλά όπως είχε έρθει. Καθόμουν ακίνητος, νιώθοντας δυσάρεστα, μη ξέροντας γιατί όλα αυτά έπρεπε να μου συμβούν. Όλοι μου έλεγαν τι σκληρή ζωή με περιμένει. Έδειχναν να τούς αρέσει αυτό που έκαναν. 51

Μα ακόμα και αν δεν πλήρωνα τις αμαρτίες κάποιας περασμένης ζωής, τα βάσανα ήταν βάσανα. Με αργές κινήσεις ο μάντης έσκυψε μπροστά κι άνοιξε το κουτί. Με ένα μικρό ολόχρυσο κουτάλι πήρε από μέσα μία πολύ λεπτή σκόνη που την έριξε πάνω στα κάρβουνα. Μία λεπτή γαλαζωπή ομίχλη γέμισε την αίθουσα. Ένωσα τις αισθήσεις μου να στριφογυρίζουν και το βλέμμα μου να θολώνει. Από κάπου απίθανα μακριά ακουγόταν ο ήχος μιας μεγάλης καμπάνας. Ο ήχος της με πλησίαζε ολοένα, η ένταση του μεγάλωνε και μεγάλωνε, ώσπου άρχισα να νιώθω το κεφάλι, μου έτοιμο να σκάσει. Ξαφνικά η όραση μου καθάρισε κι έμεινα να κοιτώ με ένταση μία κολόνα καπνού που υψωνόταν ατέλειωτη από την κούπα. Μέσα στον καπνό αντιλήφθηκα κίνηση, μία κίνηση που όλο και με πλησίαζε, για να με καταπιεί στο τέλος στα σπλάχνα της, έτσι που να είμαι μέρος της. Από κάπου που δεν μπορούσα να καθορίσω, ακούστηκε η φωνή του μάντη, που άρχιζε την περιγραφή της. Μα δεν είχα ανάγκη τη φωνή του, έβλεπα το μέλλον, το έβλεπα τόσο καθαρά όσο κι εκείνος. Κλεισμένος σε κάποιο σημείο στο χρόνο έμενα παράμερα και παρατηρούσα τα γεγονότα της ζωής μου να ξετυλίγονται μπρος μου σαν ένα ατέλειωτο φιλμ. Η παιδική μου ηλικία, τα κυριότερα γεγονότα της, η αγριότητα του πατέρα μου όλα παρουσιάστηκαν εμπρός μου. Για μία ακόμα φορά κάθισα στη στάση του λωτού μπροστά στο μεγάλο μοναστήρι του Σακπόρι. Για μία ακόμα φορά ένιωσα στο σώμα μου τα σκληρά βράχια του σιδερένιου βουνού καθώς με τίναξε πάνω τους ο, άνεμος που με άρπαξε από τη σκεπή του μοναστηριού. Ο καπνός έφευγε προς τον ουρανό και οι εικόνες αυτό

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

που ονομάζουμε αρχείο Ακάσικ συνέχιζαν τον δρόμο τους. Είδα τυλιγμένες σε καπνό, καθώς δεν είχα ακόμα μνηθεί, τις τελετές της μύησης μου και ύστερα είδα τον εαυτό μου να παίρνει το μακρύ, μοναχικό μονοπάτι προς το Τσονγκίνγκ της Κίνας. Μία παράξενη μηχανή κλυδωνιζόταν και στριφογύριζε στον αέρα, πετώντας και πέφτοντας πάνω από τις απότομες βουνοπλαγιές της Τσονγκίνγκ κι εγώ ήμουν στο πηδάλιο. Είδα αργότερα σμήνη ολόκληρα από τέτοιες μηχανές, με τον ανατέλλοντα ήλιο της Ιαπωνίας ζωγραφισμένο στα φτερά τους. 52

Από τις μηχανές έπεφταν ορμητικά πάνω στη Γη μαύρα αντικείμενα που έσπαζαν σκορπώντας φλόγες και καπνούς. Ματωμένα σώματα τινάζονταν ψηλά, και για κάμποσες στιγμές οι ουρανοί έσταζαν αίμα κι ανθρώπινα μέλη. Ένα σφίξιμο στην καρδιά και μία ζαλάδα συνόδεψαν τις εικόνες που έδειχναν τα βασανιστήρια που θα μου έκαναν οι Γιαπωνέζοι. Είδα τη ζωή μου, αντίκρισα τα βάσανα, ένιωσα την πίκρα της. Μα το πιο λυπηρό από όλα ήταν οι απάτες και η κακία ορισμένων ανθρώπων της δύσης που, όπως είδα, ήταν έτοιμοι να καταστρέψουν καθετή το καλό, μόνο και μόνο επειδή ένιωθαν ζήλια. Οι εικόνες ξετυλίγονταν ατέλειωτα, δείχνοντας μου την πιθανή πορεία της ζωής μου πριν τη ζήσω. Όπως καλά το ήξερα, οι γενικές γραμμές μιας ζωής μπορούσαν να προβλεφθούν με κάθε ακρίβεια. Με τις μικρότερες λεπτομέρειες τα πράγματα ήταν κάπως πιο διαφορετικά. Οι αστρολογικοί σχηματισμοί τη στιγμή της γέννησης δείχνουν τα όρια εκείνου που μπορεί να γίνει και να αντέξει κανείς, ακριβώς όπως ο κατασκευαστής μιας μηχανής μπορεί να καθορίσει το μάξιμουμ και μίνιμουμ των ταχυτήτων της. Εντάξει λοιπόν, έχω μία δύσκολη ζωή να ζήσω. Σκέφτηκα. Την άλλη στιγμή πήδηξα τόσο ξαφνικά που παρά λίγο να πετούσα κάποιο χέρι με ακούμπησε στον ώμο. Γύρισα και είδα το πρόσωπο του ανώτατου μάντη, που τώρα καθόταν πίσω μου. Είχε μία έκφραση κατανόησης και συμπάθειας για το δύσκολο δρόμο μου. Είσαι πολύ ευαίσθητος, Λόμπσανγκ, είπε, κανονικά πρέπει να εξηγώ αυτές τις εικόνες σε όσους με συμβουλεύονται. Ο Εσώτατος εκείνος, όπως θα το περίμενε κανείς, είχε δίκιο για σένα. Το μόνο που θέλω, απάντησα, είναι να μείνω ειρηνικά στη χώρα μου. Γιατί πρέπει να φύγω για τη δύση γιατί

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

να βυθιστώ σε έναν κόσμο, όπου με τόσο ζήλο μιλούν για τις θρησκείες όντας έτοιμοι να μαχαιρώσουν πιστώπλατα ο ένας τον άλλον. Υπάρχει ένα έργο, φίλε μου, είπε ο μάντης, ένα έργο που πρέπει να γίνει. Εσύ μπορείς να το κάνεις παρ όλες τις αντίθετες δυνάμεις. Για τούτο και εκπαιδεύεσαι τόσο σκληρά κι εντατικά τώρα. Με έκαναν να νιώθω πολύ μουνδιασμένος όλες αυτές οι συζητήσεις για δοκιμασίες κι έργα. Το μόνο που ζητούσα ήταν ειρήνη, ησυχία και κάποια ακίνδυνη διασκέδαση πότε πότε. 53

Είναι καιρός πλέον, μίλησε ο μάντης, να γυρίσεις στον οδηγό σου, γιατί έχει πολλά να σου πει και σε περιμένει. Σηκώθηκα όρθιος και υποκλίθηκα πριν αφήσω την αίθουσα. Ο πελώριος μοναχός φρουρός με περίμενε απέξω για να με οδηγήσει στον Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ. Περιπατήσαμε μαζί, δίπλα δίπλα, κι αυτό έφερε στο μυαλό μου κάποια εικόνα που είχα δει κάποτε σε ένα βιβλίο. Έναν ελέφαντα κι ένα μυρμηγκι να περιπατούν πλάι πλάι. Λοιπόν, Λόμπσανγκ. Είπε ο Λάμα καθώς μπήκε στο δωμάτιό του, ελπίζω να μην τα πήρες κατάκαρδα, όλα όσα είδες. Μου χαμογέλασε και μου έκανε νόημα να καθίσω. Τροφή για το σώμα πρώτα, Λόμπσανγκ, κι υστέρτα τροφή για την ψυχή, είπε γελώντας καθώς χτυπούσε το ασημένιο καμπανάκι του. Σε λίγο θα μας έφερναν οι υπηρέτες τσάι. Πραγματικά είχα φτάσει πάνω στην ώρα. Οι μοναστικοί νόμοι απαγόρευαν ρητά να κοιτά κανείς αλλού ενώ έτρωγε, τα μάτια δεν έπρεπε να χαζεύουν εδώ κι εκεί κι όλη η προσοχή έπρεπε να είναι στραμμένη προς τη φωνή του αναγνώστη. Εδώ στο δωμάτιο τού Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ δεν υπήρχε κανείς αναγνώστης κρεμασμένος από πάνω μας να διαβάζει φωναχτά από τα ιερά βιβλία έτσι ώστε να κρατήσει τις σκέψεις μας μακριά από τέτοια κοινά πράγματα όπως το φαί. Ούτε και επιστάτες υπήρχαν έτοιμοι να χτυπήσουν με την παραμικρότερη παράβαση των νόμων. Μπορούσα λοιπόν να βλέπω έξω από το παράθυρο την ατέλειωτη σειρά των Ιμαλαΐων, ξέροντας πως σύντομα δεν θα μπορούσα πια να χαίρομαι την παρουσία τους. Είχα ρίξει ματιές στο μέλλον το δικό μου μέλλον και φοβόμουν όλα εκείνα τα πράγματα που δεν είχα δει καθαρά, όλα όσα είχε κρύψει ο καπνός στο πέπλο του. Λόμπσανγκ. Ακούστηκε η φωνή

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

τού οδηγού μου, είδες πολλά, μα πολλά ακόμα μένουν κρυφά. Αν νιώθεις πως δεν μπορείς να αντιμετωπίσεις το προσχεδιασμένο μέλλον, εμείς θα το αποδεχτούμε αν και με μεγάλη μας λύπη και θα μπορέσεις να παραμείνεις στο Θιβέτ. Κύριε. Απάντησα, εσείς μου είπατε κάποτε πως ο άνθρωπος εκείνος που ενώ ξεκινά σε ένα από τα μονοπάτια της ζωής, διστάζει και οπισθοδρομεί, δεν είναι άνθρωπος, θα συνεχίσω, παρά τις δυσκολίες που ξέρω ότι με περιμένουν. Χαμογέλασε κι ένευσε επιδοκιμαστικά. Όπως το περιμένα, είπε, στο τέλος θα πετύχεις. 54

Κύριε, ρώτησα, γιατί οι άνθρωποι που γεννιούνται σε αυτόν τον κόσμο δεν έχουν τη γνώση του τι ήταν στο παρελθόν και του τι πρέπει να κάνουν σε αυτή τους τη ζωή. Γιατί πρέπει να υπάρχει αυτό που ονομάζετε κρυφή γνώση. Γιατί δεν μπορούμε όλοι να τα ξέρουμε όλα. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ σήκωσε τα φρύδια του χαμογελώντας. Αληθινά θέλεις να μάθεις πολλά πράγματα είπε. Φαίνεται όμως πως αδυνατίζει η μνήμη σου, γιατί μόλις πριν λίγο καιρό σου είπα πως κανονικά δεν θυμόμαστε τις περασμένες μας ζωές, για να μη βαραινούν οι αναμνήσεις το φορτίο μας σε αυτή τη ζωή. Όπως λέμε ο τροχός της ζωής γυρνά και σε άλλους φέρνει πλούτη, σε άλλους φτώχεια. Ο ζητιάνος του σήμερα γίνεται ο πρίγκιπας του αύριο. Με το να μη ξέρουμε το παρελθόν μας, ξεκινούμε όλοι μία πραγματικά καινούργια ζωή, χωρίς να προσπαθούμε να εκμεταλλευτούμε εκείνο που υπήρξαμε στην τελευταία μας ενσάρκωση. Μα, ρώτησα, για ποιόν υπάρχει η κρυφή γνώση. Αν όλοι είχαν αυτή τη γνώση θα ήταν καλύτεροι, θα εξελίσσονταν πιο γρήγορα. Ο οδηγός μου με άκουγε χαμογελώντας. Δεν είναι τόσο απλό απάντησε. Πριν μιλήσει έμεινε αρκετές στιγμές σιωπηλός. Ύστερα συνέχισε. Υπάρχουν δυνάμεις μέσα μας, κάτω από τον έλεγχο του Υπερνού μας, αμέτρητες φορές ισχυρότερες από όλα όσα έχει κατορθώσει ποτέ ο άνθρωπος στον υλικό, φυσικό κόσμο. Οι άνθρωποι της δύσης ιδιαίτερα θα έκαναν κατάχρηση των δυνάμεων που διαθέτουμε εμείς τώρα, γιατί το μόνο που ενδιαφέρει τον άνθρωπο της δύσης είναι τα χρήματα. Δεν ξέρει παρά δύο μόνο ερωτήσεις. Μπορείς να το αποδείξεις. Και εγώ τι θα βγάλω από αυτό. Γέλασε πολύ παιδιάστικα καθώς είπε. Διασκεδάζω πολύ όταν σκέφτομαι το απέραντο συνονθύλευμα από μηχανισμούς και όργανα που

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

χρησιμοποιούν οι δυτικοί για να στείλουν ασύρματα μηνύματα πάνω από τούς ωκεανούς. Ασύρματα θα έπρεπε να είναι η τελευταία λέξη που θα σκεφτόντουσαν να χρησιμοποιήσουν, γιατί οι συσκευές τους απαιτούν μιλια ολόκληρα από σύρματα. Εδώ όμως, στο Θιβέτ, οι εκπαιδευμένοι Λάμα στέλνουν τηλεπαθητικά μηνύματα χωρίς καμιά βοήθεια από συσκευές. Χρησιμοποιώντας το αστρικό μας σώμα ταξιδεύουμε στο χώρο και το χρόνο βλέποντας άλλα μέρη του κόσμου μας και άλλους κόσμους. 55

Μπορούμε να ανυψώσουμε το ίδιο μας το σώμα μπορούμε να σηκώσουμε απίθανα φορτία εφαρμόζοντας δυνάμεις που οι πολλοί δεν γνωρίζουν. Δεν είναι όλοι οι άνθρωποι αγνοί, Λόμπσανγκ, κι ο χιτώνας του μονάχου δεν κρύβει πάντα ένα άγιο άνθρωπο. Μπορεί να ζουν κακοί στα μοναστήρια όπως και άγιοι στις φυλακές. Τον κοίταξα κάπως απορημένος. Μα αν όλοι οι άνθρωποι είχαν αυτή τη γνώση, σίγουρα δεν θα πρέπει να ήταν καλοί ρώτησα. Το βλέμμα του Λάμα ήταν λυπημένο καθώς μου απαντούσε. Κρατούμε την κρυφή γνώση κρυφή, για να προφυλάξουμε την ανθρωπότητα. Πολλοί άνθρωποι και ιδιαίτερα οι δυτικοί, σκέφτονται μόνο τα χρήματα και το πως θα κυριαρχήσουν πάνω στους άλλους όπως έχει προφητέψει ο μάντης και άλλοι, στη Γη μας αυτή θα εισβάλουν και θα την κατακτήσουν φυσικά άνθρωποι μιας παράξενης πίστης, μιας πίστης που δεν φροντίζει καθόλου για τον άνθρωπο σαν άτομο, μα που υπάρχει μόνο και μόνο για να προετοιμάσει τη μαζική υποταγή σε δικτάτορες. Πολλοί ανώτεροί Λάμα βασανίστηκαν μέχρι θανάτου από τούς Ρώσους, επειδή αρνήθηκαν να τούς δώσουν απαγορευμένες γνώσεις. Ο μέσος άνθρωπος, Λόμπσανγκ, που βρίσκει ξαφνικά στη διάθεση του απαγορευμένες γνώσεις, θα αντιδράσει κάπως έτσι. Στην αρχή θα φοβάται τη δύναμη που κρατά στα χέρια του. Ύστερα θα σκεφτεί πως έτσι του προσφέρονται τα μέσα για να κάνει τον εαυτό του τόσο πλούσιο όσο δεν είχε ποτέ φανταστεί, θα πειραματιζόταν με τη δύναμη και θ' αποκτούσε έτσι χρήματα. Καθώς ο πλούτος κι η δύναμή του θα μεγάλωναν, όλο και περισσότερα θα επιθυμούσε. Ένας εκατομμυριούχος δεν μένει ποτέ ικανοποιημένος με ένα εκατομμύριο, ζητά όλο και περισσότερα. Έχει ειπωθεί ότι για τον μη εξελιγμένο

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

πνευματικά η απόλυτη δύναμη είναι διαφθορά. Η απόκρυφη γνώση δίνει απόλυτη δύναμη. Μία μεγάλη ιδέα άστραψε στο κεφάλι μου ήξερα πως θα σωζόταν το Θιβέτ. Πηδώντας με έξαψη όρθιος φώναξα. Μα τότε το Θιβέτ έχει σωθεί. Η απόκρυφη γνώση θα μας σώσει από την εισβολή. Ο οδηγός μου με κοίταξε με συμπάθεια. Όχι, Λόμπσανγκ, απάντησε θλιμμένα, δεν χρησιμοποιούμε τις δυνάμεις για τέτοια πράγματα. Το Θιβέτ θα λεηλατηθεί, θα εκμηδενισθεί **σχεδόν**, μα ύστερα από χρόνια θα γεννηθεί και πάλι, πιό μεγάλο και πιό αγνό.⁵⁶

Το καμίνι του πόλεμου θα εξαγνίσει τη χώρα μας από τα ακάθαρτα στοιχεία της, έτσι όπως θα γίνει αργότερα και με όλο τον κόσμο. Μου έριξε ένα πλάγιο βλέμμα. Οι πόλεμοι είναι αναπόφευκτοι ξέρεις, Λόμπσανγκ, συνέχισε ήρεμα. Χωρίς τούς πολέμους ο πληθυσμός της Γης θα μεγάλωνε ασταμάτητα, και αυτό θα έφερνε λοιμούς κι επιδημίες. Οι αρρώστιες και οι πόλεμοι είναι που ρυθμίζουν σήμερα αυτό το θέμα, δίνοντας παράλληλα τη δυνατότητα στους λαούς της Γης αλλά και άλλων κόσμων να νιώσουν τον πόνο των συνανθρώπων τους και να τούς βοηθήσουν. Πόλεμοι θα γίνονται πάντα, ώσπου να φτάσει ο χρόνος που θα ελέγχεται με κάποιον άλλο τρόπο ο πληθυσμός. Τα γκονγκ μας προσκαλούσαν στον εσπερινό. Ο Λάμα σηκώθηκε όρθιος. Έλα μαζί μου, Λόμπσανγκ, είμαστε προσκεκλημένοι εδώ και πρέπει να δείξουμε σεβασμό στους οικοδεσπότες μας παρακολουθώντας τη λειτουργία. Αφήσαμε το δωμάτιο και βγήκαμε στην αυλή. Τα γκονγκ συνέχιζαν το επίμονο κάλεσμά τους, κάλεσμα που κρατούσε πολύ περισσότερο απ' όσο στο Σακίπορι. Τραβήξαμε με εκπληκτική βραδύτητα προς το ναό. Δεν μπόρεσα να καταλάβω γιατί περπατούσαμε τόσο σιγά, παρά μόνο όταν είδα ολόγυρα μας αιωνόβιους γέροντες και άρρωστους, που ακολουθούσαν κουτσαίνοντας τον ίδιο δρόμο με μας. Ο οδηγός μου μου ψιθύρισε. Θα ήταν μία πολύ ευγενική χειρονομία εκ μέρους μας, Λόμπσανγκ, αν πήγαινες να καθίσεις μαζί με τούς Τσέλα. Με ένα καταφατικό νεύμα κατευθύνθηκα προς τούς εσωτερικούς τοίχους του ναού ως εκεί όπου κάθονταν οι Τσέλα του μοναστηριού τού ανώτατου μάντη. Μου έριχναν περίεργα βλέμματα καθώς κάθισα σε μία από τις σειρές τους. Με αόρατες σχεδόν κινήσεις, όταν οι επόπτες κοιτούσαν αλλού,

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

στριμώχτηκαν προς το μέρος μου και σύντομα με είχαν περικυκλώσει. Από που έρχεσαι ρώτησε ένα αγόρι, που φαινόταν να είναι και ο αρχηγός. Από το Σακπόρι, απάντησα ψιθυριστά. Είσαι το παιδί που έστειλε εδώ ο Εσώτατος. Ψιθύρισε ένα άλλο. Ναι, απάντησα στον ίδιο χαμηλό τόνο, ήρθα εδώ για να δω τον μάντη, που μου είπε. Σιωπή μούγκρισε μία άγρια φωνή ακριβώς από πίσω μου, να μη ξανακούσω ούτε άχνα από σας. 57

Είδα ένα γιγαντώσωμο άντρα ν' απομακρύνεται. Μπα. Είπε ένα αγόρι, μη του δίνεις σημασία, γαυγίζει περισσότερο από ο,τι δαγκώνει. Εκείνη ακριβώς τη στιγμή ο ανώτατος μάντης κι ένας Ηγούμενος εμφανίστηκαν από μία μικρή πλευρική πόρτα και ο εσπερινός άρχισε. Σύντομα συνωστιζόμαστε και πάλι στην έξοδο. Πήγα μαζί με τούς άλλους στην κουζίνα, όπου θα γέμιζα την δερμάτινη σακούλα μου και θα έπαιρνα τσάι. Δεν υπήρχε καμιά ευκαιρία για συζήτηση παντού στέκονταν ομάδες μοναχών όλων των βαθμών, που ήταν έτοιμοι να αποσυρθούν για τη νύχτα. Πήγα ως το δωμάτιο που μου είχαν διαθέσει, τυλίχτηκα στο χιτώνα μου και ξάπλωσα να κοιμηθώ. Μα ο ύπνος δεν ήρθε γρήγορα. Έμεινα για ώρα να κοιτάζω το σκοτάδι, το σημαδεμένο που και που από τις χρυσές φλόγες που έτρεφαν οι λάμπες λίπους. Πέρα μακριά τα αιώνια Ιμαλάια τέντωναν τα βράχια χέρια τους προς τον ουρανό, σαν να προσεύχονταν στους θεούς του κόσμου. Ζωηρές κατάσπρες λωρίδες από το φεγγαρόφωτο άστραφταν ανάμεσα από τις βουνοκορφές, για να εξαφανιστούν και να λάμψουν αργότερα καθώς το φεγγάρι ανέβαινε όλο και πιο ψηλά. Δεν φυσούσε άνεμος την αποψινή νύχτα. Οι σημαίες της προσευχής κρέμονταν άψυχες στα κοντάρια τους. Μικρά συννεφάκια λικνίζονταν νωχελικά πάνω από την πόλη της Λάσα. Γύρισα στο άλλο πλευρό και παραδόθηκα σε ένα ύπνο χωρίς όνειρα. Ξύπνησα τις πρώτες πρωινές ώρες ξαφνιασμένος και φοβισμένος είχα παρακοιμηθεί και θα αργούσα για την πρωινή λειτουργία. Πηδώντας όρθιος έφτιαξα βιαστικά το χιτώνα μου και ξεχύθηκα από την πόρτα στον έρημο διάδρομο. Τρέχοντας βγήκα στην αυλή και μέσα στην αγκαλιά ενός από τούς ανθρώπους του Καμ. Πού πηγαίνεις. Ψιθύρισε άγρια, κρατώντας με στα σιδερένια του μπράτσα.

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Στην πρωινή λειτουργία απάντησα. Ω. Είπε, είσαι επισκέπτης εδώ. Δεν έχουμε πρωινή λειτουργία σε αυτό το μοναστήρι. Δεν έχετε πρωινή λειτουργία. Φώναξα. Μα γιατί, δεν υπάρχει μοναστήρι που να μην έχει. Ο μοναχός φρουρός θα πρέπει να ήταν πολύ καλοδιάθετος, γιατί μου απάντησε ευγενικά. Έχουμε γέροντες κι άρρωστους εδώ που θα έβρισκαν εξοντωτική μία τέτοια λειτουργία. Πήγαινε και κοιμήσου λίγο ήσυχος. 58

Με χτύπησε φιλικά στον ώμο, απαλά για αυτόν, σαν χτύπημα κεραυνού για μένα και με έσπρωξε πίσω στο διάδρομο. Γυρνώντας ξανάρχισε να βηματίζει στην αυλή. Μπορούσα να ακούω τα βαριά του βήματα και το χοντρό ραβδί του που χτυπούσε στο χώμα μετά από κάθε βήμα. Έτρεξα πίσω στο δωμάτιο μου και σε λίγα λεπτά κοιμόμουν και πάλι. Αργότερα εκείνη τη μέρα με παρουσίασαν στον Ηγούμενο και δύο από τούς γεροντότερους Λάμα μου έκαναν απανωτές ερωτήσεις για τη ζωή μου στο πατρικό σπίτι, για το τι θυμόμουν από περασμένες ζωές και για τη σχέση μου με τον οδηγό μου, τον Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ. Τελικά, παραπατώντας αβέβαια, σηκώθηκαν και οι τρεις και πήγαν προς την πόρτα. Έλα, είπε ο τελευταίος τους κουνώντας ένα δάχτυλο προς την κατεύθυνσή μου. Απορημένος τούς ακολούθησα, περπατώντας σαν υπνωτισμένος. Πέρασαν αργοκίνητοι την πόρτα κι άρχισαν να σέρνουν ληθαργικά τα βήματά τους στο διάδρομο. Τούς ακολουθούσα σκοντάφτοντας σχεδόν στα πόδια μου από την προσπάθεια να βαδίσω τόσο αργά όσο εκείνοι. Ακολουθούσαμε νωχελικά το δρόμο μας, περνώντας μπροστά από δωμάτια, από όπου μας κοίταζαν περίεργοι Τσέλα και Τράππα χωρίς εξαίρεση. Ένιωθα τα μάγουλα μου να καίνε από την έξαψη του να βρίσκομαι πίσω από αυτή την ομάδα των σεβάσμιων γερόντων ο Ηγούμενος προχωρούσε μπροστά με τη βοήθεια δύο ραβδιών. Πίσω του έρχονταν οι δύο Λάμα, τόσο γερασμένοι και εξαντλημένοι που με δυσκολία ακολουθούσαν τον Ηγούμενο. Κι εγώ, η ουρά της ακολουθίας, με δυσκολία πήγαινα τόσο σιγά. Μετά από πολύ, πολύ για μένα, φτάσαμε μία μικρή πόρτα σε κάποιο μακρινό τοίχο. Σταματήσαμε ενώ ο Ηγούμενος άρχισε να ψάχνει σε μία αρμαθιά κλειδιά, αγκομαχώντας. Ένας από τούς Λάμα πήγε κοντά του να τον βοηθήσει και κάποτε κατάφεραν να ανοίξουν την πόρτα, που

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λάμα 1963

υποχώρησε με τριξίματα διαμαρτυρίας. Ο Ηγούμενος και οι δύο Λάμα χάθηκαν στο άνοιγμα. Κανείς τους δεν μου είπε τίποτα κι έτσι τούς ακολούθησα. Όταν μπήκα έκλεισαν την πόρτα πίσω μου. Βρέθηκα αντίκρυ σε ένα μακρύ τραπέζι, φορτωμένο με παλιά και σκονισμένα αντικείμενα. Παλιοί χιτώνες, αρχαίοι τροχοί προσευχής, γαβάθες και πανάρχαια κομπολόγια προσευχής. 59

Σκόρπια πάνω στο τραπέζι βρίσκονταν επίσης λίγα ξύλινα ανάγλυφα κουτιά και διάφορα άλλα αντικείμενα που δεν μπορούσα να αναγνωρίσω με την πρώτη ματιά. Γκούχ, χμ, χμ. Πλησίασε παιδί μου. Είπε ο Ηγούμενος. Πήγα διστακτικά προς το μέρος μου κι εκείνος άρπαξε το αριστερό μου μπράτσο με, το σκελετωμένο χέρι του. Αληθινά ένιωσα σαν να με κρατούσε σκελετός γκούχ, χμμμ. Γιέ μου. Χμμμ. Ποιά η ποιά, αν υπάρχουν, από αυτά τα αντικείμενα σου ανήκαν σε κάποια περασμένη ζωή. Με οδήγησε κατά μήκος του τραπεζιού κι ύστερα, γυρίζοντας με προς το μέρος του, είπε. Γκούχ. Χμμμ. Μμμμ. Αν πιστεύεις ότι κάποιο από αυτά τα αντικείμενα ήταν δικό σου, χμμμμ, πάρε το η πάρε τα και, γκούχ, χμμμμ, να το η να τα φέρεις σε μένα. Κάθισε βαρύς κάτω κι έδειχνε να μη δίνει καμιά σημασία πια στο τι έκανα. Οι δύο Λάμα κάθισαν μαζί του και βυθίστηκαν και οι τρεις στη σιωπή. Εντάξει. Σκέφτηκα. Αν αυτοί οι τρεις γέροντες θέλουν να παίξουν με αυτό τον τρόπο, εντάξει, έτσι θα παίξω κι εγώ η ψυχομετρία είναι, φυσικά, το απλούστερο από όλα τα πράγματα. Άρχισα να περπατώ αργά κατά μήκος του τραπεζιού με το χέρι μου τεντωμένο και την παλάμη στραμμένη κάτω προς τα διάφορα αντικείμενα. Πάνω από ορισμένα αντικείμενα ένιωθα ένα είδος φαγούρας στο κέντρο της παλάμης μου και μία ελαφριά ανατριχίλα απλωνόταν στο μπράτσο μου. Διάλεξα έτσι ένα τροχό προσευχής, μία πανάρχαιη μισοκατεστραμμένη γαβάθα κι ένα κομπολόι. Ύστερα επανέλαβα το ταξίδι μου γύρω από το τραπέζι. Ένα μόνο αντικείμενο ακόμα έκανε να ανατριχιάσει το μπράτσο μου και η παλάμη ήταν ένας χιτώνας στα τελευταία στάδια της αποσύνθεσης. Ο κίτρινος χιτώνας ενός ανώτερου αξιωματούχου, με το χρώμα του σχεδόν σβησμένο από τούς αιώνες και το ύφασμα σάπιο κι εύθραυστο στο άγγιγμα. Τον σήκωσα με μύριες προφυλάξεις, με το φόβο μήπως και διαλυθεί ανάμεσα στα δάχτυλά μου. Τον μετέφερα προσεκτικά ως τον

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

γέροντα Ηγούμενο, τον ακούμπησα στα πόδια του και γύρισα να πάρω τον τροχό της προσευχής, τη γαβάθα και το κομπολόι. Αμίλητοι ο Ηγούμενος και οι δύο Λάμα εξέτασαν τ' αντικείμενα και σύγκριναν ορισμένα μυστικά σημάδια που είχαν πάνω τους με εκείνα που βρίσκονται σ' ένα παλιό μαύρο βιβλίο που κρατούσε ο Ηγούμενος, έμειναν για λίγο να **60**

Κοιτούν ο ένας τον άλλο, με τα κεφάλια τους σκυφτά σε γέρικους ώμους, με τούς εγκεφάλους τους να τρίζουν σχεδόν από την προσπάθεια να σκεφτούν. Γκούχ. Άρφ. Μμμμ, μουρμούριζε ο Ηγούμενος, μοιάζοντας με γιάκ βαρυφορτωμένο. Μμμμμμ. Είναι πράγματι αυτός. Χμμμ καταπληκτική επίδοση. Μμμμμ. Πήγαινε στον οδηγό σου, τον Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ, παιδί μου, και, χμμμμ, πες του ότι θα θεωρήσουμε μεγάλη τιμή την παρουσία του κοντά μας. Εσύ, παιδί μου, δεν χρειάζεται να γυρίσεις κοντά μας. Γκούχ. Χμμμμ. Γύρισα κι έφυγα βιαστικός από το δωμάτιο, χαρούμενος που ήμουν πια ελεύθερος από αυτές τις ζωντανές μούμιες. Η απόμακρη, παγωμένη παρουσία τους ήταν τόσο διαφορετική από τη ζεστή ανθρωπιά του Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ. Στριβοντας βιαστικός μία γωνία πέτρωσα λίγα μόλις εκατοστά από τον οδηγό μου. Γέλασε μαζί μου λέγοντας. Ω. Μη με κοιτάς με τέτοια έκπληξη, πήρα κι εγώ το μήνυμά τους. Χτυπώντας με φιλικά στην πλάτη απομακρύνθηκε βιαστικός προς το δωμάτιο όπου τον περίμεναν ο Ηγούμενος και οι δύο Λάμα. Βγήκα στην αυλή κι άρχισα να περπατώ νωχελικά ολόγυρα εσύ είσαι εκείνος που του αναγνωρίζουν τώρα την ενσάρκωση. Ρώτησε μία φωνή πίσω μου. Γύρισα και είδα ένα Τσέλα να με κοιτά έντονα. Δεν ξέρω τι κάνουν, απάντησα. Το μόνο που ξέρω είναι πως με τράβηξαν σε ατέλειωτους διαδρόμους για να δουν αν θα μπορούσα να διαλέξω μερικά από τα παλιά μου πράγματα. Ο καθένας μπορεί να το κάνει αυτό. Το αγόρι γέλασε καλόκαρδα. Εσείς από το Σακπόρι ξέρετε τη δουλειά σας, είπε, αλλιώςτικα δεν θα βρισκόσαστε σε αυτό το μοναστήρι. Άκουσα να λέγεται πως ήσουν κάτι πολύ μεγάλο στην περασμένη σου ζωή. Θα πρέπει να ήσουν για να αφιερώσει ο ίδιος ο ανώτατος μάντης τη μισή του μέρα σε σένα. Σήκωσε τούς ώμους του με ψεύτικο τρόπο και παρατήρησε. Θα ήταν καλύτερα να προσέξεις. Πριν καλά καλά καταλάβεις τι έχει γίνει, θα σε έχουν αναγνωρίσει και θα σε κάνουν

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Ηγούμενο. Ύστερα δεν θα μπορείς να παίζεις πια με τ' άλλα παιδιά στο Σακπόρι. Από μία πόρτα στο άλλο άκρο της αυλής εμφανίστηκε η μορφή του οδηγού μου. Βάδισε γρήγορα προς το μέρος μας. **61**

Ο Τσέλα με τον οποίο μιλούσα υποκλίθηκε ταπεινά. Ο Λάμα του χαμογέλασε και μίλησε ευγενικά όπως πάντα. Πρέπει να φύγουμε, Λόμπσανγκ. Μου είπε. Σύντομα θα μας βρει η νύχτα και δεν θα μπορούμε να ταξιδέψουμε με το σκοτάδι. Περπατήσαμε μαζί ως τούς στάβλους, όπου ένας μοναχός υπηρετής μας περίμενε με τ' άλογα μας διστακτικά όπως πάντα, καβάλησα το δικό μου κι ακολούθησα τον οδηγό μου στο μονοπάτι με τις ιτιές. Τα άλογα μας προχωρούσαν σιγά κι εμείς μέναμε σιωπηλοί μου ήταν αδύνατο να συζητήσω λογικά, όταν βρισκόμουν πάνω σε άλογο, καθώς όλες μου οι δυνάμεις ήταν αφιερωμένες στο να κρατηθώ στη σέλα. Προς μεγάλη μου έκπληξη δεν στρίψαμε για το Σακπόρι, μα ακολουθήσαμε τον δρόμο για την Ποτάλα. Αργά ανέβηκαν τ' άλογα το δρόμο με τα σκαλοπάτια. Μακριά κάτω οι πρώτες σκιές της νύχτας έπεφταν κιόλας στην κοιλάδα. Με μεγάλη μου χαρά ξεπέζεψα κι έτρεξα στη γνώριμη πια Ποτάλα αναζητώντας τροφή. Όταν γύρισα στο δωμάτιο μου μετά το δείπνο, βρήκα τον οδηγό μου να με περιμένει. Έλα και κάθισε κοντά μου, Λόμπσανγκ, είπε. Μπήκα στο δωμάτιο κι έκανα όπως μου είπε. Λοιπόν. Είπε, φαντάζομαι πως θ' αναρωτιέσαι γιατί γίνεται όλη αυτή η φασαρία. Ω. Περιμένω να ακούσω πως με αναγνώρισαν σαν ενσάρκωση. Είπα με αφέλεια. Ένας από τούς Τσέλα κι εγώ το συζητούσαμε στο μοναστήρι του ανώτατου μάντη όταν με καλέσατε να φύγουμε. Πολύ ωραία, είπε ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ. Τώρα θα πρέπει να συζητήσουμε ορισμένα πράγματα για λίγη ώρα. Δεν χρειάζεται να παρακολουθήσεις την αποψινή λειτουργία. Κάθισε περισσότερο άνετα και άκου, χωρίς να με διακόπτεις. Οι περισσότεροι άνθρωποι έρχονται σε αυτόν τον κόσμο για να διδαχτούν ορισμένα πράγματα, άρχισε να λέει ο οδηγός μου. Άλλοι όμως έρχονται για να βοηθήσουν εκείνους που έχουν ανάγκη, η για να συμπληρώσουν κάποιο ιδιαίτερο, σημαντικό έργο. Κάρφωσε το διαπεραστικό του βλέμμα πάνω μου για να δει αν τον παρακολουθούσα και συνέχισε. Πολλές θρησκείες μιλούν για κάποια κόλαση, για έναν τόπο τιμωρίας η εξαγνισμού από

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

τις αμαρτίες. Η κόλαση είναι εδώ, σε αυτόν τον κόσμο. Η πραγματική μας ζωή βρίσκεται στον άλλο κόσμο. **62**

Εδώ ερχόμαστε για να μάθουμε, για να πληρώσουμε για τα λάθη μας των προηγούμενων ζωών η όπως σου είπα για να προσπαθήσουμε να συμπληρώσουμε ένα πολύ σημαντικό έργο. Εσύ βρίσκεσαι σε αυτό τον κόσμο για να κάνεις ένα έργο σχετικό με την ανθρώπινη αύρα. Τα εργαλεία σου θα είναι μία εξαιρετικά ευαίσθητη ψυχική αντίληψη, η ισχυροποιημένη ικανότητα του να βλέπεις τις ανθρώπινες αύρες και όλες οι γνώσεις που μπορούμε να σου δώσουμε γύρω από όλες τις απόκρυφες τέχνες. Ο Εσώτατος διέταξε να χρησιμοποιηθεί κάθε μέσον που έχουμε στη διάθεσή μας, για να ενισχύσει τις ικανότητες και τα ταλέντα σου. Απευθείας διδασκαλία, πραγματικές εμπειρίες, υπνωτισμός θα τα χρησιμοποιήσουμε όλα για να μπορέσουμε να σου δώσουμε όσο το δυνατό περισσότερες γνώσεις σε όσο το δυνατό συντομότερο χρόνο. Πραγματικά είναι κόλαση εδώ. Είπα θλιμμένα. Ο Λάμα γέλασε με την έκφρασή μου. Μα αυτή η κόλαση δεν είναι παρά ένα σκαλοπάτι για μία πολύ καλύτερη ζωή, απάντησε. Εδώ που είμαστε μπορούμε να διώξουμε από πάνω μας μερικές από τις πιό ταπεινές μας ιδιότητες. Εδώ, στα λίγα χρόνια που ζούμε πάνω στη Γη απαλλασσόμαστε από σφάλματα που στον άλλο κόσμο θα μας κυνηγούσαν για αμέτρητο χρόνο. Η ζωή ολόκληρη αυτού του κόσμου δεν είναι παρά ο χρόνος μιας αναπνοής μπροστά στη ζωή του άλλου κόσμου. Οι περισσότεροι άνθρωποι στη δύση, συνέχισε ο οδηγός μου, νομίζουν ότι όταν πεθαίνει κανείς, κάθεται σε ένα σύννεφο και παίζει άρπα. Άλλοι νομίζουν ότι όταν κάποιος αφήνει αυτόν τον κόσμο για τον άλλο, συνεχίζει να υπάρχει σε κάποια μυστική κατάσταση ανυπαρξίας κι άλλα παρόμοια. Γέλασε και συνέχισε. Να μπορούσαμε μόνο να τούς κάνουμε να δουν πως η ζωή μετά τον θάνατο είναι περισσότερο αληθινή από οτιδήποτε πάνω στη Γη. Τα πάντα σε αυτόν τον κόσμο αποτελούνται από δονήσεις οι δονήσεις όλου του κόσμου και τα πάντα μέσα στον κόσμο μπορούν να παρομοιαστούν με μία οκτάβα της μουσικής κλίμακας. Όταν περνούμε στην άλλη πλευρά του θανάτου η οκτάβα υψώνεται στην κλίμακα. Ο οδηγός μου σταμάτησε, πήρε το χέρι

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

μου κι έτριψε την παλάμη μου στο πάτωμα. Αυτό, Λόμπσανγκ, είπτε, είναι πέτρα, οι δονήσεις που ονομάζουμε πέτρα. Πήρε ξανά το χέρι μου τοποθετώντας τα δάχτυλά μου στο χιτώνα μου. **63**

Και αυτό, είπτε, είναι η δόνηση που χαρακτηρίζει το μαλλί. Αν μετακινήσουμε όλες τις δονήσεις μία κλίμακα ψηλότερα, διατηρούμε ακόμα τούς σχετικούς βαθμούς σκληράδας κι απαλότητας. Έτσι, στη ζωή μετά τον θάνατο, την αληθινή ζωή, μπορούμε να έχουμε αντικείμενα όπως και σε αυτό τον κόσμο. Σου έγιναν φανερά αυτά. Ρώτησε. Μα και βέβαια μου ήταν φανερά, ήξερα πως υπήρχαν τέτοια πράγματα εδώ και πολύ καιρό. Ο Λάμα διέκοψε τις σκέψεις μου. Ναι, το ξέρω πως όλα αυτά είναι κοινή γνώση εδώ, μα με το να μιλούμε για αυτήν, την κάνουμε καθαρότερη στο μυαλό σου. Αργότερα, είπτε, θα ταξιδέψεις στο δυτικό κόσμο. Εκεί θα συναντήσεις πολλές δυσκολίες από τις δυτικές θρησκείες. Χαμογέλασε κάπως παράξενα και παρατήρησε. Οι χριστιανοί μας ονομάζουν ειδωλολάτρες. Στη βίβλο τους είναι γραμμένο ότι ο χριστός περιπλανήθηκε στην έρημο. Στα δικά μας βιβλία αποκαλύπτεται ότι ο χριστός περιπλανήθηκε σε όλη την Ινδία, μελετώντας τις ινδικές θρησκείες και ύστερα ήρθε στη Λάσα όπου μελέτησε στο Τζό Κάνγκ, κάτω από την καθοδήγηση των ανώτατων ιερέων εκείνου του καιρού. Ο χριστός σχημάτισε μία καλή θρησκεία, μα ο σημερινός χριστιανισμός δεν είναι η θρησκεία που δίδαξε ο χριστός. Ο οδηγός μου με κοίταξε κάπως αυστηρά και είπτε. Ξέρω πως σε κουράζω κάπως με όλα αυτά, και πως νομίζεις ότι μιλώ για να μιλήσω, μα έχω ταξιδέψει στο δυτικό κόσμο και νιώθω πως πρέπει να προειδοποιήσω για το τι θα συναντήσεις. Αυτό μπορώ να το κάνω καλύτερα μιλώντας σου για τις θρησκείες τους, γιατί ξέρω πως έχεις μία καταπληκτική μνήμη. Βρήκα το κουράγιο να κοκκινίσω το μυαλό μου είχε αρχίσει πράγματι να πετά σε πολλούς κόσμους. Έξω στους διαδρόμους ακουγόταν το θρόισμα από τις μπότες των μοναχών που πήγαιναν στη βραδινή λειτουργία. Ψηλά στη σκεπή οι μοναχοί με τις τρομπέτες κοίταξαν κάτω στην κοιλάδα και χαιρέτησαν την ετοιμοθάνατη μέρα. Εδώ, μπροστά μου, ο Λάμα συνέχισε να μιλά. Στη δύση δύο είναι οι βασικές θρησκείες, μα οι υποδιαίρέσεις τους είναι αμέτρητες. Η εβραϊκή θρησκεία είναι παλαιότερη και πιό ανεκτική. Οι Εβραίοι δεν θα σου προκαλέσουν κανένα πρόβλημα, καμιά δυσκολία. **64**

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Επί αιώνες είναι λαός κυνηγημένος κι αυτό τούς έκανε να δείχνουν συμπάθεια και κατανόηση στους άλλους. Οι χριστιανοί δεν είναι τόσο ανεκτικοί, εκτός από τις Κυριακές. Δεν πρόκειται να σου πω τώρα τίποτα για τις διάφορες δογματικές απόψεις, θα διαβάσεις γι' αυτές μόνος σου. Εκείνο που θα σου πω είναι το πως άρχισαν οι θρησκείες. Τις πρώτες μέρες της ζωής πάνω στη Γη, είπε ο Λάμα, οι άνθρωποι ζούσαν σε μικρές ομάδες, πολύ μικρές φυλές. Νόμοι και κώδικες συμπεριφοράς δεν υπήρχαν. Η δύναμη ήταν ο μοναδικός νόμος, μία δυνατότερη κι αγριότερη φυλή κυριαρχούσε σε κάποια άλλη πιά αδύνατη. Με το πέρασμα του χρόνου γεννήθηκε κάποτε ένας άνθρωπος σοφός και δυνατός. Κατάλαβε πως αν η φυλή του αποκτούσε οργάνωση, θα γινόταν ισχυρότερη. Ίδρυσε μία θρησκεία κι έδωσε στο λαό του ένα κώδικα συμπεριφοράς. Αυξάνεστε και πληθύνεστε, διέταξε, γνωρίζοντας ότι όσα περισσότερα μωρά γεννιόνταν, τόσο δυνατότερη θα γινόταν η φυλή του. Τίμα τον πατέρα σου και τη μητέρα σου, διέταξε, γνωρίζοντας πως δίνοντας αυτός εξουσία στους γονείς πάνω στα παιδιά τους, αποκτούσε με τη σειρά του εξουσία πάνω στους γονείς. Ήξερε επίσης πως αν μπορούσε να πείσει τα παιδιά να νιώθουν υποχρεωμένα απέναντι στους γονείς τους, θα ήταν ευκολότερο να τούς επιβάλει πειθαρχία. **Ου μοιχεύσεις, βροντοφώνησε ο προφήτης εκείνης της εποχής. Η πραγματική του εντολή σήμαινε πως η φυλή δεν έπρεπε να έπιμυχθει με τα μέλη κάποιας άλλης φυλής, γιατί σε τέτοιες περιπτώσεις θα υπήρχαν διχασμένοι πολίτες.** Με το κύλισμα του χρόνου οι ιερείς βρήκαν πως ορισμένοι δεν υπάκουαν πάντα στις θρησκευτικές διδασκαλίες. Μετά από πολλή σκέψη και πολλές συζητήσεις οι ιερείς εκείνοι παρουσίασαν ένα σχήμα αμοιβών και τιμωρίας. Ουρανια έευτυχία, παράδεισος, Βαλχάλα ονόμασε το όπως θέλεις για εκείνους που υπάκουαν τούς ιερείς. Κόλαση φλόγες και αιώνια καταδίκη σε βασανιστήρια για όλους όσους αρνιόνταν να υπακούσουν. Τότε είστε αντίθετος με τις οργανωμένες θρησκείες της δύσης, κύριε. Ρώτησα. Όχι, βέβαια όχι, απάντησε ο οδηγός μου, υπάρχουν πολλοί που νιώθουν χαμένοι αν δεν αισθάνονται η δεν φαντάζονται ένα πατέρα παντογνώστη να τούς κοιτά από τον ουρανό, με έναν άγγελο γραφέα

να καταγράφει τις καλές και τις κακές πράξεις τους. **65**

Εμείς είμαστε θεός για τα μικροσκοπικά πλάσματα που κατοικούν τα σώματα μας, και για τα ακόμα μικρότερα πλάσματα που κατοικούν στα μόρια τους. Όσο για την προσευχή, Λόμπσανγκ, ακούς συχνά τις προσευχές των πλασμάτων που κατοικούν στα μόρια σου. Μα εσείς δεν λέτε ότι η προσευχή φέρνει αποτελέσματα. Απάντησα κάπως έκπληκτος. Ναι, Λόμπσανγκ, η προσευχή είναι πράγματι πολύ αποτελεσματική, αν προσευχηθούμε στον δικό μας Υπερνό, στο αληθινό εκείνο κομμάτι μας που κατοικεί σε έναν άλλο κόσμο, το κομμάτι που ελέγχει τα νήματα της κούκλας που είμαστε. Η προσευχή είναι πολύ αποτελεσματική, αν υπακούμε στους απλούς και φυσικούς νόμους που την κάνουν έτσι. Χαμογελώντας μου είπε. Ο άνθρωπος δεν είναι παρά μία κουκκίδα στον τρικυμισμένο κόσμο. Ο άνθρωπος τότε μόνο νιώθει άνετα, όταν βρίσκεται σε κάποιο είδος μητρικής αγκαλιάς. Η τελευταία λέξη, η τελευταία σκέψη εκείνων των απαίδευτων στην τέχνη του να πεθαίνουν ανθρώπων της δύσης είναι μητέρα. Εκείνος που είναι αβέβαιος για τον εαυτό του ενώ προσπαθεί να αποκτήσει μία εμφάνιση αυτοπεποίθησης, κρατά ταυτόχρονα στο στόμα του ένα πούρο ή ένα τσιγάρο, ακριβώς όπως κάνουν τα μωρά με το μπιμπερό. Οι ψυχολόγοι της δύσης συμφωνούν πως η συνήθεια του καπνίσματος δεν είναι παρά μία επάνοδος στις συνθήκες της πρώτης παιδικής ηλικίας, τότε που το μωρό ρουφά τροφή και αυτοπεποίθηση από τη μητέρα του. Η θρησκεία είναι ένας παρηγορητής. Η γνώση όμως της αλήθειας της ζωής και του θανάτου είναι μία ακόμα μεγαλύτερη παρηγοριά. Πάνω στη Γη είμαστε όπως το νερό, την αφήνουμε με τον θάνατο σαν ατμός και κάποτε συμπυκνωνόμαστε και πάλι σε νερό όταν ξαναγεννιόμαστε σε αυτόν τον κόσμο γι' άλλη μία φορά. Κύριε. Ρώτησα. Νομίζετε πως τα παιδιά δεν πρέπει να σέβονται τους γονείς τους. Ο οδηγός μου με κοίταξε με κάποια έκπληξη. Μα όχι φυσικά, Λόμπσανγκ. Φυσικά και πρέπει τα παιδιά να σέβονται τους γονείς τους όσο και εκείνοι το αξίζουν. **66**

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Δεν πρέπει όμως οι υπερπροστατευτικοί γονείς να αφήνονται ελεύθεροι να καταστρέψουν τα παιδιά τους και ένα ενήλικο παιδί ασφαλώς και είναι πρώτα από όλα υπεύθυνο απέναντι στον ή στη σύζυγό του, οι γονείς δεν πρέπει να αφήνονται να τυραννούν και να κατευθύνουν δικτατορικά τούς ενήλικους απογόνους τους. Με το να επιτρέπει κανείς στους γονείς να φέρονται έτσι, κάνει κακό και στους γονείς και στον ίδιο του τον εαυτό, γιατί τούς δημιουργεί ένα χρέος, που πρέπει εκείνοι να ξεπληρώσουν σε κάποια άλλη ζωή. Σκέφτηκα τούς γονείς μου. Τον αυστηρό και σκληρό πατέρα μου, ένα πατέρα που ποτέ δεν έδειξε πως με αγαπά. Τη μητέρα μου την πάντα απασχολημένη με την κοινωνική ζωή. Ύστερα σκέφτηκα τον Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ, που ήταν κάτι παραπάνω από πατέρας και μητέρα για μένα, που ήταν ο μοναδικός άνθρωπος που μου έδειχνε πάντα στοργή και κατανόηση, που με αγαπούσε. Ένας μοναχός αγγελιοφόρος μπήκε βιαστικά στο δωμάτιο και υποκλίθηκε βαθιά. Αξιότιμε κύριε Μινγκυάρ, είπε με σεβασμό, με διέταξαν να σας μεταβιβάσω τον σεβασμό και τούς χαιρετισμούς του Εσώτατου εκείνου και να σας ζητήσω, αν έχετε την καλοσύνη, να πάτε κοντά του. Μπορώ να σας οδηγήσω σε εκείνον, κύριε. Ο οδηγός μου σηκώθηκε όρθιος και ακολούθησε τον αγγελιοφόρο έξω από το δωμάτιο. Βγήκα πίσω τους κι ανέβηκα στη σκεπή της Ποτάλα. Λίγο ψηλότερα το μοναστήρι της ιατρικής, το Σακπόρι, υψωνόταν μεγαλόπρεπο μέσα στη νύχτα. Δίπλα μου μία σημαία προσευχής φτερούγιζε ασθενικά γύρω από τον ιστό της. Ένας γέροντας μοναχός σε κάποιο κοντινό παράθυρο γύριζε με ζέση τον τροχό της προσευχής του, με το κλακ κλακ του να ακούγεται δυνατά μέσα στη σιωπή της νύχτας. Τ' άστρα απλώνονταν ψηλά σε ατέλειωτους σχηματισμούς κι αναρωτήθηκα μήπως έτσι φαινόμαστε κι εμείς από κάποιο άλλο πλάσμα, κάπου.**67**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Βρισκόμαστε στην εποχή του Λόγκσαρ, του Θιβητιανού νέου έτους. Εμείς οι Τσέλα μα και οι Τράππα επίσης δουλεύαμε ομαδικά, εδώ και λίγο καιρό τώρα, φτιάχνοντας εικόνες από βούτυρο. Τον περασμένο χρόνο δεν είχαμε μπει στον κόπο κι αυτό στάθηκε η αιτία πολλών σχολίων τ' άλλα μοναστήρια πίστευαν και πολύ σωστά ότι εμείς στο Σακπόρι δεν είχαμε ούτε το χρόνο ούτε το ενδιαφέρον για τέτοιες παιδιάστικες απασχολήσεις. Αυτόν το χρόνο, λοιπόν, ύστερα από διαταγή του ίδιου του Εσώτατου εκείνου, υποχρεωθήκαμε να κάνουμε εικόνες από βούτυρο και να λάβουμε μέρος στο διαγωνισμό. Σε σύγκριση με άλλα μοναστήρια, δεν δώσαμε και πολλή σημασία στην προσπάθεια. Σε ένα ξύλινο πλαίσιο, κάπου έξι μέτρα ψηλό κι εννέα μακρύ, σχηματίζαμε με χρωματισμένο βούτυρο διάφορες σκηνές από τα ιερά βιβλία. Οι φιγούρες που φτιάχναμε ήταν τρισδιάστατες κι ελπίζαμε πως όταν τις έβλεπε κανείς με το φως από τις λάμπες λίπους, που τρεμόπαιζε, θα είχε την εντύπωση πως κουνιόντουσαν. Ο Εσώτατος εκείνος προσωπικά και όλοι οι ανώτεροι Λάμα έβλεπαν κάθε χρόνο τα εκθέματα και πολλοί ήταν οι έπαινοι για τούς κατασκευαστές του έργου που θα αναδεικνυόταν πρώτο. Μετά το τέλος της εποχής του Λόγκσαρ έλιωναν το βούτυρο από τις εικόνες και το χρησιμοποιούσαν στις λάμπες λίπους όλο το χρόνο. Καθώς δούλευα είχα κάποιο ταλέντο στη γλυπτική σκεφτόμουν όλα όσα έμαθα τούς τελευταίους λίγους μήνες. Ορισμένα σημεία γύρω από τις θρησκείες έμεναν ακόμα σκοτεινά και με την πρώτη ευκαιρία θα ρωτούσα γι' αυτά τον οδηγό μου, μα προς το παρόν δουλειά μου ήταν η γλυπτική με βούτυρο. Έσκυψα Κι έκοψα ένα νέο κομμάτι βουτύρου χρωματισμένου στο χρώμα της σάρκας κι ανέβηκα προσεκτικά τη σκαλωσιά, έτσι ώστε να μπορέσω να πλάθω στις σωστές αναλογίες το αυτί του βούδα. **68**

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Στα δεξιά μου δύο νεαροί Τσέλα έπαιζαν βουτυροπόλεμο, παίρνοντας με τα χέρια τους χούφτες από βούτυρο, πλάθοντας το σε μπάλες κι ύστερα πετώντας το βρώμικο βλήμα στον εχθρό. Φαίνονταν να διασκεδάζουν αφάνταστα, μα δυστυχώς ένας μοναχός επόπτης έκανε σύντομα την εμφάνιση του, περίεργος να δει από πού προερχόταν όλος αυτός ο θόρυβος. Χωρίς να πει λέξη άρπαξε και τα δύο παιδιά, το ένα στο δεξί του χέρι και τα άλλο στο αριστερό και τα έριξε σε ένα μεγάλο κάδο από ζεστό βούτυρο. Γύρισα και συνέχισα τη δουλειά μου. Βούτυρο χρωματισμένο με φούμο έδινε πολύ όμορφα φρύδια. Ήδη η μορφή σου προκαλούσε την αυταπάτη πως ήταν ζωντανή. Άλλωστε, στον κόσμο της αυταπάτης ζούμε. Σκέφτηκα. Κατέβηκα από την σκαλωσιά κι απομακρύνθηκα από τη φιγούρα για να τη δω καλύτερα. Ο διδάσκαλος των τεχνών μου χαμογέλασε ίσως να ήμουν ο ευνοούμενος του μαθητής, γιατί μου άρεσε πραγματικά η γλυπτική και η ζωγραφική κι αληθινά ζητούσα να μάθω τα μυστικά της τέχνης του. Πηγαίνουμε καλά, Λόμπσανγκ, είπε με ικανοποίηση, οι θεοί μοιάζουν ζωντανοί. Απομακρύνθηκε για να δώσει οδηγίες να αλλάξει κάποιο άλλο μέρος της σκηνης και με άφησε να σκέφτομαι. Οι θεοί μοιάζουν ζωντανοί. Υπάρχουν θεοί. Και γιατί μας διδάσκουν για αυτούς αν δεν υπάρχουν. Θα πρέπει να ρωτήσω τον οδηγό μου. Σκεφτικός άρχισα να ξύνω το βούτυρο από τα χέρια μου. Πιό κάτω στη γωνία οι δύο Τσέλα που τιμωρήθηκαν με το ζεστό βούτυρο προσπαθούσαν να καθαριστούν τρίβοντας τα σώματα τους με λεπτή καφέ άμμο. Ήταν πραγματικά ένα αστείο θέαμα. Γέλασα και γύρισα να φύγω. Ένας γεροδεμένος Τσέλα ήρθε δίπλα μου λέγοντας. Ακόμα και οι θεοί θα πρέπει να γέλασαν με τα χάλια τους. Ακόμα και οι θεοί ακόμα και οι θεοί ακόμα και οι θεοί τα λόγια αντηχούσαν στο μυαλό μου στο ρυθμό των βημάτων μου. Οι θεοί, μα υπήρχαν θεοί. Πήγα περπατώντας έτσι ως το ναό και κάθισα περιμένοντας να αρχίσει η γνωστή λειτουργία. **Ακουστέ τις φωνές των ψυχών μας, όλοι ο εσείς που περιπλανιέστε. 69**

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Αυτός είναι ο κόσμος της αυταπάτης. Η ζωή δεν είναι παρά ένα όνειρο. Όλα όσα γεννιούνται πρέπει να πεθάνουν. Η φωνή του ιερέα δονούσε τον αέρα, άπαγγέλλοντας εκείνες τις τόσο οικείες λέξεις, λέξεις που τώρα τροφοδοτούσαν την περιέργειά μου. Το τρίτο ραβδί λιβανιού ανάβεται για να συγκεντρώσει τα περιπλανώμενα πνεύματα να οδηγηθούν. Αβοήθητα από τούς θεούς, σκέφτηκα, οδηγούνται από τούς ανθρώπους. Γιατί όχι από τούς θεούς. Γιατί προσευχόμαστε στον Υπερνόου μας κι όχι σε ένα Θεό. Το υπόλοιπο της λειτουργίας δεν είχε καμιά γοητεία, κανένα νόημα για μένα. Ένας αγκώνας που βυθιζόταν βίαια στα πλευρά μου με έβγαλε από τις σκέψεις μου. Λόμπσανγκ. Λόμπσανγκ. Τι συμβαίνει με σένα, νεκρός είσαι. Σήκω, η λειτουργία τελείωσε. Σηκώθηκα όρθιος κι ακολούθησα τούς υπόλοιπους έξω από τον ναό. Κύριε. Είπα στον οδηγό μου λίγες ώρες αργότερα, κύριε, υπάρχει θεός. Η θεοί. Με κοίταξε προσεκτικά και είπε. Ας πάμε ψηλά στη σκεπή, Λόμπσανγκ, ο τόπος εδώ έχει πολύ θόρυβο για να μιλήσουμε. Γύρισε και τον ακολούθησα στο διάδρομο, πέρα από τα κελιά των Λάμα, πάνω στον πάσσαλο που χρησίμευε για σκάλα και βγήκαμε στη σκεπή. Για μία στιγμή μείναμε κοιτάζοντας το πολυαγαπημένο μας τοπίο, τις πανύψηλες οροσειρές, τα πεντακάθαρα νερά του Κύ Τσου και το κυκλωμένο στο πράσινο Κάλινγκ Τσου. Λίγο πιά κάτω το πάρκο τού πετραδιού έσφυζε από καταπράσινη ζωή. Ο οδηγός μου έκανε μία πλατιά χειρονομία. Νομίζεις πως όλα αυτά είναι στην τύχη, Λόμπσανγκ. Φυσικά και υπάρχει θεός. Κινηθήκαμε προς το ψηλότερο σημείο της σκεπής κι εμείς καθίσαμε. Έχεις αφήσει τη σκέψη σου να μπερδευτεί, Λόμπσανγκ, είπε ο οδηγός μου. Υπάρχει θεός υπάρχουν θεοί. Κι όμως όσο βρισκόμαστε πάνω σε αυτή τη Γη, δεν είμαστε σε θέση να κατανοήσουμε την μορφή και τη φύση του θεού. Ζούμε σε ένα κόσμο που μπορούμε να τον πούμε τρισδιάστατο. Ο θεός ζει σε ένα κόσμο τόσο πολύ απόμακρο, που το ανθρώπινο μυαλό, ενώ βρίσκεται ακόμα στη Γη, δεν μπορεί να συγκρατήσει καμιά ακριβή εικόνα του. Έτσι οι άνθρωποι τείνουν στην εκλογίκευση. Υποθέτουν πως ο θεός είναι κάτι το ανθρώπινο, η υπεράνθρωπο, αν προτιμάς. **70**

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Μα ο άνθρωπος, στην πλάνη του, πιστεύει ότι είναι φτιαγμένος κατά εικόνα του θεού. Ο άνθρωπος πιστεύει επίσης πως δεν υπάρχει ζωή σε άλλους κόσμους. Μα αν ο άνθρωπος είναι φτιαγμένος κατά εικόνα του θεού και οι κάτοικοι των άλλων κόσμων έχουν διαφορετικές μορφές τότε τι γίνεται με την πίστη του ανθρώπου πως αυτός μόνο είναι φτιαγμένος κατ'εικόνα του θεού. Ο Λάμα με κοίταξε διαπεραστικά για να βεβαιωθεί ότι παρακολουθούσα τα λόγια του. Και πραγματικά το έκανα με μεγάλο ενδιαφέρον όλα αυτά μου φαίνονταν αυταπόδεικτα. Κάθε κόσμος, κάθε χώρα σε κάθε κόσμο, έχει το Θεό της η φύλακα άγγελο της. Το Θεό που είναι υπεύθυνος για τον κόσμο, τον ονομάζουμε Μανού. Είναι ένα πνεύμα εξελιγμένο ως τους ανώτατους βαθμούς, ένας άνθρωπος που ύστερα από διαδοχικές ενσαρκώσεις εξαγνίστηκε από κάθε ακαθαρσία, αφήνοντας μόνο το καθαρό πνεύμα πίσω. Υπάρχει μία ομάδα ανώτερων όντων που, σε καιρούς μεγάλης ανάγκης, έρχονται στη Γη για να δώσουν στους συνηθισμένους θνητούς ένα παράδειγμα, που θα τους εξυψώσει από το βούρκο των εγκόσμιων πόθων. Κούνησα το κεφάλι μου τα ήξερα όλα αυτά, ήξερα ότι ο Βούδας, ο Μωυσής, ο χριστός και πολλοί άλλοι ανήκαν σε αυτό το τάγμα. Ήξερα επίσης για τον Ματρία, ο οποίος, όπως αναφέρεται στις Βουδιστικές γραφές, θα έρθει στον κόσμο 5.656 εκατομμύρια χρόνια μετά το θάνατο του βούδα, η Γκαουτάμα, όπως θα πρέπει με περισσότερη ακρίβεια να ονομάζεται. Όλα αυτά κι ακόμα περισσότερα, ανήκαν στην παραδοσιακή διδασκαλία της θρησκείας μας, όπως και η γνώση ότι κάθε καλός άνθρωπος είχε τις ίδιες ευκαιρίες για πνευματική εξέλιξη, αδιάφορο από το ποιά ήταν η πίστη του. Ποτέ δεν πιστέψαμε ότι μία μόνο είναι η θρησκεία που οδηγεί στους ουρανούς και πως όλες οι υπόλοιπες καταρακυλούσαν στην άβυσσο της κόλασης, για να χαρίσουν διασκέδαση σε αιμοβόρους δαίμονες. Μα ο οδηγός μου ήταν έτοιμος να συνεχίσει. Έχουμε λοιπόν το Μανού του κόσμου, το μέγα όν που ελέγχει το πεπρωμένο του κόσμου. Υπάρχουν και άλλοι, μικρότεροι, Μανού, που ελέγχουν το πεπρωμένο μιας χώρας. **71**

Ύστερα από ένα άπειρο χρονικό διάστημα, ο Μανού του κόσμου θα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

προχωρήσει, και ο επόμενος καλύτερος, τότε πια καλά εκπαιδευμένος θα πάρει τη θέση του σαν υπεύθυνος της Γης. Ά. Φώναξα με κάποιο τόνο θριάμβου, τότε δεν είναι καλοί όλοι οι Μανού. Ο Μανού της Ρωσίας αφήνει τούς Ρώσους να μας κάνουν κακό. Ο Μανού της Κίνας επιτρέπει στους Κινέζους να λεηλατούν τα σύνορά μας και να σκοτώνουν το λαό μας. Ο Λάμα μου χαμογέλασε. Ξεχνάς, Λόμπσανγκ, απάντησε, πως αυτός ο κόσμος είναι κόλαση, πως ερχόμαστε εδώ για να μάθουμε κάτι ιδιαίτερο. Ερχόμαστε εδώ ώστε μέσα από τούς κόπους και τα βάσανα της σάρκας να εξελιχθεί το πνεύμα μας. Οι δοκιμασίες διδάσκουν, ο πόνος διδάσκει, μα η καλοσύνη και η φροντίδα δεν φέρνουν καμιά αλλαγή. Υπάρχουν πόλεμοι για να διδάσκονται οι άνθρωποι στα πεδία των μαχών τη γενναιότητα και όπως ο ακατέργαστος σίδηρος στο καμίνι να σφυρηλατηθούν και να εξαγνιστούν στη φωτιά της μάχης. Το σάρκικο σώμα δεν έχει καμιά σημασία, Λόμπσανγκ, δεν είναι παρά μία προσωρινή κούκλα. Η ψυχή, το πνεύμα ο Υπερνούς ονόμασε το όπως θέλεις είναι το μόνο πράγμα που έχει σημασία. Στη Γη, τυφλωμένοι από την ύλη, νομίζουμε πως μόνο το σώμα έχει σημασία. Η κρίση μας και η στάση απέναντι στον κόσμο αλλάζει από το φόβο που μας τυλίγει πάντα μπροστά στις δοκιμασίες που περιμένουν το σώμα. Πρέπει όμως πάντα να ενεργούμε για το καλό του Υπερνού μας, βοηθώντας ταυτόχρονα και τούς άλλους. Εκείνοι που ακολουθούν τυφλά τις προσταγές μιας θρησκείας γεμάτης τύπους, εμποδίζουν την εξέλιξη τους. Αξιότιμε Λάμα. Διαμαρτυρήθηκα, μπορώ να προσθέσω δύο παρατηρήσεις. Ναι, μπορείς, απάντησε ο οδηγός μου. Διδάσκετε πως μαθαίνουμε γρηγορότερα όταν οι συνθήκες είναι δύσκολες. Θα προτιμούσα λίγη περισσότερη επιείκεια, θα μπορούσα κι έτσι να διδαχθώ ο,τι είναι απαραίτητο. Με κοίταξε σκεπτικός. Θα μπορούσες. Ρώτησε, θα μελετούσες τα κείμενα των ιερών βιβλίων αν δεν φοβόσουν τούς δασκάλους. Θα δούλευες στις κουζίνες αν δεν φοβόσουν την τιμωρία που φέρνει η τεμπελιά. Θα το έκανες. Έσκυψα το κεφάλι μου, ξέροντας πως έχει δίκιο, στις κουζίνες δούλευα μόνο όταν ήμουν υποχρεωμένος να το κάνω. Τα ιερά βιβλία τα μελετούσα από το φόβο της αποτυχίας.**72**

Και ποιά είναι η επόμενη σου ερώτηση. Ζήτησε να μάθει ο Λάμα. Να, κύριε, πως μία θρησκεία γεμάτη τύπους καταστρέφει κι εμποδίζει την

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

πνευματική εξέλιξη. Θα σου δώσω δύο παραδείγματα, απάντησε ο οδηγός μου. Οι Κινέζοι πίστευαν πως δεν έχει σημασία τι έκανε κανείς στην τωρινή ζωή του, αφού είχε πάντα τη δυνατότητα να πληρώσει για τα σφάλματα και τις αμαρτίες του σε κάποια άλλη ζωή. Έτσι υιοθέτησαν απέναντι στη ζωή μία στάση πνευματικής νωθρότητας. Η θρησκεία τους έγινε ναρκωτικό και τούς παρέσυρε στην αποτελμάτωση. Ζούσαν μόνο και μόνο για την επόμενη ζωή κι έτσι οι τέχνες τους έπεσαν σε αχρηστία. Αυτό έκανε την Κίνα μία δύναμη τρίτης κατηγορίας, στην οποία διάφοροι ανεξάρτητοι πολέμαρχοι έκαναν να βασιλεύει ο τρόμος και η λεηλασία. Είχα κι εγώ παρατηρήσει πως οι Κινέζοι στη Λάσα ήταν άσκοπα βίαιοι κι αρκετά μοιρολάτρες. Έδειχναν πως ο θάνατος ήταν γι' αυτούς όπως το να περνάς σε άλλο δωμάτιο. Δεν φοβόμουν το θάνατο, μα ήθελα να τελειώσω το έργο μου στο χρόνο μιας ζωής, αντί να το καθυστερώ, υποχρεωμένος έτσι να ξαναγυρνώ κάθε τόσο στον κόσμο. Όλη η διαδικασία της γέννησης, της εντατικής εκπαίδευσης στο σχολείο, όλα αυτά ήταν φασαρία, πρόβλημα. Ζούσα με την ελπίδα πως δεν θα ξαναρχόμουν στη Γη. Οι Κινέζοι ήταν λαός που διέθετε θαυμάσιες εφευρέσεις, υπέροχα έργα τέχνης, έναν ανώτερο πολιτισμό. Τώρα, μένοντας τυπολατρικά κολλημένοι στη θρησκευτική τους πίστη, έχασαν την επαφή τους με την παράδοση, έφτασαν στην παρακμή, έτοιμοι να μπουν στον στενό δρόμο του κομμουνισμού. Κάποτε η ηλικία και η γνώση έβρισκαν βαθύ σεβασμό στην Κίνα, μα τώρα πια τώρα κανείς σοφός δεν βρίσκει την αναγνώριση και σεβασμό που του αξίζουν το μόνο που αξίζει τώρα είναι η βία, το προσωπικό κέρδος και ο εγωισμός. Λόμπσανγκ. Η φωνή του οδηγού μου αντήχησε μέσα στις σκέψεις μου. Μιλήσαμε για μία θρησκεία που δίδασκε την αδράνεια, που δίδασκε ότι κανείς δεν πρέπει να επηρεάζει τον άλλο στην πίστη του, για να μην προσθέτει και άλλα βάρη στο κάρμα του το χρέος δηλαδή που μας ακολουθεί από ζωή σε ζωή. Έριξε το βλέμμα του πέρα στην πόλη της Λάσα και την ειρηνική κοιλάδα της κι ύστερα γύρισε πάλι σε μένα. **73**

Οι θρησκείες όμως της δύσης τείνουν να είναι πολύ στρατοκρατικές. Οι άνθρωποι εκεί δεν είναι ευχαριστημένοι με το να πιστεύουν αυτό που πιστεύουν, μα είναι πρόθυμοι να σκοτώσουν άλλους για να τούς κάνουν να πιστέψουν κι αυτοί το ίδιο. Δεν καταλαβαίνω με ποιό τρόπο θα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

μπορούσε να χαρακτηριστεί καλή θρησκευτική πολιτική ο φόνος ενός ανθρώπου, παρατήρησα. Δεν υπάρχει τρόπος, Λόμπσανγκ, απάντησε ο Λάμα, μα στους χρόνους της Ισπανικής ιερής εξέτασης πιστοί ενός κλάδου του Χριστιανισμού βασάνιζαν τούς πιστούς οποιουδήποτε άλλου κλάδου, έτσι ώστε να αλλάξουν πίστη και να σωθούν. Έτσι έκαιγαν και διαμέλιζαν ανθρώπους, μήπως και πειστούν να αλλάξουν την πίστη τους. Ακόμα και σήμερα αυτοί οι λαοί στέλνουν ιεραποστόλους που προσπαθούν σχεδόν με κάθε μέσο να προσηλυτίσουν όσο το δυνατό περισσότερους. Φαίνεται πως αισθάνονται τόσο αβέβαιοι για την πίστη τους που είναι υποχρεωμένοι να ζητούν τη σιγουριά που τούς λείπει στη συγκατάθεση και συμφωνία όσο το δυνατό περισσότερων με τη θρησκεία τους με τη σκέψη ίσως πως οι πολλοί δεν μπορεί να κάνουν λάθος. Κύριε. Είπα, νομίζετε πως οι άνθρωποι πρέπει να ακολουθούν μία θρησκεία. Μα ναι, γιατί όχι, αν το επιθυμούν, απάντησε ο Λάμα. Αν δεν έχουν φτάσει ακόμα στο στάδιο της αποδοχής του Υπερνού τους και του Μανού του κόσμου, τότε μπορεί να είναι μεγάλη βοήθεια για αυτούς το να πιστέψουν σε κάποιο θρησκευτικό σύστημα, θα τούς δώσει πνευματική και νοητική πειθαρχία και θα τούς κάνει να νιώθουν πως ανήκουν σε μία μεγάλη οικογένεια, με ένα αγαθό πατέρα να τούς φροντίζει και μία μητέρα γεμάτη αγάπη, πάντα έτοιμη να μεταφέρει τις επιθυμίες τους στον πατέρα. Ναι, για εκείνους που βρίσκονται σε ένα ορισμένο στάδιο της εξέλιξης μία τέτοια θρησκεία κάνει καλό. Μα όσο συντομότερα συνειδητοποιήσουν αυτοί οι άνθρωποι ότι πρέπει να προσεύχονται στον Υπερνό τους, τόσο συντομότερα θα εξελιχθούν. Μας ρωτούν μερικές φορές γιατί έχουμε ιερές εικόνες στους ναούς μας η ακόμα και γιατί έχουμε ναούς. Σε αυτούς μπορούμε να απαντήσουμε πως αυτές οι εικόνες χρησιμεύουν για να μας θυμίζουν ότι ο καθένας μας μπορεί να εξελιχθεί και να γίνει ανώτερο πνευματικό ον. Όσο για τούς ναούς μας, υπάρχουν τόποι όπου **74**

μπορούν να συγκεντρώνονται άνθρωποι όμοιας πνευματικότητας, με σκοπό να δώσουν και να πάρουν αμοιβαία δύναμη στο έργο της προσέγγισης του Υπερνού τους. Με την προσευχή, ακόμα κι αν αυτή δεν κατευθύνεται σωστά, μπορεί κανείς να πετύχει ένα γρηγορότερο

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

ρυθμό δονήσεων. Ο διαλογισμός και η προσευχή μέσα σε ένα ναό, μία συναγωγή ή μία εκκλησία, είναι ευεργετικά. Σκεφτόμουν αυτά που μόλις είχα ακούσει. Κάτω, στα πόδια μας, ο Κάλινγκ Τσου έτρεχε όλο και γρηγορότερα καθώς στένευε και συνωστιζόταν κάτω από τη γέφυρα της οδού Λίνγκχορ. Πέρα στο νότο μία μικρή ομάδα άντρων περίμενε το πλοίο του Κύ Τσου. Νωρίτερα εκείνη τη μέρα είχαν έρθει έμποροι, φέρνοντας χαρτιά και περιοδικά στον οδηγό μου. Χαρτιά από την Ινδία κι από άλλες παράξενες χώρες του κόσμου. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ ταξίδευε συχνά και μακριά, κρατώντας στενή επαφή με τις υποθέσεις του έξω κόσμου. Χαρτιά και περιοδικά. Μία σκέψη τριγύριζε στο μυαλό μου. Κάτι που είχε σχέση με αυτή τη συζήτηση. Χαρτιά. Ξαφνικά αναπήδησα σαν ηλεκτρισμένος. Όχι χαρτιά, περιοδικά. Κάτι είχα δει, αλλά τι θυμήθηκα. Είχα ξεφυλλίσει μερικές σελίδες, μη καταλαβαίνοντας ούτε μία λέξη από εκείνη την ξένη γλώσσα κοιτώντας μόνο τις εικόνες. Σε μία σελίδα σταμάτησα. Αντίκρισα την εικόνα ενός φτερωτού πλάσματος που πετούσε ψηλά σε ένα σύννεφο, που πετούσε πάνω από μία φονική μάχη. Έδειξα την εικόνα στον οδηγό μου κι εκείνος διάβασε και μετάφρασε για μένα τα σχόλια. Αξιότιμε Λάμα. Είπα με έκθαση, νωρίτερα αυτή τη μέρα μου μιλήσατε για εκείνη τη φιγούρα άγγελο την είπατε, που πολλοί στρατιώτες ισχυρίστηκαν ότι είδαν πάνω από το πεδίο της μάχης. Ήταν ένας θεός. Όχι, Λόμπσανγκ, απάντησε ο οδηγός μου, πολλοί πολλοί άντρες, τις ώρες της απελπισίας τους, πόθησαν να δουν την εικόνα κάποιου αγίου, η, όπως το ονομάζουν, ενός αγγέλου. Η ανάγκη που ένιωθαν και τα έντονα συναισθήματα που τούς προκαλούσε η μάχη έδωσαν δύναμη στις σκέψεις τους, στους πόθους και στις προσευχές τους. Έτσι, με ένα τρόπο που ήδη σου έχω δείξει, δημιούργησαν μία μαγική φόρμουλα αντίστοιχη με τις προσδοκίες τους. Η πρώτη εμφάνιση του περιγράμματος της φιγούρας έδωσε ακόμα μεγαλύτερη ένταση στις προσπάθειες τους,⁷⁵

και έτσι η εικόνα κέρδισε δύναμη και στερεότητα και έμεινε στον ουρανό επί αρκετό χρόνο. Όταν δημιουργούμε εικόνες με μαγικές φόρμουλες στον εσωτερικό ναό, κάνουμε το ίδιο πράγμα. Έλα όμως, Λόμπσανγκ, η μέρα έχει προχωρήσει και οι τελετές για το Λόγκσαρ δεν έχουν ακόμη τελειώσει. Κατεβαίνοντας το διάδρομο βρεθήκαμε ξανά μέσα στη

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

φασαρία και την κίνηση που γίνονται καθημερινές εικόνες σε ένα μοναστήρι τις εποχές των τελετών. Ο διδάσκαλος των τεχνών με αναζητούσε. Ήθελε ένα μικρό, ελαφρό παιδί να ανέβει στη σκαλωσιά και να κάνει μερικές αλλαγές στο κεφάλι μιας από τις πίο ψηλές φιγούρες. Βαδίζοντας πάνω στα ίχνη του τον ακολουθούσα με γρήγορο βήμα στο γλιστερό διάδρομο που οδηγούσε στην αίθουσα της γλυπτικής. Φόρεσα ένα παλιό χιτώνα, διακοσμημένο απλόχερα με πιτσιλιές έγχρωμου βούτυρου και, δένοντας ένα σχοινί στη μέση μου για να ανεβάζω υλικά, σκαρφάλωσα στη σκαλωσιά. Μέρος του. Κεφαλιού είχε ξεκολλήσει από το ξύλινο πλαίσιο. Φωνάζοντας το. Τι ήθελα, τράβηξα επάνω με το σχοινί ένα κάδο βούτυρο. Δούλευα επί αρκετές ώρες, τυλίγοντας λεπτές ξύλινες λωρίδες γύρω από το πλαίσιο και το βούτυρο, πλάθοντας για μία ακόμα φορά το βούτυρο στο σχήμα του κεφαλιού. Μετά από πολύ ο διδάσκαλος των τεχνών, που με παρακολουθούσε από το έδαφος, έδειξε πως ήταν ικανοποιημένος. Αργά, μουδιασμένος, άφησα τη θέση μου και κατέβηκα κάτω. Φόρεσα το χιτώνα μου κι άφησα με ανακούφιση την αίθουσα. Την επόμενη μέρα εγώ και πολλοί άλλοι Τσέλα κατεβήκαμε στην πεδιάδα της Λάσα, στους πρόποδες της Ποτάλα κοντά στο χωριό Σο. Θεωρητικά παρακολουθούσαμε τις τελετές και παρελάσεις, τα παιχνίδια και τις κούρσες. Στην πραγματικότητα όμως είμαστε εκθέματα στα μάτια των ταπεινών προσκυνητών, που συνωστίζονταν στα βουνίσια μονοπάτια για να μπορέσουν να φτάσουν στη Λάσα όταν θα εορταζόταν το Λόγκσαρ. Προσκυνητές από ολόκληρο τον Βουδιστικό κόσμο έρχονταν εδώ, στη Μέκκα του βουδισμού. Γέροντες ανάπηροι από την ηλικία, νεαρές γυναίκες με μικρά μωρά, όλοι έρχονταν πιστεύοντας πως, με το να κάνουν τον ιερό γύρο της πόλης και της Ποτάλα, εξιλεώνονταν για τις παλιές αμαρτίες τους κι εξασφάλιζαν καλύτερες συνθήκες για την επόμενη γέννησή τους στη Γη.**76**

Μάντεις περίμεναν τούς πελάτες τους δεξιά κι αριστερά της οδού Λίνγκχορ, γέροντες ζητιάνοι μισοκλαιγόταν για ελεημοσύνη και έμποροι με τα εμπορεύματά τους κρεμασμένα στους ώμους άνοιγαν δρόμο ανάμεσα στο πλήθος. Γρήγορα με κούρασε η τρελή σκηνή κι οι ατέλειωτες, άσκοπες ερωτήσεις του πλήθους που μας χάζευε. Γλίστρησα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

μακριά από τούς συντρόφους μου κι αργά πήρα το μονοπάτι που οδηγούσε στο μοναστικό μου σπίτι. Πάνω στη σκεπή, στο αγαπημένο μου σημείο, όλα ήταν ήσυχια. Ο ήλιος χάριζε μία γλυκιά ζεστασιά. Κάτω, από ένα σημείο που τώρα πια δεν έβλεπα, υψώνονταν στον αέρα οι συγχυσμένες φωνές του πλήθους, τώρα ένα ακαθόριστο μουρμουρητό που με ησύχαζε και με έκανε να βυθιστώ νυσταγμένος στη ζεστασιά του μεσημεριού. Μία αχνή φιγούρα υλοποιήθηκε. Τόσο αχνή που μόλις και μετά βίας την έβλεπα, νυσταγμένος τίναξα το κεφάλι μου κι άνοιγόκλεισα τα μάτια μου. Όταν τα ξανάνοιξα η μορφή ήταν ακόμα εκεί, καθαρότερη, και πιό πυκνή τώρα. Ένας ξαφνικός τρόμος έκανε να σηκωθούν οι τρίχες στο πίσω μέρος του κεφαλιού μου. Δεν είσαι φάντασμα. Φώναξα. Ποιός είσαι. Η μορφή χαμογέλασε ελαφρά κι απάντησε. Όχι, γιε μου, δεν είμαι φάντασμα. Κάποτε, μαθητής κι εγώ, βρισκόμουν εδώ, στο Σακπόρι, και ξεκουραζόμουν όπως εσύ ξεκουράζεσαι πάνω στη σκεπή. Κάποτε όμως αποφάσισα να επιταχύνω την απελευθέρωσή μου από τις γήινες επιθυμίες. Έβαλα να με φυλακίσουν μέσα στους τοίχους ενός ερημητήριου εκεί ψηλά έκανε μία χειρονομία προς τα πάνω, κι ακολούθησα με το βλέμμα την κατεύθυνση που μου έδειχνε. Τώρα, συνέχισε, σε αυτό, το ενδέκατο Λόγκσαρ από την ημέρα του εγκλεισμού μου, έφτασα αυτό που ζητούσα ελευθερία να τριγυρνά όπου θέλω, αφήνοντας το σώμα μου στην ασφάλεια του πέτρινου κελιού του. Το πρώτο μου ταξίδι το έκανα εδώ, για να κοιτάξω και πάλι το πλήθος των ανθρώπων, για να επισκεφτώ για μία φορά ακόμα αυτό το αξέχαστο σημείο στη σκεπή του Σακπόρι. Ελευθερία, γιε μου, απέκτησα την ελευθερία. Μπρος στα μάτια μου εξαφανίστηκε σαν καπνός λιβανιού που τον διαλύει ο άνεμος της νύχτας. Τα ερημητήρια. Εμείς οι Τσέλα ακούγαμε συχνά να μιλούν γι' αυτά, μα πως άραγε να ήταν από μέσα.⁷⁷

Συχνά απορούσαμε. Γιατί οι ερημίτες έκλειναν τούς εαυτούς τους σ' εκείνα τα πέτρινα δωμάτια, τα τόσο αβέβαια κρεμασμένα στις κατακόρυφες σχεδόν βουνοπλαγιές. Και γι' αυτό απορούσαμε. Αποφάσισα πως έπρεπε να ρωτήσω τον αγαπημένο μου οδηγό. Ύστερα θυμήθηκα πως ένας γέροντας Κινέζος μοναχός ζούσε λίγα μόλις μέτρα από εκεί που βρισκόμουν. Ο γέροντας Βού Χσί είχε μία πολύ

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

ενδιαφέρουσα ζωή για λίγα χρόνια ήταν μοναχός αποσπασμένος στα ανάκτορα των αυτοκρατόρων στο Πεκίνο. Κουρασμένος όμως από μία τέτοια ζωή, έφυγε για να περιπλανηθεί στο Θιβέτ, αναζητώντας φώτιση. Κάποτε έφτασε στο Σακπόρι και έγινε δεκτός. Κουρασμένος όμως κι από αυτό σε λίγα χρόνια, κλείστηκε σε ένα ερημητήριο και για επτά χρόνια έζησε τη ζωή των ερημιτών. Τώρα πια, βρισκόταν πίσω στο Σακπόρι, περιμένοντας να πεθάνει. Γύρισα και κατέβηκα βιαστικός στο διάδρομο από κάτω. Πήγα προς ένα μικρό κελί και φώναξα τα όνομά του. Εμπρός. Εμπρός. Ακούστηκε να λέει μία ψιλή, τρεμουλιαστή φωνή. Μπήκα στο κελί του και για πρώτη φορά στη ζωή μου συνάντησα τον Βού Χσί, τον Κινέζο μοναχό. Καθόταν στη στάση του λωτού και παρά την ηλικία του η πλάτη του ήταν ίσια όσο ένα νεαρό μπαμπού. Είχε ψηλά ζυγωματικά και ένα πολύ πολύ κίτρινο, σαν περγαμηνή, δέρμα. Τα μάτια του ήταν μαύρα και λοξά. Στο πηγούνι του φύτρωναν λίγες αραιές τρίχες ενώ από το πάνω χέλι του κρέμονταν οι λίγες μακριές τρίχες του μουστακιού του. Τα χέρια του ήταν καφέ κίτρινα, με τα σημάδια της μεγάλης ηλικίας, ενώ οι φλέβες του φούσκωναν όπως οι ρίζες των δέντρων. Καθώς περπατούσα προς το μέρος του γύρισε κατά μένα το κεφάλι του, μαντεύοντας περισσότερο παρά βλέποντας. Χμμμμ, χμμμμ, είπε, ένα μικρό αγόρι, ένα παιδί, από τον τρόπο που περπατά. Τι ζητάς αγόρι. Κύριε. Απάντησα, ζήσατε επί πολύ σε ένα ερημητήριο. Θα είχατε, άγιε κύριε, την καλοσύνη να μου μιλήσετε γι' αυτό έπαιξε λίγο με τις άκρες του μουστακιού του κι ύστερα είπε. Κάθισε, αγόρι, πάει πολύς καιρός από τότε που μίλησα για το παρελθόν, παρόλο που τώρα τριγυρνά συνέχεια στο μυαλό μου. Όταν ήμουν μικρός, είπε, ταξίδεψα πολύ μακριά, ως την Ινδία. Εκεί είδα για πρώτη φορά τούς ερημίτες κλεισμένους στις σπηλιές τους κι ορισμένοι από αυτούς έδειχναν φωτισμένοι. **78**

Κούνησε το κεφάλι του οι κανονικοί άνθρωποι ήταν πολύ τεμπέληδες, ξόδευαν τον καιρό τους κάτω από δέντρα. Α. Ήταν θλιβερό θέαμα. Άγιε κύριε. Τον διέκοψα, θα προτιμούσα πολύ περισσότερο να ακούσω για τα ερημητήρια του Θιβέτ. Έ. Τι. Ρώτησε ασθενικά. Ω, ναι, τα ερημητήρια του Θιβέτ. Άφησα την Ινδία και γύρισα στην πατρίδα μου, το Πεκίνο. Η ζωή με κούραζε, γιατί δεν μάθαινα τίποτα. Πήρα ξανά τα υπάρχοντά μου και τη γαβάθα μου κι υστέρα από πολλών μηνών πορεία διέσχισα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

τα σύνορα του Θιβέτ. Αναστέναξα με ανυπομονησία. Ο γέροντας συνέχισε. Με το πέρασμα του χρόνου, μένοντας από μοναστήρι σε μοναστήρι, πάντα σε αναζήτηση της φώτισης, έφτασα στο Σακπόρι. Ο Ηγούμενος μου επέτρεψε να μείνω εδώ, καθώς ήμουν αναγνωρισμένος γιατρός στην Κίνα. Η ειδικότητα μου ήταν ο βελονισμός. Για μερικά χρόνια έμεινα ευχαριστημένος, μα ύστερα με κατέλαβε ένας μεγάλος πόθος να μπω σε ερημητήριο. Τώρα πια άρχισα να χορεύω από την ανυπομονησία μου. Αν ο γέροντας αργούσε και άλλο θα αργοπορούσα και δεν έπρεπε να λείπω από τη βραδινή λειτουργία. Ακόμα και που το σκεπτόμουν ηχούσε στο μυαλό μου το πρώτο κάλεσμα των γκονγκ. Διατακτικά σηκώθηκα όρθιος και είπα. Σεβαστέ κύριε, είμαι υποχρεωμένος να σας αφήσω. Ο γέροντας σιγογόλασε. Όχι, αγόρι, απάντησε, μπορείς να μείνεις, γιατί βρίσκεσαι εδώ ζητώντας την καθοδήγηση ενός γέροντα αδελφού. Μείνε, η απουσία σου από τη βραδινή λειτουργία είναι δικαιολογημένη. Κάθισα πίσω στη θέση μου, ξέροντας πως είχε δίκιο παρόλο που ακόμα ήταν ένας Τράμπα και όχι Λάμα, είχε τη θέση ενός γέροντα αδελφού, εξαιτίας της ηλικίας του, των ταξιδιών και της πείρας του. Τσάι αγόρι, τσάι. Φώναξε, θα πάρουμε τσάι γιατί η σάρκα είναι αδύνατη και το βάρος του χρόνου πέφτει βαρύ επάνω μου. Τσάι, για τούς νέους και τούς γέρους. Ένας μοναχός φροντιστής των γερόντων μας έφερε τσάι και αλεύρι κριθαριού. Το ανακατέψαμε φτιάχνοντας τσάμπα και ετοιμαστήκαμε, εκείνος να μιλήσει κι εγώ να ακούσω. Ο σεβαστός Ηγούμενος μου έδωσε άδεια να αφήσω το Σακπόρι και να μπω σε ένα ερημητήριο. Με τη συνοδεία ενός μοναχού άφησα τούτο εδώ το μέρος και ταξίδεψα ψηλά στα βουνά. **79**

Ύστερα Από ταξίδι πέντε ημερών φτάσαμε ένα σημείο που μπορεί να το διακρίνει κανείς από τη σκεπή ψηλά. Κούνησα το κεφάλι μου, ήξερα το μέρος, ένα μοναχικό κτίσμα ψηλά στα Ιμαλάια. Ο γέροντας συνέχισε. Εκείνο το ερημητήριο ήταν άδειο, ο τελευταίος του κάτοικος είχε πρόσφατα πεθάνει. Ο μοναχός υπηρέτης κι εγώ καθαρίσαμε το μέρος κι ύστερα στάθηκα να κοιτάξω για τελευταία φορά την κοιλάδα της Λάσα. Άφησα το βλέμμα μου να αναπαυθεί. Στην Ποτάλα και το Σακπόρι, ύστερα γύρισα και μπήκα στον εσωτερικό θάλαμο. Ο υπηρέτης έκτισε

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

την πόρτα πίσω μου, την έκτισε γερά κι έμεινα μόνος. Μα κύριε. Πως ήταν το εσωτερικό. Ρώτησα. Ο γέροντας Βού Χσί έξυσε το κεφάλι του. Είναι ένα κτίσμα από πέτρες, απάντησε αργά. Ένα κτίριο με πολύ παχείς τοίχους. Δεν υπάρχει πόρτα, όταν μπει ο ερημίτης στον εσωτερικό θάλαμο η πόρτα χιτίζεται πίσω του. Κάπου στον τοίχο του θαλάμου υπάρχει ένα άνοιγμα απο όπου παίρνει την τροφή του ο ερημίτης. Δεν υπάρχει κανένας τρόπος να περάσει φως από αυτό το άνοιγμα. Ένα σκοτεινό τούνελ συνδέει το θάλαμο του ερημίτη με το δωμάτιο όπου ζει ο υπηρέτης. Εγώ κτίστηκα μέσα στο θάλαμο. Το σκοτάδι ήταν τόσο πυκνό που μπορούσα ακόμα και να τα αγγίξω. Ούτε μία αχτίδα φωτός δεν έμπαινε, ούτε και ο παραμικρότερος ήχος δεν ακουγόταν. Κάθισα στο δάπεδο κι άρχισα το διαλογισμό μου στην αρχή υπέφερα από παραισθήσεις, φανταζόμουν αστραπές και φωτεινές λωρίδες. Ύστερα άρχισα να νιώθω πως με πνίγει το σκοτάδι, πως με τύλιγε σαν απαλή, λεπτόρρευστη λάσπη. Ο χρόνος έπαψε να υπάρχει. Σύντομα άρχισα να ακούω στη φαντασία μου καμπάνες, γκονγκ και ομιλίες ανθρώπων. Αργότερα άρχισα να χτυπιέμαι στους τοίχους του κελιού μου, ζητώντας στην παραφροσύνη μου να βρω διέξοδο στο φως. Η μέρα από τη νύχτα δεν ξεχώριζε, γιατί τα πάντα εκεί ήταν σκοτεινά και σιωπηλά σαν σε τάφο. Μετά από κάμποσο καιρό όμως ηρέμησα, ο πανικός μου υποχώρησε. Όπως καθόμουν έφερα στο μυαλό μου τη σκηνή, ο γέροντας Βού Χσί ο νεαρός Βού Χσί τότε τυλιγμένος στο ζωντανά σχεδόν σκοτάδι, στην καρδιά μιας σιωπής που τρυπούσε τα πάντα. Κάθε δύο μέρες, είπε ο γέροντας, ερχόταν ο υπηρέτης και τοποθετούσε λίγο τσάμπα στο άνοιγμα του τοίχου. **80**

Ερχόταν τόσο σιωπηλά που ποτέ δεν μπόρεσα να τον ακούσο. Την πρώτη φορά, καθώς έψαχνα στα τυφλά για την τροφή μου την έσπρωξα μακριά και δεν μπορούσα πια να τη φτάσω. Φώναξα και ούρλιαξα, μα κανείς ήχος δεν έβγαινε από το κελί μου έπρεπε να περιμένω άλλες δύο μέρες. Κύριε. Ρώτησα, τι συμβαίνει αν ο ερημίτης είναι άρρωστος, η αν πεθάνει. Αγόρι μου, είπε ο γέροντας Βού Χσί, αν ένας ερημίτης είναι άρρωστος πεθαίνει. Ο υπηρέτης τοποθετεί κάθε δύο μέρες τροφή επί δεκατέσσερις μέρες. Αν η τροφή μείνει απείραχτη επί δεκατέσσερις μέρες, έρχονται άλλοι μοναχοί, σπάζουν την κτισμένη πόρτα και

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

παίνουν το σώμα του ερημίτη ο γέροντας Βού Χσί ήταν ερημίτης για δέκα χρόνια. Τι συμβαίνει σε μία περίπτωση σαν τη δική σας, όταν συμπληρωθεί ο χρόνος της παραμονής στο ερημητήριο ο προκαθορισμένος. Έμεινα πρώτα για δύο χρόνια κι ύστερα για επτά. Όταν πλησίαζε ο καιρός της εξόδου μου, έκαναν μία απειροελάχιστη τρύπα στο ταβάνι, έτσι ώστε να μπαίνει στο θάλαμο ελάχιστο φως. Κάθε λίγες μέρες μεγάλωναν την τρύπα, αφήνοντας να μπει όλο και περισσότερο φως. Στο τέλος μπορούσα να αντέξω το πλήρες φως της μέρας. Αν ο ερημίτης βγει ξαφνικά στο φως τυφλώνεται στη στιγμή, καθώς οι κόρες των ματιών του είναι ανίκανες πια να συσταλούν ύστερα από τη μακρόχρονη παραμονή στο απόλυτο σκοτάδι. Όταν βγήκα έξω ήμουν άσπρος, κάτασπρος, και τα μαλλιά μου λευκά όσο τα χιόνια των βουνών. Με περιποιήθηκαν με μασάζ και έκανα διάφορες ασκήσεις, γιατί οι μυς μου ήταν παράλυτοι σχεδόν από την ακινησία. Σιγά-σιγά έβρισκα τις δυνάμεις μου και σε λίγο μπόρεσα να κατέβω με τον βοηθό μου το βουνό για να αναπαυτώ και πάλι στο Σακπόρι. Μετρούσα τα λόγια του φέρνοντας στη φαντασία μου τ' ατέλειωτα χρόνια του σκοταδιού, της τέλειαις σιωπής που πέρασε στηριγμένος μόνο στον εαυτό του και απορούσα. Τι μάθατε από όλα αυτά, κύριε. Ρώτησα στο τέλος. Άξιζε τον κόπο. Ναι, αγόρι μου, τον άξιζε. Είπε ο γέροντας. Έμαθα τη φύση της ζωής, έμαθα το σκοπό του εγκεφάλου. Ελευθερώθηκα από τα δεσμά του σώματος κι ήμουν ικανός να στείλω το πνεύμα μου σε μακρινά ταξίδια όπως ακριβώς κάνετε εσείς τώρα με το αστρικό σώμα μα πως ξέρετε πως όλα αυτά ήταν αληθινά και πως δεν τα φανταστήκατε. **81**

Πως είστε βέβαιος ότι διατηρήσατε τα λογικά σας. Γιατί δεν μπορούσατε να ταξιδέψετε με το αστρικό σώμα, όπως κάνω εγώ. Ο Βού Χσί γέλασε ώσπου κύλησαν δάκρυα στα σκαμμένα του μάγουλα. Ερωτήσεις ερωτήσεις ερωτήσεις, αγόρι, ακριβώς όπως κι εγώ συνήθιζα να κάνω. Απάντησε. Στην αρχή πλημμύρισα πανικό. Καταριόμουν τη μέρα που έγινα μοναχός, καταριόμουν τη μέρα που μπήκα στο κελί εκείνο. Σιγά σιγά όμως μπόρεσα να ακολουθήσω τούς κανόνες της αναπνοής και του διαλογισμού. Στην αρχή με κυνηγούσαν οι παραισθήσεις και μάταιες φαντασίες. Κάποια μέρα τότε γλίστρησα από το σώμα μου,

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

ελευθερώθηκα από τα δεσμά του και το σκοτάδι δεν ήταν πια σκοτάδι για μένα. Είδα το σώμα μου να κάθεται στη στάση του λωτού. Είδα τ' άχρηστα, ορθάνοιχτα μάτια μου. Είδα τη χλωμάδα του δέρματος μου και το αποσκελετωμένο σώμα μου. Υψώθηκα και περνώντας από τούς τοίχους του κελιού μου, είδα να απλώνεται κάτω μου η κοιλάδα της Λάσα. Είδα μερικές αλλαγές κι ανθρώπους με τούς οποίους γνωρίζομουν. Μπαίνοντας μέσα στο ναό μπόρεσα να μιλήσω με ένα τηλεπαθητικό Λάμα, που μου επιβεβαίωσε την απελευθέρωση μου. Περιπλανήθηκα πέρα μακριά, πίο πέρα ακόμα από τα σύνορα αυτής της χώρας. Κάθε δύο μέρες γύριζα πίσω στο σώμα μου και το ξαναζωντάνευσα για να τραφεί και συντηρηθεί. Μια γιατί δεν μπορούσατε να κάνετε αυτά τα ταξίδια χωρίς όλη αυτή την προετοιμασία. Ρώτησα και πάλι. Μερικοί από μας δεν είναι παρά κοινοί θνητοί. Πολλοί λίγοι έχουν τις ικανότητες που δόθηκαν σε εσένα σαν βοήθεια στο έργο που θ' αναλάβεις. Κι εσύ επίσης έχεις ταξιδέψει μακριά με το αστρικό σου σώμα. Άλλοι, όπως εγώ, είναι υποχρεωμένοι να υποστούν μεγάλες δοκιμασίες πριν μπορέσουν να ελευθερώσουν το πνεύμα τους από τη σάρκα. Εσύ, αγόρι, είσαι ένας από τούς τυχερούς, από τούς πολύ τυχερούς μάλιστα. Ο γέροντας αναστέναξε και είπε. Πήγαινε πρέπει να αναπαυτώ, μίλησα πολύ. Έλα να με ξαναδείς, θα είσαι πάντα, παρά τις ερωτήσεις μου, ευπρόσδεκτος επισκέπτης. Ψελλίζοντας ένα ευχαριστώ σηκώθηκα όρθιος, υποκλίθηκα και γλίστρησα ήσυχα προς το δωμάτιό μου⁸²

Τόσο αφηρημένος ήμουν με τις σκέψεις μου, που πήγα κατευθείαν στον απέναντι τοίχο και κτύπησα τόσο δυνατά που παρά λίγο να τινάξω το πνεύμα έξω από το σώμα μου. Τρίβοντας το πονεμένο μου κεφάλι προχώρησα αργά στο διάδρομο που έβγαζε στο δωμάτιο μου. Η λειτουργία του μεσονυκτίου είχε σχεδόν τελειώσει. Οι μοναχοί ήταν ελαφρά νευρικοί, έτοιμοι να φύγουν στα κελιά τους για λίγες ακόμα ώρες ύπνου ως την επόμενη λειτουργία. Ο γέροντας αναγνώστης ψηλά στο αναλόγιο του προσεκτικά τοποθέτησε ένα σελιδοδείκτη ανάμεσα στις σελίδες του ιερού βιβλίου και γύρισε έτοιμος να αφήσει τη θέση του.

Τ. Λομπσανγκ Ράμππα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Οι επόπτες με το αετίσιο βλέμμα, οι πάντα έτοιμοι για να επέμβουν στην παραμικρή ενόχληση, ακόμα κι αν αυτή ήταν απρόσεκτα μικρά παιδιά, ελάττωσαν την προσοχή τους. Η λειτουργία είχε σχεδόν τελειώσει. Μερικοί Τσέλα λίκνιζαν τα λιβανιστήρια τους στο ρυθμό της τελευταίας ψαλμωδίας κι ένα προσεκτικό αυτί θα μπορούσε να διακρίνει το βόμβο μιας συγκέντρωσης που ετοιμαζόταν να διαλυθεί. Ξαφνικά ακούστηκε μία φοβερή κραυγή και μία άγρια μορφή πήδηξε πάνω από τα κεφάλια των μοναχών που κάθονταν και προσπάθησε να αρπάξει ένα νεαρό Τράμππα που κρατούσε δύο ραβδιά λιβανιού. Τίναχτήκαμε όρθιοι από το ξάφνιασμα. Μπροστά στα μάτια μας η άγρια μορφή στριφογύριζε και πηδούσε σαν αλαφιασμένη. Αφροί πετούσαν από ζαρωμένα χείλια, φρικτές κραυγές χύνονταν από βασανισμένο λαιμό. Πέρασαν στιγμές που μου φάνηκε πως ο κόσμος είχε μείνει ακίνητος οι μοναχοί φρουροί είχαν παγώσει από την έκπληξη, οι ιερείς που προσεύχονταν έμεναν με τα χέρια σηκωμένα. Ύστερα, ξαφνικά και βίαια, οι επόπτες ανέλαβαν δράση. Κυκλώνοντας την τρελή μορφή γρήγορα την κατέβαλαν, τυλίγοντας το χιτώνα του γύρω από το κεφάλι για να συγκρατεί τις άσχημες βλαστήμιες που έβγαιναν σαν χείμαρρος από το στόμα του. Με γρηγοράδα τον σήκωσαν στα χέρια τους και τον έβγαλαν έξω από το ναό. Η λειτουργία τελείωσε. Σηκωθήκαμε όρθιοι και βγήκαμε βιαστικοί έξω, ανυπόμονοι να βρεθούμε πέρα από τούς περιορισμούς του ναού, για να μπορέσουμε να συζητήσουμε αυτό που μόλις είδαμε. Αυτός ήταν ο Κένζι Τεκούτσι, είπε ένας νεαρός Τράμππα κοντά μου. Είναι ένας Γιαπωνέζος μοναχός που τριγυρνούσε από χώρα σε Χώρα. **83**

Έχει γυρίσει τον κόσμο, έτσι λένε, πρόσθεσε άλλος. Αναζητώντας την αλήθεια κι ελπίζοντας να τη βρει έτοιμη αντί να δουλέψει για αυτήν, παρατήρησε ένας τρίτος. Έφυγα από κοντά τους με κάπως θολωμένο μυαλό. Γιατί η αναζήτηση της αλήθειας έκανε έναν άνθρωπο τρελό. Το κελί μου ήταν κρύο και, τρέμοντας λίγο, τύλιξα γύρω στο σώμα μου το χιτώνα κι έπεσα να κοιμηθώ. Όταν τα γκονγκ ήχησαν και πάλι για την επόμενη λειτουργία μου φάνηκε πως δεν είχαν περάσει ούτε ένα λεπτό. Κοιτάζοντας όμως από το παράθυρο είδα τις πρώτες αχτίδες του ήλιου να ξεπροβάλλουν πάνω από τα βουνά, αχτίδες που σαν γιγάντια δάχτυλα έψαχναν τον ουρανό, ζητώντας να σβήσουν τ' άστρα.

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Αναστέναξα κι έτρεξα βιαστικά στο διάδρομο ελπίζοντας να μην είμαι ο τελευταίος που θα μπει στο ναό, γιατί αλλιώς θα ξεσπούσε πάνω μου η οργή που έκρυσαν μέσα τους οι επόπτες. Φαίνεσαι σκεπτικός, Λόμπσανγκ, είπε ο οδηγός μου όταν αργότερα εκείνη τη μέρα τον είδα, μετά τη μεσημεριάτικη λειτουργία. Μου έκανε ένα νεύμα να καθίσω. Είδες τον Κένζι Τεκούτσι, τον Γιαπωνέζο μοναχό, όταν μπήκε στο ναό. Θέλω να σου μιλήσω για αυτόν, γιατί αργότερα θα τον συναντήσεις. Τακτοποιήθηκα όσο πιά καλά μπορούσα, η συζήτηση μας δεν θα ήταν σύντομη τελικά μου κόστισε ολόκληρη την υπόλοιπη μέρα. Ο Λάμα χαμογέλασε βλέποντας την έκφρασή μου. Ίσως να ταν καλύτερα αν παίρναμε Ινδικό τσάι. Και Ινδικά κέικ. Να ζαχαρώσουμε το πικρό φάρμακο, Λόμπσανγκ, σιγογέλασε βλέποντας το πρόσωπο μου να φωτίζεται και συνέχισε. Ο υπηρέτης θα τα φέρει όπου να ναι, σε περίμενα. Μάλιστα, σκέφτηκα, τη στιγμή που έμπαινε στο δωμάτιο ο υπηρέτης μοναχός, πού άλλου στον κόσμο θα έβρισκα τέτοιο διδάσκαλο. Τα κέικ από την Ινδία ήταν το αγαπημένο μου γλύκισμα κι ακόμα και του Λάμα τα μάτια γούρλωναν μερικές φορές μπροστά στον αριθμό των κέικ που καταβρόχθιζα. Ο Κένζι Τεκούτσι, είπε ο οδηγός μου, είναι ήταν ένας πολύ εύστροφος άνθρωπος. Ένας άνθρωπος πολυταξιδεμένος. Σε όλη του τη ζωή έχει περάσει πια τα εβδομήντα περιπλανιόταν στον κόσμο αναζητώντας εκείνο που ονομάζει αλήθεια, κι όμως, χωρίς να το ξέρει, η αλήθεια κρύβεται μέσα του. Αντί να την αναζητήσει εκεί, προτίμησε να περιπλανηθεί να κάνει ατέλειωτα ταξίδια. **84**

Ασταμάτητα μελετούσε τις θρησκευτικές πίστεις του κόσμου, ασταμάτητα μελετούσε τα βιβλία πολλών χωρών οδηγημένος και κυριευμένος από την έντονη ανάγκη του για αναζήτηση, τώρα, ύστερα από πάρα πολλές περιπέτειες, τον έστειλαν σε μας. Έχει διαβάσει τόσα πολλά και τόσο αντιφατικά μεταξύ τους, που έχει μολύνει την αύρα του. Έχει διαβάσει τόσα πολλά καταλαβαίνοντας τόσο λίγα που τον περισσότερο καιρό είναι τρελός. Είναι ένα ανθρώπινο σφουγγάρι, που έχει απορροφήσει όλη τη γνώση, ενώ είναι ικανό να χωνέψει μόνο πολύ λίγο απ' αυτή. Τότε, κύριε, είπα, είστε αντίθετος με τη μελέτη των βιβλίων. Κάθε άλλο, Λόμπσανγκ, απάντησε ο οδηγός μου, είμαι αντίθετος με όλους εκείνους που φροντίζουν να αποκτήσουν όλα τα φυλλάδια και

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

βιβλία τα γραμμένα γύρω από παράξενες θρησκείες, γύρω από αυτό που συνήθως ονομάζουν μυστικισμό. Οι άνθρωποι αυτοί δηλητηριάζουν την ψυχή τους, κάνουν κάθε εξέλιξη αδύνατη. Μόνο όταν διώξουν από πάνω τους όλες τις λάθος γνώσεις, μόνο όταν γίνουν σαν μικρά παιδιά, τότε μόνο μπορούν να ελπίζουν σε μία πνευματική εξέλιξη. Αξιότιμε Λάμα, ρώτησα, πως γίνεται κανείς τρελός. Πως συμβαίνει καμιά φορά να οδηγεί σε σύγχυση η λάθος μελέτη. Αυτή είναι μία αρκετά μεγάλη ιστορία, απάντησε ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ, θα πρέπει στην αρχή να μιλήσουμε για μερικά βασικά πράγματα. Κάνε υπομονή και άκου προσεκτικά. Πάνω στη Γη δεν είμαστε παρά κούκλες, κούκλες φτιαγμένες από δονούμενα μόρια περικυκλωμένα με ηλεκτρικά φορτία. Ο Υπερνός μας δονείται σε ένα πολύ ανώτερο ρυθμό και έχει ένα πολύ ισχυρότερο ηλεκτρικό φορτίο. Υπάρχει μία ορισμένη σχέση ανάμεσα στο δικό μας ρυθμό δονήσεων και σε εκείνο του Υπερνού μας. Μπορεί κανείς να παρομοιάσει τη διαδικασία της επικοινωνίας ανάμεσα σε μας τούς κατοίκους της Γης και του Υπερνού μας με μία καινούργια διαδικασία που χρησιμοποιείται στο φυσικό κόσμο και η οποία επιτρέπει να στέλνονται ραδιοκύματα πέρα από ηπείρους και ωκεανούς, επιτρέποντας έτσι στον κάτοικο μιας χώρας να επικοινωνήσει με τον κάτοικο κάποιας άλλης πολύ μακρινού τόπου. Οι εγκέφαλοι μας είναι όμοιοι με τούς ραδιοδέκτες στο ότι συλλαμβάνουν τα υψηλής συχνότητας μηνύματα, οδηγίες και διαταγές Του Υπερνού μας, **85**

και τα μετατρέπουν σε χαμηλής συχνότητας παλμούς που ελέγχουν τις πράξεις μας. Ο εγκέφαλος είναι η ηλεκτροχημική συσκευή που μας κάνει χρήσιμους πάνω στη Γη. Χημικές αντιδράσεις κάνουν συχνά τον εγκέφαλό μας να λειτουργεί λάθος, εμποδίζοντας ίσως μέρος των μηνυμάτων του Υπερνού να φτάσει ως εμάς. Σπάνια, πάνω στη Γη, δεχόμαστε ακριβός το μήνυμα που έστειλε ο Υπερνός. Το μυαλό, χωρίς σύνδεση με τον Υπερνό, διαθέτει περιορισμένες μόνο ικανότητες. Μπορεί να δέχεται ορισμένες ευθύνες, να σχηματίζει κάποιες γνώμες και να προσπαθεί να γεφυρώσει το χάσμα ανάμεσα στις ιδανικές συνθήκες του Υπερνού και τις δύσκολες συνθήκες της Γης. Δέχονται όμως οι δυτικοί τη θεωρία της ηλεκτρικής δραστηριότητας του εγκεφάλου. Ρώτησα. Ναι, απάντησε ο οδηγός μου, σε ορισμένα νοσοκομεία

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

καταγράφουν τα εγκεφαλικά κύματα των ασθενών και έχει ανακαλυφθεί πως ορισμένες ψυχικές αρρώστιες χαρακτηρίζονται από την παρουσία ιδιαίτερων εγκεφαλικών κυμάτων. Έτσι η διάγνωση μιας ψυχικής ανωμαλίας μπορεί να στηριχτεί στη μορφή των εγκεφαλικών κυμάτων που παρουσιάζονται. Συχνά μία σωματική αρρώστια στέλνει στον εγκέφαλο δηλητηριώδεις ουσίες, τον μολύνει και κάνει έτσι να εμφανίζονται συμπτώματα τρέλας. Ο Γιαπωνέζος μοναχός είναι πολύ τρελός. Ρώτησα. Έλα. Θα τον δούμε τώρα, βρίσκεται σε μία αρκετά διαυγή κατάσταση. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ σηκώθηκε όρθιος και βγήκε βιαστικός από το δωμάτιο. Τινάχτηκα και τον ακολουθείσα. Με οδήγησε από ένα διάδρομο σε ένα κατώτερο όροφο, σε μία πτέρυγα όπου κείτονταν εκείνοι που βρίσκονταν κάτω από ιατρική παρακολούθηση. Σε ένα μικρό θάλαμο, με θέα προς το Κάτι Λίγγκα, βρισκόταν ο Γιαπωνέζος μοναχός, κοιτώντας μελαγχολικά έξω. Μόλις είδε τον Λάμα σηκώθηκε όρθιος, ένωσε τα χέρια του και έκανε μία βαθιά υπόκλιση. Κάθισε, είπε ο οδηγός μου. Σου έφερα ένα νεαρό μαθητή να ακούσει τα λόγια σου. Σύμφωνα με διαταγή του Εσώτατου εκείνου, τον εκπαιδεύουμε εντατικά. Ο Λάμα υποκλίθηκε, γύρισε κι έφυγε από το θάλαμο. Ο Γιαπωνέζος έμεινε για λίγες στιγμές ακίνητος, κοιτώντας με ίσια στα μάτια. Ύστερα από λίγο μου έκανε νόημα να καθίσω. Κάθισα διακριτικά, σε κάποια απόσταση, καθώς δεν ήξερα πότε θα γινόταν και πάλι βίαιος. **86**

Μη γεμίζεις το κεφάλι σου με όλα τα απόκρυφα βιβλία που βρίσκεις, αγόρι. Είπε ο Γιαπωνέζος μοναχός. Είναι υλικό αχώνευτο και θα εμποδίσει την πνευματική σου πρόοδο. Μελέτησα όλες τις θρησκείες. Μελέτησα όλες τις σχολές μεταφυσικής που μπόρεσα να βρω. Με δηλητηρίασαν, θόλωσαν το μυαλό μου, με έκαναν να πιστέψω πως ήμουν ένας από τούς εκλεκτούς του θεού. Τώρα ο νους μου χωρίστηκε στα δυό και είναι πολλές οι στιγμές που χάνω τον έλεγχο του εαυτού μου που ξεφεύγω από την καθοδήγηση του Υπερνού μου. Μα κύριε. Είπα, πως θα μπορέσει κανείς να μάθει αν δεν διαβάζει. Τι πιθανές βλάβες μπορεί να προξενήσει μία τυπωμένη λέξη. Αγόρι. Είπε ο Γιαπωνέζος μοναχός, βεβαίως και μπορεί κανείς να διαβάζει, μα διάλεξε προσεκτικά αυτό που θα διαβάσεις και φρόντιζε πάντα να είσαι σίγουρος πως καταλαβαίνεις αυτό που διαβάζεις. Η τυπωμένη λέξη δεν

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

κρύβει κανένα κίνδυνο, ο κίνδυνος πραγματικά κρύβεται στις σκέψεις που μπορεί να προκαλέσουν αυτές οι λέξεις. Δεν πρέπει κανείς να τρώει τα πάντα, βάζοντας στο ίδιο πιάτο τροφές κατάλληλες κι ακατάλληλες, δίχως διάκριση ούτε πρέπει κανείς να διαβάζει πράγματα που έρχονται σε αντίφαση η εναντιώνονται σε άλλα. Δεν πρέπει να διαβάζει κανείς πράγματα που υπόσχονται μυστικές δυνάμεις. Είναι πολύ πιθανό κι εύκολο να φτιάξει κανείς μια μαγική φόρμουλα που δεν μπορεί να ελέγξει, όπως εγώ. Η φόρμουλα τότε γυρίζει ενάντια στον κατασκευαστή της και του προκαλεί κακό. Επισκεφτήκατε όλες τις χώρες του κόσμου. Ρώτησα. Ο μοναχός με κοίταξε ίσια στα μάτια και μία μικρή λάμψη τρεμόπαιξε στα μάτια του. Γεννήθηκα σε ένα μικρό χωριό της Ιαπωνίας, είπε, κι όταν μεγάλωσα αρκετά, μπήκα σε ένα μοναστήρι. Για χρόνια ολόκληρα μελετούσα, θρησκείες κι απόκρυφες διδασκαλίες. Κάποτε ο ανώτερος μου μου είπε να φύγω και να ταξιδέψω σε χώρες πέρα από τούς ωκεανούς. Για πενήντα χρόνια ταξίδευα από χώρα σε χώρα, από ήπειρο σε ήπειρο, πάντα μελετώντας. Με τις σκέψεις μου δημιούργησα δυνάμεις που ήμουν ανίκανος να ελέγξω. Δυνάμεις που ζουν στο αστρικό επίπεδο κι επηρεάζουν, από καιρό σε καιρό την ασημένια μου χορδή. Αργότερα ίσως μου επιτραπεί να σου πω περισσότερα. Όσο για τώρα, η τελευταία μου κρίση με άφησε πολύ αδύνατο κι είμαι έτσι υποχρεωμένος να άναπαυθώ. **87**

Με την άδεια του οδηγό σου, θα είσαι πάντα ευπρόσδεκτος επισκέπτης. Υποκλίθηκα και τον άφησα μόνο στον θάλαμο. Ένας μοναχός γιατρός, βλέποντάς με να βγαίνω, βιάστηκε να πάει κοντά του. Κοιτούσα με περιέργεια ολόγυρα, κοιτούσα τούς γέροντες μοναχούς που έμεναν σε αυτό το μέρος του Σακπόρι. Τότε, απαντώντας σε ένα επείγων τηλεπαθητικό μήνυμα του οδηγού μου, γύρισα βιαστικά κοντά του. **88**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Έτρεχα στους διαδρόμους κι έστριβα με τόση γρηγοράδα στις γωνίες που τρώμαζα όλους όσους βρίσκονταν στο δρόμο μου. Ένας γέρος μοναχός με άρπαξε καθώς περνούσα από δίπλα του και ταρακουνώντας με, είπε. Δεν είναι ωραίο να τρέχεις με τόσο αταίριαστη βιασύνη, αγόρι, δεν ταιριάζει σε έναν αληθινό Βουδιστή. Ύστερα όμως, κοιτώντας με καλά στο πρόσωπο με αναγνώρισε σαν το μαθητή του Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ. Αφήνοντας έναν ήχο που έμοιαζε με γκλούπ, με παράτησε σαν να ήμουν αναμμένο κάρβουνο και τράβηξε βιαστικός το δρόμο του. Ατάραχος εγώ συνέχισα το δικό μου. Στην είσοδο του δωματίου του οδηγού μου σταμάτησα με ένα τέτοιο τίναγμα που παρά λίγο να πέσω κάτω μαζί του βρίσκονταν δύο ανώτατοι Ηγούμενοι. Η συνείδηση μου άρχισε να γίνεται ενοχλητική τι έκανα πάλι. Και το χειρότερο, ποιά από τις πολλές αμαρτίες μου φανερώθηκε. Ανώτατοι Ηγούμενοι δεν περιμένουν συνήθως μικρά παιδιά, εκτός κι αν έχουν

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

άσχημα νέα για αυτά. Ένωσα τα πόδια μου να λιώνουν κι έστυψα τη μνήμη μου να δω μήπως είχα κάνει τίποτα αρκετά άσχημο για να με διώξουν από το Σακπόρι. Ένας από τούς Ηγούμενους με κοίταξε κατάματα και χαμογέλασε με τη ζεστασιά ενός παλιού παγόβουνου. Ο άλλος με παρατηρούσε με ένα πρόσωπο που έμοιαζε κομμένο και χαραγμένο από ένα κομμάτι των Ιμαλαΐων. Ο οδηγός μου γέλασε. Πραγματικά έχεις μία ένοχη συνείδηση, Λόμπσανγκ. Α., Πρόσθεσε γελώντας, αυτοί οι σεβάσμιοι αδελφοί Ηγούμενοι είναι επίσης τηλεπαθητικοί Λάμα. Ο πιό αυστηρός από τούς δύο ηγούμενους με κοίταξε σκληρά και με μία φωνή που θύμιζε βράχια που πέφτουν είπε. Τρίτη Λόμπσανγκ Ράμπτα, κατά διαταγή του Εσώτατου εκείνου έγιναν οι αναγκαίες έρευνες που μας οδήγησαν στην απόφαση να σε αναγνωρίσουμε σαν ζώσα ενσάρκωση του. Το κεφάλι μου στροβιλιζόταν, με δυσκολία παρακολουθούσα τα λόγια του και μόλις που κατάφερα να καταλάβω τις τελευταίες του παρατηρήσεις.**89**

Σύμφωνα με τα οποία θα σου απονεμηθούν ο τίτλος και ο βαθμός του Ηγούμενου κατά τη διάρκεια τελετής, της οποίας η ημερομηνία θα καθοριστεί αργότερα. Οι δύο ηγούμενοι υποκλίθηκαν μεγαλόπρεπα στον Λάμα Μινγκυάρ ντόνταιπ κι ύστερα, εξίσου μεγαλόπρεπα, σε μένα. Παίρνοντας κάποιο βιβλίο μαζί τους βγήκαν από το δωμάτιο και σύντομα ο ήχος των βημάτων τους έπαψε να ακούγεται. Έμεινα σαν μαγεμένος να κοιτώ το διάδρομο πίσω τους. Ένα εγκάρδιο γέλιο κι ένα χέρι που ακούμπησε στον ώμο μου, με έφεραν πίσω στην πραγματικότητα. Τώρα ξέρεις για ποιό λόγο έτρεχες έτσι. Οι έρευνες επιβεβαίωσαν απλά αυτό που ξέραμε από την αρχή. Πάντως είναι κάτι που πρέπει εσύ κι εγώ να το γιορτάσουμε. Ύστερα έχω και άλλα ενδιαφέροντα νέα για σένα. Με οδήγησε σε ένα άλλο δωμάτιο, όπου με περίμενε ένα αληθινό Ινδικό γεύμα. Χωρίς να περιμένω καμιά ενθάρρυνση πήγα κοντά του. Αργότερα, όταν πια μου ήταν αδύνατο να φάω άλλο, όταν ακόμα και η θέα του φαγητού που είχε μείνει με έκανε να αισθάνομαι άρρωστος, ο οδηγός μου σηκώθηκε και με οδήγησε πίσω

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

στο προηγούμενο δωμάτιο. Ο Εσώτατος εκείνος μου έδωσε την άδεια να σου μιλήσω για το σπήλαιο των αρχαίων, είπε. Μου έριξε μία πλάγια ματιά, κι υστέρα, ψιθυριστά σχεδόν, παρατήρησε. Σε λίγες μέρες φεύγει μία αποστολή για εκεί. Ένωσα την έξαψη να απλώνεται πάνω μου και είχα την απίστευτη εντύπωση πως θα επέστρεφα στο σπίτι μου, σε ένα μέρος που κάποτε μου ήταν πολύ οικείο. Ο οδηγός μου με παρατηρούσε προσεκτικά. Σηκώνοντας το βλέμμα μου τον είδα να με κοιτά επίμονα, κουνώντας το κεφάλι του. Όπως κι εσύ, Λόμπσαινγκ, έτσι κι εγώ εκπαιδεύτηκα εντατικά, κάτω από ειδικές συνθήκες. Ο διδάσκαλος μου έφυγε απ' αυτή τη ζωή πριν από πολύ καιρό. Το άδειο σώμα του βρίσκεται ως σήμερα στην αίθουσα των χρυσών εικόνων. Μαζί του ταξίδεψα σε όλο τον κόσμο. Εσύ, Λόμπσανγκ, θα πρέπει να ταξιδέψεις μόνος. Κάθισε τώρα κι άκουσε με. Θα σου μιλήσω για την ανακάλυψη του σπηλαίου των αρχαίων. **90**

Έβρεξα τα χείλια μου, ήταν κάτι που από καιρό ήθελα να ακούσω. Σε ένα μοναστήρι, όπως και σε κάθε κοινότητα, οι φήμες εύκολα διαδίδονταν, από γωνία σε γωνία, από στόμα σε στόμα. Μερικές από αυτές δεν φαίνονταν να είναι τίποτα άλλο από φήμες. Με αυτή την ιστορία όμως είχα νιώσει διαφορετικά, κάπου μέσα μου πίστευα όσα είχα ακούσει. Ήμουν ένας πολύ νεαρός Λάμα, Λόμπσανγκ, άρχισε να λέει ο οδηγός μου. Με το διδάσκαλο μου κι άλλους τρεις συνομήλικος μου Λάμα εξερευνούσαμε μερικές από τις πιο απόμακρες οροσειρές. Λίγες εβδομάδες πιο πριν ένας ασυνήθιστα δυνατός κρότος είχε ακουστεί, ακολουθημένος από μία μεγάλη κατολίσθηση. Πήγαμε στην περιοχή για να δούμε τι συμβαίνει. Για μέρες ολόκληρες τριγυρίζαμε γύρω από τη βάση μιας πανύψηλης κορυφής. Νωρίς το πρωί της πέμπτης μέρας ο διδάσκαλος μου ξύπνησε, μα δεν φαινόταν ξύπνιος έμοιαζε ναρκωμένος. Του μιλούσαμε και δεν παίρναμε απάντηση. Με έπνιξε η ανησυχία γιατί νόμισα πως ήταν άρρωστος κι αναρωτιόμουν πως θα τον μεταφέραμε όλα αυτά τα ατέλειωτα χιλιόμετρα που μας χώριζαν από την ασφάλεια του Σακπόρι. Με δυσκολία, σαν να

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

βρισκόταν κάτω από τον έλεγχο κάποιας παράξενης δύναμης, πάλεψε να σηκωθεί όρθιος, έπεσε, μα τελικά το κατάφερε. Παραπατώντας και τρεκλίζοντας σαν να βρισκόταν σε ύπνωση, προχώρησε μπροστά. Τον ακολουθήσαμε τρέμοντας από το φόβο μας. Σκαρφαλώσαμε την απότομη πέτρινη βουνοπλαγιά, ενώ μυριάδες μικρά χαλίκια έπεφταν σαν βροχή ολόγυρα. Μετά από πολύ φτάσαμε στην απότομη άκρη της κορυφής και σταθήκαμε κοιτώντας ολόγυρα. Ένωσα μία βαθιά απογοήτευση μπροστά μας απλωνόταν μία μικρή κοιλάδα, γεμάτη σχεδόν από τεράστιους ογκόλιθους εδώ, απ' ο,τι φαινόταν, είχε ξεκινήσει η κατολίσθηση. Κάποιο ρήγμα στους βράχους είχε απότομα μεγαλώσει η κάποιος σεισμός συνέβη που ξεκόλλησε μέρος της βουνοπλαγιάς. Μεγάλα χάσματα και καινούργιες επιφάνειες βράχων έλαμπαν κάτω από το δυνατό ήλιο. Βρύα και λειχήνες έπεφταν στο κενό, χωρίς πια κανένα υποστήριγμα. Γύρισα το βλέμμα μου αηδιασμένος.⁹¹

Δεν υπήρχε τίποτα, εδώ που να τραβήξει την προσοχή μου, τίποτα παρά μία μεγάλη κατολίσθηση. Γύρισα, έτοιμος να αρχίσω να κατεβαίνω, όταν ένα ψιθυριστώ Μινγκυάρ. Με σταμάτησε. Ένας από τούς συντρόφους μου κάτι έδειχνε. Ο διδάσκαλος μου, ακόμα κάτω από κάποια παράξενη ώθηση, είχε αρχίσει να κατεβαίνει από τη μεριά της κατολίσθησης. Είχα μείνει με ανοιχτό στόμα. Ο οδηγός μου σταμάτησε να μιλά για λίγο, ήπια λίγο νερό και συνέχισε. Τον βλέπαμε να κατεβαίνει και γεμίζαμε απελπισία. Κατηφόριζε αργά στην πλαγιά πλησιάζοντας όλο και περισσότερο το σπαρμένο βράχους έδαφος της κοιλάδας. Τον ακολουθήσαμε διστακτικά, περιμένοντας από στιγμή σε στιγμή να γλιστρήσουμε. Όταν έφτασε κάτω ο διδάσκαλος μου, δεν δίστασε ούτε στιγμή, διάλεξε προσεκτικά ένα μονοπάτι ανάμεσα στους ογκόλιθους και μετά από λίγο έφτασε στην άλλη άκρη της μικρής κοιλάδας. Με τρόπο τον είδαμε να αρχίζει νέα ανάβαση, χρησιμοποιώντας χέρια και πόδια με στηρίγματα που σε μας, λίγα μέτρα πίσω του, ήταν άορατα. Τον ακολουθήσαμε διστακτικοί. Δεν υπήρχε καμιά άλλη εκλογή, δεν μπορούσαμε να γυρίσουμε πίσω και να πούμε πως ο ανώτερος μας είχε

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

σκαρφάλώσει σε μία πλαγιά και πως εμείς φοβηθήκαμε να τον ακολουθήσουμε παρόλο που η ανάβαση ήταν πραγματικά επικίνδυνη. Σκαρφάλωσα πρώτος, διαλέγοντας πολύ προσεκτικά το δρόμο μου. Ο βράχος ήταν σκληρός κι αέρας πολύ αραιός. Σύντομα ανάσαινα βαριά και τα πνευμόνια μου βασανίζονταν από ένα δυνατό, ξερό πόνο. Σε ένα στενό ίσιωμα του βράχου, κάπου εκατόν πενήντα μέτρα πιο ψηλά από την κοιλάδα, ξάπλωσα, κάνοντας φοβερές προσπάθειες για να αναπνεύσω. Καθώς έριξα ένα βλέμμα ψηλότερα, πρόλαβα να δω τον κίτρινο χιτώνα του διδασκάλου μου να χάνεται σε ένα μικρό ίσιωμα αρκετά ψηλά. Κόλλησα και πάλι το σώμα μου στα βράχια κι άρχισα, απρόθυμα, να σέρνομαι προς τα πάνω. Οι σύντροφοί μου, διστακτικοί όσο κι εγώ, ακολουθούσαν από πίσω. Η μικρή κοιλάδα δεν μας πρόσφερε πια κανένα καταφύγιο και ο δυνατός άνεμος μαστίγωνε τούς χιτώνες γύρω στα σώματα μας. Μικρές πέτρες κατρακυλούσαν προς τα κάτω και με δυσκολία συνεχίζαμε το ανέβασμα. Ο οδηγός μου σταμάτησε για να πει και πάλι λίγο νερό και να δει αν τον παρακολουθούσα. Ήμουν όλος αυτιά.⁹²

Στο τέλος, συνέχισε, αισθάνθηκα με τα δάχτυλα ένα νέο ίσιωμα. Πιάστηκα γερά, και φωνάζοντας στους άλλους πως φτάσαμε κάπου όπου θα μπορούσαμε να ξεκουραστούμε, τράβηξα το σώμα μου επάνω. Ήταν ένα ίσιωμα που εγερνε ελαφρά εμπρός τα πίσω, κάτι που το έκανε αόρατο από την άλλη μεριά της οροσειράς. Με την πρώτη ματιά μου φάνηκε πως ήταν κάπου τρία μέτρα πλατύ. Δεν είχα όμως χρόνο να κοιτάξω περισσότερο, γονάτισα και βοήθησα τούς άλλους να ανέβουν επάνω, έναν έναν. Σύντομα βρεθήκαμε όλοι μαζί, να τρέμουνε στον παγωμένο αέρα. Ήταν φανερό πως η κατολίσθηση είχε ξεσκεπάσει αυτό το ίσιωμα και ήταν σχισμάδα αυτό το μαύρο σημάδι που έβλεπα στον πέτρινο τοίχο του βουνού. Από εκεί που στεκόμαστε, θα μπορούσε να ήταν μία σκιά η μία σκοτεινή λωρίδα από λειχήνες. Κινηθήκαμε προς τα μπρος σαν ένας άνθρωπος. Ήταν πράγματι σχισμή, μία σχισμή κάπου ογδόντα εκατοστά πλατιά κι ενάμιση μέτρο ψηλή. Από το διδάσκαλο μου δεν υπήρχε κανένα ίχνος. Μπορούσα να φανταστώ με κάθε λεπτομέρεια τη σκηνή. Δεν ήταν όμως ώρα για φαντασίες. Δεν ήθελα να χάσω ούτε λέξη. Βημάτισα προς τα πίσω για να δω μήπως ο

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

διδάσκαλος μου συνέχιζε την αναρρίχηση, συνέχισε ο οδηγός μου, μα δεν μπόρεσα να δω τίποτα. Φοβισμένος έριξα μία ματιά στη σχισμή. Ήταν σκοτεινή σαν τάφος. Εκατοστό με εκατοστό οδυνηρά σκυμμένος, προσπάθησα να μπω μέσα στο τέλος τα κατάφερα. Κάπου δύο μέτρα στο εσωτερικό του ανοίγματος συνάντησα μία γωνία, ύστερα άλλη και άλλη. Αν δεν ήμουν παράλυτος από το φόβο μου θα ούρλιαζα από την έκπληξη συνάντησα φως εκεί, ένα απαλό ασημένιο φως, δυνατότερο κι από το πιό δυνατό φεγγαρόφωτο. Φως που ποτέ άλλοτε στη ζωή μου δεν είχα αντικρίσει. Το σπήλαιο όπου βρέθηκα ήταν μεγάλο και η σκεπή του χανόταν στο σκοτάδι. Ένας από τούς συντρόφους μου με έσπρωξε να δει κι αυτός κι υστέρα εκείνων τον έσπρωξε άλλος κι άλλος. Σύντομα και οι τέσσερις μας μείναμε σιωπηλοί και τρομαγμένοι να κοιτούμε το φανταστικό θέαμα που απλωνόταν μπροστά μας. Ένα θέαμα που, αν είμαστε ο καθένας μόνος του, θα μας έκανε να νομίσουμε πως βλέπαμε όραμα. Το σπήλαιο έμοιαζε περισσότερο με τεράστια αίθουσα κι εκτεινόταν ως πέρα μακριά, λες και το βουνό το ίδιο ήταν κούφιο.⁹³

Το φως βρισκόταν παντού. Προερχόταν από πολυάριθμες σφαίρες που έμοιαζαν να αιωρούνται στο σκοτάδι της οροφής. Ο χώρος ήταν γεμάτος από παράξενες μηχανές, μηχανές τέτοιες που ποτέ δεν είχαμε φανταστεί ότι θα υπάρχουν. Ακόμα και από την οροφή κρέμονταν όργανα και μηχανισμοί. Μερικοί, όπως είδα με μεγάλη έκπληξη, ήταν καλυμμένοι από κάτι που έμοιαζε με πεντακάθαρο γυαλί. Τα μάτια μου θα πρέπει να είχαν γουρλώσει από την έκπληξη, γιατί ο Λάμα μου χαμογέλασε πριν συνεχίσει την ιστορία του. Με όλα αυτά είχαμε ξεχώσει τον διδάσκαλο μου κι όταν τον είδαμε ξαφνικά μπροστά μας πηδήσαμε ψηλά από την τρομάρα που πήραμε. Γέλασε βλέποντας τα έκπληκτα μάτια μας και τις περίεργες εκφράσεις στα πρόσωπά μας. Τώρα, απ' ότι βλέπαμε, δεν βρισκόταν πια κάτω από την καθοδήγηση εκείνης της παράξενης, υπνωτικής δύναμης. Περιπλανηθήκαμε μαζί ολόγυρα, παρατηρώντας τις παράξενες μηχανές. Δεν είχαν κανένα νόημα για μας, στα μάτια μας δεν ήταν παρά μία συλλογή από μέταλλα που είχαν παράξενες, εξωτερικές φόρμες. Ο διδάσκαλος μου κινήθηκε προς ένα αρκετά μεγάλο πίνακα, χτισμένο απ' ότι φαινόταν σε έναν από τούς τοίχους του σπηλαίου. Τη στιγμή που ήταν έτοιμος να αγγίξει την

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

επιφάνειά του έστριψε αποκαλύπτοντας ένα άνοιγμα. Είμαστε πια έτοιμοι να πιστέψουμε πως όλος ο τόπος ήταν μαγεμένος η πως είχαμε πέσει θύματα κάποιας ναρκωτικής δύναμης. Ο διδάσκαλος μου πήδηξε ξαφνιασμένος προς τα πίσω. Ο πίνακας έκλεισε και πάλι. Ο πιό τολμηρός από τούς συντρόφους μου τέντωσε το χέρι του και ο πίνακας ξανατραιβήχτηκε στο πλάι. Σπρωγμένοι από κάποια πανίσχυρη δύναμη κινηθήκαμε προς τα μπρος. Παλεύοντας, χωρίς αποτέλεσμα, να εμποδίσουμε το κάθε μας βήμα, οδηγηθήκαμε κατά κάποιο τρόπο μέσα στο άνοιγμα που άφηνε ο πίνακας. Ένα σκοτάδι πυκνό όσο και το σκοτάδι στα κελιά των ερημιτών μας υποδέχτηκε. Ακόμα κάτω από την κυριαρχία της δύναμης προχωρήσαμε πολλά μέτρα μέσα στο σκοτάδι κι υστέρη καθίσαμε στο δάπεδο. Μείναμε εκεί τρέμοντας από το φόβο μας. Καθώς τίποτα δεν συνέβαινε, ξανακερδίσαμε λίγη από την ηρεμία μας. Σε λίγο όμως άρχισαν να ακούγονται κρότοι και μία σειρά από θορύβους σαν να τρίβονταν αναμεταξύ τους πολλά μέταλλα.**94**

Αθέλγητα άρχισα να τρέμω. Σε μία στιγμή μάλιστα νόμισα πως θα πεθάνω από το φόβο μου. Ο οδηγός μου συνέχισε. Αργά, αδιόρατα αργά, ένας αχνός, ομιχλώδης φωτισμός έκανε την εμφάνιση του στο σκοτάδι εμπρός μας. Στην αρχή δεν ήταν παρά μία υποψία γαλαζοκόκκινου φωτός, κάτι σαν φάντασμα που υλοποιείται. Σύντομα όμως το φως απλώθηκε κι έγινε φωτεινότερο, επιτρέποντας μας να διακρίνουμε τα περιγράμματα απίστευτα παράδοξων μηχανών που γέμιζαν τη μεγάλη αίθουσα σε όλη της την έκταση εκτός από το κέντρο όπου καθόμαστε. Το φως άρχισε να συρρικνώνεται να στριφογυρίζει, να εξασθενίζει κι ύστερα να δυναμώνει μα κάποτε σταθεροποιήθηκε παίρνοντας ένα σφαιρικό σχήμα. Είχα την παράδοξη κι ανεξήγητη εντύπωση πως όλα αυτά τα παράξενα μηχανήματα άρχιζαν και πάλι τρίζοντας να μπαίνουν σε λειτουργία ύστερα από αμέτρητες αιώνες. Στριμωχτήκαμε και οι πέντε μαζί, κυριολεκτικά μαγεμένοι. Ένιωσα κάτι να ανιχνεύει το μυαλό μου, λες κι έπαιζαν μαζί μου τρελοί τηλεπαθητικοί Λάμα. Σύντομα όμως η εντύπωση άλλαξε κι έγινε καθαρή όσο η ομιλία. Ο οδηγός μου καθάρισε το λαιμό του κι άπλωσε το χέρι του να πει κάτι, μα σταμάτησε. Ας πιούμε τσάι, Λόμπσανγκ, είπε χτυπώντας τ' ασημένιο του κουδουνάκι. Ο μοναχός υπηρέτης θα πρέπει να ήξερε τι ζητούσαμε,

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

γιατί ήρθε αμέσως μέσα με τσάι και κέικ. Μέσα στη φωτεινή σφαίρα είδαμε να σχηματίζονται εικόνες, συνέχισε ο Λάμα, θολές στην αρχή, μα που γρήγορα καθάρισαν κι έπαψαν να είναι εικόνες. Ήταν σαν να βλέπαμε πραγματικά τα γεγονότα. Δεν μπορούσα να συγκρατηθώ άλλο. Μα αξιότιμε Λάμα, τι ήταν αυτό που βλέπατε. Ρώτημα ανυπόμονα. Ο Λάμα έσκυψε μπροστά και πήρε λίγο τσάι. Σκέφτηκα πως δεν τον είχα δει ποτέ να παίρνει η να τρώει από εκείνα τα Ινδικά κέικ. Τσάι, μάλιστα, έπινε πολύ τσάι, μα δεν τον είχα ποτέ δει να τρώει τις πιό απλές και κοινές τροφές. Τα γκονγκ ήχησαν καλώντας στη λειτουργία, μα ο Λάμα δεν κινήθηκε. Όταν και ο τελευταίος μοναχός πέρασε από το διάδρομο έξω, αναστέναξε βαθιά και είπε. Τώρα θα συνεχίσω. Θα σου μιλήσω τώρα για το τι είδα κι άκουσα, για το τι κι εσύ θα δεις και θ' ακούσεις στο όχι και πολύ μακρινό μέλλον. **95**

Πριν από χιλιάδες χιλιάδων χρόνια υπήρχε πάνω στη Γη ένας μεγάλο. Πολιτισμός. Οι άνθρωποι μπορούσαν να πετάξουν με μηχανές που εξουδετέρωναν την βαρύτητα ήταν ικανοί να δημιουργήσουν μηχανές που μετέδιδαν σκέψεις στα μυαλά των άλλων σκέψεις που έκαναν την εμφάνιση τους σαν εικόνες. Ανακάλυψαν την πυρηνική σχέση και στο τέλος έφτιαξαν μία βόμβα που με την έκρηξη της κατέστρεψε τον κόσμο, κάνοντας άλλες ηπείρους να βουλιάζουν κάτω από τη θάλασσα κι άλλες να αναδυθούν. Οι λαοί από δεκατίστηκαν κι έτσι, μέσα από τη θρησκευτική παράδοση, έφτασε ως τις μέρες μας η ιστορία του κατακλυσμού. Αυτό το τελευταίο δεν μου έκανε εντύπωση. Κύριε. Είπα, μπορούμε να δούμε εικόνες τέτοιου είδους στο αρχείο ακάσικ. Γιατί θα πρέπει να σκαφαλώσουμε σε επικίνδυνα μονοπάτια για κάτι που μπορούμε, πολύ πιό εύκολα, να δούμε κι εδώ. Λόμπσανγκ, απάντησε σοβαρά ο οδηγός μου, στο αρχείο ακάσικ, στο αστρικό επίπεδο, μπορούμε να δούμε τα πάντα, αφού εκεί περιέχεται η γνώση όλων όσων έχουν ποτέ συμβεί. Μόνο να δούμε όμως μπορούμε. Τίποτα δεν μπορούμε να αγγίξουμε. Με το αστρικό μας σώμα μπορούμε να ταξιδέψουμε οπουδήποτε στον κόσμο, μα δεν μπορούμε ν αγγίξουμε τίποτα που να ανήκει σε αυτόν. Δεν μπορούμε, χαμογέλασε ελαφρά, ούτε καν ένα δεύτερο χιτώνα να πάρουμε μαζί μας, ούτε ένα λουλούδι

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

να φέρουμε πίσω. Έτσι γίνεται και με το αρχείο ακάσικ, μπορούμε να δούμε τα πάντα, μα δεν μπορούμε να εξετάσουμε από κοντά όλες εκείνες τις παράδοξες μηχανές τις αποθηκευμένες στα βουνά, στις υπόγειες αίθουσες. Θα πάμε ως εκείνες τις αίθουσες, θα πάμε να εξετάσουμε τις μηχανές. Πόσο παράξενο είναι, είπα, που από όλο τον κόσμο, μόνο στη χώρα μας βρέθηκαν τέτοιες μηχανές. Ω. Όχι, κάνεις λάθος. Εξήγησε ο οδηγός μου. Μία παρόμοια αίθουσα υπάρχει στη χώρα της Αιγύπτου. Και μία άλλη αίθουσα με εντελώς τις ίδιες μηχανές σε έναν τόπο της νότιας Αμερικής. Τις έχω δει, ξέρω που είναι. Αυτές οι μυστικές αίθουσες σφραγίστηκαν από τούς αρχαίους λαούς έτσι, ώστε τα δημιουργήματά τους να βρεθούν ύστερα από πολλές γενεές, όταν πια ο καιρός θα ήταν ώριμος. **96**

Εκείνη η ξαφνική κατολίσθηση τυχαία αποκάλυψε την είσοδο του σπηλαίου του Θιβέτ κι εμείς βρίσκοντας το, οδηγηθήκαμε να ανακαλύψουμε και την ύπαρξη των άλλων αιθουσών στον κόσμο. Μα η μέρα έχει πολύ προχωρήσει. Σύντομα επτά από μας κι εσύ είσαι ανάμεσά τους θα ξεκινήσουν ένα ταξίδι προς το σπήλαιο των αρχαίων. Για μέρες ολόκληρες έζησα σε ένα πυρετό έξαψης. Έπρεπε όμως να κρατήσω μυστικά όσα ήξερα. Όλοι οι υπόλοιποι ήξεραν μόνο ότι σύντομα θα ξεκινούσε μία αποστολή για να μαζέψει βότανα στα βουνά. Ακόμα και σε ένα τόσο απομονωμένο μέρος όπως η Λάσα, υπήρχαν πάντα εκείνοι που δεν νοιάζονταν παρά για το εμπορικό τους κέρδος οι αντιπρόσωποι άλλων χωρών, όπως της Κίνας, Ρωσίας και Αγγλίας, ορισμένοι ιεραπόστολοι και οι έμποροι που έρχονταν από την Ινδία, ήταν πάντα έτοιμοι να ακούσουν για το που κρύβεται το χρυσάφι και τα κοσμήματα μας, πάντα έτοιμοι να εκμεταλλευθούν οτιδήποτε υποσχόταν κάποιο κέρδος. Έτσι κρατήσαμε πραγματικά μυστικό το σκοπό της αποστολής μας. Κάπου δυό βδομάδες μετά από εκείνη την ομιλία του Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ είμαστε έτοιμοι να ξεκινήσουμε. Έτοιμοι για μακριές, πολύ μακριές αναρριχήσεις στα βουνά, ανάμεσα από λίγο γνωστά φαράγγια κι από κρημα μονοπάτια. Το Θιβέτ σήμερα κατέχεται από τούς κομμουνιστές, έτσι δεν θα αναφερθώ στην θέση του

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

σπηλαίου των αρχαίων, γιατί το σπήλαιο είναι πραγματικά κάτι το αληθινό και οι μηχανές που περιέχει θα έδιναν απόλυτη δύναμη σε όποιον τις έβρισκε. Όλα αυτά, όλα όσα γράφονται εδώ, είναι αληθινά, εκτός από την ακριβή διαδρομή προς το σπήλαιο. Η θέση του έχει σχεδιαστεί με ακρίβεια, πλήρης, με περιγραφές και σχεδιαγράμματα και έχει τοποθετηθεί σε μυστικό μέρος, έτσι ώστε, όταν ωριμάσει ο χρόνος, να είναι στη διάθεση των μελλοντικών γενεών. Πήραμε αργά το κατηφορικό μονοπάτι από το μοναστήρι Σακπόρι, τραβώντας για το Κάσια Λινγκα. Προσπερνώντας αυτό το πάρκο βαδίσαμε προς το πορθμείο του ποταμού. Εκεί ο βαρκάρης με την από φουσκωμένο δέρμα γιάκ βάρκα του μας περίμενε. Είμαστε επτά μαζί με εμένα και κάναμε αρκετή ώρα να περάσουμε απέναντι, στην άλλη όχθη του ποταμού Κύ Τσού. **97**

Όταν κάποτε βρεθήκαμε και πάλι μαζί, στην άλλη όχθη, φορτωθήκαμε στους ώμους τροφή, σχοινιά, από ένα δεύτερο χιτώνα και λίγα μεταλλικά εργαλεία και ξεκινήσαμε προς τα νότιο δυτικά. Συνεχίσαμε να περπατούμε ώσπου το σκοτάδι του σούρουπου και οι όλο και μακρύτερες σκιές έκαναν δύσκολη την πορεία μας στο γεμάτο βράχους μονοπάτι. Ύστερα, καθώς το σκοτάδι γινόταν όλο και πυκνότερο, δειπνήσαμε με λίγο τσάμπα και πέσαμε να κοιμηθούμε κοντά στους τεράστιους ογκόλιθους που πρόσφεραν καταφύγιο από τούς άνεμους. Ο ύπνος με πήρε τη στιγμή σχεδόν που ακούμπησα το κεφάλι μου στο χιτώνα που είχα για προσκέφαλο. Πολλοί Θιβετιανοί μοναχοί Λάμα κοιμούνται όρθιοι, όπως το προβλέπουν οι κανονισμοί. Εγώ, και πολλοί άλλοι κοιμόμαστε ξαπλωμένοι, υποχρεωμένοι όμως να είμαστε γυρισμένοι πάντα στο δεξί πλευρό. Το τελευταίο πράγμα που είδα πριν κοιμηθώ ήταν η μορφή του Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ, που στεκόταν σαν πέτρινο άγαλμα κάτω από τον σκοτεινό νυχτερινό ουρανό. Με το πρώτο φως του πρωινού ξυπνήσαμε και προγευματίσαμε πολύ φτωχικά. Ύστερα φορτωθήκαμε τα φορτία μας και συνεχίσαμε το δρόμο μας. Ολόκληρη εκείνη τη μέρα περπατούσαμε, όπως και την επόμενη. Έχοντας πια περάσει τα πρώτα υψώματα, φτάσαμε στις αληθινά ορεινές περιοχές. Σύντομα υποχρεωθήκαμε να δενόμαστε με

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

σχοιριά και να στέλνουμε τον ελαφρότερο άντρα εμένα, στην άλλη άκρη επικίνδυνων φαραγγιών, ώστε να δεθούν με ασφάλεια τα σχοιριά σε κορυφές και να επιτρέψουν έτσι και στους βαρύτερους άντρες να περάσουν. Με τέτοιες δυσκολίες συνεχίζαμε την πορεία μας, σκαρφαλώνοντας όλο και ψηλότερα. Μετά από πολλά, καθώς στεκόμαστε στη ρίζα ενός πελώριου πέτρινου τοίχου, λείου σχεδόν, ο οδηγός μου είπε. Αν περάσουμε αυτόν τον τοίχο και διασχίσουμε την μικρή κοιλάδα που κρύβεται από πίσω του, θα βρεθούμε στα πόδια του σπηλαιού. Αρχίσαμε να κοιτούμε ολόγυρα στη βάση του τοίχου, ψάχνοντας για κάποιο στήριγμα. Από ότι φαινόταν μικρές κατολισθήσεις όλο αυτόν τον καιρό είχαν εξαφανίσει τα μικρά εξογκώματα. Αφού χάσαμε μία ολόκληρη μέρα σχεδόν ψάχνοντας έτσι, ανακαλύψαμε στο τέλος μία σχισμάδα βράχου, στην οποία αρχίσαμε να σκαρφαλώνουμε χρησιμοποιώντας χέρια και πόδια και σπρώχνοντας τις Πλάτες μας προς την άλλη πλευρά της σχισμάδας.⁹⁸

Λαχανιασμένοι και πονώντας στα πνευμόνια από τον αραιό αέρα, σκαρφαλώσαμε ως την κορυφή και κοιτάξαμε ολόγυρα. Μπροστά μας επιτέλους απλωνόταν η μικρή κοιλάδα. Με όση όμως προσοχή κι κοιτούσαμε τον απέναντι πέτρινο τοίχο, κανένα σπήλαιο δεν μπορέσαμε να διακρίνουμε, καμιά σχισμάδα στην ομαλή πέτρινη επιφάνεια. Η κοιλάδα κάτω μας ήταν γεμάτη τεράστιους ογκόλιθους και κάτι πολύ χειρότερο ένας ορμητικός χείμαρρος έτρεχε κατά μήκος της. Με μύριες προφυλάξεις κατεβήκαμε ως κάτω στην κοιλάδα και βαδίσαμε προς τις όχθες του χείμαρρου, ώσπου φτάσαμε σε ένα σημείο όπου μεγάλοι ογκόλιθοι σχημάτιζαν ένα αρκετά επικίνδυνο πέρασμα για όσους είχαν την ικανότητα να πηδούν από βράχο σε βράχο. Εγώ, όντας ο μικρότερος της ομάδας, δεν είχα πόδια μακριά αρκετά για να πηδήξω κι έτσι με έσυραν ατιμωτικά στην άκρη ενός σχοιριού μέσα στα παγωμένα νερά ως την απέναντι όχθη. Ένας άλλος άτυχος, ένας κάπως παχουλός Λάμα, πήδηξε κάπως κοντότερα απ' ότι χρειαζόταν έπρεπε αυτόν να τον σύρουν στην άκρη ενός σχοιριού. Στην άλλη όχθη στύψαμε τούς βρεγμένους χιτώνες μας και τούς ξαναφορέσαμε. Το νερό που τινάζόταν ψηλά χτυπώντας στα βράχια, μας είχε όλους βρέξει ως το κόκκαλο. Διαλέγοντας προσεκτικά το δρόμο μας ανάμεσα στους ογκόλιθους διασχίσαμε την κοιλάδα και πλησιάσαμε το τελικό φράγμα,

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

μία τεράστια πέτρινη πλάκα. Ο οδηγός μου μας έδειξε ένα νέο σχίσμο στο βράχο. Κοιτάξτε. Είπε, φαίνεται πως κάποια άλλη κατολίσθηση ξεκόλλησε το πρώτο ίσιωμα που χρησιμοποιήσαμε εμείς την πρώτη ανάβαση. Κάναμε αρκετά βήματα πίσω, προσπαθώντας να πάρουμε μία ιδέα για το πως θ' ανεβαίναμε. Το πρώτο ίσιωμα ήταν κάπου τρεισήμισι μέτρα ψηλά και δεν υπήρχε άλλος τρόπος. Ο ψηλότερος και πιό γεροδεμένος Λάμα στάθηκε με τα χέρια τεντωμένα ψηλά, στηριγμένος πάνω στο βράχο. Ύστερα ο ελαφρότερος από τούς υπόλοιπους σκαρφάλωσε στους ώμους του και στηρίχτηκε κι αυτός στους βράχους. Στο τέλος με σήκωσαν ψηλά και σκαρφάλωσα στους ώμους του Λάμα που έκανε την κορυφή. Έχοντας ένα σχοινί δεμένο στη μέση μου, τράβηξα το σώμα μου επάνω στο ίσιωμα.⁹⁹

Κάτω από τα πόδια μου οι μοναχοί φώναζαν οδηγίες, ενώ εγώ αργά, μισοπεθαμένος από το φόβο μου, σκαρφάλωνα όλο και ψηλότερα, για να μπορέσω να δέσω την άκρη του σχοινιού γύρω σε κάποιο μυτερό βράχο. Στριμώχτηκα στην άκρη του ισιώματος, καθώς ο ένας μετά τον άλλο οι υπόλοιποι έξι Λάμα σκαρφάλωσαν στο σχοινί, πέρασαν τη θέση μου και συνέχισαν ψηλότερα. Ο τελευταίος έλυσε το σχοινί, το τύλιξε γύρω στη μέση του κι ακολούθησε τούς υπόλοιπους. Σε λίγο η άκρη του σχοινιού λικνιζόταν μπροστά στα μάτια μου και μία φωνή με προειδοποίησε να το δέσω γύρω μου για να με τραβήξουν πάνω. Ήμουν τόσο κοντός που δεν μπορούσα να φτάσω αβοήθητος όλα τα ισιώματα. Και μία άλλη φορά ξεκουράστηκα σε ένα πολύ ψηλότερο ίσιωμα, ενώ οι άλλοι συνέχιζαν ψηλότερα. Μετά από πολύ με τράβηξαν στο πιό ψηλό κομμάτι του βράχου, όπου με περίμεναν οι υπόλοιποι της αποστολής. Ευγενικοί και καλοί καθώς ήταν, περίμεναν να ανέβω κι εγώ για να μπορέσουμε να μπούμε μαζί στο σπήλαιο κι ομολογώ πως η φροντίδα τους ζέσταινε την καρδιά μου. Τώρα που τραβήξαμε πάνω και την μασκότη μας ας συνεχίσουμε. Φώναξε ένας. Ναι, απάντησα, μα αν εγώ ο μικρότερος δεν ανέβαινα πρώτος, εσείς δεν θα ήσαστε τώρα εδώ. Γελώντας, στράφηκαν προς την καλά κρυμμένη σχισμάδα. Κοίταξα γεμάτος προσμονή. Στην αρχή δεν μπορούσα να διακρίνω την είσοδο,

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

το μόνο που μπορούσα να δω ήταν μία σκοτεινή σκιά που έδινε την εντύπωση ξεραμένης πηγής ή μιας ομάδας από λειχήνες. Ύστερα όμως, καθώς διασχίσαμε το ίσιωμα, είδα πως υπήρχε πράγματι μία σχισμάδα στο πρόσωπο του βράχου. Ένας γεροδεμένος Λάμα με άρπαξε από τούς ώμους και με έσπρωξε στο άνοιγμα των βράχων λέγοντας καλόκαρδα αλλά πειραχτικά. Πήγαινε εσύ πρώτος κι αν υπάρχουν τίποτα δαίμονες των βράχων, θα τούς κυνηγήσεις και θα μας προστατέψεις. Έτσι εγώ, ο μικρότερος και ο λιγότερο σημαντικός από την ομάδα, ήμουν ο πρώτος που μπήκε στο σπήλαιο των αρχαίων. Βάδισα στο εσωτερικό στρίβοντας με προφύλαξη στις πέτρινες γωνίες. Πίσω μου άκουγα τούς θορύβους που έκαναν οι πίο βαρείς άντρες καθώς έβρισκαν, ψηλαφιστά κι εκείνοι, το δρόμο τους. Ξαφνικά το φως ξεχύθηκε πάνω μου. Έμεινα παράλυτος από το φόβο μου. **100**

Έμεινα ακίνητος, κολλημένος στον τοίχο πίσω μου, κοιτάζοντας κατάπληκτος τη φανταστική σκηνή που απλωνόταν μπροστά μου. Το σπήλαιο φαινόταν να είναι διπλάσιο σχεδόν από το εσωτερικό της μεγάλης μητρόπολης της Λάσα. Άντι όμως να βρίσκεται μόνιμα βυθισμένο στο αχνό φως του σούρουπου, όπως η μητρόπολη, είχε μία φωτεινότητα πίο ισχυρή κι από εκείνη του γεμάτου φεγγαριού μία άσυννεφι στη νύχτα. Όχι, ήταν ακόμα πίο φωτεινό θα πρέπει να ήταν η ποιότητα του φωτός που με έκανε να σκεφτώ το φεγγαρόφωτο. Σήκωσα τα μάτια μου ψηλά κι αντίκρισα τις σφαίρες που φώτιζαν το χώρο. Οι Λάμα στριμώχτηκαν πίσω μου και, όπως εγώ, κάρφωσαν πρώτα το βλέμμα τους στις φωτεινές σφαίρες. Ο οδηγός μου είπε. Παλιά βιβλία δείχνουν πως ο φωτισμός εδώ ήταν πολύ πίο φωτεινός, οι λάμπες αυτές αδυνατίζουν με το πέρασμα τόσων εκατοντάδων αιώνων. Μείναμε για πολύ ακίνητοι και σιωπηλοί, σαν να φοβόμαστε μήπως ξυπνήσουμε εκείνους που κοιμόνταν όλα αυτά τ' ατέλειωτα χρόνια. Ύστερα, σαν από κάποια κοινή παρόρμηση, αρχίσαμε να περπατούμε πάνω στο πέτρινο δάπεδο, προς την πρώτη μηχανή που στεκόταν κοιμισμένη μπροστά μας. Συγκεντρωθήκαμε γύρω της και από τη μία φοβόμαστε να την αγγίξουμε, από την άλλη είμαστε πολύ περίεργοι για το τι μπορούσε να ήταν. Ήταν θαμπή από το πέρασμα του χρόνου, φαινόταν όμως έτοιμη να χρησιμοποιηθεί αν ήξερε κανείς τι δουλειά

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

έκανε και πως να τη χειριστεί. Άλλες συσκευές τράβηξαν την προσοχή μας, επίσης χωρίς αποτέλεσμα. Αυτές οι μηχανές ήταν πολύ πολύ προχωρημένες για να τις καταλάβουμε. Περιπλανήθηκα ολόγυρα, ώσπου έφτασα κοντά σε μία μικρή τετράγωνη πλατφόρμα, κάπου ένα μέτρο πλατιά, με κάγκελα ολόγυρα, που έμενε ακίνητη στο πάτωμα. Η πλατφόρμα φαινόταν κολλημένη στο ένα άκρο ενός μεταλλικού σωλήνα που έμοιαζε διπλωμένος κι ενωμένος σε κάποια κοντινή μηχανή. Χωρίς να το καταλάβω σχεδόν πήγα κοντά της κι ανέβηκα επάνω. Την επόμενη στιγμή παραλίγο να πεθάνω από το φόβο μου η πλατφόρμα, με μία μικρή δόνηση, άρχισε να υψώνεται στον αέρα. Τρόμαξα τόσο που πιάστηκα στην απελπισία μου από τα κάγκελα. Από κάτω οι έξι Λάμα με έβλεπαν κατατρομαγμένοι. Ο μεταλλικός σωλήνας είχε ξεδιπλωθεί και φαινόταν πως οδηγούσε την πλατφόρμα κατευθείαν προς μία από τις φωτεινές σφαίρες. 101

Κοίταξα με απελπισία κάτω. Ήμουν ήδη κάπου εννιά μέτρα ψηλά και συνέχισα να υψωνόμουν. Άρχισα να φοβάμαι πως η φωτεινή πηγή θα με έκαιγε, πως θα κατέληγα να καώ όπως καίγονται τα έντομα στη φλόγα μιας λάμπας λίπους. Ένα κλικ ακούστηκε και η πλατφόρμα σταμάτησε. Εκατοστά από το πρόσωπό μου έλαμπε το φως. Διστακτικά τέντωσα το χέρι μου κι όλη εκείνη η φωτεινή σφαίρα ήταν κρύα σαν πάγος. Ξανακερδίζοντας κάπως λίγη από την αυτοπεποίθησή μου έριξα μία ματιά ολόγυρα. Μία φρικτή σκέψη καρφώθηκε στο μυαλό μου. Πως θα τα καταφέρω να κατέβω κάτω. Άρχισα να πηδώ από πλευρά σε πλευρά, ζητώντας να βρω κάποιο τρόπο να δραπετεύω, μα τίποτα δεν έφερε αποτέλεσμα. Προσπάθησα να φτάσω το μακρύ σωλήνα, ελπίζοντας να γλιστρήσω από αυτόν κάτω, μα ήταν πολύ μακριά. Τη στιγμή ακριβώς που άρχιζα να παραλύω από απελπισία, ένιωσα μία καινούργια δόνηση και η πλατφόρμα άρχισε να κατεβαίνει. Πήδηξα κάτω πριν καλά καλά προλάβει να ακουμπήσει στο έδαφος. Ίσως να ξανάρχιζε να ανεβαίνει και δεν ήθελα με κανένα τρόπο να το διακινδυνεύσω. Σε ένα μακρινό τοίχο υψωνόταν ένα μεγάλο άγαλμα, ένα άγαλμα που με έκανε να ανατριχιάζω. Είχε το σώμα μιας ζαρωμένης γάτας, μα το κεφάλι και τους ώμους κάποιας γυναίκας. Τα μάτια έμοιαζαν ζωντανά το πρόσωπο είχε μία μισοαστεία, κοροϊδευτική έκφραση που με τρόμαζε. Ένας από τους Λάμα είχε γονατίσει στο πάτωμα, παρατηρώντας

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

προσεκτικά κάτι παράξενα σημάδια. Κοιτάξετε, φώναξε, αυτή η γραφή με εικόνες δείχνει ανθρώπους και γάτες να συνομιλούν, δείχνει κάτι που πρέπει να είναι η ψυχή που αφήνει το σώμα και περιπλανιέται στον κάτω κόσμο. Πλημμυρισμένος επιστημονικό ζήλο δεν σήκωνε κεφάλι από τις εικόνες στο δάπεδο ιερογλυφικά τις ονόμαζε περιμένοντας κι από όλους τούς άλλους τον ίδιο ενθουσιασμό. Ο Λάμα αυτός ήταν ένας υπερβολικά μορφωμένος άνθρωπος, με την ικανότητα να μαθαίνει, χωρίς καμιά σχεδόν δυσκολία, οποιαδήποτε αρχαία γλώσσα. Οι υπόλοιποι τριγύριζαν ανάμεσα στις παράξενες μηχανές, προσπαθώντας να μαντέψουν το σκοπό τους. Μία ξαφνική φωνή μας έκανε να γυρίσουμε τρομαγμένοι. Ο ψηλόλιγνος Λάμα βρισκόταν στον αντικρινό τοίχο και φαινόταν πως είχε κολλήσει το κεφάλι του σε ένα μεγάλο μεταλλικό κουτί.¹⁰²

Εστεκε κοντά του σκυμμένος, και το κουτί έκρυβε όλο το πρόσωπο του. Δύο από μας έτρεξαν κοντά του και τον τράβηξαν μακριά από τον κίνδυνο. Εκείνος άφησε μία οργισμένη κραυγή κι έτρεξε πίσω στο κουτί. Παράξενο. Σκέφτηκα. Ακόμα κι οι σοβαροί, σοφοί Λάμα τρελαίνονται σε αυτό το μέρος. Μετά από λίγο ο ψηλόλιγνος Λάμα παραμέρισε και κάποιος άλλος πήρε τη θέση του. Από ότι μπορούσα να μαντέψω, θα πρέπει να έβλεπαν κινούμενες μηχανές στο κουτί. Στο τέλος με λυπήθηκε ο οδηγός μου και με σήκωσε ψηλά, για να μπορέσω να κοιτάξω κι εγώ μέσα στους φακούς του κουτιού. Κατεβάζοντας, όπως μου είπαν να κάνω, ένα μοχλό, είδα μέσα στο κουτί ανθρώπους και τις μηχανές που βρίσκονταν σε αυτή την αίθουσα. Οι άνθρωποι χειρίζονταν τις μηχανές. Είδα πως η πλατφόρμα που με είχε σηκώσει ως τη φωτεινή σφαίρα μπορούσε να ελεγχθεί και πως δεν ήταν παρά ένας τύπος κινούμενης σκάλας η μάλλον μία συσκευή που αντικαθιστούσε τις σκάλες. Οι περισσότερες από τις συσκευές εδώ, παρατήρησα, δούλευαν πραγματικά, όπως τα μοντέλα των μηχανημάτων που έμελλε να δω πολύ αργότερα στα διάφορα επιστημονικά μουσεία παντού στον κόσμο. Κινηθήκαμε προς τον πίνακα για τον οποίο μου είχε μιλήσει ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ. Μόλις τον πλησιάσαμε άνοιξε τρίζοντας τόσο δυνατά που νομίζω μας ξάφνιασε όλους μας. Ένα πυκνό, βαθύ σκοτάδι μας υποδέχτηκε, σύννεφα ολόκληρα σκοταδιού που στροβιλιζόταν γύρω μας. Ρηχά κανάλια στο δάπεδο οδηγούσαν τα πόδια μας. Τ'

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

ακολουθήσαμε κι εκεί που σταμάτησαν καθίσαμε. Καθώς το κάναμε ακούστηκαν μία σειρά θόρυβοι, σαν από μέταλλα που τρίβονταν πάνω σε άλλα μέταλλα και κάποιο αδιόρατο φως άρχισε να παραμερίζει τα σκοτάδια. Κοιτάξαμε ολόγυρα κι είδαμε περισσότερες μηχανές, παράξενες μηχανές. Εδώ βρίσκονταν επίσης πολλά αγάλματα και εικόνες σκαλισμένες σε μέταλλο πριν προλάβουμε να ρίξουμε μία δεύτερη ματιά το φως έσβησε, για να εμφανιστεί και πάλι σε λίγο σχηματίζοντας μία φωτεινή σφαίρα στο κέντρο της αίθουσας. Χρώματα άρχιζαν να τρεμοπαίζουν άσκοπα ενώ φωτεινές λωρίδες περιστρέφονταν γύρω από τη σφαίρα χωρίς κανένα φανερό νόημα. Σε λίγο όμως εικόνες άρχισαν να σχηματίζονται, θολές και δυσδιάκριτες στην αρχή, μα όλο και πίο Πραγματικές και ζωηρές, τρισδιάστατες. **103**

Καρφώσαμε την προσοχή μας πάνω τους. Αυτός ήταν ο κόσμος μας πριν από χιλιάδες χιλιάδων χρόνια. Όταν ήταν πολύ νέος ακόμα. Βουνά υψώνονταν εκεί που τώρα κυματίζουν θάλασσες, ένα οι σημερινές βουνοκορφές μας ήταν ευχάριστοι παραθαλάσσιοι τόποι. Ο καιρός ήταν πίο θερμός και παράξενα πλάσματα τριγύριζαν παντού. Ήταν ένας κόσμος επιστημονικής προόδου. Παράξενες μηχανές τριγύριζαν παντού, πετώντας λίγα μόλις εκατοστά από την επιφάνεια της Γης η, αντίθετα, πολλά χιλιόμετρα στον αέρα. Επιβλητικοί ναοί ύψωναν τις κορυφές τους στον ουρανό σαν πρόκληση στα σύννεφα. Ζώα και άνθρωποι μιλούσαν τηλεπαθητικά μεταξύ τους. Η ευλογία όμως δεν απλωνόταν παντού πολιτικοί πάλευαν με πολιτικούς. Ο κόσμος ήταν χωρισμένος σε δύο στρατόπεδα, που το καθένα διεκδικούσε τη Γη του άλλου. Υποψία και φόβος σκότιζαν τη ζωή των ανθρώπων. Οι ιερείς της κάθε πλευράς ισχυρίζονταν πως αυτοί και μόνο αυτοί ήταν οι ευνοούμενοι των θεών. Στις εικόνες είδαμε πομπώδεις ιερείς όπως και σήμερα να προσπαθούν να προπαγανδίσουν τη δική τους άποψη για τη σωτηρία. Πάντα φροντίζοντας για το κέρδος. Ιερείς από κάθε θρησκεία δίδασκαν πως ήταν θείο καθήκον να σκοτώνεις τούς εχθρούς της χώρας σου, ενώ την ίδια στιγμή διακήρυτταν πως όλοι οι άνθρωποι στον κόσμο είναι αδελφοί. Φαίνεται πως δεν το θεωρούσαν καθόλου παράλογο, να σκοτώνει ο αδελφός τον αδελφό. Είδαμε να ξεσπούν μεγάλοι πόλεμοι, με θύματα κυρίως ανάμεσα στον άμαχο πληθυσμό. Οι ένοπλες δυνάμεις, ασφαλείς πίσω από τούς πολεμικούς τους θώρακες, είχαν

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

ελάχιστες απώλειες. Οι ηλικιωμένοι, οι γυναίκες και τα παιδιά, όλοι εκείνοι που δεν πολεμούσαν, αυτοί κυρίως υπέφεραν. Είδαμε επιστήμονες να δουλεύουν στα εργαστήρια τους, προσπαθώντας να κατασκευάσουν ακόμα πιά φονικά όπλα, ακόμα πιά φοβερά από του εχθρού. Μία διαδοχή εικόνων έδειξε μία ομάδα ανθρώπων, που συσκέπτονταν σχεδιάζοντας αυτό που ονόμαζαν χρονοκάψουλα (αυτό που εμείς ονομάζουμε το σπήλαιο των αρχαίων) μέσα στην οποία θα μπορούσαν να αποθηκεύσουν για τις επερχόμενες γενεές πραγματικά μοντέλα των μηχανών τους μαζί με μία εικονική παρουσίαση του πολιτισμού τους και των ελλείψεών του. **104**

Τεράστιες μηχανές έσκαψαν βαθιά μέσα στους βράχους. Στρατιές ολόκληρες από εργάτες τοποθέτησαν τις μηχανές μέσα στις κρύπτες τους. Είδαμε τις σφαίρα του ψυχρού φωτός να τοποθετούνται στη θέση τους. Αδρανείς ραδιενεργές ουσίες ακτινοβολούσαν φως για εκατομμύρια χρόνια. Αδρανείς στο ότι δεν μπορούσαν να βλάψουν ανθρώπους, ενεργές στο ότι η διάρκεια της ακτινοβολίας των έφτανε σχεδόν ως το τέλος του ίδιου του χρόνου. Ανακαλύψαμε πως με ευκολία καταλαβαίναμε τη γλώσσα, μα γρήγορα το εξηγήσαμε. Η ομιλία μας ματαδινόταν τηλεπαθητικά. Αίθουσες η χρονοκάψουλες όπως αυτή εδώ, κρύφτηκαν κάτω από τις άμμους της Αιγύπτου, κάτω από μία πυραμίδα στη νότιο Αμερική και σε ένα ορισμένο σημείο της Σιβηρίας. Η τοποθεσία της κάθε χρονοκάψουλας σημαδεύτηκε από το σύμβολο των καιρών. Τη σφίγγα. Είδαμε τα τεράστια αγάλματα της σφίγγας, που δεν ξεκίνησαν από την Αίγυπτο κι ακούσαμε τηλεπαθητικά την εξήγηση του σχήματος αυτών των αγαλμάτων. Εκείνες τις τόσο απίστευτα μακρινές μέρες οι άνθρωποι και τα ζώα μιλούσαν και δούλευαν μαζί. Από όλα τα ζώα η γάτα ήταν το πιά τέλειο σε δύναμη κι εξυπνάδα. Γνωρίζοντας πως και ο άνθρωπος είναι ένα ζώο, έφτιαξαν οι αρχαίοι μία φιγούρα που είχε το σώμα της γάτας, για να συμβολίζει δύναμη κι υπομονή. Πάνω σε αυτό το σώμα έβαλαν τα στήθη και το κεφάλι μιας γυναίκας. Το κεφάλι συμβόλιζε το ανθρώπινο πνεύμα και λόγο, ενώ τα στήθη έδειχναν πως ο άνθρωπος και τα ζώα μπορούσαν να αντλήσουν πνευματική και διανοητική τροφή ο ένας από τον άλλο. Αυτό το σύμβολο ήταν τόσο συνηθισμένο τότε, όσο είναι σήμερα τα αγάλματα του βούδα η το άστρο

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

του Δαβίδ η ο σταυρός. Αντικρίσαμε ωκεανούς που πάνω τους επλεαν μεγάλες πόλεις, κινούμενες από τη μία Γη στην άλλη. Στον ουρανό πετούσαν εξίσου μεγάλα σκάφη, εντελώς αθόρυβα. Ήταν ικανά να αναπτύξουν στη στιγμή φανταστική ταχύτητα. Στην επιφάνεια της Γης υπήρχαν οχήματα που εστεκαν στον αέρα λίγα μόλις εκατοστά από τη Γήινη επιφάνεια, υποστηριγμένα με κάποια μέθοδο που δεν μπορέσαμε να καταλάβουμε. Γέφυρες απλώνονταν ανάμεσα στις πόλεις, υποστηρίζοντας πλατιές λεωφόρους. **105**

Καθώς κοιτούσαμε, είδαμε μία ζωηρή λάμψη στον ουρανό και μία από τις μεγαλύτερες γέφυρες γκρεμίστηκε, σχηματίζοντας ένα σωρό από σίδερα και καλώδια μία νέα λάμψη ακολούθησε και το μεγαλύτερο τμήμα μιας πόλης εξαφανίστηκε, έγινε πυρακτωμένο αέριο. Πάνω από τις στακτές υψώθηκε ένα παράδοξα φρικτό κόκκινο σύννεφο, στο σχήμα του μανιταριού, χιλιόμετρα ψηλό. Οι εικόνες ξεθώριασαν και είδαμε και πάλι την ομάδα που είχε σχεδιάσει τις χρονοκάψουλες. Είχε αποφασίσει πως ήταν πλέον καιρός να σφραγιστούν. Είδαμε τις τελετές και πως αποθηκεύτηκαν οι μηνύες στις μηχανές. Ακούσαμε τον αποχαιρετιστήριο λόγο που έλεγε σε μας τούς ανθρώπους τού μέλλοντος, αν ποτέ υπάρξουν. Πως η ανθρωπότητα ήταν έτοιμη να αυτοκαταστραφεί και πως κάτω από αυτούς τούς υπόγειους θόλους κρύβεται η ιστορία όλων των επιτευγμάτων μα και των λαθών μας, έτσι ώστε να προσφέρει πολύτιμα διδάγματα σε εκείνη τη μελλοντική φυλή που θα έχει τις πνευματικές δυνατότητες να την αποκαλύψει και έχοντάς την ανακαλύψει, να είναι ικανή να την κατανοήσει. Οι τηλεπαθητική φωνή έσβησε σιγά σιγά και η οθόνη με τις εικόνες σκοτεινίασε. Μείναμε σιωπηλοί κι ακίνητοι, πετρωμένοι από το θέαμα που μόλις είδαμε. Αργότερα, έτσι όπως καθόμαστε, το φως δυνάμωσε ξανά κι είδαμε πως προερχόταν από τούς ίδιους τούς τοίχους της αίθουσας. Σηκωθήκαμε παρατηρώντας ολόγυρα. Και αυτή η αίθουσα επίσης ήταν γεμάτη μηχανές και πολλά μοντέλα πόλεων και γεφυρών, όλα κατασκευασμένα από κάποιο είδος πέτρας η μετάλλου άγνωστου σε μας. Ορισμένα από τα εκθέματα προστατεύονταν κλεισμένα σε ολότελα διαφανή κιβώτια που πραγματικά μας προβλημάτισαν. Σίγουρα δεν ήταν γυαλί ήταν κάποιο υλικό ολότελα ξένο σε μας και το μόνο που ξέραμε ήταν ότι

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

προστάτευε πολύ αποτελεσματικά τα μοντέλα που έκρυβε. Ξαφνικά αναπηδήσαμε όλοι ένα μεγάλο κόκκινο μάτι μας κοιτούσε, μας έκανε νοήματα. Ήμουν έτοιμος να το βάλω στα πόδια, όταν είδα τον οδηγό μου να περπατά προς τη μηχανή με το κόκκινο μάτι. Την περιεργάστηκε προσεκτικά κι άγγιξε τούς μοχλούς. Το κόκκινο μάτι εξαφανίστηκε. Στη θέση του, πάνω σε μία μικρή οθόνη, εμφανίστηκε η εικόνα ενός άλλου δωματίου που άρχιζε από την κυρία αίθουσα. **106**

Στο μυαλό μας ήρθε ένα μήνυμα. Καθώς θα φεύγετε, πηγαίνετε σε αυτό το δωμάτιο να πάρετε τα κατάλληλα υλικά που θα σας βοηθήσουν να σφραγίσετε κάθε είσοδο που χρησιμοποιήσατε. Αν δεν έχετε φθάσει αυτό το στάδιο της ανάπτυξης για να μπορείτε να μεταχειριστείτε τις μηχανές μας, σφραγίστε αυτόν τον χώρο και αφήστε τον άθικτο για αυτούς που θα έρθουν αργότερα. Σιωπηλά πλησιάσαμε το τρίτο δωμάτιο και μπήκαμε ένας ένας σιγά στο εσωτερικό του από την πόρτα, που άνοιξε μόλις βρεθήκαμε κοντά της. Το δωμάτιο αυτό περιείχε πολλά σφραγισμένα λευκόχρυσα κουτιά και μία μηχανή εμφάνισης της σκέψης που μας έδειξε με κάθε λεπτομέρεια πως μπορούμε να ανοίξουμε τα κουτιά και να σφραγίσουμε την είσοδο της σπηλιάς. Καθίσαμε στο πάτωμα κι αρχίσαμε να συζητάμε όλα όσα είχαμε δει και περάσει. Υπέροχα. υπέροχα. Είπε ένας Λάμα. Δεν βλέπω τίποτε το υπέροχο, είπα εγώ, επιθετικά, θα μπορούσαμε όλα αυτά να τα δούμε μελετώντας τα αρχεία Ακάσικ. Γιατί να μη κοιτάξουμε αυτές τις εικόνες στο χρόνο και να δούμε τι συνέβη μετά από το σφράγισμα αυτού του χώρου. Οι υπόλοιποι γύρισαν ερωτηματικά το βλέμμα τους στον μεγαλύτερο από την ομάδα, τον Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ. Αυτός κούνησε το κεφάλι του ελαφρά και είπε. Μερικές φορές ο αγαπητός μας Λόμπσανγκ δείχνει λάμψεις εξυπνάδας. Ας συγκεντρωθούμε να δούμε τι συνέβη, γιατί και εγώ είμαι το ίδιο περίεργος με εσάς. Καθίσαμε σχηματίζοντας έναν πρόχειρο κύκλο, με τα δάχτυλά μας ενωμένα στην κατάλληλη θέση. Ο οδηγός μου άρχισε να αναπνέει με τον κατάλληλο ρυθμό και εμείς τον ακολουθήσαμε. Σε λίγο χάσαμε τις γήινες ταυτότητες μας και αρχίσαμε ενωμένοι, σαν ένας, να κολυμπάμε στη θάλασσα του χρόνου. Όλα όσα έχουν συμβεί μπορεί να τα δει όποιος έχει την ικανότητα να ταξιδέψει συνειδητά με το αστρικό του σώμα και να γυρίσει μαζί με όλη τη γνώση

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

που θα έχει κερδίσει. Κάθε σκηνή της ιστορίας, δεν έχει σημασία το πόσο παλιά μπορεί να είναι, μπορείς να τη δεις σαν να βρισκόσουν εκεί. Θυμήθηκα την πρώτη φορά που είχα την εμπειρία του αρχείου Ακάσικ. Προηγουμένως ο οδηγός μου μου μιλούσε για αυτά τα πράγματα κι εγώ του είχα απαντήσει. Ναι, μα τι είναι αυτό το αρχείο. Πως λειτουργεί. **107**

Πως είναι δυνατό να έρχεται κανείς σε επαφή με πράγματα που από καιρό έχουν τελειώσει, που είναι περασμένα, διαλυμένα στο χρόνο. Λόμπσανγκ. Μου είχε απαντήσει, θα συμφωνήσεις πως έχεις μνήμη. Μπορείς να θυμηθείς τι συνέβη χτες και προχτές και πολλές μέρες πριν. Με λίγη εκπαίδευση είσαι ικανός να θυμηθείς με κάθε λεπτομέρεια ότι οτιδήποτε συνέβη στη ζωή σου ολόκληρη, ακόμα και τη διαδικασία, τις γέννησής σου. Μπορείς να αποκτήσεις αυτό που ονομάζουμε ολική ανάμνηση, κάτι που θα φέρει τη μνήμη σου πίσω, στις στιγμές πριν από τη γέννησή σου. Το αρχείο ακάσικ δεν είναι παρά η μνήμη ολόκληρου του κόσμου. Ότιδήποτε συνέβη ποτέ πάνω σε αυτό τον πλανήτη υπάρχει σαν ανάμνηση, όπως ακριβώς εσύ έχεις αναμνήσεις από τα περασμένα γεγονότα της ζωής σου. Δεν υπάρχει τίποτα το μαγικό, μα θα ασχοληθούμε μαζί του όπως και με τον υπνωτισμό ένα πολύ συγγενικό θέμα αρκετά αργότερα. Χάρη στην εκπαίδευση μας δεν συναντήσαμε δυσκολία στο να βρούμε το σημείο όπου η μηχανή είχε σταματήσει να μας μεταδίδει εικόνες. Είδαμε μία ολόκληρη ακολουθία αντρών και γυναικών, ευγενών του καιρού τους το δίχως άλλο να αφήνουν το σπήλαιο. Μηχανές με τεράστια μπράτσα έσπρωξαν απίθανους όγκους χωμάτων πάνω στην είσοδο και, αφού σφραγίστηκαν προσεκτικά όλες οι σχισμές, η ομάδα των επισήμων και οι εργάτες απομακρύνθηκαν, γυρίζοντας πίσω στον κόσμο τους. Για μερικούς μήνες ο κόσμος ήταν ήσυχος. Κάποτε αντικρίσαμε έναν ανώτατο ιερέα, όρθιο στα σκαλοπάτια μιας τεράστιας πυραμίδας, να παροτρύνει τον λαό του σε πόλεμο. Οι αποτυπωμένες πάνω στον χρόνο εικόνες συνέχισαν τη ροή τους και σε μία στιγμή άλλαξαν, δείχνοντας το απέναντι στρατόπεδο. Είδαμε τούς ηγέτες του να εκτοξεύουν οργανισμένες απειλές. Ο χρόνος συνέχισε το δρόμο του. Είδαμε κολώνες λευκού ατμού να υψώνονται λερώνοντας το γαλάζιο του ουρανού.

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Σύντομα οι ουρανοί κοκκίνισαν. Ο κόσμος ολόκληρος άρχισε να τρέμει συθέμελα. Εμείς, οι απλοί παρατηρητές, νιώσαμε ίλιγγο. Το σκοτάδι της νύχτας σκέπασε τον κόσμο. Κατάμαυρα σύννεφα ξεπηδούσαν από πανύψηλες φλόγες τυλίγοντας ολόκληρη την Υδρόγειο. Πόλεις ζώνονταν άξαφνα στις φλόγες και σε δευτερόλεπτα γίνονταν στάχτη. **108**

Οι οργισμένες θάλασσες όρμησαν πάνω στην ξηρά. Ένα γιγάντιο κύμα, παρασύροντας τα πάντα στο διάβα του, ψηλότερο κι από το πιό ψηλό κτίριο, ξεχύθηκε πάνω στη Γη. Ψηλά στον αφρό του περιδινίζονταν τα λείψανα του πολιτισμού που πέθαινε. Η Γη έτρεμε και βροντούσε στην αγωνία της. Μεγάλα χάσματα άνοιγαν κι έκλειναν σαν τα σαγόνια μυθικού γίγαντα. Τα βουνά ανέμιζαν όπως τα κλαδιά της ιτιάς στην καταιγίδα, ανέμιζαν και βυθίζονταν κάτω από τις θάλασσες. Άλλες μάζες Γης ανασύρονταν από τούς βυθούς και γίνονταν βουνά. Η επιφάνεια ολόκληρου του πλανήτη ήταν σε μία κατάσταση αλλαγής, ατελεύτητης κίνησης. Από τα εκατομμύρια του πληθυσμού οι επιζώντες ήταν ελάχιστοι. Γρήγορα ζήτησαν τρέμοντας καταφύγιο στα νεοσχηματισμένα βουνά. Άλλοι, κλεισμένοι σε πλοίο που κατάφεραν, σαν από θαύμα, να γλιτώσουν μέσα σε όλη εκείνη την αναταραχή, άραξαν γρήγορα στους τόπους που εξείχαν από τη θάλασσα αναζητώντας καταφύγιο. Η Γη η ίδια στάθηκε ακίνητη, σταμάτησε να περιστρέφεται γύρω από τον ήλιο και ύστερα συνέχισε την κίνησή της προς την αντίθετη κατεύθυνση. Σε μία στιγμή μέσα δάση ολόκληρα έγιναν στάχτη. Η επιφάνεια της Γης ήταν ερημωμένη, κατεστραμμένη, καμένη. Βαθιά κρυμμένοι σε σπήλαια η σε στοές που έσκαψε η λάβα σβησμένων ηφαιστείων, μία χούφτα από τον πληθυσμό του κόσμου κατάφερε να επιζήσει, πληρώνοντας όμως την επιβίωση της με τρέλα και τρόμο απερίγραπτο. Από τούς κατάμαυρους ουρανούς έπεφτε μία λευκωπή ουσία, γλυκιά στη γεύση, τροφή ικανή για συντηρήσει τη ζωή. Με το πέρασμα των αιώνων η Γη άλλαξε και πάλι οι θάλασσες ήταν πλέον ξηρά, και οι αλλοτινές χώρες βυθοί των νέων θαλασσών. Μία χαμηλή πεδιάδα, που προστατευόταν από τα νερά των θαλασσών με τοιχώματα βράχων, πλημμύρισε όταν έσπασαν αυτά τα τοιχώματα, σχηματίζοντας τη θάλασσα τη σήμερα γνωστή με το όνομα Μεσόγειος.

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Μία άλλη θάλασσα της περιοχής βούλιαξε σε ένα χάσμα του βυθού της και, καθώς τα νερά απομακρύνθηκαν, σχημάτισε τη σημερινή έρημο Σαχάρα. Άγριες φυλές περιπλανιόνταν πάνω στη Γη. Γύρω στις φωτιές των στρατοπέδων τους ακούγονταν οι παλιοί μύθοι που μιλούσαν για τον κατακλυσμό, την Λεμουρία, την Ατλαντίδα. Που μιλούσαν, επίσης, για τη μέρα, που ο ήλιος στάθηκε ακίνητος. **109**

Το σπήλαιο των αρχαίων έμενε θαμμένο κάτω από το βούρκο ενός κόσμου μισοπνιγμένου. Ασφαλισμένο από εισβολείς έμενε θαμμένο βαθιά κάτω από τη Γήινη επιφάνεια. Με το πέρασμα του χρόνου γρήγοροι, ορμητικοί χείμαρροι ξέπλυναν τη λάσπη κι άφησαν για μία ακόμα φορά τούς βράχους γύρω από το σπήλαιο να σταθούν κάτω από τον ήλιο. Στο τέλος, ζεσταμένοι από τον ήλιο και παγωμένοι από μία ξαφνική χιονοθύελλα, έσπασαν, άνοιξαν με τρομακτικό θόρυβο στα δύο, επιτρέποντας σε μας να μπούμε στα σπλάγχχνα τους. Γυρίζοντας πίσω στην πραγματικότητα, τεντώσαμε τα μουδιασμένα μας μέλη και σηκωθήκαμε με κόπο όρθιοι. Η εμπειρία ήταν πράγματι συγκλονιστική. Τώρα έπρεπε να τραφούμε, να κοιμηθούμε και τη μέρα που θα ξημέρωνε θα αναζητούσαμε και πάλι ολόγυρα κάποια καινούργια γνώση. Ύστερα, όταν πια η αποστολή μας θα είχε φτάσει στο τέλος της, θα σφραγίζαμε και πάλι την είσοδο, όπως έλεγαν οι οδηγίες. Το σπήλαιο θα ξαναγύριζε στον αιώνιο ύπνο του, ώσπου να το ανακάλυπταν και πάλι άνθρωποι με καλή θέληση και ανώτερη ευφυΐα. Περπάτησα ως το στόμιο του σπηλαίου και κοίταξα έξω την έρημη Γη, τούς ανεμόδαρτους βράχους, κι αναρωτήθηκα τι θα σκεπτόταν άραγε ένας από εκείνους τούς αρχαίους αν μπορούσε να σηκωθεί από τον τάφο του για να κοιτάξει ολόγυρα, όρθιος δίπλα μου. Γυρίζοντας πίσω στο εσωτερικό θαύμασα την αντίθεση ένας Λάμα άναβε φωτιά σε ξεραμένη κοπριά γιάκ χρησιμοποιώντας πυρόλιθο και ξύλα, που είχε φέρει ειδικά για αυτό το σκοπό. Ολόγυρά μας ήταν οι μηχανές και τα τεχνουργήματα μιας παμπάλαιας εποχής. Εμείς οι σύγχρονοι άνθρωποι ζεσταίνουμε νερό πάνω από τις φλόγες της κοπριάς του γιάκ, περιτριγυρισμένοι από τόσο θαυμάσιες μηχανές που ξεπερνούσαν. Την αντίληψή μας. Αναστέναξα και φρόντισα να ανακατέψω καλά το τσάι με το τσάμπα μου. **110**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Η πρωινή λειτουργία μόλις είχε τελειώσει τα παιδιά έτρεχαν προς την αίθουσα διδασκαλίας, σπρώχνοντας το ένα το άλλο προσπαθώντας να αποφύγουν να μπουν τελευταία στην τάξη. Κι αυτό όχι επειδή είχαν κανένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη μόρφωση, μα γιατί ο δάσκαλος εκείνης της τάξης είχε τη φρικτή συνήθεια να χτυπά με το μπαστούνι του εκείνον που θα έμπαινε τελευταίος. Εγώ, θαύμα θαυμάτων, κατάφερα να μπω πρώτος και να λουστώ στη λάμψη του επιδοκιμαστικού χαμόγελου του δασκάλου. Ανυπόμονος έκανε νοήματα στους άλλους να βιαστούν, όρθιος δίπλα στην πόρτα, χτυπώντας ακόμα και εκείνους που έδιναν απλά την εντύπωση πως καθυστερούσαν. Μετά από λίγο είμαστε όλοι καθισμένοι, καθισμένοι σταυροπόδι πάνω στα μαξιλάρια τα τοποθετημένα στο πάτωμα. Όπως ήταν η συνήθεια μας, είχαμε τις πλάτες στραμμένες προς το δάσκαλο, που ασταμάτητα περιπολούσε πίσω μας, έτσι ώστε να μη ξέρουμε ποτέ πότε μας κοιτούσε και πότε όχι. Έπρεπε συνέχεια να δουλεύουμε σκληρά. Σήμερα θα μιλήσουμε για το πως όλες οι θρησκείες είναι όμοιες, άρχισε να μιλά. Έχουμε ήδη μιλήσει για το πως η ιστορία του κατακλυσμού συναντάται σε όλες τις θρησκείες όλου του κόσμου. Τώρα θα συγκεντρώσουμε την προσοχή μας στο ζήτημα της παρθένου μητέρας. Και το πιο δυσκίνητο μυαλό ακόμα, είπε, καρφώνοντας το βλέμμα πάνω μου, ξέρει πως η δική μας παρθένα μητέρα, η ευλογημένη Ντόλμα, η παρθένα μητέρα του ελέους, αντιστοιχεί στην παρθένο μητέρα ορισμένων από τα Χριστιανικά δόγματα. Γρήγορα βήματα σταμάτησαν στην είσοδο της αίθουσας. Ένας μοναχός αγγελιαφόρος μπήκε κάνοντας μιά Βαθιά υπόκλιση στο δάσκαλο. Προσκυνώ, λογιότατε, μουρμούρισε. 111

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Ο σεβαστός Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ σας στέλνει τούς χαιρετισμούς του και ζητά να επιτρέψετε στον μαθητή τρίτη Λόμπσανγκ Ράμπα να εγκαταλείψει αμέσως την αίθουσα πρόκειται για κάτι το επείγων. Ο δάσκαλος συνοφρυώθηκε. Αγόρι βροντοφώνησε, είσαι μεγάλη ενόχληση και αναταραχή για την τάξη, εμπρός, φύγε βιαστικός πήδηξα όρθιος, υποκλίθηκα στο δάσκαλο και έτρεξα πίσω από τον αγγελιοφόρο. Τι συμβαίνει. Ρώτησα λαχανιασμένα. Δεν ξέρω, απάντησε, το ίδιο αναρωτιέμαι κι εγώ. Ο άγιος Λάμα Ντόνταπ έχει τα χειρουργικά του εργαλεία έτοιμα και τα άλογα έτοιμα. Συνεχίσαμε τρέχοντας. Α. Λόμπσανγκ. Ώστε μπορείς να βιαστείς άμα το θέλεις. Γέλασε ο οδηγός μου, όταν με είδε. Φεύγουμε για το χωριό Σο, όπου υπάρχει ανάγκη για τις χειρουργικές μας υπηρεσίες. Καβάλησε το άλογο του και μου έκανε νόημα να ανέβω στο δικό μου. Μα κάτι τέτοιο ήταν πάντα δύσκολη υπόθεση τ' άλογα κι εγώ φαίνεται πως ποτέ δεν θα συμφωνήσουμε. Περπάτησα προς το άλογο κι εκείνο το πλάσμα απομακρυνόταν από κοντά μου με πλάγια βήματα. Έχανα τρέχοντας το γύρο του και πήδηξα από την άλλη πλευρά στη ράχη του, πριν καλά καλά καταλάβει τι συνέβαινε. Ύστερα αγκιστρώθηκα πάνω του όσο πιό σφιχτά μπορούσα. Ξεφυσώντας θυμωμένα το άλογο γύρισε χωρίς καμιά βοήθεια από μέρους μου κι ακολούθησε το άλογο του οδηγού μου στο μονοπάτι. Αυτό το άλογο που είχα, είχε τη φοβερή συνήθεια να σταματά στα πιό απότομα σημεία και να κοιτά το τοπίο από την άκρη των γκρεμών, χαμηλώνοντας το κεφάλι του η κουνώντας το πότε πότε νευρικά. Πιστεύω πως σίγουρα είχε κάποια άκαιρη εντελώς αίσθηση του χιούμορ και πως καταλάβαινε πολύ καλά το τι σήμαιναν για μένα τα καμώματά του. Σύντομα πάντως περάσαμε το πάρκο Κάλινγκ, η δυτική πύλη, φτάνοντας έτσι στο χωριό Σο. Ο οδηγός μου ακολούθησε κάτι άγνωστους σε μένα δρόμους σταματώντας σε ένα μεγάλο κτίριο που το αναγνώρισα σχεδόν αμέσως. Ήταν η φυλακή. Φρουροί βγήκαν τρέχοντας και πήραν τ' άλογα μας. Πήρα τις δύο βαλίτσες του οδηγού μου Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ και τις μετέφερα μέσα στο μελαγχολικό

κτίσμα 112

Ήταν ένας τόπος πραγματικά φριχτός, μπορούσα να μυρίσω το φόβο, να δω τις κακίες τόσων ανθρώπων. Αληθινά η ατμόσφαιρα του έκανε τις τρίχες στο πίσω μέρος του κεφαλιού μου να σηκωθούν όρθιες από την έξαψη που φέρνει η φρίκη. Ακολούθησα τον οδηγό μου ως ένα αρκετά μεγάλο δωμάτιο. Το φως του ήλιου έμπαινε σαν χείμαρρος από τα παράθυρα. Αρκετοί φρουροί εστεκαν παντού και ένας από τους δικαστές του Σο περίμενε να μας υποδεχθεί. Την ώρα που συνομιλούσε με τον Λάμα έριξα μία ματιά ολόγυρα. Εδώ, είπα, είναι η αίθουσα όπου δικάζονται και καταδικάζονται οι κακοποιοί. Τριγύρω στους τοίχους υπήρχαν φάκελοι και βιβλία. Σε μία πλευρά του πατώματος έστεκε ένας άντρας κουρελιασμένος που μούγκριζε πονεμένα. Κοίταξα προς το μέρος του, ακούγοντας και την ίδια στιγμή αυτά που έλεγε ο δικαστής στον οδηγό μου. Κινέζος, κατάσκοπος νομίζουμε, αξιότιμε Λάμα. Προσπαθούσε να σκαρφαλώσει στο άγιο βουνό, για να μπει προφανώς στην Ποτάλα. Γλίστρησε κι έπεσε. Από πόσο ύψος. Ίσως και τριάντα μέτρα. Είναι άσχημα. Ο οδηγός μου προχώρησε κι εγώ πήγα δίπλα του. Κάποιος τράβηξε τα σκεπάσματα κι αντικρίσαμε ένα Κινέζο, μεσόκοπο περίπου. Ήταν κάπως μικρόσωμος και σου έδινε την εντύπωση πως ήταν φοβερά ευκίνητος κάτι σαν ακροβάτης σκέφτηκα. Τώρα μούγκριζε από τον πόνο, ενώ το πρασινωπό πια πρόσωπό του ήταν υγρό από ιδρώτα. Η κατάσταση του ήταν σοβαρή. Έτρεμε και εσφίγγε τα δόντια του από την αγωνία. Ο Λάμα τον κοίταξε με συμπάθεια. Κατάσκοπος, επίδοξος δολοφόνος. ότι κι αν είναι, κάτι πρέπει να κάνουμε για αυτόν, είπε. Γονατίζοντας δίπλα στον τραυματία έβαλε τα χέρια του στους κροτάφους του και τον κοίταξε ίσια στα μάτια. Μέσα σε δευτερόλεπτα ο τραυματίας ηρέμησε, μένοντας με μάτια μισάνοιχτα, με ένα αχνό χαμόγελο στα χείλια. Ο οδηγός μου τράβηξε τα σκεπάσματα ακόμα πιο πολύ κι έσκυψε στα πόδια του τραυματία. Το θέαμα με αρρώστησε είδα τα κόκαλα των ποδιών του να εξέχουν από τα παντελόνια του. Φαινόταν πως και τα δύο πόδια του ήταν εντελώς συντριμμένα. Με ένα κοφτερό μαχαίρι ο οδηγός μου έκοψε τα ρούχα

που φορούσε. 113

Οι θεατές άφησαν μιά πνιγμένη κραυγή καθώς είδαν τα πόδια του εντελώς συντριμμένα, από τα δάχτυλα ως τούς μηρούς. Ο Λάμα έβαλε απαλά το χέρι του πάνω τους. Ο πληγωμένος δεν σάλεψε ούτε κανένα μορφασμό, είχε υπνωτιστεί βαθιά. Τα κόκαλα των ποδιών του ετριξαν κι ακούστηκε ένας θόρυβος όμοιος με εκείνον που κάνουν μισογεμάτα σακιά άμμου όταν τα κουνάς απότομα. Τα κόκαλα είναι πολύ σπασμένα για να φτιαχτούν, είπε ο οδηγός μου, έχουν γίνει σχεδόν σκόνη, θα πρέπει να τον ακρωτηριάσουμε. Αξιότιμε Λάμα, είπε ο δικαστής, μπορείς να τον κάνεις να μας πει τι ήθελε από μας. Φοβόμαστε ότι είναι δολοφόνος. Πρώτα θα αφαιρέσουμε τα πόδια του, απάντησε ο Λάμα, μετά θα τον ρωτήσουμε. Έγειρε πάλι προς τον άντρα και βύθισε το βλέμμα του στα μάτια του. Ο Κινέζος φάνηκε να ηρεμεί ακόμα περισσότερο και βυθίστηκε στον ύπνο. Ξεδίπλωσα τις τσάντες και έβαλα σε ένα δοχείο το άποστειρομένο υγρό του βοτάνου. Ο οδηγός μου βύθισε μέσα σε αυτό τα χέρια του και τα άφησε εκεί λίγη ώρα για να βραχούν τελείως. Τα εργαλεία του τα είχα τοποθετήσει, έτοιμα, σε ένα άλλο δοχείο. Έπλυνα το σώμα και τα πόδια του πληγωμένου σύμφωνα με τις οδηγίες του Λάμα. Μόλις άγγιξα τα πόδια αυτά ένοιωσα ένα περίεργο αίσθημα να με διαπερνά σου έδιναν την εντύπωση ότι ήταν όλα λιωμένα, είχαν ένα μπλε νερωμένο χρώμα και οι φλέβες ήταν πεταγμένες έξω σαν μαύρες χορδές. Κάτω από την καθοδήγηση του οδηγού μου, που συνέχιζε να πλένει τα χέρια του με το βότανο, τοποθέτησα αποστειωμένους επιδέσμους όσο πιά ψηλά μπορούσα στα πόδια του Κινέζου, στο σημείο που αυτά ενώνονται με το σώμα. Με ένα ραβδί σαν μοχλό έστριψα τούς επιδέσμους ώσπου η πίεση σταμάτησε την κυκλοφορία. Πολύ γρήγορα ο Λάμα έκοψε με ένα μαχαίρι τη σάρκα σε σχήμα ν. Στην κορυφή του ν πριόνισε ότι είχε απομείνει από το κόκκαλο της κνήμης που εξείχε. Όταν κόπηκε εντελώς το κόκκαλο τύλιξε πάνω στην άκρη του τα δύο σκέλη τού ν έτσι ώστε το σημείο της τομής να προστατεύεται από διπλό στρώμα σάρκας. Του έδωσα νήμα φτιαγμένο από αποστειωμένες τρίχες γιάκ κι εκείνος με γρηγοράδα έραψε σφιχτά

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

την τομή. Αργά, προσεκτικά, ελάττωσα την πίεση του επιδέσμου γύρω στο πόδι, έτοιμος πάντα να το ξανάσφιξο αν έβλεπα πως αιμορραγεί στο σημείο του ακρωτηριασμού. **114**

Τα ράμματα όμως ήταν γερά και δεν έτρεξε καθόλου αίμα. Πίσω μας ένας φρουρός άφησε μία κραυγή αηδίας, έγινε άσπρος σαν κιμωλία ν έπεσε λιπόθυμος στο πάτωμα. Ο οδηγός μου έδεσε προσεκτικά με επιδέσμους το σημείο με τα ράμματα κι υστέρα έπλυνε τα χέρια του στο διάλυμα. Έστρεψα την προσοχή μου στο άλλο πόδι, το αριστερό, και πέρασα το ραβδί μου ανάμεσα στους επιδέσμους. Όταν ο Λάμα μου έκανε νόημα ότι ήταν έτοιμος, άρχισα και πάλι να στρίβω ώστε να σχηματίσει η κυκλοφορία σε εκείνο το πόδι. Σύντομα είχε κι αυτό ακρωτηριασθη. Ο οδηγός μου γύρισε προς ένα από τούς φρουρούς και του είπε να πάρει τα κομμένα πόδια και να τα τυλίξει σε ένα ύφασμα. Πρέπει να παραχώσουμε αυτά τα πόδια στην Κινέζικη αποστολή, είπε ο Λάμα, γιατί αλλιώς θα πουν ότι ο άνθρωπος τους βασανίστηκε, θα ζητήσω από τον Εσώτατο εκείνο να επιτρέψει την παράδοσή του στους πρέσβεις της χώρας του. Η αποστολή του δεν έχει σημασία, απέτυχε, όπως θ' αποτύχουν κι όλες οι άλλες απόπειρες μα αξιότιμε Λάμα. Είπε ο δικαστής, πρέπει να αναγκάσουμε αυτόν τον άνθρωπο να μας πει τι έκανε και γιατί. Ο οδηγός μου δεν είπε τίποτα, μα γύρισε και πάλι στον υπνωτισμένο τραυματία και τον κοίταξε βαθιά στα ανοιχτά πια μάτια του. Τι ζητούσες να κάνεις. Ρώτησε. Ο άνθρωπος μούγκρισε και στριφογύρισε τα μάτια του. Ο οδηγός μου επανέλαβε την ερώτηση. Τι προσπαθούσες να πετύχεις. Ήθελες μήπως να δολοφονήσεις κάποιο ανώτερο πρόσωπο μέσα στην Ποτάλα αφρός σχηματίστηκε γύρω από το στόμα του Κινέζου κι υστέρα, διστακτικά πολύ, κούνησε καταφακτικά το κεφάλι του. Μίλησε. Ζήτησε επιτακτικά ο Λάμα. Ένα νεύμα δεν είναι αρκετό. Έτσι, αργά, οδυνηρά, ακούσαμε την ιστορία του. Ήταν ένας δολοφόνος, που πληρώθηκε για να δημιουργήσει προβλήματα σε μία ειρηνική χώρα. Ένας δολοφόνος που είχε αποτύχει, όπως όλοι θ' αποτύχουν, μη γνωρίζοντας τις συσκευές ασφαλείας που διαθέταμε. Την ώρα που τα σκεπτόμουν αυτά ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ σηκώθηκε όρθιος. Θα πάω να δω τον Εσώτατο εκείνο, Λόμπσανγκ, εσύ μπορείς να μείνεις εδώ προσέχοντας τον τραυματία 115

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Ο άνθρωπος μούγκριζε, θα με σκοτώσετε. Ρώτησε ασθενικά. Όχι. Απάντησα, δεν σκοτώνουμε κανένα. Ύγρανα τα χείλη του και σφούγγισα το μέτωπό του. Σύντομα βυθίστηκε και πάλι σε λήθαργο υστέρη από εκείνη την εξαντλητική δοκιμασία είχε απόλυτη ανάγκη από ύπνο, σκέφτηκα. Ο δικαστής μας κοιτούσε με ύφος παράξενο. Σίγουρα θα σκεφτόταν πως οι ιερωμένοι ήταν τρελοί που θέλησαν να σώσουν τη ζωή ενός πληρωμένου δολοφόνου. Η μέρα συνέχιζε το δρόμο της. Η φρουρά άλλαξε. Ένωσα το στομάχι μου να γουργουρίζει από την πείνα. Μετά από πολύ άκουσα γνώριμα βήματα και σε λίγο μπήκε στο δωμάτιο ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ. Πρώτα πρώτα κοίταξε τον άρρωστο, για να σιγουρευτεί πως ήταν όσο πιό άνετα μπορούσε να γίνει και πως δεν αιμορραγούσαν τα σημεία του ακρωτηριασμού. Ύστερα σηκώθηκε όρθιος και, κοιτάζοντας τον ανώτερο παρόντα αξιωματικό, είπε. Εξουσιοδοτημένος από τον Εσώτατο εκείνο σας διατάσσω να μεταφέρετε αμέσως, με δύο φορεία, τον άνθρωπο αυτό και τα πόδια του στην Κινεζική αποστολή. Γύρισε προς το μέρος μου θα συνοδέψεις αυτούς τούς ανθρώπους και θ' αναφέρεις. Σε μένα αν αντιληφθείς ότι μεταχειρίζονται άσκοπη βία στη μεταφορά του. Ένωσα υπερβολικά άσχημα μπροστά μου βρισκόταν ο δολοφόνος με τ' ακρωτηριασμένα πόδια και το στομάχι του μούγκριζε τόσο άδειο από τροφή όσο ένα τύμπανο του ναού. Την ώρα που οι φρουροί αναζητούσαν φορεία έτρεξα έξω, εκεί όπου έπιναν τσάι οι αξιωματούχοι. Με κάπως περήφανη φωνή ζήτησα και πήρα μία χορταστικότητα μερίδα. Βιαστικά καταβροχθίζοντας την έτρεξα πίσω. Σιωπηλά, απρόθυμα, οι άντρες γέμισαν μετά από μένα την αίθουσα, μεταφέροντας δύο πρόχειρα φορεία, από ύφασμα τεντωμένο ανάμεσα σε δύο ξύλα. Κακόκεφα άρπαξαν τα δύο πόδια και τα έβαλαν πάνω στο ένα φορείο. Μαλακά, κάτω από τ' άγρυπνα μάτια του Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ, τοποθέτησαν τον Κινέζο πάνω στο άλλο φορείο. Ένα σκέπασμα τοποθετήθηκε πάνω από το σώμα του και δέθηκε κάτω από το φορείο, έτσι ώστε να μην υπάρχει κίνδυνος από τα τραντάγματα. Ο οδηγός μου γύρισε προς τον ανώτερο αξιωματικό και είπε. Θα συνοδέψετε τούς άντρες αυτούς και θα μεταβιβάσετε τούς χαιρετισμούς μου στον Κινέζο πρεσβευτή, λέγοντας του ότι του επιστρέφουμε έναν από τούς άντρες

Εσύ, Λόμπσανγκ, θα πας μαζί τους και θα γυρίσεις αμέσως να μου αναφέρεις αν όλα έγιναν όπως είπα. έφυγε από το δωμάτιο, που σε λίγο αφήσαμε κι εμείς. Ο αέρας έξω ήταν παγωμένος κι έτρεμα μέσα στον λεπτό μου χιτώνα. Προχωρούσαμε αργά, κάτω στο Μάινι Λάκανγκ. Μπροστά πήγαιναν οι άντρες που μετέφεραν τα πόδια και πίσω άλλοι δύο που μετέφεραν τον Κινέζο. Περιπατούσα από το ένα πλευρό του φορείου και ο αξιωματικός από την άλλη. Στρίψαμε δεξιά, περάσαμε τα δύο πάρκα και τραβήξαμε για την κινέζικη αποστολή. Ενώ ο ευτυχισμένος ποταμός άστραφτε μπροστά μας, λάμποντας σαν ασήμι ανάμεσα στα φυλλώματα των δέντρων, φτάσαμε στον πίο προωθημένο τοίχο της αποστολής. Λαχανιασμένοι οι άντρες άφησαν για λίγο τα φορτία τους, για να ξεκουράσουν τα μπράτσα τους που πονούσαν, κοιτάζοντας παράξενα το τείχος. Οι Κινέζοι ήταν υπερβολικά σκληροί για όποιον προσπαθούσε να μπει στο έδαφος τους απρόσκλητος. Υπήρχαν περιπτώσεις μικρών παιδιών, που πυροβολήθηκαν κατά λάθος όταν πήδηξαν, όπως κάνουν τα μικρά παιδιά, το τείχος τους. Τώρα θα το περνούσαμε κι εμείς σε λίγο. Φτύνοντας τις παλάμες τους οι άντρες εσκυψαν και πήραν και πάλι τα φορεία στα χέρια. Προχωρήσαμε λίγο ακόμα και σύντομα βρεθήκαμε στα εδάφη της αποστολής. Άντρες με άγρια έκφραση ήρθαν στην πύλη και ο αξιωματικός μας τούς είπε. Έχω την τιμή να σας επιστρέψω έναν από τούς ανθρώπους σας που προσπάθησε να περιπλανηθεί σε ιερό έδαφος. Έπεσε τόσο άσχημα που η κατάστασή του επέβαλε να ακρωτηριαστεί. Εδώ έχουμε και τα πόδια του να τα επιθεωρήσετε. Συνοφρυωμένοι φρουροί άρπαξαν τα φορεία κι εξαφανίστηκαν στο κτίριο στο βάθος. Άλλοι, με το δάχτυλο στη σκανδάλη, μας έκαναν νόημα ν' απομακρυνθούμε. Πήραμε ξανά το μονοπάτι. Γλίστρησα αθέατος πίσω από ένα δέντρο. Οι άλλοι συνέχισαν να προχωρούν. Κραυγές και ουρλιαχτά ξέσκισαν τον αέρα. Κοιτάζοντας ολόγυρα είδα πως δεν υπήρχαν φρουροί είχαν όλοι μπει στο κτίριο. Πριν καταλάβω καλά καλά τι κάνω, άφησα την ασφάλεια του δέντρου κι έτρεξα όσο πίο σιωπηλά μπορούσα προς το παράθυρο. Ο τραυματισμένος άντρας ήταν ξαπλωμένος στο πάτωμα, ενώ ένας από τούς φρουρούς καθόταν στο στήθος του και δύο άλλοι στα χέρια

του. **117**

Ένας τέταρτος έκαιγε τα πόδια του με αναμμένα τσιγάρα. Ξαφνικά ο τέταρτος πετάχτηκε όρθιος, τράβηξε το ρεβόλβερ του και πυροβόλησε τον τραυματία ανάμεσα στα μάτια. Ένα κλαδάκι έσπασε πίσω μου. Σαν αστραπή έπεσα στα γόνατα και γύρισα να κοιτάξω. Κάποιος άλλος Κινέζος φρουρός σκόπευε με το τουφέκι του το σημείο όπου πριν από λίγο βρισκόταν το κεφάλι μου. Με μία βουτιά ανάμεσα στα πόδια του κατάφερα να τον αναποδογυρίσω και να τον κάνω να πετάξει το όπλο του. Δεν έχασα καιρό μα άρχισα να τρέχω από δέντρο σε δέντρο. Σφαίρες έπεφταν βροχή στους θάμνους ολόγυρα, ενώ πίσω μου ακούγονταν να τρέχουν οι φρουροί. Εδώ όμως τα πλεονεκτήματα ήταν όλα δικά μου ήμουν γρήγορος στα πόδια και οι Κινέζοι σταματούσαν συχνά για να με σημαδέψουν. Έτρεξα προς το πίσω μέρος του κήπου στην πύλη υπήρχαν φρουροί σκαρφάλωσα σε ένα κατάλληλο δέντρο και κρεμάστηκα σε ένα κλαδί προχωρώντας έτσι ώστε να πέσω πάνω στην κορυφή του τείχους. Λίγα δευτερόλεπτα αργότερα ήμουν πίσω στο δρόμο, μπροστά από τούς φρουρούς που είχαν μεταφέρει από τις φυλακές τον τραυματία. Μόλις άκουσαν την ιστορία μου τάχυναν το βήμα τους. Δεν βραδυπορούσαν πια ελπίζοντας να δουν κάτι το ασυνήθιστο να συμβαίνει τώρα προσπαθούσαν να το αποφύγουν. Ένας από τούς Κινέζους φρουρούς πήδηξε από το τείχος στο δρόμο και με κοίταζε όλος υποψία. Του ανταπέδωσα το βλέμμα όσο πιά αθώα μπορούσα. Μουρμουρίζοντας κάποια κατάρα για τούς προγόνους μου γύρισε να φύγει. Εμείς τραβήξαμε ακόμα πιά βιαστικοί το δρόμο μας. Πίσω στο χωριό Σο οι υπόλοιποι με άφησαν. Κοιτάζοντας με καχυποψία πάνω από τούς ώμους μου πήρα βιαστικός το μονοπάτι για το Σακπόρι. Ένας γέροντας μοναχός που ξεκουραζόταν δίπλα στο δρόμο με φώναξε. Τι συμβαίνει με σένα, Λόμπσανγκ. Φαίνεσαι λες και σε κυνηγούν όλοι οι δαίμονες μαζί. Συνέχισα να τρέχω, ώσπου κάποτε, καταλαχανιασμένος, έφτασα στο δωμάτιο του οδηγού μου. Για μία στιγμή έμεινα με κομμένη ανάσα. Ω. Κατάφερα να πω στο τέλος. Οι Κινέζοι δολοφόνησαν εκείνον τον άνθρωπο τον πυροβόλησαν. Χωρίς να σταματήσω γι' αναπνοή του διηγήθηκα όλα όσα είχαν συμβεί. Εκείνος έμεινε για λίγο σιωπηλός. **118**

Ύστερα είπε. Θα συναντήσεις πολλή βία στη ζωή σου, Λόμπσανγκ, για αυτό λοιπόν μη ταράζεσαι τόσο με το γεγονός. Αυτή είναι η συνηθισμένη μέθοδος της διπλωματίας σκότωνε εκείνους που αποτυγχάνουν κι απαρνήσου εκείνους που συλλαμβάνονται. Έτσι συμβαίνει σε όλο τον κόσμο, σε όλες τις χώρες. Καθισμένος μπροστά στον οδηγό μου, ένιωθα την παρουσία του να με ηρεμεί και να με καθησυχάζει. Σκέφτηκα ένα άλλο ζήτημα που με απασχολούσε. Κύριε. Είπα, τι είναι ο υπνωτισμός και πως δουλεύει. Με κοίταξε προσεκτικά χαμογελώντας. Πότε έφαγες για τελευταία φορά. Ρώτησε. Ξαφνικά θυμήθηκα όλη την πείνα μου. Ω, εδώ και δώδεκα ώρες περίπου, απάντησα αξιολύπητα κάπως. Τότε ας φάμε πρώτα εδώ. Όταν τελειώσουμε θα μιλήσουμε για τον υπνωτισμό. Μου έκανε νόημα να μη μιλώ, και κάθισε στη στάση του διαλογισμού. Έπιασα τα τηλεπαθητικό του μήνυμα προς τούς υπηρέτες του τροφή και τσάι. Έπιασα επίσης ένα τηλεπαθητικό μήνυμα για κάποιον στην Ποτάλα, κάποιον που έπρεπε να αναφέρει αμέσως στον Εσώτατο εκείνο με κάθε λεπτομέρεια όλα όσα συνέβησαν. Μα ο υπηρέτης που μπήκε στο δωμάτιο φέρνοντας τροφή και τσάι τράβηξε την προσοχή μου από τα υπόλοιπα μήνυμα. Έγειρα πίσω, νιώθοντας χορτάτος, υπερβολικά χορτάτος μάλιστα. Είχα βέβαια μία σκληρή μέρα, ήμουν πράγματι νηστικός για ' πολλές πολλές ώρες, μήπως όμως η σκέψη με βασάνιζε μέσα μου είχα φάει πολύ υπερβολικά, πολύ ανόητα τώρα. Ξαφνικά σήκωσα το βλέμμα μου. Είδα τον οδηγό μου να με κοιτά, φανερά διασκεδάζοντας. Ναι, Λόμπσανγκ, είπε, αληθινά έφαγες υπερβολικά. Ελπίζω να μπορέσεις να παρακολουθήσεις αυτά που θα σου πω για τον υπνωτισμό. Μελέτησε για μία στιγμή το κόκκινο πια πρόσωπό μου και το πρόσωπο του μαλάκωσε. Καημένε Λόμπσανγκ, πέρασες τόσα σήμερα. Πήγαινε τώρα να κοιμηθείς, θα συνεχίσουμε τη συζήτηση μας το πρωί. Σηκώθηκε όρθιος κι άφησε το δωμάτιο. Με δυσκολία τον μιμήθηκα και βγήκα, παραπατώντας σχεδόν, στο διάδρομο. Ύπνος. Να τι χρειαζόμουν. Τροφή. Μπα. Είχα πια κάτι παραπάνω από χορτάσει. Έφτασα ως το δωμάτιό μου και τυλίχτηκα στο χιτώνα μου. 119

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Ο ύπνος μου ήταν αληθινά πολύ ανήσυχος έβλεπα εφιάλτες, όπου Κινέζοι με κομμένα πόδια με κυνηγούσαν σε δασωμένες χαράδρες, ενώ άλλοι οπλισμένοι με τουφέκια πηδούσαν ασταμάτητα πάνω στους ώμους μου προσπαθώντας να με ρίξουν στο χώμα. Θάμπ. Έκανε το κεφάλι μου στο χώμα. Ένας από τους Κινέζους φρουρούς με κλοτσούσε, θάμπ. Έκανε ξανά το κεφάλι μου. Με μεγάλη προσπάθεια άνοιξα τα μάτια μου για να ανακαλύψω πως ένας από τους ακόλουθους των Λάμα κτυπούσε με ζήλο το κεφάλι μου και με κλοτσούσε προσπαθώντας απελπισμένα να με ξυπνήσει. Λόμπσανγκ, φώναξε μόλις με είδε να ανοίγω τα μάτια μου. Λόμπσανγκ, νόμισα πως πέθανες. Κοιμόσουν όλη τη νύχτα, δεν παρουσιάστηκες στις λειτουργίες και μόνο η παρέμβαση του διδασκάλου σου σε έσωσε από την οργή των εποπτών. Εύπνα επιτέλους. Ούρλιαξε, καθώς παραλίγο εγώ να ξανακοιμηθώ. Η συνείδηση με πλημμύρισε ξανά. Από τα παράθυρα είδα τις πρώτες ηλιαχτίδες του πρωινού που, μόλις ξεπροβάλλοντας από τις κορυφές των Ιμαλαΐων, φωτίζαν τα πιά ψηλά κτίρια της κοιλάδας, αστράφτοντας πέρα στις χρυσές σκεπές της μακρινής σέρα, πάνω από το πάρκο Κάλινγκ. Χτες ήμουν στο χωριό Σο, αυτό δεν ήταν όνειρο. Σήμερα, σήμερα είχα την ελπίδα να χάσω μερικά μαθήματα και να μάθω μερικά πράγματα κατευθείαν από τον οδηγό μου. Να μάθω για τον υπνωτισμό επίσης. Σύντομα αποτελείωσα το πρόγευμα μου και πήγα προς την αίθουσα διδασκαλίας, όχι για να μείνω και να άπαγγειλω από τα εκατόν ογδόντα ιερά βιβλία, μα για να εξηγήσω το γιατί δεν θα το έκανα. Κύριε. Είπα, μόλις είδα το δάσκαλο να μπαίνει στην τάξη. Κύριε. Θα πρέπει να ακούσω τον Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ σήμερα. Σάς παρακαλώ να μου επιτρέψετε να λείψω από την τάξη. Ά, ναι. Μάλιστα αγόρι μου, είπε ο δάσκαλος σε απίθανα ευγενικό τόνο. Μίλησα για λίγο με τον άγιο Λάμα και οδηγό σου. Είχε την καλοσύνη να εκφραστεί πολύ επαινετικά για την πρόοδο που πραγματοποίησες κάτω από τη φροντίδα μου ομολογώ πως νιώθω πολύ ικανοποιημένος, πολύ ικανοποιημένος. Άπλωσε το χέρι του και, πράγμα απίθανο για δάσκαλο, με χτύπησε πατρικά στον ώμο πριν μπει στην τάξη του. Απορώντας για το τι είδους μάγια του είχαν κάνει να φερθεί έτσι, τράβηξα προς το δωμάτιο του Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ. **120**

Περπατούσα αμέριμος ολότελα. Περνώντας μπροστά από μία

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

μισάνοιχτη πόρτα σταμάτησα ξαφνικά. Ο φώναξα. Χλωρά καρύδια στο ξύδι. Το άρωμά τους ήταν δυνατό. Όσο πίο σιγά μπορούσα γύρισα πίσω και κοίταξα μέσα από το άνοιγμα της πόρτας. Ένας γέροντας μοναχός ήταν σκυμμένος πάνω από το πάτωμα ψιθυρίζοντας κάτι πράγματα, που δεν ήταν η προσευχή του μα μοιρολόι για το χάσιμο μιας ολόκληρης γυάλας με καρύδια, που κατά κάποιον τρόπο είχε καταφέρει να φέρει από την Ινδία, θα μπορούσα να σας βοηθήσω, σεβαστέ Λάμα. Ρώτησα ευγενικά. Ο γέροντας μου έριξε ένα τόσο άγριο βλέμμα και με υποδέχτηκε με τέτοια λόγια, που έτρεξα να φύγω όσο ήμουν ακόμα ικανός. Όλα αυτά τα λόγια μόνο και μόνο για λίγα καρύδια. Μονολογούσα περιφρονητικά. Έλα μέσα. Είπε ο οδηγός μου μόλις με είδε να πλησιάζω. Είχα αρχίσει να νομίζω πως κοιμόσουν ακόμα. Κύριε. Είπα, έρχομαι σε σας αναζητώντας γνώση. Ανυπομονώ να μάθω τη φύση του υπνωτισμού. Λόμπσανγκ, είπε ο οδηγός μου, πρέπει να μάθεις πολύ περισσότερο από αυτό. Πρέπει πριν από όλα να μάθεις τις βάσεις του υπνωτισμού. Αλλιώς δεν θα ξέρεις τι να κάνεις. Κάθισε. Κάθισα, στη στάση του λωτού, πάνω στο πάτωμα. Ο οδηγός μου κάθισε απέναντί μου. Για λίγο φάνηκε βυθισμένος στις σκέψεις του. Ύστερα άρχισε να μιλά. Ως τώρα θα πρέπει να έχεις καλά καταλάβει ότι όλα είναι δονήσεις, ηλεκτρισμός. Το σώμα αποτελείται από πολλά διαφορετικά χημικά στοιχεία. Ορισμένα από αυτά μεταφέρονται από το αίμα ως τον εγκέφαλο. Ο εγκέφαλος, όπως ξέρεις, απορροφά το περισσότερο αίμα και τα συστατικά του. Αυτά τα χημικά στοιχεία, το ποτάσιο, το μαγγάνιο, ο άνθρακας και πολλά άλλα, σχηματίζουν τούς εγκεφαλικούς ιστούς. Οι αναμεταξύ τους αντιδράσεις γεννούν μία ιδιαίτερη ταλάντωση των μορίων που ονομάζουμε ηλεκτρικό ρεύμα. Όταν σκέπτεται κανείς θέτει σε κίνηση μία αλυσίδα αντιδράσεων, που καταλήγουν στο σχηματισμό ηλεκτρικού ρεύματος, άρα και εγκεφαλικών κυμάτων. Σκεφτόμουν πολύ τα λόγια του, μα ακόμα δεν μπορούσα να τον καταλάβω. Αν υπάρχουν ηλεκτρικά ρεύματα στο μυαλό μου, τότε γιατί δεν αισθάνομαι το σοκ. **121**

Εκείνο τα αγόρι, θυμάμαι, πετούσε τον αετό του ενώ μία θύελλα κεραυνών τάραζε την ατμόσφαιρα. Θυμήθηκα το ζωηρό γαλαζωπό

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

χρώμα που άφηνε η αστραπή καθώς ταξίδευε πάνω στο βρεγμένο νήμα του αετού θυμήθηκα, με ανατριχίλα, το πως είχε πέσει στο έδαφος σαν ξεραμένη, ζεστή στάχτη από σάρκα. Μία φορά μάλιστα κι εγώ ο ίδιος δοκίμασα ένα σοκ από την ίδια αιτία, μία απλή ενόχληση αν τη συγκρίνουμε με εκείνο το ατύχημα, μα αυτή η ενόχληση ήταν αρκετή για να με πετάξει τέσσερα μέτρα πίο πέρα. Αξιότιμε Λάμα. Είπα, πως είναι δυνατόν να υπάρχει ηλεκτρισμός στον εγκέφαλο. Ο πόνος θα πρέπει να ήταν αφόρητος. Ο οδηγός μου γέλασε. Λόμπσανγκ, είπε συνεχίζοντας το γέλιο του, το σοκ που δοκίμασες κάποτε σου έδωσε εντελώς στραβή ιδέα του ηλεκτρισμού. Η ποσότητα του ηλεκτρισμού στον εγκέφαλο είναι αληθινά ελάχιστη. Υπερευαίσθητα μόνο όργανα μπορούν να τη μετρήσουν και να καταγράφουν τις μεταβολές που παθαίνει, όταν σκέφτεται κανείς η αρχίζει κάποια μυική εργασία. Η ιδέα ενός ανθρώπου να μέτρα το ηλεκτρικό δυναμικό κάποιου άλλου ήταν υπερβολική για το μυαλό μου κι άρχισα να γελώ. Ο οδηγός μου περιορίστηκε να χαμογελάσει λέγοντας. Το απόγευμα αυτό θα πάμε ως την Ποτάλα. Ο Εσώτατος εκείνος έχει εκεί μία συσκευή που θα μας επιτρέψει να μιλήσουμε με περισσότερη ευκολία γύρω από αυτό το θέμα του ηλεκτρισμού. Πήγαινε τώρα να περιποιηθείς κάπως τον εαυτό σου φάε κάτι, βάλε τον καλύτερο χιτώνα σου και έλα να με συναντήσεις εδώ, το μεσημέρι. Με αυτά σηκώθηκα όρθιος, υποκλίθηκα και βγήκα από το δωμάτιο. Περιπλανήθηκα άπραγος για δύο ώρες. Ανέβηκα στη σκεπή και μη έχοντας τίποτα καλύτερο να κάνω, έριχνα μικρά πετραδάκια στα κεφάλια των ανύποπτων μοναχών που περνούσαν από κάτω. Όταν κουράστηκα από αυτό το σπορ άφησα το σώμα μου να γλιστρήσει, με το κεφάλι προς τα κάτω στην τρύπα ενός εξαεριστήρα που έβγαине σε ένα σκοτεινό διάδρομο. Κρεμόμουν έτσι ανάποδα από εκεί, όταν, ακριβώς την κατάλληλη στιγμή, άκουσα κάποιον να πλησιάζει. Δεν μπορούσα να τον δω γιατί ο αεραγωγός ήταν σε μία γωνία. Έβγαλα έξω την γλώσσα μου κι έκανα την πίο τρομερή γκριμάτσα που μπορούσα. Ύστερα περίμενα. Ένας γέρος μοναχός έστριψε την γωνία και, μη μπορώντας να με διακρίνει, έπεσε πάνω μου. **122**

Η υγρή γλώσσα μου άγγιζε το μάγουλό του. Άφησε ένα ξεφωνητό κι αφήνοντας το δίσκο που κρατούσε να σκάσει στο πάτωμα, εξαφανίστηκε με μία ταχύτητα εκπληκτική για ένα άνθρωπο της ηλικίας

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

του. Μα κι εγώ επίσης είχα την έκπληξη μου καθώς ο γέρο μοναχός έπεσε πάνω μου κούνησε τα πόδια μου από το βέβαιο στήριγμά τους. Έπεσα με την πλάτη στον διάδρομο. Η σχάρα του εξαεριστήρα έπεσε μαζί μου λούζοντας με σε ένα ολόκληρο σύννεφο σκόνης. Μισοζαλισμένος μισοτρομαγμένος κατάφερα να σταθώ στα πόδια μου κι απομακρύνθηκα όσο πιό γρήγορα μπορούσα προς την αντίθετη κατεύθυνση. Ακόμα υποφέροντας από το πέσιμο, άλλαξα τον χιτώνα μου κι έφαγα το σοκ δεν ήταν αρκετό για να με κάνει να ξεχάσω το φαί. Ακριβώς την ώρα που οι σκιές εξαφανίζονταν κι ο ήλιος μεσουρανούσε, παρουσιάστηκα στον οδηγό μου. Όταν με είδε με δυσκολία συγκρατιόταν να μη γελάσει. Ένας γέροντας μοναχός, Λομπσανγκ, ορκίζεται πως κυνηγήθηκε από κάποιον δαίμονα στον βορινό διάδρομο. Μία ομάδα από τρεις Λάμα πήγε εκεί για να εξορκίσει τον δαίμονα. Χωρίς αμφιβολία θα συμβάλλω πολύ στο έργο τους αν σε πάρω μαζί μου στην Ποτάλα, όπως έχει κανονιστεί. Έλα. Γύρισε κι βγήκε από το δωμάτιο. Τον ακολούθησα, κοιτώντας ολόγυρα με υποψία. Στο κάτω κάτω, κανείς δεν ήξερε τι μπορούσε να κάνει ο εξορκισμός των Λάμα. Φανταζόμουν το εαυτό μου να πετά στον αέρα προς κάποιο άγνωστο, μα σίγουρα δυσάρεστο, προορισμό. Βγήκαμε έξω, στο προαύλιο. Οι σταβλίτες είχαν έτοιμα δύο πόνυ για μας. Ο Λάμα ανέβηκε στο ένα και πήρε αργά το κατηφορικό μονοπάτι. Οι σταβλίτες με βοήθησαν να ανέβω στο δικό μου κι ένας από αυτούς έδωσε ένα παιχνιδιάρικο χτύπημα στα καπούλια του ζώου. Κι εκείνο φαίνεται πως ήταν εξίσου παιχνιδιάρικο, γιατί κατέβασε το κεφάλι και τίναξε τα πιασινά του πόδια έτσι που με έστειλε να ταξιδεύω στον αέρα. Ένας από τους σταβλίτες κράτησε το ζώο, ενώ εγώ κατάφερα να ξεκολλήσω από το χώμα και να καθαρίσω τον χιτώνα μου από τη σκόνη. Ύστερα ανέβηκα πάλι πίσω, τρέμοντας μη τύχη και ξαναγίνει το ίδιο. Το πόνυ ήξερε πολύ καλά πως το ίππευε ένας ανίκανος. **123**

Το ηλίθιο ζώο δεν έχανε ποτέ την ευκαιρία να πλησίαση στα πιό επικίνδυνα σημεία, σταματώντας πάντα ακριβώς στην άκρη του γκρεμού. Εκεί έσκυβε το κεφάλι του και κοίταζε με μεγάλο ενδιαφέρον τους βράχους πολύ πολύ κάτω. Στο τέλος ξεπέζεψα και βάδιζα μπροστά

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

κρατώντας το από τα χαλινάρια. Έτσι ήταν γρηγορότερα. Όταν κατεβήκαμε το βουνό ανέβηκα και πάλι στη ράχη του κ' ακολούθησα τον οδηγό μου στο χωριό Σο. Είχε ορισμένες υποθέσεις να τακτοποιήσει εκεί, και καθυστερήσαμε για λίγο, αρκετά όμως για να ξελαχανιάσω και να βρω κάπως την κλονισμένη μου αυτοπεποίθηση. Ύστερα καβαλικέψαμε και πάλι και πήραμε την ανηφορική, πλατιά και με σκαλοπάτια οδό προς την Ποτάλα. Με πολλή χαρά εγκατέλειψα το πόνυ μου στους σταβλίτες που μας περίμεναν. Με ακόμα μεγαλύτερη ακολούθησα, τον Λάμα στα ιδιαίτερα διαμερίσματα του. Ήξερα πως θα έμενα εδώ για μία ολόκληρη μέρα περίπου κι αυτό με έκανε ακόμα πιο χαρούμενο. Σύντομα έφτασε η ώρα να παρακολουθήσουμε τη λειτουργία στον ναό εδώ στην Ποτάλα σκεφτόμουν οι λειτουργίες ήταν υπερβολικά τυπικές και η πειθαρχία αυστηρότατη. Έχοντας όμως πολλά υποφέρει εκείνη τη μέρα κι ενώ ακόμα πονούσαν οι διάφορες μελανιές στο σώμα μου, έμεινα απόλυτα πειθαρχημένος κι η λειτουργία τέλειωσε χωρίς κανένα επεισόδιο. Είχε πλέον γίνει συνήθεια όταν ερχόμουν στην Ποτάλα με τον οδηγό μου να κατοικώ σε ένα μικρό δωμάτιο δίπλα στο δικό του. Πήγα εκεί και κάθισα κάτω περιμένοντας. Ήξερα πως εκείνη τη στιγμή ο Λάμα ήταν απασχολημένος με έναν ανώτερο αξιωματούχο, που μόλις είχε γυρίσει από την Ινδία, σε θέματα του κράτους. Η θέα της πόλης της Λάσα να απλώνεται στον ορίζοντα ήταν καταπληκτική. Από το παράθυρό μου αντίκριζα εικόνες απίθανης ομορφιάς λίμνες με δάση από ιτιές ολόγυρα, οι χρυσές αναλαμπές από το Τζό Κάνγκ κι οι μυριάδες του πλήθους των προσκυνητών που συνωστίζονταν στη ρίζα του ιερού βουνού ελπίζοντας να δουν τον Εσώτατο εκείνο που βρισκόταν όμως στο αναπαυτήριο του η τουλάχιστον κάποιον από τούς ανώτατους αξιωματούχους. Μία ατέλειωτη σειρά από έμπορους και τα ζώα τους περνούσαν μόλις τώρα το πάρκο Κάλινγκ. Φαντάστηκα για μία στιγμή τα εξωτικά φορτία τους, μα απαλά βήματα πίσω μου με έβγαλαν απ' εκείνες τις σκέψεις. **124**

Θα πάρεις τσάι, Λόμπσανγκ, κι ύστερα θα συνεχίσουμε τη συνομιλία μας, είπε ο οδηγός μου που μόλις μπήκε. Τον ακολούθησα στο δωμάτιό του, όπου βρήκα να με περιμένουν τροφές πολύ πιο διαφορετικές από ο,τι περιμένει συνήθως ένας φτωχός μοναχός. Τσάι, φυσικά, μα και

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

γλυκίσματα από την Ινδία. ήταν όλα υπέροχα. Συνήθως οι μοναχοί δεν μιλούν όταν τρώνε, θεωρείται πως είναι έλλειψη σεβασμού προς την τροφή, μα σε αυτή την περίπτωση ο Λάμα μου είπε πως οι Ρώσοι προσπαθούν να δημιουργήσουν προβλήματα για το Θιβέτ, προσπαθούν να βάλουν παντού κατασκόπους τους. Σύντομα τέλειωσε το γεύμα μας. Χωρίς να χάσουμε καιρό, πήγαμε προς τις αίθουσες όπου ο Δαλάι Λάμα φύλαγε πολλές παράξενες συσκευές φερμένες από μακρινές κι άγνωστες χώρες. Για λίγη ώρα απλώς κοιτούσαμε, με τον Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ να μου δείχνει διάφορα όργανα εξηγώντας και τη χρήση τους. Στο τέλος σταματήσαμε σε μία από τις γωνίες της αίθουσας και είπε. Κοίτα αυτό εδώ, Λόμπσανγκ. Πήγα δίπλα του μα δεν εντυπωσιάστηκα καθόλου με αυτό που είδα. Μπροστά μου, σε ένα μικρό τραπέζι, έστεκε ένα γυάλινο δοχείο. Στο εσωτερικό του κρέμονταν δυο λεπτά νήματα. Το καθένα είχε στην άκρη του μία μικρή σφαίρα από υλικό που έμοιαζε με ψίχα από ξύλο ιτιάς. Είναι ψίχα. Παρατήρησε ξερά ο οδηγός μου, όταν του είπα τη σκέψη μου. Εσύ, Λόμπσανγκ, είπε ο Λάμα, νομίζεις πως ο ηλεκτρισμός είναι κάτι χρήσιμο μόνο για σοκ. Μα υπάρχει κι ένα άλλο είδος, η φαινόμενο, που ονομάζουμε στατικό ηλεκτρισμό. Κοίτα λοιπόν. Ο Λάμα πήρε από το τραπέζι ένα γυαλιστερό ραβδί, κάπου τριάντα εκατοστά μακρύ. Το έτριψε με γρηγοράδα πάνω στον χιτώνα του και το έφερε κοντά στο γυάλινο δοχείο. Προς μεγάλη μου έκπληξη οι δύο μικρές σφαίρες του ξύλου πετάχτηκαν με βία η μία μακριά από την άλλη και έμειναν μακριά ακόμα κι όταν απομακρύνθηκε το ραβδί. Συνέχισε να παρακολουθείς. Είπε ο οδηγός μου. Αυτό και έκανα. Μετά από λίγα λεπτά οι σφαίρες της ψίχας έπεσαν στην πρώτη τους θέση κάτω από τη συνηθισμένη έλξη της βαρύτητας. Έμειναν να κρέμονται στην ίδια θέση που είχαν πριν το πείραμα. Δοκίμασε το εσύ, διέταξε ο Λάμα, τείνοντας το μαύρο ραβδί προς το μέρος μου. **125**

Μα την ευλογημένη Ντόλμα. Φώναξα, για τίποτα στον κόσμο δεν αγγίζω αυτό το πράγμα. Ο οδηγός μου δεν μπόρεσε να συγκροτήσει τα γέλια του βλέποντας την κατατρομαγμένη μου έκφραση. Δοκίμασε το, Λόμπσανγκ, είπε ήρεμα, ποτέ δεν θα σε κορόιδευα με τέτοιο τρόπο, ποτέ

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

δεν το έχω κάνει. Ναι, μουρμούρισα, μα κάποτε μπορεί να γίνει η αρχή. Πήρε το χέρι μου και πίεσε το ραβδί πάνω του. Όλος δισταγμό κράτησα το φρικτό αντικείμενο. Με μισή καρδιά περιμένοντας από στιγμή σε στιγμή το σοκ έτριψα το ραβδί στον χιτώνα μου. Δεν ένιωσα απολύτως τίποτα, ούτε σοκ ούτε καν ανατριχίλα. Στο τέλος το κράτησα πάνω από το γυάλινο δοχείο και ως θαύμα θαυμάτων οι ξύλινες σφαίρες χωρίστηκαν και πάλι. Όπως παρατηρείς, Λόμπσανγκ, ο οδηγός μου μίλησε, ο ηλεκτρισμός ρέει κι όμως εσύ δεν αισθάνεσαι κανένα σοκ. Τέτοιου είδους είναι και ο ηλεκτρισμός του εγκέφαλου. Έλα μαζί μου. Με οδήγησε σε ένα άλλο τραπέζι, όπου αναπαυόταν μία πολύ θαυμαστή συσκευή. Φαινόταν να είναι ένας τροχός, στην επιφάνεια του οποίου υπήρχαν αμέτρητες μεταλλικές πλάκες. Δύο χοντρά σύρματα ήταν με τέτοιο τρόπο τοποθετημένα, ώστε μία μεταλλική φούντα από το καθένα να αγγίζει ελαφρά δύο από τα πλακίδια. Από εκείνα τα καλώδια ξεκινούσαν δύο σύρματα που κατέληγαν σε δύο μεταλλικές σφαίρες που εστεκαν σε απόσταση τριάντα εκατοστών περίπου μεταξύ τους. Δεν είχα ιδέα για το τι μπορούσε να ήταν. Άγαλμα κάποιου δαίμονα, σκέφτηκα. Ο οδηγός μου επιβεβαίωσε αυτή μου την εντύπωση με την επόμενη κίνησή του. Αρπάζοντας μία λαβή που προεξείχε από το πίσω μέρος του τροχού του έδωσε γρήγορη κίνηση. Με ένα θυμωμένο μούγκρισμα ο τροχός πήρε ζωή άστραφτε και βροντούσε. Από τις μεταλλικές σφαίρες αναπήδησε μία μεγάλη γλώσσα γαλαζωπού φωτός, κάνοντας ένα συριστικό και βροντερό μαζί ήχο. Και σαν να μην έφτανε αυτό, μία παράξενη μυρωδιά απλώθηκε στον αέρα, λες κι αυτός ο ίδιος να καιγόταν. Δεν περίμενα άλλο σίγουρα πια δεν υπήρχε εδώ θέση για μένα. Βούτηξα κάτω από το μεγαλύτερο τραπέζι και προσπάθησα να πάρω τον συντομότερο δρόμο προς την Πόταλα. Οι ήχοι όμως σταμάτησαν κι ένας άλλος πήρε τη θέση του. **126**

Ξέχασα τη φυγή μου και τέντωσα τ' αυτί μου να ακούσω. Γέλιο ήταν αυτό που άκουγα. Ποτέ. Έριξα μία νευρική ματιά από το καταφύγιο μου κι είδα τον Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ να κρατά σχεδόν την κοιλιά του από τα γέλια. Δάκρυα χαράς έτρεχαν από τα μάτια του, ενώ το πρόσωπο του ήταν κόκκινο από την χαρούμενη έξαψη. Φαινόταν

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

ακόμα και λαχανιασμένος. Ω Λόμπσανγκ. Είπε στο τέλος, είναι η πρώτη φορά που βλέπω κάποιον τόσο τρομαγμένο από τη μηχανή του Βιμσχούρστ. Οι συσκευές αυτές χρησιμοποιούνται σε πολλές ξένες χώρες όταν χρειάζεται να επιδειχθούν οι ιδιότητες του ηλεκτρισμού. Βγήκα μπουσουλώντας από την κρυψώνα μου, νιώθοντας σαν χαζός, κι έριξα μία προσεκτικότερη ματιά από μηχανήμα. Ο Λάμα είπε. Θα κρατήσω στα χέρια μου τα δύο αυτά σύρματα, Λόμπισανγκ, κι εσύ θα γυρίζεις όσο πιο γρήγορα μπορείς τη λαβή. Θα δεις αστραπές να λάμπουν ολόγυρά μου, μα εγώ ούτε θα πάθω ούτε θα νιώθω τίποτα. Ας το δοκιμάσουμε. Ποιός ξέρει. Ίσως γίνει και γελάσεις εσύ μαζί μου αυτή τη φορά. Πήρε τα δύο σύρματα, ένα στο κάθε χέρι, και μου έκανε νόημα να αρχίσω. Χωρίς πολλή διάθεση έπιασα τη λαβή και τη γύρισα όσο πιο γρήγορα μπορούσα. Την άλλη στιγμή φώναζα από έκπληξη καθώς μεγάλες πορφυρές και βιολετί λωρίδες από φως άρχισαν να ταξιδεύουν στα χέρια και το πρόσωπο του οδηγού μου. Εκείνος έμοιαζε εντελώς ήσυχος. Αναμεταξύ η μυρωδιά εκείνη άρχισε να απλώνεται ξανά. Είναι όζον, ένα εντελώς ακίνδυνο αέριο, είπε ο οδηγός μου. Μετά από πολλά πείστηκα να κρατήσω εγώ τα σύρματα, ενώ ο Λάμα θα γύριζε τη λαβή. Ο θόρυβος των αστραπών ήταν πραγματικά τρομακτικός μα όσο για το τι αισθάνθηκα δεν ένιωσα τίποτα περισσότερο από ένα απαλό άνεμο. Ο Λάμα πήρε από κάποιο κουτί διάφορα γυάλινα αντικείμενα και τα συνέδεσε ένα ένα στη μηχανή με σύρμα. Καθώς γύρισε τη λαβή είδα μία ζωηρή φλόγα να καίει στο εσωτερικό ενός γυάλινου δοχείου ενώ σε κάποιο άλλο σχηματίστηκε ένας σταυρός και σε άλλα διάφορα άλλα σχήματα από μέταλλο περικυκλωμένο από εκείνη τη ζωντανή φλόγα. Από πουθενά όμως δεν μπορούσα να νιώσω ηλεκτρικό σοκ. **127**

Με αυτή τη συσκευή ο οδηγός μου μου έδειξε πως θα μπορούσε ένας άνθρωπος που δεν ήταν διορατικός να δει την ανθρώπινη αύρα, μα γι' αυτό το θέμα θα μιλήσουμε αργότερα. Κάποτε το φως του σούρουπου μας ανάγκασε να σταματήσουμε τα πειράματα μας και να ξαναγυρίσουμε στο δωμάτιο του Λάμα. Πρώτα όμως παρακολούθησαμε την εσπερινή λειτουργία, η Θιβετιανή ζωή μας ήταν

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

τέλεια καθορισμένη από τις ανάγκες της θρησκευτικής πειθαρχίας. Μετά το τέλος της λειτουργίας γυρίσαμε πίσω στο δωμάτιο του Λάμα, όπου και καθίσαμε στη στάση του λωτού, όπως το συνηθίζαμε, με ένα μικρό, κάπου είκοσι πέντε εκατοστά ψηλό, τραπέζι ανάμεσα μας. Τώρα, Λόμπσανγκ, είπε ο οδηγός μου, θα πρέπει να εξετάσουμε το θέμα αυτό του υπνωτισμού, μα πρώτα από όλα πρέπει να ξεκαθαρίσουμε τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί ο ανθρώπινος εγκέφαλος. Σου έδειξα ελπίζω. Πως είναι δυνατόν να περνά ηλεκτρικό ρεύμα χωρίς να προκαλεί κανένα δυσάρεστο σύμπτωμα. Τώρα, θα ήθελα να θεωρήσεις πως, όταν σκέφτεται κανείς, δημιουργεί ηλεκτρικό ρεύμα. Δεν χρειάζεται να εξετάσουμε το πως αυτό το ρεύμα διεγείρει τις μυικές ίνες και προκαλεί κίνηση, το ενδιαφέρον μας θα στραφεί απόλυτα, προς το παρόν, στο ίδιο το ηλεκτρικό ρεύμα στα εγκεφαλικά κύματα δηλαδή που τόσο καθαρά έχουν μετρηθεί και καταγραφεί από την δυτική ιατρική επιστήμη ομολογώ πως έβρισκα μεγάλο ενδιαφέρον σε όλα αυτά, γιατί με το δικό μου μικρό και ταπεινό τρόπο είχα ήδη σκεφτεί πως η σκέψη έχει δύναμη. Την ιδέα μου την είχε δώσει ένας μισό κατεστραμμένος κύλινδρος περγαμηνής που χρησιμοποιούσα κάποτε στο Σακπόρι και που είχα κάνει, μερικές φορές, να περιστρέφεται σπρωγμένος μόνο από τη σκέψη μου. Η προσοχή σου χάνεται, Λόμπσανγκ. Είπε ο οδηγός μου. Συγγνώμη, αξιότιμε διδάσκαλε, αποκρίθηκα, σκεφτόμουν τόσο αναμφισβήτητη είναι η Ύπαρξη των εγκεφαλικών κυμάτων και το πόση χαρά είχα δοκιμάσει από εκείνο τον κύλινδρο που μου είχατε δώσει πριν από μερικούς μήνες. Ο οδηγός μου με κοίταξε και είπε. Είσαι μία ολότητα, ένα άτομο, και έχεις τις δικές σου σκέψεις. Κάποτε μπορεί να σκεφτείς να κάνεις κάτι, ας πούμε να σηκώσεις αυτό το κομπολόι. **128**

Και με τη σκέψη μόνο ο εγκέφαλός σου παράγει από τα χημικά συστατικά αν όμως δημιουργηθεί στον εγκέφαλό σου μία μεγαλύτερη ηλεκτρική δύναμη, αυτή θα αποκρούσει τη αρχική σου πρόθεση να σηκώσεις το κομπολόι. Είναι εύκολο να καταλάβεις πως αν σε πείσω ότι δεν μπορείς να το σηκώσεις, τότε ο εγκέφαλος σου πάνω στον οποίο δεν έχεις άμεσο έλεγχο θα παράγει και θα στείλει στους μυς ένα αντίθετο

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

μήνυμα. Θα είσαι τότε ανίκανος να σηκώσεις το κομπολόι η να κάνεις την πράξη που σκεφτόσουν να κάνεις. Έμεινα να τον κοιτάζω, σκαλίζοντας στο μυαλό μου τα λόγια του. Ειλικρινά δεν μπορούσα να τον καταλάβω, γιατί πως θα μπορούσε να επηρεάσει το πόση ποσότητα ηλεκτρισμού γεννούσε ο εγκέφαλός μου. Με αυτές τις σκέψεις έμεινα να τον βλέπω, μη ξέροντας αν θα έπρεπε να δώσω φωνή στις αμφιβολίες μου. Δεν στάθηκε όμως αναγκαίο να το κάνω, γιατί τις μάντεψε και βιάστηκε να με καθησυχάσει. Μπορώ να σε διαβεβαιώσω, Λόμπσανγκ, πως ο,τι λέω είναι αλήθεια αποδείξιμη και πως αν είμαστε σε μία δυτική χώρα θα μπορούσα να σου κάνω ορατά όλα όσα σου λέω με μία συσκευή που θα κατέγραφε τα τρία βασικά είδη των εγκεφαλικών κυμάτων. Εδώ πάντως, όπου οι τέτοιου είδους ευκολίες είναι περιορισμένες, μπορούμε μόνο να συζητήσουμε το θέμα. Ο εγκέφαλός παράγει ηλεκτρισμό, γέννα κύματα κι αν αποφασίσεις να σηκώσεις το χέρι σου, τα κατάλληλα κύματα θα δημιουργηθούν σε ανταπόκριση της πρόθεσής σου. Αν μπορέσω με κάπως τεχνικούς όρους να δημιουργήσω μία αρνητική ανάδραση στον εγκέφαλο σου, τότε αυτό θα καλύψει την αρχική σου πρόθεση. Με άλλα λόγια, θα είσαι υπνωτισμένος. Αυτό πραγματικά άρχιζα να το καταλαβαίνω είχα δει την μηχανή του Βίμσχούρστ και όλα τα διάφορα πειράματα που γίνονταν με τη βοήθεια της, όπως και εκείνο της αλλαγής της πολικότητας ενός ρεύματος, που έφερνε σαν αποτέλεσμα την ροή σε αντίθεση κατεύθυνση. Αξιότιμε Λάμα, είπα, πως σας είναι δυνατό να δημιουργείτε εσείς ένα ρεύμα στο μυαλό μου. Δεν μπορείτε να αφαιρέσετε τα κόκαλα του κρανίου μου και να βάλετε ηλεκτρισμό στο εσωτερικό του. Πως λοιπόν γίνεται. **129**

Αγαπητέ μου Λόμπσανγκ, είπε ο οδηγός μου, δεν χρειάζεται να μπω στο κεφάλι σου γιατί δεν χρειάζεται να δημιουργήσω εγώ ηλεκτρισμό και να τον βάλω μέσα σου, εκείνο που μπορώ να κάνω είναι να σου δίνω κατάλληλες υποδείξεις με τις όποιες να σε πείθω για την ακρίβεια κι αλήθεια αυτών που σου λέω κι εσύ τότε χωρίς καμιά θεληματική προσπάθεια θα δημιουργήσεις μόνος σου αυτό το αντίθετο ρεύμα. Με

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

κοίταξε και είπε. Είμαι εντελώς αντίθετος στο να υπνωτίζω κάποιον παρά τι θέλησή του εκτός κι αν γίνεται από ιατρική ανάγκη, μα νομίζω πως με τη συνεργασία σου θα μπορούσε να γίνει μία μικρή επίδειξη του τι μπορεί να κάνει ο υπνωτισμός. Βιαστικός όπως πάντα φώναξα. Ω, ναι, θέλω πολύ να έχω μία τέτοια εμπειρία. Χαμογέλασε κάπως με την ορμητικότητα μου και ρώτησε. Λοιπόν, Λόμπσανγκ, κανονικά, τι θα ήσουν περισσότερο απρόθυμος να κάνεις. Σου κάνω αυτή την ερώτηση γιατί θέλω, υπνωτίζοντας σε να σε πείσω να κάνεις κάτι που με τη θέληση σου δεν θα το έκανες, γιατί έτσι θα πιστέψεις πραγματικά ότι κάνοντας αυτό το πράγμα υπακούς σε μία δύναμη πέρα από τη θέλησή σου. Σκέφτηκα για λίγο, για να καταλήξω μόνο στο ότι δεν ήξερα τι να πω, ήταν τόσα πολλά τα πράγματα που δεν ήθελα να κάνω. Ο οδηγός μου όμως με έβαλε από τη δύσκολη θέση, λέγοντας. Ξέρω. Δεν εδειχνες ούτε τόσο πρόθυμος να μελετήσεις εκείνο το κάπως μπλεγμένο απόσπασμα από τον πέμπτο τόμο του Κανγιούρ. Ήσουν, πιστεύω, αρκετά φοβισμένος με τη σκέψη πως ορισμένοι από τους όρους που θα συναντούσες θα σε πρόδιδαν, προσδίνοντας μαζί και το γεγονός πως αυτό το ιδιαίτερο θέμα δεν το μελέτησες με τόση θέρμη όση θα ήθελε ο δάσκαλός σου. Ένωσα αρκετά άσχημα με αυτά τα λόγια κι ομολογώ πως κοκκίνισαν ακόμα και τα μάγουλα μου. Ήταν πέρα για πέρα αληθινά, υπήρχε μία ιδιαίτερα δύσκολη παράγραφος στο ιερό βιβλίο, όπου συναντούσα υπερβολικές δυσκολίες, πάντως όμως, για χάρη της επιστήμης, ήμουν έτοιμος να αφεθώ να με αναγκάσουν να το διαβάσω. Αληθινά, είχα φοβία σχεδόν απέναντι σε αυτή τη συγκεκριμένη παράγραφο. Ο οδηγός μου χαμογέλασε και είπε. Το βιβλίο είναι εκεί πέρα, δίπλα στο παράθυρο, φέρτο εδώ, γύρισε σε εκείνη την παράγραφο και διάβασε την δυνατά. Αν δοκιμάσεις να μη τη διαβάσεις αν δοκιμάσεις να ξεφύγεις από τεστ τότε, τόσο το καλύτερο. **130**

Γεμάτος δισταγμό πήγα ως το παράθυρο κι έφερα το βιβλίο. Αρχίζα εντελώς απρόθυμα να το ξεφυλλίζω. Οι Θιβετιανές σελίδες είναι πολύ μεγαλύτερες και πιά βαριές από εκείνες των δυτικών. Έτσι ξεφυλλίζα συνέχεια, αργοπορώντας όσο γινόταν περισσότερο. Στο τέλος όμως έφτασα την παράγραφο εκείνη που ομολογώ, εξαιτίας ενός παλιότερου επεισοδίου με ένα από τους δασκάλους, με έκανε να νιώθω ακόμα και φυσικά άρρωστος. Εστεκα λοιπόν με το βιβλίο ανοιχτό εμπρός μου, μα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

όσο κι αν προσπαθούσα δεν μπορούσα να αρθρώσω λέξη. Ίσως να φαίνεται παράξενο, μα ένας απερίσκεπτος δάσκαλος με είχε τόσο κακομεταχειριστεί που στην καρδιά μου φώλιασε αληθινό μίσος γι' αυτές τις ιερές προτάσεις. Ο οδηγός μου με κοίταξε στα μάτια τίποτα περισσότερο απλά με κοίταζε στα μάτια και την άλλη στιγμή ένιωσα κάτι σαν κλικ μέσα στο μυαλό μου και βρέθηκα, προς μεγάλη μου έκπληξη, να διαβάζω. Και μάλιστα όχι απλά να διαβάζω, αλλά να διαβάζω με ευχέρεια, χωρίς ίχνος δισταγμού. Την ώρα που έφτανα στο τέλος της παραγράφου ένιωσα κάτι το εντελώς ανεξήγητο. Άφησα το βιβλίο και πήγα στο κέντρο του δωματίου όπου στάθηκα με το κεφάλι προς τα κάτω και τα πόδια ψηλά. Πάει, τρελάθηκα, σκέφτηκα. Τι να σκέπτεται ο οδηγός μου με αυτή την ηλίθια συμπεριφορά μου. Ύστερα όμως μου ήρθε η ιδέα πως εκείνος με έκανε με επηρέαζε να συμπεριφέρομαι έτσι. Πήδηξα γρήγορα όρθιος και τον βρήκα να μου χαμογελά όλος καλοσύνη. Αληθινά είναι κάτι το φοβερά εύκολο, Λόμπσανγκ, να επηρεάσεις κάποιον. Όταν κατανοήσεις τέλεια τις βασικές αρχές, δεν υπάρχει καμιά δυσκολία. Περιορίστηκα στο να σκεφτώ μερικά πράγματα, εσύ δέχτηκες τηλεπαθητικά τις σκέψεις μου κι αυτό έκανε τον εγκέφαλό σου να αντιδράσεις με τον τρόπο που είχα προβλέψει. Με αυτό τον τρόπο κατόρθωσα να μεταβάλλω τη φυσιολογική σου εγκεφαλική δραστηριότητα φέροντας αυτό το αρκετά ενδιαφέρον αποτέλεσμα. Αξιότιμε Λάμα. Είπα τότε, μήπως αυτό σημαίνει πως αν βάλουμε ηλεκτρικό ρεύμα στον εγκέφαλό κάποιου ανθρώπου, μπορούμε να τον αναγκάσουμε έτσι να κάνει ο,τι θέλουμε εμείς. Όχι, δεν σημαίνει τίποτα τέτοιο, απάντησε εκείνος. **131**

Σημαίνει αντίθετα πως αν μπορούμε να πείσουμε κάποιο πρόσωπο να κάνει ορισμένα πράγματα κι αν αυτά τα πράγματα δεν είναι αντίθετα με την πίστη εκείνου του προσώπου, τότε δίχως αμφιβολία θα τα κάνει, απλά και μόνο επειδή τα εγκεφαλικά του κύματα έχουν αλλοιωθεί. Αδιάφορο ποιά ήταν η αρχική του πρόθεση, θα αντιδράσει όπως του υποδεικνύει ο υπνωτιστής. Στις περισσότερες περιπτώσεις που υπακούει κάποιος τον υπνωτιστή, καμιά άλλη επιρροή δεν εξασκείται από εκείνον,

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

εκτός από την επιρροή της υπόδειξης. Ο υπνωτιστής, χάρη σε ορισμένα μικρά τρικ, είναι ικανός να πετύχει από το θύμα του πράξεις αντίθετες από εκείνες που κανονικά θα έκανε. Με κοίταξε σοβαρά για μία στιγμή κι ύστερα πρόσθεσε. Φυσικά εσύ κι εγώ διαθέτουμε πολύ ισχυρότερες δυνάμεις από αυτές. Θα είσαι ικανός να υπνωτίζεις στη στιγμή ένα άνθρωπο ακόμα και παρά τη θέλησή του, σου δόθηκε αυτό το χάρισμα εξαιτίας της ιδιαίτερης φύσης της ζωής σου, εξαιτίας των πολύ μεγάλων δυσκολιών που σε περιμένουν και του σημαντικού έργου που έχεις αναλάβει. Έγειρε πίσω και με κοίταζε προσπαθώντας να δει αν είχα αφομοιώσει όλες αυτές τις πληροφορίες που μόλις μου έδωσε. Ύστερα συνέχισε. Αργότερα όχι ακόμα θα διδαχθείς πολύ, περισσότερο γύρω από τον υπνωτισμό και το πως να υπνωτίζεις γρήγορα. Θέλω να σου πω επίσης ότι θα σου ενισχύσουμε ακόμα περισσότερο τις τηλεπαθητικές σου δυνάμεις, γιατί όταν θα ταξιδεύεις μακριά από εδώ, στις άλλες χώρες, θα είναι ανάγκη να έρχεσαι σε επαφή μαζί μας, εδώ, και η πιο ακριβής και γρήγορη μέθοδος είναι η τηλεπάθεια. Δεν ένιωθα και πολύ ενθουσιασμένος από την προοπτική. Μου φαινόταν πως ποτέ δεν σταματούσα, πως συνέχεια μάθαινα κάτι καινούργιο, και όσο περισσότερα μάθαινα τόσο λιγότερο χρόνο είχα να διαθέσω για τον εαυτό μου. Μου φαινόταν πως, ενώ όλο και περισσότερη δουλειά έπεφτε στους ώμους μου, τίποτα δεν γινόταν να με ανακουφίσει από το βάρος. Μα, αξιότιμε Λάμα. Είπα, πως λειτουργεί η τηλεπάθεια. Ανάμεσα μας δεν φαίνεται να υπάρχει τίποτα κι όμως ξέρετε σχεδόν οτιδήποτε σκέπτομαι, ιδιαίτερα όταν δεν θέλω να το ξέρετε. Ο Λάμα με κοίταξε γελώντας και είπε. Αληθινά είναι ένα πολύ απλό ζήτημα η τηλεπάθεια, το μόνο που χρειάζεται να κάνει κανείς είναι να ελέγχει τα εγκεφαλικά του κύματα. **132**

Όταν σκέφτεσαι ο εγκέφαλος σου δημιουργεί ηλεκτρικά ρεύματα που πάλλονται σύμφωνα με τις μεταβολές της σκέψης σου. Φυσιολογικά οι σκέψεις σου ενεργοποιούν ένα μυώνα, έτσι που να πραγματοποιηθεί κάποια κίνηση, η μπορεί να συγκεντρώνονται σε κάποιο ορισμένο αντικείμενο που είναι μακριά σου, μα οτιδήποτε και να είναι, η πνευματική σου ενέργεια διαδίδεται στον χώρο αυτό σημαίνει πως η νοητική δύναμη από τον εγκέφαλο σου εκπέμπεται αδιάκριτα προς όλες τις κατευθύνσεις. Αν υπήρχε κάποια μέθοδος με την οποία να μπορείς

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

να συγκεντρώνεις τη σκέψη σου, τότε η ένταση της θα ήταν πολύ πίο ισχυρή προς τη κατεύθυνση προς την οποία την είχες συγκεντρώσει. Θυμήθηκα ένα μικρό πείραμα που μου είχε δείξει πριν από λίγο καιρό βρισκόμαστε στην ίδια θέση όπως τώρα, δηλαδή ψηλά στην κορυφή όπως ονομάζουμε εμείς οι Θιβητιανοί την Ποτάλα. Ο Λάμα οδηγός μου είχε μέσα στο σκοτάδι της νύχτας ανάψει ένα κεράκι κι έβλεπα το φως του να λάμπει ασθενικά ολόγυρα. Τότε λοιπόν έβαλε μπροστά στο κερί ένα μεγεθυντικό κρύσταλλο, και, μεταβάλλοντας την απόσταση του κρυστάλλου από τη φλόγα, μπόρεσε να προβάλει πάνω στον τοίχο μία πολύ λαμπρότερη εικόνα της φλόγας του κεριού. Για να μου κάνει ακόμα μεγαλύτερη εντύπωση, είχε τοποθετήσει μία λαμπερή επιφάνεια πίσω από το κερί, συγκεντρώνοντας έτσι το φως ώστε η εικόνα στον τοίχο να γίνει ακόμα λαμπρότερη. Του ανάφερα αυτό το πείραμα και είπε. Ναι. Πρόκειται ακριβώς για αυτό. Με ορισμένους τρόπους είναι δυνατόν να συγκεντρώσεις τη σκέψη και να τη στείλεις σε μία προκαθορισμένη κατεύθυνση. Στην πραγματικότητα, μάλιστα, ο κάθε άνθρωπος έχει αυτό που θα μπορούσαμε να ονομάσουμε προσωπικό μήκος κύματος. Αυτό σημαίνει ότι η ποσότητα της ενέργειας του βασικού εγκεφαλικού κύματος που εκπέμπεται από τον κάθε άνθρωπο ακολουθεί με ακρίβεια μία ορισμένη τάξη συχνοτήτων. Αν μπορούσαμε μάλιστα να αντιληφθούμε ποία είναι η συχνότητα του βασικού εγκεφαλικού κύματος κάποιου άλλου ανθρώπου και αν συντονιζόμαστε σε αυτή, τότε δεν θα είχαμε καμιά απολύτως δυσκολία στο να του μεταδώσουμε τηλεπαθητικά μηνύματα, αδιάφορο ποία απόσταση μας χωρίζει. Με κοίταξε σταθερά και πρόσθεσε. **133**

Πρέπει να το ξεκαθαρίσεις απόλυτα στο μυαλό σου, Λόμπσανγκ, ότι η απόσταση δεν έχει καμιά σημασία όσον αφορά την τηλεπάθεια. Τα τηλεπαθητικά μηνύματα είναι ικανά να υπερπηδούν ωκεανούς, ακόμα και κόσμους ολόκληρους. Ομολογώ πως ήμουν πολύ ανυπόμονος να μάθω περισσότερα στον τομέα αυτό, φανταζόμουν τον εαυτό μου να μιλά με εκείνους από τούς συντρόφους μου που ήταν σε άλλα μοναστήρια, όπως η Σέρα, η ακόμα και σε μακρινές περιοχές. Καταλάβαινα όμως ότι όλες οι προσπάθειές μου έπρεπε να αφιερωθούν

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

σε πράγματα που θα με βοηθούσαν για το μέλλον, ένα μέλλον που σύμφωνα με όλες τις προφητείες και προβλέψεις θα ήταν μία πολύ άσχημη υπόθεση. Ο οδηγός μου διέκοψε και πάλι τις σκέψεις μου. Θα μιλήσουμε αργότερα για αυτό το θέμα. Θα μιλήσουμε επίσης για την διορατικότητα, γιατί διαθέτεις ασυνήθιστες διορατικές δυνάμεις και το να ξέρεις τούς μηχανισμούς τους, θα κάνεις τα πράγματα πολύ ευκολότερα για σένα. Όλα σχετίζονται με τα εγκεφαλικά κύματα και το αρχείο Ακάσικ. Η νύχτα όμως. Βρίσκεται ήδη κοντά μας, πρέπει να αφήσουμε εδώ τη συζήτησή μας και να ετοιμαστούμε για ύπνο, ώστε να έχουμε δυνάμεις για την πρώτη λειτουργία. Σηκώθηκε όρθιος και τον μιμήθηκα. Υποκλίθηκα με σεβασμό, ενώ ευχόμουν να μπορούσα να δείξω ακόμα πίο έντονα τον βαθύ σεβασμό που ένιωθα για αυτόν τον μεγάλο άνθρωπο που τόσο με είχε αγαπήσει. Ένα σύντομο χαμόγελο χάραξε το πρόσωπό του. Έκανε ένα βήμα εμπρός κι ένιωσα το ζεστό χέρι του πάνω στον ώμο μου. Με κτύπησε φιλικά λέγοντας. Καληνύχτα, Λόμπσανγκ, δεν πρέπει να καθυστερούμε άλλο, θα γίνουμε υπναράδες αλλιώςτικα ανήμποροι να ξυπνήσουμε την ώρα που μας καλεί το καθήκον μας. Στο δικό μου δωμάτιο έμεινα για λίγες στιγμές δίπλα στο παράθυρο, με τον παγωμένο νυχτερινό αέρα να φυσά μέσα. Κοιτούσα έξω τα φώτα της Λάσα και σκεπτόμουν όλα αυτά που είχα διδαχτεί και πάνω από αυτά, όλα όσα έμεναν ακόμα να μάθω. **134**

Καταλάβαινα πως όσο περισσότερα μάθαινα τόσο περισσότερα έμεναν να μάθω κι αναρωτιόμουν αν θα έπαιρναν ποτέ όλα αυτά ένα τέλος. Με ένα αναστεναγμό, απελπισίας ίσως, τυλίχτηκα πίο σφιχτά στο χιτώνα μου και ξάπλωσα στο παγωμένο πάτωμα να κοιμηθώ. **135**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Από τα βουνά κατέβαιναν παγωμένοι άνεμοι. Σκόνη και μικρές πέτρες σφύριζαν μαζί τους, σκοπεύοντας οι περισσότερες κατευθείαν στα συρρικνωμένα μας σώματα. Τα σοφά γέρικα ζώα έστεκαν με το κεφάλι χαμηλωμένο κόντρα στον άνεμο, για να μην ανακατεύεται η γούνα τους, η μοναδική τους προστασία. Στρίψαμε στη γωνία του Κούντου Λίνγκ τραβώντας για το Μάνι Λάκανγκ. Ένα ξαφνικό ξέσπασμα του αέρα, αγριότερο απ' όλα τ' άλλα, τρύπωσε κάτω από το χιτώνα ενός

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

από τούς συντρόφους μου. Εκείνος, με ένα ουρλιαχτό τρόπο, υψώθηκε στον αέρα σαν χαρταετός. Αποσβολωμένοι μείναμε να τον κοιτάζουμε με ανοιχτό στόμα. Φαινόταν να πετά προς την πόλη χέρια τεντωμένα, υφάσματα φουσκωμένα, που τον έκαναν να μοιάζει με γίγαντας. Μα τη στιγμή που κόπασε ο άνεμος έπεσε σαν πέτρα στο Κάλιγκ Τσού. Τρέξαμε σαν τρελοί προς τα εκεί, φοβούμενοι μήπως πιγιεί. Όταν φτάσαμε στην όχθη, τον είδαμε ήταν ο Γιάλγκη βυθισμένος ως το γόνατο στο νερό. Ο τυφώνας ούρλιαζε με νέα δύναμη, στριφογυρίζοντας τον Γιάλγκη ολόγυρα, και τελικά σπρώχνοντάς τον στα χέρια μας. Θαύμα θαυμάτων, μόλις που είχε βραχεί, εκεί, κάτω από τα γόνατα. Απομακρυνθήκαμε βιαστικά σφίγγοντας τούς χιτώνες στα σώματα μας, μήπως παρασυρθούμε κι εμείς από τον άνεμο. Περιπατούσαμε κατά μήκος του Μάνι Λάκανγκ. Και τι εύκολη πορεία. Ο τυφώνας μας έσπρωχνε σε όλο το δρόμο η μοναδική μας προσπάθεια ήταν να διατηρήσουμε την κάθετη θέση μας. Στο χωριό του Σο μία ομάδα από γυναίκες της ανώτερης κάστας αναζητούσε καταφύγιο μου άρεσε πάντα να μαντεύω την ταυτότητα τους πίσω από τις δερμάτινες μάσκες που φορούσαν. Όσο νεώτερο έδειχνε το πρόσωπο το ζωγραφισμένο στο δέρμα, τόσο γεροντότερη ήταν η γυναίκα που το φορούσε. **136**

Το Θιβέτ είναι μία χώρα με σκληρό, τραχύ κλίμα, με συνεχείς ανέμους που κουβαλούσαν σύννεφα από πέτρες και άμμο από τα βουνά. Άντρες και γυναίκες φορούν συχνά μάσκες από δέρμα για να προστατευτούν από τις θύελλες. Οι μάσκες αυτές, με μικρές τρύπες για τα μάτια και τη μύτη, ήταν χωρίς εξαίρεση ζωγραφισμένες σύμφωνα με τη γνώμη που είχε για τον εαυτό του ο κάτοχός τους. Πάμε προς τα καταστήματα. Ούρλιαξε ο Τίμον, προσπαθώντας να ακουστεί μέσα στη θύελλα, θα χάσουμε τον καιρό μας, ούρλιαξε ο Γιούλγκη, κλειδαμπαρώνονται πολύ καλά όταν έχει τέτοια θύελλα, αλλιώς θα κυνηγούσαν τα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

εμπορεύματα τους στους δρόμους. Συνεχίσαμε βιαστικοί το δρόμο μας, με δυο φορές τη συνηθισμένη ταχύτητα. Όταν διασχίζαμε τη γέφυρα του Τουρκουάζ υποχρεωθήκαμε να πιαστούμε ο ένας από τον άλλο, τόση ήταν η δύναμη τού άνεμου. Κολάζοντας πίσω είδαμε την Ποτάλα και το σιδερένιο βουνό καλυμμένα από ένα βαρύ μαύρο σύννεφο. Ένα σύννεφο που το αποτελούσαν οι πέτρες κι η σκόνη που ξεκόλλησαν από τα αιώνια Ιμαλάια. Με ακόμα πιο γρήγορο βήμα, ξέροντας πως το μαύρο σύννεφο θα μας προλάβαινε αν δείχναμε την παραμικρή καθυστέρηση, περάσαμε έξω από τον εσωτερικό περίβολο του τεράστιου Τζό Κάνγκ. Με ένα μουγκρητό η θύελλα έπεσε πάνω μας, χτυπώντας με μανία τ' απροστάτευτα πρόσωπα και κεφάλια μας. Ο Τίμον σήκωσε από ένστικτο τα χέρια του να προστατέψει τα μάτια του. Ο άνεμος άρπαξε τον χιτώνα του και τον σήκωσε ψηλά πάνω από το κεφάλι του, αφήνοντας τον τόσο απροστάτευτο όσο μία ξεφλουδισμένη μπανάνα, ακριβώς μπροστά στον καθεδρικό ναό της Λάσα. Πέτρες και κλαδάκια κατηφόριζαν τον δρόμο προς το μέρος μας, μωλωπίζοντας τα πόδια μας και πολλές φορές τραυματίζοντάς τα. Ο ουρανός έγινε πιο μαύρος, σκοτεινός όσο η νύχτα. Αλαφιασμένος ο Τίμον πήγαινε μπροστά, παλεύοντας με τον χιτώνα του, που στριφογύριζε τώρα γύρω από το κεφάλι του. Σύντομα μπήκαμε μαζί του στο ιερό του αγίου τόπου. Στο εσωτερικό του υπήρχε ειρήνη, μία ειρήνη βαθιά και γαλήνια.

137

Εδώ επί δεκατρείς περίπου αιώνες, έρχονταν να προσκυνήσουν οι πιστοί του Βουδισμού απ' όλο τον κόσμο. Ακόμα και τα άψυχα υλικά του ναού ανέδιδαν μία ιερότητα. Το πέτρινο δάπεδο ήταν σκαμμένο από το πέρασμα γενεών και γενεών προσκυνητών. Νιώθαμε τον αέρα ζωντανό γύρω μας, τόσο πολύ ήταν το θυμίαμα που είχε καεί εδώ όλους αυτούς τούς αιώνες, που έλεγε πως είχε αφήσει στο χώρο μία δική του μυρωδική ζωή. Μαυρισμένες από τον χρόνο κολώνες και δοκοί ύψωναν το ανάστημά τους στο αιώνιο σούρουπο. Το αχνό αντιφέγγισμα του χρυσού, του φωτισμένου από λάμπες λίπους και κεριά, δεν κατάφερε

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

να διαλύσει το προαιώνιο μισοσκόταδο. Οι μικρές φλόγες που τρεμόπαιζαν, έκαναν τις σκιές των ιερών μορφών να χορεύουν άγριους χορούς στους τοίχους του ναού. Θεοί έπαιξαν με θεές ατέλειωτα παιχνίδια φωτός και σιάς, καθώς η μακρόστενη σειρά των προσκυνητών έβρισκε το δρόμο της ανάμεσα από τα λυχνάρια. Πολύχρωμες αχτίδες άστραφταν από τούς μεγάλους σωρούς με τα πετράδια. διαμάντια, τοπάζι, ρουμπίνια, νεφρίτης, όλα άστραφταν με τούς δικούς τους χρωματισμούς, σχηματίζοντας μία αιώνια μεταβλητή εικόνα, ένα χρωματιστό καλειδοσκόπιο. Μεγάλα μεταλλικά διχτυωτά, με ανοίγματα τόσο μικρά, ώστε να κάνουν αδύνατο να περάσει ανάμεσα τους ένα χέρι, φύλαγαν τα πετράδια από εκείνους που η απληστία τους ξεπερνούσε την τιμιότητα. Εδώ κι εκεί, στο σκοτάδι που βασίλευε πίσω από τα διχτυωτά, έλαμπαν ζευγάρια από κόκκινα μάτια, απόδειξη πως οι γάτες τού ναού ήταν πάντα έτοιμες να επέμβουν. Αδιάφορες, δίχως φόβο κανένα για τον άνθρωπο η τα ζώα, βημάτιζαν σιωπηλά πατώντας στο βελούδο των ποδιών τους. Μα εκείνα τα τρυφερά πόδια έκρυβαν νύχια κοφτερά σαν ξυράφι, έτοιμα πάντα να συντροφέψουν τον θυμό τους. Καταπληκτικής νοημοσύνης, δεν είχαν παρά να κοιτάζουν κάποιον για να καταλάβουν τις προθέσεις του μία ύποπτη κίνηση προς τα κοσμήματα που φρουρούσαν, τις έκανε ενσαρκωμένους δαίμονες δουλεύοντας σε ζευγάρια, η μία θα πηδούσε στο λαιμό του επίδοξου κλέφτη, ενώ η άλλη στο δεξί του χέρι. Ο θάνατος μόνο θα τις έκανε να χαλαρώσουν τα σαγόνια τους, εκτός κι αν έρχονταν γρήγορα οι επιστάτες μοναχοί. Σε μένα, και σε άλλους που τις αγαπούσαν, έρχονταν και τρίβονταν γουργουρίζοντας, **138**

Και μας επέτρεπαν να παίζουμε με τα κοσμήματα. Να παίζουμε, όχι όμως να τα πάρουμε μαζί μας. Ήταν όλες μαύρες, μι ζωηρά γαλάζια μάτια που αντανακλούσαν ένα πορφυρό κόκκινο, όταν φωτίζονταν μόνο από το φως του ναού. Στις άλλες χώρες είναι γνωστές σαν Σιαμέζες. Εδώ, στο παγωμένο Θιβέτ, είναι όλες μαύρες. Σε θερμότερες χώρες, μου είπαν, είναι όλες άσπρες. Περιπλανηθήκαμε στο εσωτερικό του ναού, προσκυνώντας τις χρυσές μορφές. Έξω η θύελλα λυσσομανουσε, παρασύροντας το καθετί που έμενε αστήρικτο και κάνοντας επικίνδυνη τη διάβαση στους ταξιδιώτες εκείνους, που ήταν αναγκασμένοι από επείγουσες υποθέσεις να βρίσκονται με τέτοια

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

θύελλα στους δρόμους. Παρόλα αυτά εδώ, στο εσωτερικό του ναού όλα ήταν ήσυχια, τίποτε δεν ακουγόταν, εκτός από το πνιγμένο θρόισμα των ποδιών, καθώς οι πολυάριθμοι προσκυνητές έκαναν τούς καθιερωμένους κύκλους τους και το ασταμάτητο κλακ- κλακ των τροχών της προσευχής. Μα κι αυτούς ακόμα τούς θορύβους δεν τούς ακούγαμε. Μέρα με τη μέρα, νύχτα με τη νύχτα οι τροχοί γύριζαν με το ασταμάτητο κλακ κλακ, κλακ κλακ τους, τόσο που έγιναν πια μέρος της ύπαρξης μας τούς ακούγαμε, όσο ακούει κανείς τούς χτύπους της καρδιάς του η το θόρυβο της αναπνοής του. Μα και πάλι, υπήρχε και κάποιος άλλος ήχος ένα βραχνό, λαχανιαστό πούρ πούρ και το κουδούνισμα του μετάλλινου δικτυωτού, καθώς ένας γέρικος γάτος έσπρωχνε πάνω του το κεφάλι του για να μου θυμίσει ότι εκείνος κι εγώ είμαστε παλιοί φίλοι. Έβαλα τα δάχτυλα μου ανάμεσα από τις τρύπες του δικτυού κι έξιψα το κεφάλι του. Δάγκωσε απαλά τα δάχτυλά μου για χαιρετισμό κι ύστερα με τη γέρικη άγρια γλώσσα του άρχισε να τα γλείφει, με τόσο πάθος που παρά λίγο να τα γδάρει. Μία ύποπτη κίνηση όμως λίγο πιά κάτω στον ναό και με άφησε σαν αστραπή για να προστατέψει την περιουσία του. Πόσο θα 'θελα να κοιτούσαμε στα μαγαζιά. Ψιθύρισε ο Τίμον. Χαζέ. Ψιθύρισε ο Γιούλγκη, αφού το ξέρεις πως είναι κλειστά όταν έχει θύελλα. Ησυχία εκεί πέρα. Ακούστηκε η άγρια φωνή ενός επόπτη, που ξεπήδησε από τη σκιά δίνοντας στον καημένο τον Τίμον ένα χαστούκι, τόσο δυνατό, που τον πέταξε στο πάτωμα. Ένας κοντινός μοναχός κοίταξε αποδοκιμαστικά τη σκηνή γυρίζοντας Τον τροχό της προσευχής που κρατούσε με περισσότερη βία. **139**

Ο τεράστιος επόπτης, σχεδόν δυόμιση μέτρα ψηλός, στάθηκε μπροστά μας σαν ανθρώπινο βουνό κι είπε ψιθυριστά. Ένα κιχ αν βγάλετε, αγόρια. Θα σας ξεσκίσω με τα χέρια μου και θα ρίξω τα κομμάτια στους σκύλους που περιμένουν απέξω. Ησυχία λοιπόν. Με μία τελευταία άγρια ματιά προς την κατεύθυνση μας, γύρισε κι εξαφανίστηκε στις σκιές, προσεκτικά, φοβισμένος ακόμα και με το θρόισμα του χιτώνα του, ο Τίμον σηκώθηκε όρθιος. Βγάλαμε τα σανδάλια μας και περπατήσαμε στα δάχτυλα των ποδιών μας προς την πόρτα. Έξω η θύελλα μούγκριζε, ακόμα από τις βουνοκορφές όγκοι εκθαμβωτικά άσπρου χιονιού ταξίδευαν προς την κοιλάδα. Από χαμηλότερες κορυφές, από την Ποτάλα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

και το Σακπόρι, κατάμαυροι όγκοι σκόνης και πέτρας πετούσαν. Στο ιερό μονοπάτι μεγάλες στήλες σκόνης κατευθύνονταν προς την πόλη. Ο άνεμος ούρλιαζε τόσο, που έλεγεσ πως ακόμα και οι δαίμονες είχαν τρελαθεί κι έπαιζαν μία θεότρελη κακοφωνία δίχως κανένα λόγο η σκοπό. Βαστώντας ο ένας τον άλλο, παλεύαμε να βρούμε το δρόμο μας προς τον νοτιά γύρω από το Τζό Κάνγκ, αναζητώντας καταφύγιο σε ένα θάλαμο στο πίσω μέρος της αίθουσας των συμβουλίων. Το ρεύμα του αέρα απειλούσε κάθε στιγμή να μας σηκώσει από τη Γη και να μας πετάξει πάνω από τον τοίχο του γυναικείου μοναστηρίου του Τσάνγκ Κούνγκ. Τρέμαμε και μόνο που το σκεφτόμαστε. Όταν κάποτε φτάσαμε το σκοπό μας, γύραμε πίσω, φοβερά λαχανιασμένοι από την προσπάθεια. Είπε ο Τίμον, πόσο θα 'θελα να κάνω μάγια σε εκείνων τον επόπτη. Ο αξιότιμος οδηγός σου θα μπορούσε να το κάνει, Λόμπσανγκ. Ίσως να μπορούσες να τον πείσεις να κάνει γουρούνι αυτόν τον επόπτη, πρόσθεσε με ελπίδες. Κούνησα το κεφάλι μου. Είμαι σίγουρος πως δεν θα το κάνει, απάντησα, γιατί ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ δεν κάνει κακό ούτε σε άνθρωπο ούτε σε ζώο. Πάντως, θα ήταν καλό να μεταμορφώναμε τον επόπτη σε κάτι άλλο. Ήταν χοντρός σαν γιάκ. Η θύελλα άρχισε να κοπάζει. Το μοιρολόγι του άνεμου στις στέγες έγινε λιγότερο οξύ. Οι πέτρες που είχε σηκώσει ο άνεμος έπεφταν τώρα στους δρόμους και στις στέγες. **140**

Η σκόνη πια δεν τρυπούσε με τόση βία τούς χιτώνες μας. Το Θιβέτ είναι μία ορεινή κι εκτεθειμένη χώρα. Άνεμοι συγκεντρώνονταν πίσω από τις μεγάλες οροσειρές ορμώντας με βία ανάμεσα από τα στενά περάσματα, συχνά σπρώχνοντας πολλούς ταξιδιώτες να βρουν το θάνατο μέσα στα φαράγγια των βουνών. Ορμητικά ρεύματα χυμούσαν στους διαδρόμους των μοναστηριών, καθαρίζοντας τους. Από κάθε σκόνη, λίγο πριν υψωθούν ουρλιάζοντας πάνω από την κοιλάδα, ταξιδεύοντας προς τις μακρινές ανοιχτές πεδιάδες. Η αναταραχή κι ο θόρυβος σταμάτησαν. Τα τελευταία σύννεφα της θύελλας έτρεξαν να εξαφανιστούν πέρα στον ορίζοντα, αφήνοντας τ' απέραντο βασίλειο των ουρανών πεντακάθαρο και πορφυρό. Η άγρια λάμψη του ήλου έπεφτε στα πρόσωπα μας,

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

ζαλίζοντας μας με τη φωτεινότητα του υστέρα από την σκοτεινιά και τη θολούρα της θύελλας. Με τριξίματα πόρτες άνοιγαν προσεκτικά κεφάλια εμφανίστηκαν εκτιμώντας τις καταστροφές που έφερε η μέρα. Η κακομοίρα κυρία Ράκς, κοντά στο σπίτι της οποίας καθόμαστε, είδε τα μπροστινά της παράθυρα να τα παίρνει ο άνεμος προς τα μέσα, ενώ εκείνα του πίσω μέρος προς τα έξω. Στο Θιβέτ τα παράθυρα γίνονται από χοντρό λαδωμένο χαρτί, λαδωμένο ώστε να μπορεί κανείς, με κάποια προσπάθεια, να δει έξω. Το γυαλί, είναι πραγματικά σπάνιο στη Λάσα, ενώ το χαρτί το φτιαγμένο από τις ιτιές και τα βούρλα είναι φτηνό. Ξεκινήσαμε για το σπίτι μας το Σακπόρι σταματώντας οπουδήποτε βλέπαμε κάτι το ενδιαφέρον. Λόμπσανγκ. Είπε ο Τίμον, σκέψου, τα μαγαζιά θα είναι ανοιχτά τώρα. Έλα δεν θ' αργήσουμε. Μη περιμένοντας απάντηση έστριψε στα δεξιά ταχύνοντας το βήμα του. Ο Γιούλγκη κι εγώ τον ακολουθήσαμε χωρίς να διστάσουμε ούτε τόσο. Φτάνοντας στην οδό των καταστημάτων αρχίσαμε να κοιτούμε αχόρταγα ολόγυρα. Τι θαύματα ήταν μαζεμένα εκεί. Παντού απλωνόταν το άρωμα του τσαγιού, πολλά είδη θυμιαμάτων από την Ινδία και την Κίνα. Κοσμήματα και πράγματα από την εξωτική Γερμανία, τόσο παράξενα, που δεν είχαν κανένα νόημα για μας. Πιό κάτω βρήκαμε ένα μαγαζί που πουλούσε γλυκά, κάτι κολλώδη πράγματα πάνω σε ραβδιά και κέικ καλυμμένα με λευκή ζάχαρη ή χρωματισμένο παγωτό.¹⁴¹

Βλέπαμε γεμάτοι όνειρα σαν φτωχοί Τσέλα που είμαστε, δεν είχαμε χρήματα κι έτσι δεν μπορούσαμε να αγοράσουμε τίποτα, κοιτάζαμε μόνο. Ο Γιούλγκη τράβηξε το χέρι μου και ψιθύρισε. Λόμπσανγκ, εκείνος εκεί ο μεγάλος άντρας, αυτός δεν είναι ο Τσου, ο πρώτος σου δάσκαλος. Γύρισα και κοίταξα στην κατεύθυνση που μου είχε δείξει. Μάλιστα. Ήταν ο Τσου, ο Τσου που τόσα με είχε μάθει, ο Τσου με τούς σκληρούς τρόπους. Χωρίς πολλή σκέψη πήγα χαμογελώντας προς το μέρος του. Τσου. Είπα, είμαι. Μου έριξε μία άγρια ματιά και μούγκρισε. Φύγετε, αγόρια, μην ενοχλείτε ένα τίμιο πολίτη, όταν φροντίζει για τις δουλειές του κυρίου του. Δεν μπορείτε να ζητήσετε ελεημοσύνη από μένα. Γύρισε απότομα κι απομακρύνθηκε με γρήγορα βήματα. Ένωσα τα μάτια μου

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

να κοκκινίζουν και φοβήθηκα πως θα ντροπιαζόμουν μπροστά στους φίλους μου. Όχι, ήταν πολυτέλεια τα δάκρυα για μένα, ο Τσου όμως με είχε αγνοήσει, προσποιήθηκε πως δεν με ξέρει. Ο Τσου που στάθηκε κοντά μου από τη στιγμή που γεννήθηκα. Θυμήθηκα το πόσο είχε προσπαθήσει να με διδάξει να ιππεύω τον πόνυ μου τον Νακίμ, το πως με είχε διδάξει να παλεύω. Τώρα όμως με απαρνήθηκε με έδιωξε. Κρέμασα το κεφάλι μου κι αμήχανα έξυπνα με το πόδι μου τη σκόνη του δρόμου. Δίπλα μου εστεκαν σιωπλοί και οι δύο μου σύντροφοι, νιώθοντας όπως εγώ πως και εκείνους τούς είχαν αψηφήσει. Μία ξαφνική κίνηση τράβηξε, την προσοχή μου ένας γερασμένος, γενειοφόρος Ινδός με τουρμπάνι στο κεφάλι ερχόταν αργά προς το μέρος μου. Νεαρέ κύριε. Είπε με την παράξενα τονισμένη Ινδική προφορά του, τα είδα όλα μα μη σκεφτείτε κακό για εκείνο τον άνθρωπο. Μερικοί από μας έχουν ξεχάσει τα παιδικά τους χρόνια. Εγώ όμως όχι. Έλάτε μαζί μου. Μας οδήγησε προς το κατάστημα που μόλις πριν από λίγο κοιτάζαμε. Άφησε αυτά τα παιδιά να διαλέξουν ο,τι θέλουν, είπε στον καταστηματάρχη. Δειλά δειλά, πήραμε ο καθένας μας από ένα από εκείνα τα υπέροχα μεγάλα ζαχαρωτά και ύποκλιθήκαμε γεμάτοι ευγνωμοσύνη στον Ινδό. Όχι, όχι. Φώναξε, ένα δεν είναι αρκετό, πάρτε ακόμα από ένα. Κάναμε βέβαια όπως είπε κι εκείνος πλήρωσε το χαμογελαστό καταστηματάρχη. Κύριε. Είπα με έξαψη. Ας είναι μαζί σας η ευλογία του Βούδα ας είναι πολλές οι χαρές σας. **142**

Μας χαμογέλασε καλοσυνάτα, υποκλίθηκε ελαφρά και γύρισε να ασχοληθεί με τις δουλειές του. Αργά πήραμε το δρόμο για το σπίτι μας, ακόμα πιο αργά τρώγοντας τα γλυκά μας, για να τα κάνουμε να κρατήσουν όσο το δυνατόν πιο πολύ. Είχαμε ξεχάσει σχεδόν τι γεύση είχαν αυτά τα πράγματα. Αυτά εδώ μάλιστα είχαν την καλύτερη γεύση από όλα τα όμοια τους, γιατί μας είχαν δοθεί με τόση καλοσύνη. Στο δρόμο όμως σκεπτόμουν πως ο πατέρας μου με είχε αγνοήσει στα σκαλιά της Ποτάλα και πως τώρα το ίδιο είχε κάνει και ο Τσου. Ο Γιούλγκη έσπασε τη σιωπή. Είναι ένας αστείος κόσμος, Λόμπσανγκ, εμείς τα παιδιά κανείς δεν μας δίνει σημασία. Όταν όμως γίνουμε Λάμα, όλα τα μαύρα κεφάλια γίνονται πρόθυμα να μας εξυπηρετήσουν. Στο Θιβέτ οι λαϊκοί αναφέρονται σαν μαύρα κεφάλια γιατί έχουν μαλλιά, σε

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

αντίθεση με τούς μοναχούς που έχουν ξυρισμένο το κεφάλι. Το βράδυ στη λειτουργία ήμουν πολύ προσεκτικός αποφάσισα να δουλέψω σκληρά για να γίνω όσο το δυνατό πιο γρήγορα Λάμα. Τότε θα βάδιζα ανάμεσα στα μαύρα κεφάλια περιφρονώντας τους κάθε φορά που θα ζητούσαν τις υπηρεσίες μου. Ήμουν αληθινά τόσο πειθαρχημένος στη λειτουργία που τράβηξα την προσοχή ενός από τούς επόπτες. Με κοίταζε όλος υποψία, γιατί σίγουρα τέτοια αφοσίωση από μέρους μου ήταν εντελώς αφύσικη. Με το τέλος τις λειτουργίας έτρεξα στο δωμάτιο μου γιατί ήξερα ότι την αυριανή μέρα με περίμενε πολλή δουλειά με τον Λάμα οδηγό μου. Για αρκετή ώρα όμως δεν μπορούσα να κοιμηθώ. Στριφογύριζα βασανισμένος από τις αναμνήσεις όλων των δοκιμασιών που είχα περάσει. Σηκώθηκα το πρωί, προγευμάτισα κι ήμουν έτοιμος να πάω στα διαμερίσματα του οδηγού μου. Την ώρα όμως που άφηνα το δωμάτιο μου, ένας χοντρός μοναχός με κουρελιασμένο χιτώνα με άρπαξε από το μανίκι. Έ, εσύ. Είπε, δουλεύεις στην κουζίνα σήμερα το πρωί θα καθαρίσεις και τις μυλόπετρες ακόμα. Μα κύριε. Αποκρίθηκα, με περιμένει ο οδηγός μου, Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ. Έκανα μία προσπάθεια να του ξεφύγω. Όχι θα έρθεις μαζί μου. Δεν με νοιάζει ποιός σε θέλει, εγώ λέω πως σήμερα θα δουλέψεις στην κουζίνα. **143**

Άρπαξε το χέρι μου και το έστριψε έτσι που να μη μπορώ να ξεφύγω. Διατακτικά κι αφού δεν υπήρχε περιθώριο εκλογής, πήγα μαζί του. Στο Θιβέτ όλοι με τη σειρά μας παίρναμε μέρος σε χειρωνακτικές, σε δουλικές εργασίες. Διδάσκει ταπεινότητα. Έλεγε ένας. Εμποδίζει τα παιδιά να αποκτούν μεγάλες ιδέες για τούς εαυτούς τους. Έλεγε άλλος. Εξαφανίζει τις ταξικές διακρίσεις. Έλεγε ένας τρίτος. Αγόρια και μοναχοί δουλεύουν σε οποιαδήποτε δουλειά τούς ανατεθεί απλά και μόνο από πειθαρχία. Φυσικά σε κάθε μοναστήρι υπάρχει ένα υπηρετικό προσωπικό από μοναχούς κατώτερου βαθμού, μα οι μικροί μαθητές και οι μοναχοί όλων των βαθμών είναι υποχρεωμένοι να εργάζονται με τη σειρά τους στις ταπεινότερες και πιο δυσάρεστες εργασίες, σαν μέρος τις εκπαίδευσης τους. Όλοι μας όμως μισούσαμε αυτό το είδος της εκπαίδευσης, γιατί οι κανονικοί κατώτεροι άνθρωποι όλοι τους μας

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

φέρονταν όπως σε σκλάβους, ξέροντας καλά πως μας ήταν αδύνατο να παραπονεθουμε. Μα αυτή η σκληρότητα ήταν υπολογισμένη. Κατεβήκαμε τον πέτρινο διάδρομο. Κατεβήκαμε τις σκάλες τις φτιαγμένες από δύο ξύλινους στύλους και σύντομα βρεθήκαμε στις μεγάλες κουζίνες όπου τόσο άσχημα είχα κάποτε καεί στο πόδι. Εκεί είπε ο μοναχός που με κρατούσε, ανέβα εκεί και καθάριζε τα αυλάκια στις μυλόπετρες. Παίρνοντας μία κοφτερή μεταλλική ξύστρα σκαρφάλωσα σε έναν από τούς μεγάλους τροχούς του μύλου και με προσοχή έξυνα τ' αυλάκια της πέτρας που είχαν στομώσει από τα συσσωρευμένα υπολείμματα του κριθαριού. Την είχαν πολύ αμελήσει αυτή την πέτρα και τώρα αντί να αλέθει κατέστρεφε απλώς το κριθάρι που της έριχναν. Εγώ έπρεπε τώρα να ξανακάνω την επιφάνεια της καθαρή και κοφτερή. Ο μοναχός έστεκε παράμερα και με παρακολουθούσε, σκαλίζοντας τα δόντια του. Χει. Ακούστηκε μία φωνή από την είσοδο, τρίτη Λόμπσανγκ Ράμπια. Είναι μήπως εδώ ο τρίτη Λόμπσανγκ Ράμπια. Ο αξιότιμος Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ τον ζητά επειγόντως. Χωρίς δεύτερη σκέψη σηκώθηκα και πήδηξα από την πέτρα. Εδώ είμαι. Φώναξα. Ο μοναχός κατέβασε με δύναμη τη ροζιασμένη του παλάμη στο κεφάλι μου, ρίχνοντας με στο πάτωμα. **144**

Είπα πως θα μείνεις εδώ να τελειώσεις τη δουλειά σου, μούγκρισε. Αν σε ζητά κανένας, ας έρθει ο ίδιος. Πιάνοντας με από το σβέρκο με σήκωσε και με πέταξε πίσω στην πέτρα. Το κεφάλι μου βρήκε σε κάποια γωνία κι όλα τα άστρα των ουρανών άστραψαν με μιας στη συνείδησή μου, πριν χλωχιάσουν και με αφήσουν σε ένα κόσμο κενό και σκοτεινό. Παράδοξα, ένιωσα πως σηκώνομαι πως σηκώνομαι οριζόντια και πως ύστερα στάθηκα και πάλι όρθιος. Από κάπου ακουγόταν ένα μεγάλο, βαθύφωνο γκονγκ. Ο χτύπος του έμοιαζε να μετρά τα δευτερόλεπτα της ζωής κι όταν σταμάτησε ένιωσα να τυφλώνομαι από μία γαλάζια αστραπή. Στη στιγμή ο κόσμος έγινε υπερβολικά φωτεινός, λουσμένος σε ένα κιτρινωπό φως, ένα φως που με έκανε να βλέπω πολύ καθαρότερα από το κανονικό. Ω. Μονολόγησα, ώστε άφησα το σώμα μου. Ω. Αληθινά έχω παράξενη όψη. Από αστρικά ταξίδια είχα αρκετές εμπειρίες, είχα κι άλλοτε ταξιδέψει πέρα από τα σύνορα της γέρικης Γης

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

μας αλλά και σε πολλές από τις μεγάλες της πόλεις. Αυτή, όμως, ήταν η πρώτη εμπειρία που είχα βίαιου αποχωρισμού από το σώμα. Στάθηκα δίπλα στη μεγάλη μυλόπετρα κοιτάζοντας κάτω, με αρκετή δυσανεξία, τη ζαρωμένη μικρή μορφή με τον κουρελιασμένο χιτώνα που κειτόταν πάνω στην πέτρα. Κοίταζα κάτω κι ήταν πολύ απλό να παρατηρήσω πως συνδεόταν το αστρικό μου σώμα με εκείνη την κακόμοιρη μορφή με ένα γαλαζόασπρο νήμα, που κυμάτιζε και παλλόταν, που έλαμπε ζωηρά κι υστέρα έσβηνε, που έλαμπε κι εσβηνε ξανά. Όταν όμως κοίταξα πιο προσεκτικά το σώμα που βρισκόταν χάμω, ακίνητο πάντα, πάνω στην πέτρα, είδα με φρίκη ένα μεγάλο άνοιγμα πάνω από τον αριστερό κρόταφο, από όπου ξεπηδούσε σκούρο κόκκινο αίμα, αίμα που έτρεχε μέσα στα πέτρινα αυλάκια, για να γίνει ένα με τα υπολείμματα του κριθαριού που ως τώρα δεν είχαν αφαιρεθεί. Μία ξαφνική αναταραχή τράβηξε την προσοχή μου και γυρίζοντας αντίκρισα τον οδηγό μου, τον Λάμα Μινγκκυάρ Ντόνταπ να μπαίνει στην κουζίνα, με πρόσωπο άσπρο από θυμό. Πήγε και σταμάτησε ακριβώς μπροστά στον επικεφαλής μοναχό της κουζίνας τον μοναχό εκείνο που μου είχε φερθεί τόσο άσχημα. **145**

Δεν είπε ούτε λέξη, ούτε μία λέξη, μία παγερή θανατερή σιωπή ήταν η συνάντησή τους. Το διαπεραστικό, φοβερό βλέμμα του οδηγού μου φάνηκε να χτυπά σαν αστραπή τον μοναχό. Με ένα αναστεναγμό σωριάστηκε, σαν τρυπημένο μπαλόνι στο πάτωμα. Χωρίς να του ρίξει δεύτερη ματιά ο οδηγός μου, στράφηκε προς τη γήινη μορφή μου, που ξαπλωμένη στην πέτρα ενέπνεε με ρόγχους. Κοίταξα ολόγυρα, μου έκανε πραγματικά μεγάλη έκπληξη το ότι μπορούσαν να αφήσω το σώμα μου για μικρές αποστάσεις. Ως τώρα τα μακρινά ταξίδια με το αστρικό σώμα δεν ήταν τίποτα, μπορούσα να τα κάνω όποια στιγμή ήθελα, αλλά αυτή η αίσθηση του να αφήνω τον εαυτό μου και να κοιτώ από ψηλά το γήινο χωμάτινο κοστούμι μου, ήταν μία εντελώς νέα, γοητευτική εμπειρία. Αγνοώντας το τι συνέβαινε γύρω μου για μία στιγμή, αφέθηκα να υψωθώ πάνω από το ταβάνι της κουζίνας. Ω. Είπα αθέλητα, μόλις πέρασα στο δωμάτιο που ήταν ακριβώς από πάνω μου. Είδα μία ομάδα Λάμα καθισμένους σε βαθύ διαλογισμό. Είχαν μπροστά

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

τους ένα είδος μοντέλου του κόσμου, μία σφαίρα πάνω στην οποία διαγράφονταν οι ήπειροι, τα νησιά, οι ωκεανοί και οι θάλασσες. Ήταν στερεωμένη έτσι ώστε η κλίση της να ανταποκρίνεται στην κλίση που είχε η ίδια η Γη στο διάστημα. Δεν έχασα όμως τον καιρό μου μαζί τους γιατί από ότι κατάλαβα ήταν ένα είδος μαθήματος. Συνέχισα να ταξιδεύω προς τα πάνω. Πέρασα ένα άλλο ταβάνι, και άλλο, και άλλο, ώσπου βρέθηκα στην αίθουσα των μνημάτων. Ολόγυρα μου οι χρυσοί τοίχοι υποστήριζαν ταριχευμένες τις ενσάρκώσεις του Δαλάι Λάμα εδώ και αιώνες τώρα. Έμεινα εκεί, ταπεινός προσκυνητής, για αρκετές στιγμές, κι υστέρη αφέθηκα ξανά στο ανοδικό ταξίδι μου. Κάποτε απλώθηκε κάτω από τα πόδια μου η ένδοξη Ποτάλα με τον φωτοβόλο χρυσό της, με όλες τις κόκκινες και πορφυρές της αποχρώσεις και τούς θεόρατους κάτασπρους τοίχους της που έμοιαζαν να γίνονται ένα με τούς ίδιους τούς βράχους του βουνού. Στρέφοντας λίγο προς τα δεξιά το βλέμμα μπορούσα να δω το χωριό Σο και πέρα από αυτό την πόλη της Λάσα με φόντο την γαλαζωπή οροσειρά. Καθώς υψωνόμουν, μπορούσα να δω τις απέραντες εκτάσεις της όμορφης κι ευχάριστης Γης μας, μιας Γης **146**

Που μπορούσε να γίνει ιδιότροπη και σκληρή κάτω από τις ιδιοτροπίες του απρόβλεπτου καιρού, μα που ήταν όμως, για μένα, η πατρίδα μου. Ένα καταπληκτικά έντονο τράβηγμα θόλωσε κάθε θέα, και πριν καλά καλά καταλάβω τι συμβαίνει βρέθηκα να τραβιέμαι προς τα κάτω, ακριβώς όπως γίνεται με τούς χαρταετούς, που κατεβάζουν πίσω στη Γη τα παιδιά που τούς αμόλησαν. Βυθιζόμουν όλο και βαθύτερα, μέσα στην Ποτάλα, μέσα από πατώματα που γίνονταν οροφές κι από νέα πατώματα ύστερα, ώσπου κάποτε στάθηκα και πάλι δίπλα στο σώμα μου στην κουζίνα. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ έπλενε με προσοχή τον αριστερό μου κρόταφο πετώντας διάφορα μικρά κομματάκια, θεέ μου. Μονολόγησα με βαθιά έκπληξη, τόσο χοντρό κεφάλι έχω λοιπόν που έσπασα την πέτρα. Ύστερα όμως είδα πως είχα ένα μικρό σπάσιμο, είδα επίσης που το υλικό που αφαιρούσε ο Λάμα από το κεφάλι μου ήταν διάφορες ακαθαρσίες, τριμμένη πέτρα και τα υπολείμματα από το αλεσμένο κριθάρι. Τα παρατηρούσα όλα με ενδιαφέρον και ομολογώ με κάποια ευθυμία, γιατί έτσι όπως καθόμουν δίπλα στο σώμα μου με το

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

αστρικό δεν ένιωθα κανένα πόνο, τίποτα το δυσάρεστο, μόνο ειρήνη. Όταν ο Λάμα τέλειωσε τον καθαρισμό, έβαλε στην πληγή μία κομπρέσα από διάλυμα ορισμένων βοτάνων και την έδεσε ολόγυρα με μεταξωτούς επιδέσμους. Ύστερα, κάνοντας νόημα σε δύο μοναχούς, που ως τότε στέκονταν παράμερα με ένα φορείο, τούς έδωσε τις κατάλληλες οδηγίες για να με σηκώσουν και να με μεταφέρουν. Οι δύο άντρες μοναχοί του ίδιου με εμένα βαθμού, με σήκωσαν απαλά και με τοποθέτησαν πάνω σε εκείνο το φορείο. Με μετέφεραν έξω, ενώ ο Λάμα περπατούσε δίπλα μου. Κοιτούσα ολόγυρα με αρκετή έκπληξη, το φως εξασθενούσε, είχα μείνει λοιπόν τόση ώρα στο αστρικό που πέρασε η μέρα. Πριν βρω όμως απάντηση σε αυτό, ανακάλυψα πως κι εγώ ο ίδιος λιποθυμούσα, πως το πνευματικό κίτρινο και γαλάζιο φως ελάττωναν την έντασή τους, ενώ εγώ πλημμύριζα από μία ακατανίκητη πανίσχυρη επιθυμία να ξεκουραστώ να κοιμηθώ και να μη νοιάζομαι για τίποτα. **147**

Έμεινα παραδομένος σε αυτή την επιθυμία, για πόση ώρα δεν ξέρω, μα κάποτε ένιωσα να αστράφτουν στο κεφάλι μου φοβεροί πόνοι, πόνοι που με έκαναν να βλέπω κόκκινα και γαλάζια και πράσινα και κίτρινα, πόνοι που με έκαναν να νομίζω πως θα τρελαινόμουν από την αγωνία. Ένα δροσερό χέρι άγγιξε το μέτωπό μου και μία ευγενική φωνή είπε. Όλα είναι εντάξει, Λόμπσανγκ. Όλα είναι εντάξει, ξεκουράσου, ξεκουράσου, κοιμήσου. Ο κόσμος μου φάνηκε να γίνεται ένα σκοτεινό συννεφένιο μαξιλάρι, μαξιλάρι απαλό, όσο τα φτερά των κύκνων. Βυθίστηκα στην αγκαλιά του με ευγνωμοσύνη, γαλήνια κι εκείνο φάνηκε να με κλείνει μέσα του έτσι, που δεν καταλάβαινα ούτε ήξερα τίποτα. Για μία φορά ακόμα πέταξε η ψυχή μου στους ουρανούς, ενώ πάνω στη Γη αναπαυόταν το βασανισμένο σώμα μου. Θα πρέπει από τότε να πέρασαν πολλές πολλές ώρες ως τη στιγμή που απόκτησα και πάλι τη συνείδησή μου. Ευπνώνοντας βρήκα τον οδηγό μου να κάθεται στο πλευρό μου, κρατώντας τα χέρια μου στα δικά του. Καθώς τα βλέφαρά μου άνοιξαν τρεμοπαίζοντας και το βραδινό φως μπήκε σαν χείμαρρος μέσα τους, χαμογέλασα ασθενικά κι εκείνος μου ανταπόδωσε το

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

χαμόγελο. Αφήνοντας τα χέρια μου πήρε από ένα μικρό τραπέζι δίπλα του ένα κύπελλο γεμάτο με κάποιο αρωματικό υγρό. Το έφερε στα χείλη μου λέγοντας. Πιες το, θα σου κάνει καλό. Έκανα όπως μου είπε και πραγματικά ένιωσα ξανά τη ζωή να με πλημμυρίζει, τόσο που θέλησα να ανακαθίσω. Η προσπάθεια όμως ήταν υπερβολική ένιωσα πάλι σαν να χτυπά βαρύ ρόπαλο το κεφάλι μου, είδα ξανά τα ζωηρόχρωμα φώτα, αστερισμούς ολόκληρους από φώτα και σύντομα παραιτήθηκα από τις προσπάθειές μου. Οι σκιές του απόβραδου μάκρυναν, από κάπου μακριά ήρθε ο πνιγμένος ήχος των γκονγκ και κατάλαβα πως σε λίγο θ' άρχιζε η λειτουργία. Ο οδηγός μου είπε. Θα πρέπει να λείψω για μισή ώρα, Λόμπσανγκ. Ο Εσώτατος εκείνος ζητά να με δει, μα αφήνω στο πόδι μου τούς φίλους σου Τίμον και Γιούλγκη, να σε προσέχουν όσο θα λείπω και να φροντίσουν να με φωνάξουν αν χρειαστώ. Έσφιξε τα χέρια μου, σηκώθηκε όρθιος κι άφησε το δωμάτιο. Δυό γνώριμα πρόσωπα έκαναν την εμφάνισή τους, μισοφοβισμένα και γεμάτα έξαψη. **148**

Κάθισαν κατάχαμα δίπλα μου κι ο Τίμον είπε. Ω. Λόμπσανγκ.. Και τι δεν άκουσε ο μοναχός υπεύθυνος της κουζίνας για αυτό. Ναι, είπε ο άλλος, και τώρα τον διώχνουν από το μοναστήρι για υπερβολική, άσκοπη βιαιότητα. Τον συνοδεύουν έξω τώρα. Ο Τίμον μίλησε ξανά. Νόμισα πως είχες πεθάνει, Λόμπσανγκ, αιμοραγούσες σαν σφαγμένο γιάκ. Δεν μπορούσα παρά να χαμογελάσω καθώς τούς κοιτάζα, οι φωνές τους έδειχναν πόσο γοητευμένοι ήταν από όλη αυτή τη φασαρία που έφερε κάποια ανακούφιση από την πληκτική μονοτονία της ζωής στο μοναστήρι. Δεν κρατούσα καμιά κακία για την έξαψη τους ξέροντας πως κι εγώ ο ίδιος θα ήμουν ενθουσιασμένος αν δεν συνέβαινε να ήμουν εγώ το θύμα. Τούς χαμογέλασα και πάλι μα με αιχμαλώτισε πάλι η κούραση. Έκλεισα τα μάτια μου, θέλοντας να τα ξεκουράσω για λίγες στιγμές και για μία φορά ακόμα έχασα τις αισθήσεις μου. Για αρκετές μέρες, επτά, ίσως οχτώ συνολικά, έμεινα ξαπλωμένος, με τον Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ να στέκεται κοντά μου σαν γιατρός και νοσοκόμος. Χωρίς αυτόν δεν θα είχα επιζήσει, γιατί η μοναστική ζωή δεν είναι κατά ανάγκη ευγενική η αγαθή, είναι αληθινά επιβίωση του ισχυρότερου. Ο Λάμα ήταν ένας ευγενικός άνθρωπος, γεμάτος

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

καλοσύνη, μα ακόμα κι αν ήταν αλλιώς, θα υπήρχαν πάρα πολλοί λόγοι για να με κρατήσουν ζωντανό εγώ, όπως ανέφερα και πίο πριν, είχα ένα ιδιαίτερο έργο να κάνω στη ζωή μου και υπέθετα πως τα βάσανα που περνούσα σαν μικρό παιδί ήταν κι αυτά ένας τρόπος για να σκληραγωγηθώ, ένας τρόπος να γίνω άτρωτος στα βάσανα και τούς πόνους, γιατί όλες οι προφητείες που είχα ακούσει και δεν ήταν και λίγες. Έλεγαν πως η ζωή μου θα είναι μία ζωή θλίψης και πόνου. Δεν ήταν όμως αποκλειστικά πόνοι, καθώς βελτιωνόταν η κατάστασή μου είχα όλο και περισσότερες ευκαιρίες να μιλήσω με τον οδηγό μου. Συζητήσαμε πολλά πράγματα, καλύψαμε θέματα κοινά και θέματα που είναι πραγματικά πολύ ασυνήθιστα. Μιλήσαμε πολύ γύρω από διάφορα απόκρυφα θέματα, θυμάμαι σε μία περίπτωση που είπα. Θα πρέπει να είναι θαυμάσιο πράγμα, αξιότιμε Λάμα, να είναι κανείς βιβλιοθηκάριος, γιατί θα έχει έτσι στα χέρια του τη γνώση όλου του κόσμου, θα 'θελα να γινόμουν βιβλιοθηκάριος, αν δεν υπήρχαν όλες αυτές οι τρομερές προφητείες για το μέλλον μου.**149**

Ο οδηγός μου χαμογέλασε. Οι Κινέζοι έχουν μία παροιμία. Μία εικόνα αξίζει χίλιες λέξεις, Λόμπσανγκ, μα εγώ σου λέω πως καμιά μελέτη, όσο πολύχρονη κι αν είναι, καμιά εικόνα, όσο περιεκτική κι αν είναι, δεν μπορούν να αντικαταστήσουν την πρακτική γνώση κι εμπειρία. Τον κοίταξα προσπαθώντας να δω αν μιλούσε σοβαρά, μα ύστερα σκέφτηκα τον Γιαπωνέζο μοναχό Κένζι Τεκούτσι που επί εβδομήντα τόσα χρόνια μελετούσε τα βιβλία χωρίς στο τέλος να μπορέσει να κάνει δικό του η να χρησιμοποιήσει οτιδήποτε απ' αυτά που είχε διαβάσει. Ο οδηγός μου διάβασε τις σκέψεις μου. Ναι, είπε, ο γέροντος δεν είναι διανοητής. Προκάλεσε στον εαυτό του διανοητική δυσπεψία διαβάζοντας τόσα πολλά και καταλαβαίνοντας τόσα λίγα. Φαντάζεται πως είναι μέγας, πως διαθέτει θεία πνευματικότητα. Κι όμως δεν είναι παρά ένας φτωχός γέροντας γεμάτος λάθη, που δεν κατορθώνει να εξαπατήσει άλλον κανέναν εκτός από τον εαυτό του. Ο Λάμα αναστέναξε λυπημένα και συνέχισε. Είναι πνευματικά χρεοκοπημένος με το να τα ξέρει όλα, μα χωρίς να γνωρίζει τίποτα. Η αναισθητη, δίχως διάκριση και με λάθος προοπτική ανάγνωση οτιδήποτε υλικού πέφτει στο δρόμο μας είναι πολύ επικίνδυνη. Ο άνθρωπος εκείνος ακολούθησε

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

όλες τις μεγάλες θρησκείες και, αν και δεν κατάφερε καμιά να κατανοήσει, τοποθέτησε τον εαυτό του στο βάθρο του πνευματικότερου ανθρώπου των αιώνων. Αξιότιμε Λάμα. Είπα, αν είναι τόσο επικίνδυνο να υπάρχουν βιβλία, τότε γιατί υπάρχουν. Ο οδηγός μου έμεινε ανέκφραστος για μία στιγμή. Σκέφτηκα, να λοιπόν που δεν ξέρει την απάντηση σε τούτο δω ύστερα όμως εκείνος χαμογέλασε ξανά και είπε. Μα αγαπητέ μου Λόμπσανγκ, η απάντηση είναι τόσο προφανής. Διάβαζε, διάβαζε όσο θέλεις, μα μην αφήσεις ποτέ κανένα βιβλίο να αντικαταστήσει τη δύναμη της κρίσης σου. Ένα βιβλίο φτιάχνεται για να διδάξει, να δώσει κάποιες οδηγίες η ακόμα και να διασκεδάσει. Ένα βιβλίο δεν είναι πνευματικός διδάσκαλος για να το ακολουθούμε τυφλά και χωρίς σκέψη. Κανένα άτομο με στοιχειώδη λογική δεν πρέπει ποτέ να σκλαβωθεί από ένα βιβλίο η από τα λόγια κάποιου άλλου. **150**

Κούνησα το κεφάλι μου. Ναι, το καταλάβαινα. Τότε όμως, γιατί να χάνουμε τον καιρό μας με τα βιβλία. Βιβλία, Λόμπσανγκ. Είπε ο Λάμα απαντώντας στην ερώτησή μου. Φυσικά και πρέπει να υπάρχουν βιβλία. Οι βιβλιοθήκες όλου του κόσμου περιέχουν όλες σχεδόν τις γνώσεις που έχει ο άνθρωπος, μα μόνο ένας ηλίθιος θα έλεγε ποτέ ότι η ανθρωπότητα είναι σκλάβος των βιβλιοθηκών της. Τα βιβλία υπάρχουν σαν απλοί οδηγοί της ανθρωπότητας, για να χρησιμοποιούνται σαν σημεία αναφοράς. Ασφαλώς και είναι αλήθεια πως η κακή χρήση των βιβλίων είναι κατάρρα, γιατί οδηγεί τον άνθρωπο να πιστέψει πως είναι περισσότερο άξιος από ο,τι πραγματικά είναι, οδηγώντας τον έτσι να ακολουθήσει λάθος μονοπάτια στη ζωή, μονοπάτια που δεν έχει ούτε τη γνώση ούτε το πνεύμα να ακολουθήσει ως το τέλος. Τότε, αξιότιμε Λάμα, ρώτησα και πάλι, ποιές είναι λοιπόν οι χρήσεις των βιβλίων. Με κοίταξε προσεκτικά και είπε. Δεν μπορείς να πας σε όλα τα μέρη του κόσμου για να μελετήσεις κάτω από τούς μεγαλύτερους διδασκάλους του κόσμου, οι τυπωμένες όμως λέξεις μπορούν να φέρουν το λόγο τους ως εσένα. Δεν είσαι υποχρεωμένος να πιστεύεις οτιδήποτε διαβάζεις, ούτε ακόμα και οι ίδιοι που τα έγραψαν δεν ζητούν να κάνεις κάτι τέτοιο, θα πρέπει να χρησιμοποιείς την δίκια σου κρίση και τα δικά τους σοφά

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

λόγια σαν μονοπάτια για την προσέγγιση των δικών σου λόγων σοφίας. Μπορώ να σε διαβεβαιώσω πως εκείνος, που δεν είναι έτοιμος να μελετήσει ένα θέμα, μπορεί να κάνει αφάνταστο κακό στον εαυτό του παίρνοντας στα χέρια του κάποιο βιβλίο και προσπαθώντας να υψωθεί πάνω από το κάρμα του με τη μελέτη των διδασκαλιών και των έργων άλλων. Μπορεί να συμβεί ο αναγνώστης να βρίσκεται σε πολύ χαμηλό στάδιο πνευματικής ανάπτυξης και σε αυτή την περίπτωση, με τη μελέτη πραγμάτων ανάρμοστων με την κατάσταση του, μπορεί να επιβραδύνει αντί να επιταχύνει την πνευματική του εξέλιξη. Γνώρισα πολλές τέτοιες περιπτώσεις και ο Γιαπωνέζος φίλος μας είναι μία από αυτές. Ο οδηγός μου χτύπησε να φέρουν τσάι, το πιο απαραίτητο βοήθημα όλων μας των συζητήσεων. Συνεχίσαμε τη συνομιλία μας αφού μας έφεραν το τσάι. Λόμπσανγκ. 151

Μία εντελώς ασυνήθιστη ζωή σε περιμένει και για αυτό το σκοπό φροντίζουμε να επιταχύνουμε την εξέλιξή σου. Οι τηλεπαθητικές σου δυνάμεις ισχυροποιούνται με κάθε μέσο που έχουμε στη διάθεσή μας. Σου λέω από τώρα πως σε λίγους μήνες θ' αρχίσεις να μελετάς τηλεπαθητικά και διορατικά μερικά από τα σπουδαιότερα βιβλία του κόσμου μερικά από τα πιο αριστουργηματικά φιλολογικά δημιουργήματος του κόσμου της ανθρωπότητας, και θα τα μελετήσεις μάλιστα αδιάφορο το αν ξέρεις η όχι τη γλώσσα στην οποία γράφτηκαν. Φοβάμαι πως έμεινα με ανοιχτό το στόμα από την έκπληξη. Πως ήταν δυνατό να μελετήσω ένα βιβλίο γραμμένο σε μία γλώσσα που δεν ήξερα. Αυτό ήταν κάτι που δεν καταλάβαινα, σύντομα όμως πήρα την απάντηση. Όταν οι τηλεπαθητικές και διορατικές σου δυνάμεις γίνουν λίγο περισσότερο οξείες κάτι που θα πραγματοποιηθεί σύντομα θα είσαι ικανός να συλλαμβάνεις ολόκληρες τις σκέψεις που περιέχονται σε κάποιο βιβλίο κατευθείαν από το μυαλό ανθρώπων που μόλις τα διάβασαν η που τα διαβάζουν. Αυτή είναι μία από τις λιγότερο γνωστές χρήσεις της τηλεπάθειας και η οποία πρέπει σε τέτοιες περιπτώσεις να συνοδεύεται απο διορατικές δυνάμεις. Σε άλλα μέρη του κόσμου δεν μπορεί κανείς να χρησιμοποιήσει μία δημοτική βιβλιοθήκη η ένα από τα μεγαλύτερα ανάλογα κέντρα, αν δεν μπορεί να αποδείξει ότι είναι

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

πράγματι σπουδαστής σε αναζήτηση γνώσεων. Ένας τέτοιος περιορισμός δεν θα ισχύει για σένα και η ικανότητα να ταξιδεύεις και να μελετάς με το αστρικό σου σώμα, θα σε βοηθήσει σε όλη σου τη ζωή, μα ακόμα και όταν φύγεις απ' αυτή τη ζωή. Μου μίλησε για τον αποκρυφισμό. Κατάχρηση των μυστικών δυνάμεων, κυριαρχία πάνω σε άλλους ανθρώπους με απόκρυφα μέσα έφεραν μία αληθινά τρομερή τιμωρία. Οι εσωτερικές και μεταφυσικές δυνάμεις, οι υπέρ αισθήσεις αντιλήψεις, ο,τι διαθέτει κανείς, πρέπει να χρησιμοποιείται για καλό, για να υπηρετεί τούς άλλους, για να αυξήσει το ποσό της γνώσης που περιέχεται στον κόσμο. Μα, αξιότιμε Λάμα. Είπα βιαστικός, υπάρχουν άνθρωποι που από κάποια συναισθηματική ένταση η ενδιαφέρον αφήνουν ακαθοδήγητοι τα σώματα τους και σχεδόν πεθαίνουν από το φόβο τους, όταν ανακαλύπτουν το τι έχουν κάνει. Δεν μπορεί να γίνει τίποτα για αυτούς. Ο οδηγός μου χαμογελούσε αρκετά λυπημένα Καθώς μου απαντούσε.**152**

Είναι αλήθεια, Λόμπσανγκ, ότι πάρα πολλοί άνθρωποι διαβάζουν βιβλία και δοκιμάζουν πειράματα χωρίς να διαθέτουν τον κατάλληλο διδάσκαλο κοντά τους. Πολλοί άνθρωποι αφήνουν τούς εαυτούς τους, τούς χάνουν, είτε από έκσταση είτε από κατάχρηση κάποιου πράγματος που δεν είναι για το πνεύμα κι υστέρα πανικοβάλλονται. Ένας μόνος τρόπος υπάρχει για να τούς βοηθήσεις. Πάντα, σε όλη σου τη ζωή, να απαντάς σε όσους σε ρωτούν ότι το μοναδικό πράγμα που πρέπει να φοβάται κανείς στα μεταφυσικά ζητήματα, είναι ο φόβος. Ο φόβος επιτρέπει ανεπιθύμητες σκέψεις, ανεπιθύμητες οντότητες να μπουν κι ακόμα να ελέγξουν τον εαυτό του φοβισμένου εκείνου, που θα σταθεί ανίκανος να τις διώξει. Κι εσύ Λόμπσανγκ, θα επαναλαμβάνεις ξανά και ξανά πως δεν υπάρχει τίποτα άλλο να φοβηθεί κανείς εκτός από τον ίδιο το φόβο. Εξορίζοντας το φόβο από το βασίλειο της ανθρωπότητας, την δυναμώνεις και την εξαγνίζεις. Ο φόβος στάθηκε και στέκεται σαν η κύρια αιτία των πολέμων, ο φόβος είναι που φέρνει το διχασμό στον κόσμο, που στρέφει τον ένα άνθρωπο ενάντια στον άλλο. Ο φόβος και μόνο ο φόβος είναι ο εχθρός, κι αν ξεριζώσουμε μία για πάντα από μέσα μας το φόβο πίστεψέ με τίποτα άλλο δεν θα υπάρχει να φοβόμαστε. Φόβος, τι είναι όλα αυτά που μου λέει για το φόβο. Κοίταξα τον οδηγό μου ίσια στα μάτια κι υποθέτω πως είδε την ερώτηση στα μάτια μου.

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Ίσως και να την διάβασε τηλεπαθητικά. Ο,τι και να ήταν πάντως, είπε ξαφνικά. Ώστε αναρωτιέσαι τι είναι ο φόβος. Είσαι τόσο μικρός κι αθώος. Ω, όχι και τόσο αθώος όσο νομίζει. Σκέφτηκα. Ο Λάμα χαμογέλασε σαν να χαιρόταν αυτό το ιδιωτικό αστείο μαζί μου κι ύστερα είπε. Ο φόβος είναι ένα πολύ αληθινό πράγμα, ένα πράγμα απτό. Θα έχεις ακούσει ιστορίες γι' ανθρώπους που έχουν ακατάσχετη επιθυμία για τα οιοπνεύματα που γίνονται αλκοολικοί. Αυτοί οι άνθρωποι λοιπόν βλέπουν υπέροχα όντα, θαυμαστά. Μερικοί από αυτούς τούς μεθύστακες ισχυρίζονται πως έχουν δει πράσινους ελέφαντες με ροζ λωρίδες κι άλλα ακόμα πιό παράξενα πλάσματα. Σου λέω, Λόμπσανγκ, αυτά τα πλάσματα που βλέπουν τα δήθεν δημιουργήματα της φαντασίας τους είναι στ' αλήθεια πραγματικά πλάσματα.153

Αυτό το θέμα του φόβου ακόμα δεν μπορούσα να το καταλάβω. Φυσικά και ήξερα τι σημαίνει φόβος με τη φυσική έννοια, θυμήθηκα τότε που ήμουν υποχρεωμένος να μείνω ακίνητος έξω από το μοναστήρι, όπως το πρόσταζε η δοκιμασία της αντοχής που έπρεπε να περάσω, για να γίνω δεκτός σαν ο πιό ταπεινός από τούς ταπεινούς Τσέλα. Γύρισα προς τον οδηγό μου και είπα. Αξιότιμε Λάμα, τι είναι όλος αυτός ο φόβος. Σε συζητήσεις έχω ακούσει να μιλούν για τα πλάσματα του κατώτερου από τα αστρικά επίπεδα κι όμως εγώ ο ίδιος στ' αστρικά μου ταξίδια δεν συνάντησα ποτέ κανένα πλάσμα, που να μου προκαλέσει και μία στιγμή έστω φόβο. Τι είναι αυτός ο φόβος για τον όποιο μιλάτε. Ο οδηγός μου έμεινε για λίγο ακίνητος κι υστέρα, σαν να πήρε μία ξαφνική απόφαση, σηκώθηκε γρήγορα όρθιος και είπε. Έλα μαζί μου. Έκανα όπως μου είπε και αρχίσαμε να βαδίζουμε σε ένα μακρύ πέτρινο διάδρομο. Στο τέλος του στρίψαμε δεξιά, ύστερα αριστερά και μετά πάλι δεξιά. Συνεχίζοντας το ταξίδι μας φτάσαμε στο τέλος σε ένα δωμάτιο όπου δεν υπήρχε κανένα φως. Ένωσα σαν να έπεφτα σε μία δεξαμενή ολόκληρη σκοταδιού. Ο οδηγός μου μπήκε πρώτος κι άναψε μία λάμπα λίπους που έστεκε έτοιμη δίπλα στην πόρτα. Ύστερα, νεύοντας μου να κάτσω κάτω, είπε. Είσαι αρκετά μεγάλος για να έχεις την εμπειρία των πλασμάτων του κατώτερου αστρικού επιπέδου. Είμαι προετοιμασμένος να σε βοηθήσω

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

να δεις αυτά τα πλάσματα και να σε προστατεύσω να μη σου συμβεί κανένα κακό, γιατί δεν πρέπει κανείς να τα συνάντα χωρίς να είναι ανάλογα προετοιμασμένος και προστατευμένος. Θα σβήσω αυτό το φως κι εσύ άφησε το μυαλό σου να γαληνέψει, άφησε να απλωθεί ειρήνη στο σώμα σου κι ύστερα άφησέ το άφησε τον εαυτό σου να περιπλανηθεί πέρα από το σώμα σου, όπου θα ήθελες, είναι αδιάφορο ποιός θα είναι ο προορισμός και η πρόθεσή του άφησε τον εαυτό σου να περιπλανηθεί και να υψωθεί όπως ο άνεμος. Τίποτα άλλο. Με αυτά τα λόγια έσβησε το φως και στο κλειστό πια δωμάτιο δεν απέμεινε παρά το πηχτό σκοτάδι. Ούτε καν την αναπνοή του δεν μπορούσα ακούσω, μόνο τη ζεστή, παρηγορητική του παρουσία ένιωθα κοντά μου. **154**

Το αστρικό ταξίδι δεν ήταν καθόλου νέα εμπειρία για μένα, είχα γεννηθεί με την ικανότητα να ταξιδεύω με αυτό τον τρόπο, διατηρώντας πάντα την ανάμνηση όλων όσων θα μου συνέβαιναν. Τώρα, ξαπλωμένος στο πάτωμα, έχοντας σαν μαξιλάρι μέρος από το χιτώνα μου, σταύρωσα τα χέρια μου, ένωσα τα πόδια μου και συγκεντρώθηκα πάνω στις διαδικασίες της εγκατάλειψης του σώματος, διαδικασίες που είναι τόσο απλές για εκείνους που ξέρουν. Σύντομα ένιωσα το απαλό τίναγμα που συνοδεύει πάντα το διαχωρισμό του αστρικού από το φυσικό όχημα. Μία πλημμύρα φωτός ήρθε μαζί με εκείνο το τίναγμα κι ένιωσα να αιωρούμαι στην άκρη της ασημένιας μου χορδής. Κάτω μου βασίλευε τέλειο σκοτάδι, το σκοτάδι του δωματίου που μόλις άφησα. Κοίταξα τριγύρω μου, μα τίποτα το διαφορετικό δεν πρόσεξα από τα άλλα αστρικά μου ταξίδια. Σκέφτηκα να υψωθώ πάνω από το σιδερένιο βουνό και ταυτόχρονα με τη σκέψη έπαψα να βρίσκομαι σε εκείνο το δωμάτιο κι έμεινα να αιωρούμαι εξήντα ίσως ενενήντα μέτρα πάνω από το Σακπόρι. Ξαφνικά όμως δεν έβλεπα πια την Ποτάλα, δεν έβλεπα το σιδερένιο βουνό, ούτε τη Γη του Θιβέτ η την κοιλάδα της Λάσα. Ένωσα να γεμίζω τρόμο, η ασημένια μου χορδή έτρεμε βίαια και με φρίκη ανακάλυψα πως η ζωηρόχρωμη γαλαζωπή ανταύγεια που πάντα συνόδευε τη χορδή είχε τώρα μεταμορφωθεί σε μία αρρωστιάριχη λάμψη πράσινο κίτρινου φωτός. Χωρίς καμιά προειδοποίηση ήρθε ένα τρομερό

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

τράνταγμα, ένα φριχτό τράβηγμα, μία αίσθηση που με έκανε να πιστέψω πως τρελοί δαίμονες προσπαθούσαν να με στείλουν πίσω στο σώμα μου. Σαν από ένστικτο κοίταξα κάτω και παραλίγο να λιποθυμήσω από το θέαμα που αντίκρισα. Τριγύρω μου, η μάλλον από κάτω μου, χοροπηδούσαν τα πιά παράξενα, τα πιά φριχτά πλάσματα που μπορούσαν ποτέ να υπάρξουν, όπως τα βλέπουν οι μεθυσμένοι. Το φριχτότερο πλάσμα που είχα ποτέ δει στη ζωή μου, ήρθε με λικνιστικές κινήσεις καταπάνω μου. Έμοιαζε σαν τεράστιος γυμνοσάλιαγκας, με ένα πανάσχημο ανθρώπινο πρόσωπο, ένα πρόσωπο όμως με χρώματα τέτοια που κανείς ποτέ άνθρωπος δεν είχε. Το πρόσωπο ήταν κόκκινο μα η μύτη και τα αυτιά πράσινα, ενώ τα μάτια φαίνονταν να περιστρέφονται μέσα στις θήκες τους. **155**

Υπήρχαν κι άλλα πλάσματα επίσης, που το καθένα έμοιαζε πιά φριχτό κι αποκρουστικό από το προηγούμενο του. Είδα πλάσματα που καμιά ανθρώπινη λέξη δεν μπορεί να περιγράψει. Κι όμως, όλα έδιναν την εντύπωση πως είχαν πάνω τους, κοινό χαρακτηριστικό, ανθρώπινη βανασούτητα. Κι εγκληματικότητα. Πλησίαζαν, προσπαθούσαν να με γκρεμίσουν προσπαθούσαν να με ξεκολλήσουν από την ασημένια μου χορδή. Άλλα έρχονταν από χαμηλά και τραβούσαν τη χορδή για να την κόψουν. Τα κοίταξα τρέμοντας, μα ήρθε κάποια στιγμή που σκέφτηκα. Φόβος. Ώστε αυτό είναι ο φόβος. Ε. Λοιπόν, τα πλάσματα αυτά δεν μπορούν να μου κάνουν κακό, είμαι άτρωτος απέναντί τους, άτρωτος στις επιθέσεις τους. Και, πριν καλά καλά τελειώσω τις σκέψεις αυτές, τα όντα εξαφανίστηκαν και κανένα τους δεν υπήρχε πια. Η αίθερική χορδή που με ένωνε με το φυσικό μου σώμα έγινε φωτεινότερη και ξαναγύρισε πίσω στα κανονικά της χρώματα ένιωσα εξιλεωμένος, ελεύθερος. Ήξερα ότι αφού έζησα και ξεπέρασα αυτή τη δοκιμασία, δεν είχα πια τίποτα να φοβάμαι πως θα μπορούσε να συμβεί στο αστρικό επίπεδο διδάχτηκα επίσης ότι τα πράγματα που φοβόμαστε είναι ανίκανα να μας βλάψουν, εκτός κι αν εμείς τούς το επιτρέψουμε με το φόβο μας. Ένα νέο τέντωμα της ασημένιας χορδής τράβηξε την προσοχή μου και χωρίς τον παραμικρό δισταγμό κοίταξα προς τα κάτω. Είδα μία μικρή αναλαμπή φωτός. Ήταν ο οδηγός μου, ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ, που άναβε εκείνη τη μικρή λάμπα λίπους, κάνοντας έτσι το φυσικό μου

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

σώμα να τραβήξει κοντά του το αστρικό. Πέρασα, μαλακά πετώντας, από τη σκεπή του Σακπόρι, οριζοντιώθηκα πάνω από το φυσικό μου σώμα κι ύστερα, απαλά, πολύ απαλά, χαμήλωσα ώστε αστρικό και φυσικό να γίνουν και πάλι ένα. Το σώμα που τώρα πια ήταν εγώ τραντάχτηκε λίγο κι ύστερα ανακάθισε. Ο οδηγός μου με κοίταξε χαμογελώντας γλυκά. Μπράβο, Λόμπσανγκ. Είπε. Για να σου εμπιστευτώ κι ένα πολύ πολύ μεγάλο μυστικό, πηγες πολύ καλύτερα στην πρώτη σου προσπάθεια από ο,τι είχα πάει εγώ στη δική μου. Είμαι περήφανος για σένα. Ήμουν όμως ακόμα γεμάτος ερωτηματικά γύρω από όλη αυτή τη συζήτηση γύρω από το φόβο κι έτσι είπα. Αξιότιμε Λάμα, υπάρχει τίποτα που πρέπει να φοβάται κανείς πραγματικά. **156**

Η έκφραση του Λάμα άλλαξε, έγινε σοβαρή, αυστηρή θα έλεγα, καθώς απαντούσε. Έζησες μία καλή ζωή, Λόμπσανγκ, και δεν έχεις τίποτα να φοβάσαι, για αυτό ποτέ σου μη φοβηθείς. Υπάρχουν όμως και κείνοι που έχουν διαπράξει εγκλήματα, που έχουν κάνει μεγάλο κακό στους συνανθρώπους τους. Αυτών η συνείδηση γεμίζει εφιάλτες τις μοναχικές ώρες. Τα πλάσματα του κατώτερου αστρικού επιπέδου τρέφονται από το φόβο, στηρίζονται πάνω σε εκείνους που έχουν ανήσυχη συνείδηση οι άνθρωποι φτιάχνουν συχνά κακές μαγικές φόρμουλες. Ίσως κάποτε στο μέλλον να μπορέσεις να επισκεφτείς κάποιον πολύ πολύ παλιό ναό η εκκλησιά, κάποιο τέτοιο κτίριο που να έχει ζωή ολόκληρων αιώνων. Από τούς τοίχους ενός τέτοιου κτηρίου όπως το δικό μας Τζό Κάνγκ θα αισθανθείς τα μύρια καλά που συνέβησαν στο εσωτερικό του. Αν όμως ξαφνικά μεταφερθείς σε μία εξίσου παλιά φυλακή, όπου συνέβηκαν τόσοι πόνοι και τόσες καταδιώξεις και βάσανα, θα νιώσεις αληθινά εντελώς το αντίθετο. Μπορούμε λοιπόν από αυτά να συμπεράνουμε ότι οι κάτοικοι των κτιρίων κάνουν μαγικές φόρμουλες που κατοικούν τούς τοίχους, άρα είναι φανερό πως ένα καλό κτίριο περιέχει καλές μαγικές φόρμουλες και γίνεται πηγή καλού, όπως ακριβώς γίνεται πηγή κακού ένα κτίριο όπως η φυλακή. Οι σκέψεις μάλιστα και οι μαγικές φόρμουλες που κατοικούν σε κάποιο κτίσμα, μπορούν να γίνουν ορατές και απτές ακόμα από διορατικούς που ταξιδεύουν στο αστρικό επίπεδο. Ο οδηγός μου σκέφτηκε για μία στιγμή κι ύστερα είπε. Όπως θα ξέρεις, υπάρχουν περιπτώσεις, όπου μοναχοί και άλλοι φαντάζονται πως είναι κάτι πολύ

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

ανώτερο από αυτό που πράγματι είναι κι αυτό φτάνει να δημιουργήσει μία μαγική φόρμουλα, που κάποτε αποδεικνύεται πιό ισχυρή από αυτούς τούς ίδιους και χρωματίζει ολόκληρο το χαρακτήρα τους. Έχω πρόχειρη στο μυαλό μου την περίπτωση ενός Βιρμανέζου μοναχού ενός καταπληκτικά αμαθούς ανθρώπου, θα πρέπει να πω που δεν ήταν παρά ένας απλός, ταπεινός μοναχός, χωρίς καμιά ιδιαίτερη δύναμη κατανόησης. Ήταν όμως αδελφός μας, ανήκε στο τάγμα μας, και γι' αυτό έπρεπε να του δώσουμε κάθε δυνατή βοήθεια. Ο μοναχός αυτός ζούσε, όπως πολλοί από μας, ζωή ερημίτη αντί όμως να αφιερώνει **157**

Το χρόνο του στο διαλογισμό και τη θεία ενατένιση, άρχισε να φαντάζεται αντί αυτών πως ήταν ένας πανίσχυρος άρχοντας στην πατρική του Γη, την Μπούρμα. Φαντάστηκε πως δεν ήταν ένας ταπεινός μοναχός που δεν είχε βάλει καλά καλά το πόδι του πάνω στο μονοπάτι της φώτισης. Στη θέση του μοναχού φανταζόταν, μέσα στο μοναχικό κελί του, πως ήταν ένας μέγας πρίγκιπας, ένας πρίγκιπας με απέραντα κτήματα και τεράστια περιουσία. Στην αρχή αυτό δεν ήταν παρά μία ακίνδυνη, μία ακίνδυνη αν όχι άχρηστη διάσπαση. Ασφαλώς και κανείς δεν θα τον είχε καταδικάσει για μερικά παιχνιδίσματα της φαντασίας του, για λίγες αθώες επιθυμίες γιατί, όπως σου είπα, δεν διέθετε ούτε το πνεύμα ούτε τη γνώση για να αφιερωθεί ειλικρινά στα πνευματικά καθήκοντα που αντιμετώπιζε. Ο άνθρωπος αυτός όμως, επί χρόνια ολόκληρα, όταν έμενε μόνος, γινόταν ο μέγας πρίγκιπας. Αυτό χρωμάτισε το χαρακτήρα του, επηρέασε τούς τρόπους του, και, μαζί με το κύλισμα του χρόνου, φαινόταν πως ο ταπεινός μοναχός όλο και περισσότερο παραμεριζόταν από τον αλαζόνα πρίγκιπα. Στο τέλος ο κακόμοιρος άτυχος πίστεψε στ' αλήθεια ότι ήταν πρίγκιπας της μακρινής Μπούρμα. Ήρθε κάποια μέρα που μίλησε σε έναν Ηγούμενο σαν να ήταν απλός υπηρέτης των πριγκιπικών του κτημάτων. Ο Ηγούμενος εκείνος δεν ήταν τόσο ειρηνικός όσο μερικοί από αυτούς που ξέρεις και, λυπάμαι που σου το λέω, μα το σοκ που δοκίμασε ο φτωχός μοναχός πρίγκιπας ήταν τέτοιο που διατάραξε την ισορροπία του, ρίχνοντάς τον σε μία κατάσταση διανοητικής αστάθειας εσύ πάντως, Λόμπσανγκ, δεν έχεις καθόλου να φοβάσαι τέτοια πράγματα είσαι απόλυτα ισορροπημένος και χωρίς κανένα φόβο. Να θυμάσαι μόνο

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

τούτα τα λόγια μου. Ο φόβος διαβρώνει την ψυχή. Οι μάταιες κι άχρηστες φαντασιοπληξίες τοποθετούν τον άνθρωπο σε λάθος μονοπάτι έτσι που, με το κύλισμα του χρόνου, οι φαντασίες γίνονται πραγματικότητα και η πραγματικότητα χάνεται για να ξανά εμφανιστεί πια υστέρα από πολλές, πάρα πολλές ενσαρκώσεις. Κράτησε τα πόδια σου πάνω στο μονοπάτι, μην αφήνεις ανεξέλεγκτες φαντασίες κι επιθυμίες να χρωματίζουν και να παραμορφώνουν την αντίληψη του εαυτού σου. Ο κόσμος αυτός είναι το βασίλειο της αυταπάτης, όσοι όμως από μας σταθούν ικανοί να αντικρίσουν αυτή τη γνώση, τότε η αυταπάτη**158**

Μπορεί να γίνει πραγματικότητα όταν αφήσουν αυτόν τον κόσμο. Σκεφτόμουν όλα τα λόγια του και πρέπει να ομολογήσω πως μου ήταν ήδη γνωστή η ιστορία του μοναχού πρίγκιπα, γιατί την είχα διαβάσει σε κάποιο από τα βιβλία στη βιβλιοθήκη του Λάμα. Αξιότιμε διδάσκαλε. Είπα, ποιές πρέπει να είναι οι χρήσεις της απόκρυφης δύναμης, τότε. Ο Λάμα ένωσε τα χέρια του και με κοίταξε ίσια στα μάτια. Οι χρήσεις της απόκρυφης γνώσης. Αυτό είναι κάτι εύκολο, Λόμπσανγκ. Μας επιτρέπεται να βοηθούμε μόνο εκείνους που αξίζουν βοήθεια. Δεν μας επιτρέπεται να βοηθούμε μόνο εκείνους που αξίζουν βοήθεια. Δεν μας επιτρέπεται να βοηθούμε εκείνους που δεν θέλουν τη βοήθεια μας η που δεν είναι ακόμα έτοιμοι για βοήθεια. Δεν πρέπει να χρησιμοποιούμε την απόκρυφη δύναμη η τις μεταφυσικές μας ικανότητες για προσωπικό κέρδος η υπηρετώντας κάποιον άλλον. Ο μοναδικός σκοπός των απόκρυφων δυνάμεων είναι να επιταχύνουν την πνευματική εξέλιξη του κατόχου τους και να φέρουν βοήθεια στον κόσμο σαν σύνολο, όχι μόνο στον κόσμο των ανθρώπων, μα στον κόσμο της φύσης, των ζώων, των πάντων. Η λειτουργία που άρχιζε στο γειτονικό ναό μας διέκοψε και πάλι. Θα ήταν αληθινά ασέβεια προς τούς θεούς να συνεχίσουμε τη συζήτηση μας, ενώ εκείνοι θα λατρεύονταν στον κοντινό ναό. Δώσαμε λοιπόν τέλος στη συζήτηση μας και μείναμε σιωπηλοί δίπλα στην τρεμάμενη φλογίτσα της λάμπας, που σύντομα θα πέθαινε.**159**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ

Αληθινά ήταν πολύ ευχάριστο το μακρύ, δροσερό γρασίδι τού πάρκου Κάλινγκ, έτσι όπως έμενα ξαπλωμένος πάνω του. Πίσω μου οι πανάρχαιοι βράχοι ορμούσαν προς τον ουρανό και καθώς τούς έβλεπα με το κεφάλι γυρμένο στο έδαφος, έδειχναν να υψώνονται τόσο ψηλά, που τρυπούσαν τα σύννεφα. Στην κορυφή τους έστεκε το μπουμπούκι τού λωτού, που συμβόλιζε το πνεύμα, ενώ τα φύλλα που υποστήριζαν το μπουμπούκι συμβόλιζαν τον αέρα. Εγώ, στην βάση τού πέτρινου συμβόλου, στήριζα άνετα την πλάτη μου στην αναπαράσταση της ζωής πάνω στη Γη. Ακριβώς λίγο πιο πάνω από εκεί που έφταναν εκτός κι αν σηκωνόμουν όρθιος άρχιζαν τα σκαλοπάτια της ανάπτυξης. Λοιπόν, κι εγώ προσπαθούσα να αναπτυχθώ τώρα. Ήταν ευχάριστο να παρακολουθώ εδώ ξαπλωμένος τούς έμπορους από την Ινδία, την Κίνα και την Μπούρμα να τραβούν αργοκίνητοι το δρόμο τους. Μερικοί από αυτούς ήταν πεζοί, επικεφαλής μιας μακριάς σειράς από ζώα φορτωμένα όλων των ειδών τα καλά από μακρινά άγνωστα μέρη. Άλλοι πάλι περισσότερο πλούσιοι ίσως, η μπορεί κι απλά κουρασμένοι, πήγαιναν καβάλα σε άλογα, κοιτάζοντας με απάθεια ολόγυρα. Με την ίδια απάθεια άρχισα κι εγώ να αναρωτιέμαι τι να είχαν άραγε οι μεγάλοι σάκοι που κουβαλούσαν στους ώμους τους, όταν ένα δυνατό τίναγμα με έφερε στην πραγματικότητα. Αυτός ήταν κι ο λόγος που βρισκόμουν εδώ. Βρισκόμουν εδώ για να παρατηρήσω την αύρα όσων περισσότερων ανθρώπων μπορούσα. Έπρεπε να μαντέψω, κοιτώντας την αύρα και τηλεπαθητικά, τι έκαναν εκείνοι οι άνθρωποι, τι σκέφτονταν και ποιές ήταν οι προθέσεις τους. **160**

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Ακριβώς στην απέναντι μεριά του δρόμου, στο σημείο όπου καθόμουν, ζητιάνευε ένας φτωχός τυφλός. Βρώμα τον σκέπαζε ολόκληρο. Κουρελής σαν όλους τούς ζητιάνους, κλαψούριζε όπως όλοι οι ζητιάνοι για ελεημοσύνη από τούς περαστικούς. Ένας εκπληκτικά μεγάλος αριθμός από αυτούς του έριχνε νομίσματα, βρίσκοντας φαίνεται ευχαρίστηση στο να τον βλέπουν, τυφλός καθώς ήταν, να ψάχνει ψηλαφητά για τα νομίσματα, βρίσκοντας τα τελικά από το θόρυβο που έκαναν καθώς χτυπούσαν στις πέτρες του δρόμου. Υπήρχαν φορές, σπάνιες είναι η αλήθεια, που έχανε κάποιο νόμισμα. Ο ταξιδιώτης τότε το έπαιρνε και το πετούσε ξανά. Φέρνοντας τον στη σκέψη μου γύρισα το τεμπέλικο κεφάλι μου προς την κατεύθυνσή του. Έμεινα από έκπληξη. Οι αύρα του. Δεν είχα ποτέ πριν κάνει τον κόπο να την παρατηρήσω. Τώρα όμως, κοιτώντας προσεκτικά, είδα πως δεν ήταν τυφλός, είδα πως είχε πλούτη και αγαθά καλά φυλαγμένα και πως υποκρινόταν ότι είναι φτωχός τυφλός ζητιάνος, γιατί αυτός ήταν ο ευκολότερος τρόπος να κάνει χρήματα. Όχι. Δεν μπορούσε να είναι έτσι, έκανα λάθος, είχα υπερβολική εμπιστοσύνη στις δυνάμεις μου η κάτι τέτοιο. Ίσως και οι δυνάμεις μου να είχαν αρχίσει να εξασθενίζουν. Ανήσυχος από μία τέτοια σκέψη, σηκώθηκα διστακτικά όρθιος και ξεκίνησα αναζητώντας τις συμβουλές του Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ που βρισκόταν απέναντι στο Κούντου Λίνγκ. Λίγες βδομάδες πριν από αυτό το επεισόδιο είχα υποστεί μία εγχείρηση που είχε σαν σκοπό το άνοιγμα του τρίτου ματιού μου. Ήμουν εκ φύσεως κάτοχος ασυνήθιστων διορατικών δυνάμεων που μου επέτρεπαν να βλέπω την αύρα γύρω από τα σώματα των ανθρώπων, των ζώων και των φυτών. Η οδυνηρή εγχείρηση είχε πετύχει μία αύξηση τούτων των δυνάμεων τέτοια, που ούτε ο Λάμα οδηγός μου δεν την περίμενε. Μετά απο αυτό

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

επιτάχυναν αφάνταστα το ρυθμό της εκπαίδευσής μου η διδασκαλία των μεταφυσικών θεμάτων κάλυπτε όλες τις ώρες της μέρας μου. Ένιωθα να συνθλίβομαι από πανίσχυρες δυνάμεις, καθώς ο ένας κι ο άλλος Λάμα έσπρωχναν γνώσεις μέσα στο κεφάλι μου με την τηλεπάθεια κι άλλες παράξενες μεθόδους, που κι αυτές ακόμα μελετούσα εντατικά. **161**

Γιατί να κάθεται κανείς ακίνητος κι αμίλητος σε μία αίθουσα διδασκαλίας, όταν μπορεί να διδαχτεί ο,τι χρειάζεται με την τηλεπάθεια. Γιατί να αναρωτιέται κανείς για τις προθέσεις κάποιου, όταν μπορεί να τις δει καθαρά από την αύρα του. Τώρα όμως αναρωτιόμουν αν ήταν αλήθεια αυτά που είχα δει στον τυφλό εκείνο ζητιάνο. Ω. Αξιότιμε Λάμα. Που είστε. Φώναζα, τρέχοντας στον δρόμο όπου μπορεί να ήταν. Πέρασα στο απέναντι πάρκο, σκοντάφτοντας στα δικά μου ανυπόμονα πόδια. Ωστε έτσι. Χαμογέλασε ο οδηγός μου, καθισμένος γαλήνια στον πεσμένο κορμό ενός δέντρου, ώστε έτσι. Είσαι γεμάτος τόση έξαψη, επειδή μόλις ανακάλυψες πως ο τυφλός βλέπει το ίδιο καλά όπως εσύ κι εγώ. Στάθηκα μπροστά του λαχανιασμένος, λαχανιασμένος από κούραση κι αγανάκτηση. Ναι. Φώναξα, ο άνθρωπος αυτός είναι απατεώνας, κλέφτης, γιατί κλέβει από εκείνους που έχουν καλή καρδιά, θα πρέπει να μπει στη φυλακή. Ο Λάμα ξέσπασε σε γέλια βλέποντας το κόκκινο, αγανακτισμένο πρόσωπό μου. Μα Λόμπσανγκ, είπε μαλακά, γιατί όλη αυτή η φασαρία. Ο άνθρωπος αυτός πουλά τις υπηρεσίες του όπως ακριβώς το κάνει κι ένας που πούλά τροχούς προσευχής. Οι άλλοι του ρίχνουν ασήμαντα νομίσματα, για να περνιούνται σαν γενναιόδωροι τούς κάνει να αισθάνονται καλά. Για εκείνες τις λίγες στιγμές αυξάνει τον ρυθμό των μοριακών τους δονήσεων αυξάνει την πνευματικότητα τους τούς τοποθετεί κοντύτερα στους θεούς. Τούς κάνει καλό. Τα νομίσματα που δίνουν τίποτα δεν θα τούς λείψουν. Μα δεν είναι τυφλός. Είπα με πείσμα, είναι ληστής. Λόμπσανγκ, απάντησε ο οδηγός μου, είναι άκακος, το μόνο που κάνει είναι να πουλά τις υπηρεσίες του. Αργότερα, στο δυτικό κόσμο, θ' ανακαλύψεις πως υπάρχουν άνθρωποι, με επάγγελμα τη διαφήμιση, που φτάνουν να κάνουν ισχυρισμούς, τα σφάλματα των οποίων είναι ικανά να βλάψουν

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

την υγεία των ανθρώπων, να παραμορφώσουν αγέννητα ακόμα μωρά και να μεταμορφώσουν τούς σχετικά ισορροπημένους σε μανιακούς. Χτύπησε το πεσμένο δέντρο δείχνοντας μου να καθίσω δίπλα του. Κάθισα χτυπώντας με τις φτέρνες τον κορμό. Πρέπει να εξασκηθείς να χρησιμοποιείς ταυτόχρονα αύρα και τηλεπάθεια, είτε **162**

Χρησιμοποιώντας τη μία μόνο και όχι την άλλη, μπορεί να φτάσεις σε λάθος συμπεράσματα όπως σε αυτή την περίπτωση. Είναι βασικό να χρησιμοποιεί κανείς όλες του τις ικανότητες, να μπορεί να τις συγκεντρώνει ταυτόχρονα πάνω σε κάθε πρόβλημα που αντιμετωπίζει. Το σημερινό απόγευμα είμαι υποχρεωμένος να λείψω. Ο μέγας Λάμα της ιατρικής, σεβαστός Σινρομπνόμπο του νοσοκομείου Μένζεκανγκ, θα σου μιλήσει. Κι εσύ θα μιλήσεις με εκείνον. Ω. Είπα θλιμμένα, μα εκείνος ποτέ πριν δεν μου έχει μιλήσει, ούτε καν προσέχει αν υπάρχω. Όλα αυτά θ' αλλάξουν με τον ένα η τον άλλο τρόπο αυτό το απόγευμα, είτε ο οδηγός μου. Με τον ένα η τον άλλο τρόπο. Σκέφτηκα. Ήταν κακός οiwνός τούτα τα λόγια. Συνοδεύοντας τον οδηγό μου βάδισα πίσω στο σιδερένιο βουνό, σταματώντας πότε πότε να κοιτάξω για μία ακόμα φορά τα παλιά κι όμως πάντα καινούργια χρωματιστά γλυπτά των βράχων. Πήραμε ύστερα το απότομο, όλο βράχους, μονοπάτι. Σαν τη ζωή είναι αυτό το μονοπάτι, Λόμπσανγκ, είπε ο Λάμα. Η ζωή ακολουθεί ένα δύσκολο, σκληρό μονοπάτι, με πολλές παγίδες και γκρεμούς κι όμως αν επιμένει κανείς, φτάνει στην κορυφή. Όταν κι εμείς φτάσαμε στην κορυφή του μονοπατιού, τα γκονγκ τόνιζαν την αρχή της λειτουργίας κι έτσι χωριστήκαμε, εκείνος πηγαίνοντας κοντά στους υπόλοιπους Λάμα, εγώ κοντά στα παιδιά της τάξης μου. Μόλις τέλειωσε η λειτουργία και πήρα μέρος στο συσσίτιο, ένας Τσέλα ακόμα πιο μικρός από μένα, ήρθε κάπως νευρικά προς το μέρος μου. Τρίτη Λόμπσανγκ, είπε διστάζοντας, ο άγιος Λάμα της ιατρικής Σινρομπνόμπο ζητά να σε δει αμέσως στην ιατρική σχολή. Ίσιωσα τον χιτώνα μου, πήρα μερικές βαθιές αναπνοές ελπίζοντας να ησυχάσω έτσι τα τεντωμένα νευρά μου και ξεκίνησα να περπατώ με μία αυτοπεποίθηση που δυστυχώς δεν κράτησε μέχρι την ιατρική σχολή. Α. Αντήχησε μία δυνατή φωνή, μία φωνή που μου έφερε στο νου τον ήχο του μεγάλου γκονγκ του ναού.

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Στάθηκα μπροστά του και υποκλίθηκα όπως οι κανόνες ορίζουν. Ο Λάμα ήταν ένας μεγάλος άντρας, ψηλός, ογκώδης, με φαρδύς ώμους, ολότελα φοβερός στην όψη για ένα μικρό παιδί. Σκέφτηκα πως ένα μόνο σκαμπίλι από τα δυνατά του χέρια θα ήταν αρκετό να στείλει τι κεφάλι μου να καταρακυλήσει κάτω στην βουνοπλαγιά. **163**

Τώρα πάντως περιορίστηκε να μου πει να καθίσω μπροστά του και το έκανε με ένα τόσο ευγενικό τρόπο που έπεσα σχεδόν στο πάτωμα. Τώρα, αγόρι. Είπε η βαθιά φωνή, σαν κεραυνός που ξεσπά το θυμό του στα μακρινά βουνά. Άκουσα πολλά για σένα. Ο επιφανής οδηγός σου Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ ισχυρίζεται πως είσαι ένα θαύμα, πως οι παραψυχολογικές σου δυνατότητες είναι τεράστιες. Θα το δούμε αυτό. Έμεινα περιμένοντας. Με βλέπεις εμένα. Τι βλέπεις πάνω μου ρώτησε. Τρέμοντας είπα το πρώτο πράγμα που μου ήρθε στο μυαλό βλέπω έναν τόσο μεγάλο άνθρωπο, άγιο Λάμα της ιατρικής, που νόμισα πως ήταν βουνό όταν τον πρωτοείδα. Το τρανταχτό γέλιο του σήκωσε τέτοιο ρεύμα αέρα, που φοβήθηκα μη παρασύρει το χιτώνα μου. Κοίταξε με, αγόρι, κοίτα την αύρα μου και πες μου τι βλέπεις. Διέταξε. Και πρόσθεσε. Πες μου τι βλέπεις στην αύρα και το τι σημαίνει για σένα. Κοίταξα προς το μέρος του, όχι κατευθείαν, γιατί αυτό συχνά θολώνει την αύρα ενός ντυμένου ανθρώπου κοίταξα προς το μέρος του, όχι όμως ακριβώς κατ' επάνω του. Κύριε. Είπα, βλέπω πρώτα το διάγραμμα του φυσικού σας σώματος, όχι τόσο καθαρά όσο θα φαινόταν χωρίς τον χιτώνα. Ύστερα, πολύ κοντά στο σώμα σας, βλέπω ένα αχνό γαλαζωπό φως, στο χρώμα του καπνού από χλωρά ξύλα. Μου δείχνει πως δουλεύετε πολύ σκληρά, πως τελευταία πολλές νύχτες αγρυπνήσατε και πως η αιθερική σας ενέργεια είναι χαμηλά. Με κοίταξε με μάτια κάπως πίο ανοιχτά από το συνηθισμένο, και κούνησε το κεφάλι του ικανοποιημένος. Συνέχισε. Είπε. Κύριε. Συνέχισα, η αύρα εκτείνεται από το σώμα σας κάπου δυόμιση μέτρα από κάθε πλευρά. Τα χρώματα βρίσκονται σε στρώματα οριζόντια και κάθετα. Έχετε το κίτρινο χρώμα της ανώτερης πνευματικότητας. Αυτή τη στιγμή θαυμάζετε που ένα παιδί της ηλικίας μου μπορεί να σας πει τόσα πολλά και σκέφτεστε πως, τελικά, κάτι ήξερε ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ. Σκέφτεστε πως του χρωστάτε ένα συγγνώμη για τις αμφιβολίες που είχατε εκφράσει σχετικά

με τις ικανότητές μου. Ένα καινούργιο τρανταχτό γέλιο με διέκοψε. **164**

Σωστά, αγόρι, σωστά, είπε κατευχαριστημένος, συνέχισε. Κύριε, αυτό πια ήταν παιχνίδι για παιδιά για μένα πρόσφατα είχατε κάποιο ατύχημα που χτύπησε άσχημα το συκώτι σας. Σας πονά, γελάτε πολύ δυνατά κι αναρωτιέστε αν θα έπρεπε να πάρετε λίγο από το βότανο τατούρα και να κάνετε βαθύ μασάζ στην περιοχή, κάτω από την αναισθητική του επίδραση. Νομίζετε πως το πεπρωμένο ήταν που αποφάσισε πως ανάμεσα από έξι χιλιάδες περίπου βότανα η τατούρα μόνο να βρίσκεται σε ανεπάρκεια. Δεν γελούσε πια, με κοιτούσε χωρίς καμιά προσπάθεια να κρύψει το σεβασμό του. Πρόσθεσα. Η αύρα σας δείχνει επίσης, κύριε, ότι σύντομα θα γίνετε ο πίο σημαντικός Ηγούμενος της ιατρικής στο Θιβέτ. Με κοίταζε με κάποιο φόβο. Αγόρι μου, είπε στο τέλος, έχεις μεγάλη δύναμη θα προχωρήσεις πολύ. Ποτέ, μα ποτέ όμως μη κάνεις κατάχρηση της δύναμης που κρύβεις μέσα σου. Μπορεί να είναι επικίνδυνο. Τώρα ας συζητήσουμε την αύρα σαν ίσος προς ίσο. Ας συζητήσουμε όμως πάνω από τσάι. Ύψωσε το μικρό ασημένιο του κουδούνι και το τράνταξε τόσο βίαια που φοβήθηκα μη διαλυθεί στο χέρι του. Σε δευτερόλεπτα μέσα ένας νεαρός μοναχός μπήκε βιαστικός στο δωμάτιο με τσάι και Ω θαύμα θαυμάτων. Μερικές από τις λιχουδιές της μητέρας Ινδίας. Εκεί όπως καθόμουν σκέφτηκα πως όλοι αυτοί οι ανώτεροι Λάμα είχαν πολύ άνετα διαμερίσματα. Από κάτω μας μπορούσα να δω τα μεγάλα πάρκα της Λάσα, το Ντόντπαλ και το κάτι που έδειχναν να βρίσκονται τόσο κοντά που μπορούσα να τ' αγγίξω. Λίγο πίο κει, στ' αριστερά, υψωνόταν το γλυπτό ιερό σύμβολο της περιοχής μας, το Τσόρτεν Κέζαρ Λάκανγκ, στητό σαν αιώνιος φρουρός, ενώ στην άλλη μεριά του δρόμου, πίο βορινά, το αγαπημένο μου σημείο, το πάρκο Κάλινγκ δυτική πύλη υψωνόταν προς τον ουρανό. Τι δημιουργεί την αύρα, κύριε. Ρώτησα. Όπως και ο σεβαστός οδηγός σου, ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ σου έχει πει, απάντησε, ο εγκέφαλος παίρνει μηνύματα από τον Υπερνόου. Ηλεκτρικά ρεύματα δημιουργούνται στον εγκέφαλο. Η ζωή ολόκληρη είναι ηλεκτρικής

φύσης. Η αύρα είναι μία εκδήλωση της ηλεκτρικής δύναμης, μία εικόνα της. 165

Γύρω από το ανθρώπινο κεφάλι, όπως τόσο καλά ξέρεις, υπάρχει μία φωτεινή νεφέλη, ένα φωτοστέφανο. Αρχαίες εικόνες παριστούν πάντα ένα Θεό ή κάποιο άγιο με ένα χρυσό δίσκο γύρω από το πίσω μέρος του κεφαλιού. Γιατί συμβαίνει να βλέπουν τόσο λίγοι μόνο άνθρωποι την αύρα και το φωτοστέφανο, κύριε. Ρώτησα. Πολλοί αρνούνται να πιστέψουν στην ύπαρξη της αύρας γιατί δεν την βλέπουν. Ξεχνούν φαίνεται πως ούτε τον αέρα μπορούν να δουν. Κι όμως, χωρίς αέρα δεν θα τα κατάφερναν και πολύ καλά. Μερικοί πολύ, πολύ λίγοι άνθρωποι βλέπουν την αύρα. Άλλοι όμως όχι. Υπάρχουν άνθρωποι που μπορούν να ακούσουν υψηλότερους ήχους κι άλλοι χαμηλότερους ήχους από ότι ακούει ο μέσος άνθρωπος. Δεν έχει καμιά σχέση με το βαθμό της πνευματικότητας του παρατηρητή, ακριβώς όπως και η ικανότητα στη χρήση των ξυλοπόδαρων δεν δείχνει κατ' ανάγκη ένα πνευματικό άνθρωπο. Πρόσθεσε χαμογελώντας. Συνήθιζα να περπατώ με ξυλοπόδαρα σχεδόν τα ίδιο καλά όπως εσύ τώρα. Αυτό παλιά όμως, τώρα πια δεν ταιριάζει και τόσο στο σώμα μου. Χαμογέλασα κι εγώ, με τη σκέψη πως τώρα θα χρειαζόταν ένα ζευγάρι κορμούς δέντρων για ξυλοπόδαρα. Όταν σε εγχειρήσαμε για το άνοιγμα του τρίτου ματιού είπε ο μέγας Λάμα της ιατρικής, μπορέσαμε να παρατηρήσουμε πως ορισμένα τμήματα του εγκεφάλου σου ήταν πολύ πιά διαφορετικά από το συνηθισμένο. Αυτό μας έκανε να συμπεράνουμε πως είχες γεννηθεί προικισμένος με διορατικές και τηλεπαθητικές δυνάμεις. Αυτός είναι και ένας από τους λόγους που εκπαιδεύεσαι και θα εκπαιδεύεσαι τόσο εντατικά και σε τόσο προχωρημένα θέματα. Με κοίταξε γεμάτος ικανοποίηση και συνέχισε. Θα πρέπει να παραμείνεις εδώ στην ιατρική σχολή για μερικές μέρες. Πρόκειται να σε εξετάσουμε με κάθε λεπτομέρεια, ώστε να δούμε αν υπάρχει τρόπος να αυξήσουμε ακόμα πιά πολύ τις ικανότητές σου και να σε διδάξουμε ακόμα περισσότερα. Ένα διακριτικό βήξιμο ακούστηκε στην πόρτα και ο οδηγός μου Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ μπήκε στο δωμάτιο. Πήδηξα όρθιος και υποκλίθηκα

όπως έκανε και ο μέγας Σινρομπνόμπο. Ο οδηγός μου χαμογέλουσε. **166**

Έλαβα το τηλεπαθητικό σου μήνυμα, είπε στον μέγα Λάμα της ιατρικής, κι έτσι ήρθα όσο πιά γρήγορα μπορούσα, ώστε να μου έδινες την ευχαρίστηση να ακούσω και τη δική σου επιβεβαίωση σχετικά με τούς ισχυρισμούς μου για την περίπτωση του νεαρού μου φίλου. Σταμάτησε, μου χαμογέλασε και κάθισε κάτω. Ο μέγας Λάμα της ιατρικής χαμογέλασε με τη σειρά του και είπε. Σεβαστέ αδελφέ. Με ευχαρίστηση υποκλίνομαι μπροστά στην ανωτερότητα της γνώσης σου, που σε οδήγησε στην εκλογή του νεαρού αυτού για μαθητή σου. Σεβαστέ αδελφέ, άπειρες είναι οι ικανότητες σου, αξιοθαύμαστη η ευστροφία σου, μα ποτέ, ποτέ πριν δεν είχες έναν τέτοιο μαθητή. Ύστερα, ύστερα δεν μπορούσα να πιστέψω στα μάτια μου. Ο Λάμα Σινρομπνόμπο έβαλε το χέρι του κάπου μέσα στον χιτώνα του και παρουσίασε μπρος στα έκπληκτα μάτια μου τρεις γυάλες γεμάτες χλωρά καρύδια στο ξύδι. Θα πρέπει να είχα πολύ χαζή όψη, γιατί άρχισαν και οι δυό τους να γελάνε μαζί μου. Λόμπσανγκ, δεν χρησιμοποιείς τις τηλεπαθητικές σου ικανότητες. Αν το έκανες, θα γνώριζες τώρα πως ο σεβαστός Λάμα κι εγώ φανήκαμε τόσο αμαρτωλοί ώστε να στοιχηματίσουμε. Συμφωνήσαμε αναμεταξύ μας πως αν φαινόσουν αντάξιος των περιγραφών μου, τότε ο σεβαστός Λάμα θα έπρεπε να σου δώσει τρεις γυάλες με καρύδια, ενώ αν όχι, τότε θα πήγαινα ένα μακρινό ταξίδι και θ' αναλάμβανα μία ορισμένη ιατρική εργασία για τον φίλο μου. Ο οδηγός μου χαμογέλασε ξανά και πρόσθεσε. Όπως και να είναι, βέβαια, θα κάνω εκείνο το ταξίδι και θα σε πάρω μάλιστα μαζί μου, μα έπρεπε να ξεκαθαρίσουμε αυτό το ζήτημα και να αποδοθούν τα συμφωνημένα. Έδειξε τις τρεις γυάλες λέγοντας. Πάρε τις κοντά σου Λόμπσανγκ, κι όταν αφήσεις αυτό το δωμάτιο, πάρε τις μαζί σου, γιατί αυτά είναι τα λάφυρα του νικητή και σήμερα εσύ είσαι ο νικητής. Αληθινά ένιωθα φοβερά αμήχανος. Δεν θα μπορούσα ποτέ να χρησιμοποιήσω τις τηλεπαθητικές μου δυνάμεις πάνω στους δύο αυτούς ανώτατους Λάμα. Και μόνο η σκέψη ενός τέτοιου πράγματος με έκανε να ανατριχιάζω. Αγαπούσα τον οδηγό μου και σεβόμουν τη γνώση και τη σοφία του μέγα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Λάμα Σινρομπνόμπο. Θα ήταν προσβολή, θα ήταν κακοί τρόποι αν είχα προσπαθήσει να ακούσω τις ιδιωτικές τους συζητήσεις, ακόμα και τηλεπαθητικά. **167**

Ο Λάμα Σινρομπνσμπο γύρισε προς το μέρος μου και είπε. Ναι, αγόρι μου, οι σκέψεις σου σε τιμούν. Με αληθινή χαρά σε χαιρετώ και σε δέχομαι ανάμεσα μας, εδώ. Θα σου δώσουμε κάθε δυνατή βοήθεια για την εξέλιξή σου. Ο οδηγός μου είπε. Τώρα, Λόμπσανγκ, πρόκειται να μείνεις σε αυτό το ιδιαίτερο κτίριο για μία βδομάδα ίσως ακόμα. Πρόκειται να διδαχθείς πάρα πολλά σε σχέση με την αύρα. Ω, ναι. Είπε, κοιτώντας με στα μάτια, το ξέρω πως νομίζεις ότι τα ξέρεις όλα τα σχετικά με την αύρα. Μπορείς να τη δεις και μπορείς να τη διαβάσεις, μα είναι καιρός πια να μάθεις και τούς λόγους που γίνονται όλα αυτά, τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν καθώς και το πόσα πράγματα οι άλλοι είναι ανίκανοι να δουν. Θα σε αφήσω τώρα, μα θα σε δω ξανά αύριο. Σηκώθηκε όρθιος και φυσικά κάναμε κι εμείς το ίδιο. Ο Λάμα μας αποχαιρέτησε κι ύστερα αποσύρθηκε από αυτό το τόσο άνετο διαμέρισμα. Ο Λάμα Σινρομπνόμπο γύρισε προς το μέρος μου και είπε. Μην είσαι τόσο νευρικός, Λόμπσανγκ, δεν πρόκειται να σου συμβεί τίποτα θα σε βοηθήσουμε απλά στο δρόμο σου και θα επισπεύσουμε κάπως την εξέλιξή σου. Μα πρώτα από όλα, ας συζητήσουμε λίγο ακόμα για την ανθρώπινη αύρα. Εσύ φυσικά μπορείς να δεις πολύ καθαρά την αύρα, μπορείς να την καταλάβεις, φαντάσου όμως για μία στιγμή πως δεν είχες αυτό το ταλέντο, πως δεν είχες αυτό το χάρισμα. Σου ζητώ να βάλεις τον εαυτό σου στη θέση των ενενήντα εννέα και εννέα δέκατα, η ακόμη περισσότερο, τοις εκατό, του γήινου πληθυσμού. Τράνταξε και πάλι βίαια εκείνο το ασημένιο κουδουνάκι του και στη στιγμή ένας από τούς υπηρέτες μπήκε στο δωμάτιο με τσάι κι εκείνα τα απαραίτητα άλλα πράγματα, που τόσο με ευχαριστούσαν όταν έπαιρνα τσάι. Θα ήταν ίσως ενδιαφέρον να σημειώσω εδώ πως εμείς στο Θιβέτ πίνουμε μερικές φορές και εξήντα ακόμα φλυτζάνια τσαγιού τη μέρα. Φυσικά, το Θιβέτ είναι μία πολύ κρύα χώρα και το ζεστό τσάι μας κρατούσε θερμούς, δεν είχαμε την ευχέρεια να απολαμβάνουμε τα ποτά που τόσο συνηθίζονται στον δυτικό κόσμο. Περιοριζόμαστε στο τσάι και το τσάμπα, εκτός κι αν κάποιος πραγματικά καλόκαρδος άνθρωπος φρόντιζε να μας φέρει από χώρες όπως η Ινδία τα πράγματα εκείνα που

δεν βρίσκονταν στο Θιβέτ. **168**

Καθίσαμε αναπαυτικά και ο Λάμα Σινρομπνόμπο είπε. Μιλήσαμε ήδη για την προέλευση της αύρας. Είναι η ζωική δύναμη που κλείνει μέσα του το ανθρώπινο σώμα. Θα κάνω τώρα την υπόθεση, Λόμπσανγκ, πως δεν μπορείς να δεις την αύρα και πως δεν ξέρεις απολύτως τίποτα σχετικά με αυτή, γιατί μόνο αν κάνω αυτή την υπόθεση θα μπορέσω να σου μιλήσω γι' αυτά που βλέπει και δεν βλέπει ο μέσος άνθρωπος. Κούνησα το κεφάλι μου για να του δείξω ότι τον καταλάβαινα. Φυσικά εγώ είχα γεννηθεί με τις ανάλογες ικανότητες και το άνοιγμα του τρίτου ματιού τις είχε κάνει ακόμα πιά οξείες. Πολλές φορές, θυμάμαι, στο παρελθόν, είχα παρασυρθεί κι έλεγα αυτά που έβλεπα, χωρίς ποτέ να σκεφτώ πως οι άλλοι δεν έβλεπαν τα ίδια πράγματα με εμένα. Στη μνήμη μου ήρθε ένα περιστατικό, πριν από αρκετά χρόνια, όπου είχα επιμείνει πως κάποιος άνθρωπος, που εγώ και ο γέροντας Τσου είχαμε δει να κείται στην πλευρά του δρόμου, ήταν ζωντανός. Ο Τσου υποστήριζε πως είχα λάθος, πως ο άνθρωπος ήταν νεκρός. Τότε του είχα πει. Μα Τσου, έχει ακόμα αναμμένα τα φώτα του. Ευτυχώς, όπως κατάλαβα αργότερα, ο δυνατός άνεμος παραμόρφωσε τα λόγια μου κι ο γέρο Τσου δεν με κατάλαβε. Από κάποιο ένστικτο, πάντως, είχε εξετάσει τον άνθρωπο, ανακαλύπτοντας έτσι πως πράγματι ήταν ζωντανός. Μα ας γυρίσουμε πίσω στο θέμα μας. Ο μέσος άντρας η γυναίκα, Λόμπσανγκ, δεν μπορεί να δει την ανθρώπινη αύρα. Μερικοί, μάλιστα, πιστεύουν πως δεν υπάρχει τέτοιο πράγμα, θα μπορούσαν μάλιστα με την ίδια ευκολία να ισχυριστούν πως δεν υπάρχει αέρας, γιατί ούτε αυτόν τον βλέπουν. Ο Λάμα με κοίταξε για να δει αν τον παρακολουθούσα, για να δει μήπως οι σκέψεις μου στρέφονταν όλο και περισσότερο στις γυάλες με τα καρύδια. Ικανοποιημένος όμως από τη γεμάτη προσοχή έκφρασή μου, κούνησε σοφά το κεφάλι του και συνέχισε. Όσο υπάρχει ζωή σε ένα σώμα, υπάρχει και η αύρα γύρω του. Εκείνοι με την ανάλογη ικανότητα η χάρισμα η δύναμη ονόμασε το όπως θέλεις μπορούν να την δουν. Θα πρέπει από την αρχή να σου πω, Λόμπσανγκ, πως για να είναι όσο το δυνατόν καθαρότερη η εικόνα της, θα πρέπει ο φορέας της να είναι εντελώς γυμνός. **169**

Το γιατί θα το συζητήσουμε αργότερα. Για τις συνηθισμένες αναγνώσεις της αύρας είναι αρκετό να κοιτάζει κανείς το πρόσωπο που τον ενδιαφέρει ενώ είναι ντυμένο. Αν όμως ζητάς να δεις από την αύρα οτιδήποτε έχει σχέση με την υγεία, για λόγους ιατρικούς, τότε ο άρρωστος πρέπει να είναι τελείως, απόλυτα γυμνός. Λοιπόν, καλύπτοντας εντελώς το σώμα κι εκτεινόμενος από αυτό σε μία απόσταση από το ένα τέταρτο του εκατοστού ως οχτώ μέ δέκα εκατοστά, βρίσκεται ο αίθερικός χιτώνας. Αυτός είναι μία γκριζο γάλαζη ομίχλη, όχι ακριβώς όμως, γιατί παρόλο που δείχνει ομιχλώδης δεν εμποδίζει καθόλου την όραση. Το αίθερικό αυτό κάλυμμα είναι μία καθαρά ζωική ακτινοβολία, πηγάζει ιδιαίτερα από τη φυσική ζωτικότητα του σώματος, γι' αυτό κι ένας απόλυτα υγιής άνθρωπος θα έχει ένα πλατύ αίθερικό χιτώνα, που καμιά φορά φτάνει να απέχει από το σώμα και οχτώ η δέκα εκατοστά. Μόνο όμως οι πραγματικά ταλαντούχοι, Λόμπσανγκ, αντιλαμβάνονται το επόμενο στρώμα, γιατί ανάμεσα στον αίθερικό χιτώνα και την καθεαυτή αύρα, κάπου οχτώ εκατοστά σε πλάτος, υπάρχει μία άλλη λωρίδα, της οποίας τα χρώματα δεν είναι ορατά παρά μόνο σε εκείνους που διαθέτουν πραγματικά μεγάλα χαρίσματα. Ομολογώ πως κι εγώ ο ίδιος δεν βλέπω παρά κενό διάστημα στη θέση εκείνης της λωρίδας. Αυτά του τα λόγια μου έδωσαν μεγάλη χαρά, γιατί εγώ μπορούσα να δω όλα τα χρώματα εκείνης της περιοχής. Βιάστηκα μάλιστα να το πω. Ναι, Λόμπσανγκ, ναι. Το ξέρω πως μπορείς να δεις εκείνη τη λωρίδα, γιατί είσαι ένας από τούς περισσότερο ταλαντούχους μαθητές μας σε αυτά τα θέματα, μιλούσα όμως έχοντας υποθέσει ότι δεν μπορείς καθόλου να δεις την αύρα, είναι ευκολότερο να σου μιλώ για αυτήν έτσι. Ο μέγας Λάμα με κοίταξε αυστηρά αυστηρά, χωρίς αμφιβολία γιατί τον διέκοψα. Όταν νόμισε πως είχα αρκετά ηρεμήσει ώστε να μη νιώθω την ανάγκη καινούργιας διακοπής, συνέχισε. Πρώτα, λοιπόν, έρχεται το αίθερικό στρώμα. Το ακολουθεί μία ζώνη που σε ελάχιστους πραγματικά φαίνεται να είναι κάτι περισσότερο από κενός χώρος. Πέρα από αυτή τη ζώνη βρίσκεται η αύρα καθεαυτή. Η αύρα δεν εξαρτάται τόσο πολύ από τη φυσική ζωτικότητα όσο από την πνευματική. **170**

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Αποτελείται από αεικίνητες λωρίδες και ραβδώσεις όλων των χρωμάτων του ορατού φάσματος αλλά και πολλών άλλων χρωμάτων, αόρατων στα φυσικά μάτια, γιατί βλέπει κανείς την αύρα με αισθήσεις άλλες από τις συνηθισμένες. Το κάθε όργανο στο ανθρώπινο σώμα ακτινοβολεί προς τα έξω τη δίκια του φωτεινή ακτίνα, που πάλλεται και αλλάζει όπως πάλλονται οι σκέψεις στον εγκέφαλό. Πολλές από τις ενδείξεις της αύρας παρουσιάζονται σε αρκετά έντονο βαθμό και στον αίθερικό χιτώνα και στο αναμεταξύ τους διάστημα. Όταν βλέπει κανείς το γυμνό σώμα, η αύρα φαίνεται να μεγεθύνει τις ένδειξεις υγείας η ασθένειας. Ένας ικανός διορατικός λοιπόν έχει στα χέρια του ένα τέλειο διαγνωστικό εργαλείο. Όλα αυτά μου ήταν γνωστά, ήταν πια σαν παιχνίδι για μένα, τα εξασκούσα καθημερινά από τον καιρό της εγχείρησης του τρίτου ματιού. Είχα ακούσει για τις ομάδες των Λάμα της ιατρικής που κάθονταν στο πλευρό των άρρωστων εξετάζοντας το γυμνό σώμα τους κι ανακαλύπτοντας έτσι με ποιό τρόπο να δώσουν τις βοήθειες τους. Είχα κάποτε σκεφτεί πως ίσως να εκπαιδεύομαι για μιά τέτοιου είδους δουλειά. Λοιπόν, είπε ο Λάμα, εκπαιδεύεσαι τόσο εντατικά και με τόση επιμέλεια, που όλοι μας ελπίζουμε πως όταν φύγεις για το μεγάλο δυτικό κόσμο πέρα από τα σύνορα της πατρίδας μας θα σταθείς ικανός να εφεύρεις κάποιο όργανο, με το οποίο να γίνεται ορατή η ανθρώπινη αύρα ακόμα και σε αυτούς που δεν έχουν διορατικές δυνάμεις. Οι γιατροί που θα βλέπουν την ανθρώπινη αύρα, θα βλέπουν στην ουσία ακριβώς από τι πάσχει ο άρρωστος τους και αυτό θα τους επιτρέψει να θεραπεύουν αρρώστιες πριν καλά καλά εμφανιστούν. Το πως θα το συζητήσουμε αργότερα. Ξέρω πως όλα αυτά σου είναι αρκετά κουραστικά, πολλά από όσα σου είπα σου είναι πολύ γνωστά, μα μόνο από αυτή την άποψη είναι κουραστικά είσαι όμως από τη φύση σου διορατικός κι ίσως να μην αναρωτιόσουν ποτέ γύρω από τούς μηχανισμούς που κάνουν να λειτουργεί αυτό σου το χάρισμα κι αυτό είναι ένα θέμα που πρέπει να καλυφθεί, γιατί εκείνος που ξέρει τα μισά μόνο γύρω από ένα θέμα, είναι σαν να έχει τη μισή μόνο εκπαίδευση και τη μισή χρησιμότητα. Εσύ, μικρέ μου φίλε, πρόκειται να γίνεις πολύ, μα πολύ χρήσιμος.171

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Ας αφήσουμε όμως τη σημερινή μας συζήτηση σε αυτό το σημείο, Λόμπσανγκ, κι ας αποσυρθούμε στα διαμερίσματα μας γιατί έχει ήδη κρατηθεί ένα δωμάτιο και για σένα όπου θα μπορέσουμε με συντροφιά τη γαλήνη της μοναξιάς να σκεφτούμε γύρω από αυτά τα ζητήματα που τόσο σύντομα αγγίξαμε τώρα, αυτή τη βδομάδα δεν θα σου ζητηθεί να παρακολουθήσεις καμιά από τις λειτουργίες, αυτό είναι διαταγή του ίδιου του Εσώτατου εκείνου. Όλες σου οι δυνάμεις και ικανότητες πρέπει αποκλειστικά να στραφούν προς τα θέματα που εγώ και οι συνεργάτες μου θα σου παρουσιάσουμε. Σηκώθηκε όρθιος και τον μιμήθηκα. Για μία ακόμα φορά το δυνατό χέρι του άρπαξε το ασημένιο κουδουνάκι και το τράνταξε, με την ίδια, ίσως και περισσότερη, δύναμη όπως πριν. Ο υπηρέτης μοναχός ήρθε τρέχοντας στο δωμάτιο και ο Λάμα της ιατρικής Σινρομπνόμπο είπε. Θα υπηρετείς προσωπικά τον τρίτη Λόμπσανγκ Ράμπα, γιατί, όπως θα ξέρεις, είναι τιμώμενος επισκέπτης μας. Η συμπεριφορά σου απέναντί του θα είναι συμπεριφορά προς μοναχό ανώτατου βαθμού. Γύρισε προς το μέρος μου και υποκλίθηκε και φυσικά του ανταπέδωσα την υπόκλιση. Ύστερα ο υπηρέτης μου ζήτησε να τον ακολουθήσω. Στάσου. Βροντοφώναξε ο Λάμα Σινρομπνόμπο. Ξέχασες τα καρύδια σου. Γύρισα πίσω κι άρπαξα βιαστικά εκείνες τις πολύτιμες γυάλες, χαμογελώντας κάπως αμήχανα καθώς το έκανα. Ύστερα έτρεξα πίσω προς τον υπηρέτη που περίμενε. Περάσαμε ένα πολύ σύντομο διάδρομο και ο υπηρέτης μου έδειξε ένα πολύ όμορφο δωμάτιο, με ένα παράθυρο που έβλεπε στο πορθμείο του ευτυχισμένου ποταμού. Καθήκον μου να σας φροντίζω, κύριε, είπε ο υπηρέτης μου. Το κουδούνι βρίσκεται εκεί, χρησιμοποιείτε το όταν θελήσετε κάτι. Γύρισε και με άφησε μόνο στο δωμάτιο. Πήγα προς το παράθυρο. Η θέα της άγιας κοιλάδας με γαλήνευε, ενώ η βάρκα από τα φουσκωμένα δέρματα των γιάκ μόλις άφηνε την ακτή, με τον βαρκάρη να σπρώχνει με βία το κοντάρι του παλεύοντας με το γρήγορο ποταμό. Στην απέναντί ακτή, είδα, βρίσκονταν τρεις η τέσσερις άντρες που, από ο,τι έδειχναν τα ρούχα τους, θα πρέπει να ήταν πολύ σπουδαίοι μία εντύπωση που επιβεβαιώθηκε αργότερα από τούς δουλοπρεπείς τρόπους του βαρκάρη. Έμεινα για λίγα λεπτά να κοιτάζω τη σκηνή **172**

Μα ξαφνικά ένιωσα τόσο κουρασμένος, όσο δεν θα μπορούσα ποτέ να φανταστώ. Κάθισα στο πάτωμα χωρίς ούτε καν να ψάξω για το απαραίτητο μαξιλάρι και πριν καλά καλά καταλάβω τι συμβαίνει, είχα γείρει προς τα πίσω κοιμισμένος. Οι ώρες περνούσαν κι έφευγαν, συνοδευμένες από τον ήχο των τροχών της προσευχής. Ξαφνικά ανακάθισα, τεντώθηκα τρέμοντας από το φόβο. Η λειτουργία. Θα αργούσα για τη λειτουργία. Με το κεφάλι ακόμα πλαγιασμένο άκουγα προσεκτικά. Από κάπου μία φωνή έψελνε, μία λιτανεία. Αυτό έφτανε πήδηξα όρθιος κι έτρεξα προς τη γνώριμη πόρτα. Δεν ήταν εκεί. Με τρομερό γδούπο συγκρούστηκα με τον πέτρινο τοίχο κι έπεσα με την πλάτη στο πάτωμα. Μία γαλάζια αστραπή φώτισε το κεφάλι μου, καθώς χτύπησε κι αυτό με τη σειρά του στο πάτωμα, μα την άλλη στιγμή ήμουν και πάλι όρθιος. Πανικοβλημένος από την αργοπορία μου, άρχισα να τρέχω ολόγυρα στο δωμάτιο, μάταια όμως, γιατί φαινόταν πως δεν υπήρχε πόρτα. Κι ακόμα χειρότερα, φαινόταν πως δεν υπήρχε ούτε καν παράθυρο. Λόμπσανγκ. Είπε μία φωνή στο σκοτάδι, είσαι άρρωστος. Η φωνή του υπηρέτη με έφερε πίσω στην πραγματικότητα σαν παγωμένο ντούζ. Ω. Είπα με όλη μου την αφέλεια, ξέχασα, νόμισα πως είχα αργήσει για τη λειτουργία. Ξέχασα πως είναι δικαιολογημένη η απουσία μου. Ακούστηκε ένα πνιγμένο γέλιο και η φωνή είπε. Θ' ανάψω τη λάμπα, γιατί είναι πολύ σκοτεινά την αποψινή νύχτα. Ένα αδύνατο φωτάκι φάνηκε από τη μεριά της πόρτας ήταν τοποθετημένη στο πίο ακατάλληλο μέρος και ο υπηρέτης ήρθε προς το μέρος μου. Ένα πολύ διασκεδαστικό διάλειμμα είπε, στην αρχή νόμισα πως είχε λυθεί κάποιο κοπάδι γιάκ και πως τριγύριζε εδώ μέσα. Το χαμόγελό του αφαιρούσε από τις λέξεις κάθε προσβολή. Ξάπλωσα και πάλι ενώ ο υπηρέτης και το φως του αποσύρθηκαν. Στο κάπως πίο φωτεινό σκοτάδι που ήταν το παράθυρο είδα ένα κομήτη να φλέγεται σε ασήμαντη στάχτη, τελειώνοντας το πολύχρονο ταξίδι του στο διάστημα. Τυλίχτηκα με το χιτώνα μου και κοιμήθηκα. Για πρόγευμα είχα το ίδιο γνώριμο, ανιαρό τσάμπα με τσάι. Θρεπτικό και δυναμωτικό, μα εντελώς άγευστο. Ύστερα ο υπηρέτης ήρθε ξανά λέγοντας. **173**

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Αν είσαι έτοιμος, πρέπει να σε οδηγήσω κάπου. Σηκώθηκα και τον ακολούθησα. Πήραμε ένα διαφορετικό δρόμο αυτή τη φορά, σε ένα τμήμα του Σακπόρι που μέχρι τότε δεν ήξερα πως υπήρχε. Κατεβαίναμε ολοένα, ώσπου άρχισα να νομίζω πως πηγαίναμε βαθιά μέσα στα έγκατα του ίδιου του σιδερένιου βουνού. Εδώ δεν υπήρχε ούτε ίχνος από άλλο φως εκτός από τις λάμπες που είχαμε μαζί μας. Στο τέλος ο υπηρέτης σταμάτησε κι έδειξε μπροστά. Συνέχισε πηγαινε ευθεία εμπρός και μπες στο δωμάτιο που θα βρεις στ' αριστερά σου. Με μία ελαφριά υπόκλιση γύρισε κι απομακρύνθηκε. Συνέχισα το δρόμο μου, μη ξέροντας τι με περιμένει. Το δωμάτιο στ' αριστερά ήταν μπροστά μου, μπήκα μέσα και σταμάτησα με έκπληξη. Το πρώτο πράγμα που τράβηξε την προσοχή μου ήταν ένας τροχός προσευχής που στεκόταν στο μέσο του δωματίου. Δεν πρόφτασα να του ρίξω όμως παρά μία σύντομη ματιά, γιατί άκουσα να μου μιλούν. Λοιπόν, Λόμπσανγκ. Χαιρόμαστε που ήρθες. Κοίταξα και είδα πως ήταν ο οδηγός μου καθισμένος ανάμεσα στο μέγα Λάμα της ιατρικής Σινρομπνόμπο και σε έναν Ινδό Λάμα, με τ' όνομα Μαρφάτα. Αυτός είχε κάποτε σπουδάσει δυτική ιατρική, σε κάποιο Γερμανικό μάλιστα πανεπιστήμιο, τ' όνομα του οποίου ήταν, πιστεύω, Χαϊδελβέργη. Τώρα ήταν ένας Βουδιστής μοναχός με το βαθμό του Λάμα. Ο Ινδός με κοιτούσε τόσο εξεταστικά, τόσο διαπεραστικά, που για μία στιγμή νόμισα πως κοιτούσε το υλικό στο πίσω μέρος του χιτώνα μου έδινε την εντύπωση πως με διαπερνούσε ολόκληρο με το βλέμμα του. Πάντως όμως σε αυτή την ιδιαίτερη περίπτωση δεν είχα τίποτα το κρυφό στη συνείδηση μου κι έτσι του ανταπέδωσα το βλέμμα. Στο κάτω κάτω, γιατί θα 'πρεπε να μην τον κοιτάξω ήμουν το ίδιο καλός όσο εκείνος, γιατί ήμουν μαθητής του Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ και του μέγα Λάμα της ιατρικής Σινρομπνόμπο. Ένα χαμόγελο φάνηκε να διαγράφεται στα παγωμένα χείλη του, διστακτικά και με προσπάθεια, λες και ήταν οδυνηρό. Έκανε ένα νεύμα και γύρισε προς τον οδηγό μου. Ναι, είμαι ικανοποιημένος, το αγόρι είναι όπως λέτε. Ο οδηγός μου χαμογέλασε με ένα χαμόγελο καθόλου τεχνητό, φυσικό, αυθόρμητο κι αληθινά ζεστό. Ο μέγας Λάμα της ιατρικής είπε. **174**

Λόμπσανγκ, σε φέραμε εδώ κάτω, σ' αυτό το μυστικό δωμάτιο, για να

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

σου δείξουμε και να συζητήσουμε μαζί σου ορισμένα πράγματα. Ο οδηγός σου κι εγώ σε εξετάσαμε και μείναμε πραγματικά ικανοποιημένοι από τις δυνάμεις σου, δυνάμεις που σύντομα θα γίνουν πιά ισχυρές. Ο Ινδός αδελφός μας, Μαρφάτα, δεν μπορούσε να πιστέψει πως υπήρχε στο Θιβέτ ένας άνθρωπος με τέτοιες ικανότητες. Ελπίζουμε πως δεν θα μας διαψεύσεις. Κοίταξα προς τον Ινδό και σκέφτηκα. Πρέπει να είναι κάποιος που έχει μεγάλη ιδέα για τον εαυτό του. Γύρισα προς τον Λάμα Σινρομπνόμπο και είπα. Σεβαστέ κύριε, ο Εσώτατος εκείνος, που τόσο συχνά είχε την καλοσύνη να μου αφιερώνει μέρος του χρόνου του, μου έχει τονίσει πως δεν πρέπει να δίνω αποδείξεις, λέγοντας πως η απόδειξη δεν είναι παρά ένα καταπραϊντικό για τούς πόνους που δοκιμάζει ο νους όταν δεν εργάζεται. Εκείνοι που ζητούν απόδειξη δεν είναι ικανοί να δεχτούν την αλήθεια, οσοδήποτε καλά κι αν αποδειχτεί. Ο μέγας Λάμα Σινρομπνόμπο γέλασε τόσο, που φοβήθηκα πως θα με παρασύρει έξω από το δωμάτιο ο άνεμος που σήκωνε. Το ίδιο έκανε κι ο οδηγός μου. Όταν ηρέμησαν κοίταξαν τον Ινδό Μαρφάτα, που καθόταν ακίνητος, με κάποια δυσανεστημένη έκφραση. Αγόρι. Είπε ο Ινδός, μιλάς καλά, μα τα λόγια δεν άποδεικνύουν τίποτα, όπως λες κι εσύ ο ίδιος. Πες μου, λοιπόν, αγόρι, τι βλέπεις πάνω μου. Ένωθα αρκετά απρόθυμος να μιλήσω γιατί πολλά από αυτά που έβλεπα δεν μου άρεσαν. Επιφανή κύριε. Είπα, φοβάμαι πως αν πραγματικά πω αυτά που βλέπω, θα με παρεξηγήσετε, νομίζοντας πως αυθαδιάζω αντί να απαντώ στην ερώτησή σας. Ο οδηγός μου κούνησε το κεφάλι του συμφωνώντας και στο πρόσωπο του μέγα Λάμα Σινρομπνόμπο ανέτειλε ένα χαμόγελο όπως τ' ολόγιομο φεγγάρι. Πες αυτό που είναι να πεις, αγόρι, γιατί δεν μας μένει χρόνος γ' άσκοπες συζητήσεις, είπε ο Ινδός. Για λίγες στιγμές έμεινα να κοιτάζω το μέγα Ινδό Λάμα, να τον κοιτάζω τόσο, ώσπου άρχισε να ανησυχεί ακόμα κάτω από την ένταση του βλέμματός μου. Ύστερα είπα. Επιφανή κύριε. Μου ζητήσατε να βάλω σε λόγια αυτά που βλέπω και καταλαβαίνω πως ο οδηγός μου ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ και ο μέγας Λάμα της ιατρικής Σινρομπνόμπο θέλουν επίσης να μιλήσω ειλικρινά. **175**

Αυτά είναι λοιπόν όλα όσα βλέπω δεν σας έχω ξαναδεί ποτέ πριν, μα από τα χρώματα της αύρας σας και τις σκέψεις σας διαπιστώνω τα εξής.

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Είστε ένας άνθρωπος που ταξίδεψε πάρα πολύ, που πέρασε όλους τούς μεγάλους ωκεανούς του κόσμου. Πήγατε σε εκείνο το μικρό νησί με το άγνωστο, σε μένα, όνομα, που οι κάτοικοι είναι όλοι λευκοί, κι όπου υπάρχει ένα άλλο μικρότερο νησί κοντά στο μεγάλο, αραγμένο θα έλεγε κανείς όπως το πλοίο στο λιμάνι. Απέναντι σε εκείνο το λαό είσαστε πραγματικά πολύ εχθρικός κι εκείνοι ήταν πανέτοιμοι να κάνουν κάτι εναντίον σας, σαν τιμωρία για κάποια πράξη που έχει σχέση με δίστασα εδώ κάπως, γιατί η εικόνα ήταν ιδιαίτερα θολή, αναφερόταν σε πράγματα για τα όποια δεν είχα την παραμικρότερη γνώση. Συνέχισα όμως κάποια πράξη που έχει σχέση με μιά Ινδική πόλη με τ' όνομα Καλκούτα και με μία μαύρη τρύπα εκεί, όπου βασανίζονταν κάτοικοι του νησιού εκείνου. Κατά κάποιο τρόπο εκείνοι σκέφτονταν ότι θα μπορούσατε να είχατε αποφύγει πολλές φασαρίες αντί να τις προκαλέσετε. Ο Λάμα Σινρομπνόμπο γέλασε ξανά κι έκανε καλό στ' αυτιά μου να ακούσουν το γέλιο του, γιατί έδειχνε πως βρισκόμουν στο σωστό μονοπάτι. Ο οδηγός μου έμεινε απαθής μα ο Ινδός φύσηξε τη μύτη του. Συνέχισα. Πήγατε σε μία άλλη χώρα και τ' όνομα Χαϊδελβέργη φαίνεται καθαρά γραμμένο στο μυαλό σας. Στη χώρα εκείνη μελετήσατε ιατρική σύμφωνα με πολλές βαρβαρικές τελετουργίες, όπου κόβατε σάρκες και πριονίζατε κόκαλα, χρησιμοποιώντας πολύ διαφορετικά συστήματα από αυτά που χρησιμοποιούμε στο Θιβέτ. Κάποτε σας δόθηκε ένα είδος μεγάλου χαρτιού, με πολλές σφραγίδες και υπογραφές πάνω του. Από την αύρα σας βλέπω επίσης πως είστε άρρωστος. Πήρα μία βαθιά αναπνοή εδώ, γιατί δεν ήξερα με ποιό τρόπο θα δεχόταν τα επόμενα λόγια μου. Η αρρώστια από την οποία πάσχετε είναι ανίατη, είναι μία αρρώστια που αναγκάζει τα κύτταρα του σώματός σας να επαναστατούν, να αυξάνονται όπως αυξάνονται τα χόρτα στις όχθες των ποταμών, χωρίς κανένα σχέδιο, καμιά τάξη. Τα κύτταρα αυτά απλώνονται και πιέζουν, εμποδίζουν ζωτικά όργανα να λειτουργήσουν κύριε. Η φύση των σκέψεων σας, που δεν παραδέχονται καμιά καλοσύνη στους άλλους, σας τραβά προς το τέλος της γήινης ζωής σας.

176

Για αρκετές στιγμές που μου φάνηκαν αιώνες απλώθηκε βαριά σιωπή στο δωμάτιο. Τότε ο μέγας Λάμα της ιατρικής Σινρομπνόμπο μίλησε. Ήσουν απόλυτα σωστός, Λόμπσανγκ, απόλυτα σωστός. Ο Ινδός είπε.

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Θα μπορούσατε να του είχατε μιλήσει με όλες τις λεπτομέρειες για μένα από πρώτα, πριν έρθει εδώ. Ο οδηγός μου είπε. Κανείς δεν του είχε μιλήσει για σένα, αντίθετα μάλιστα, πολλά από αυτά που μας είπε ήταν και για μας καινούργια, γιατί, μη έχοντας την άδειά σου, δεν είχαμε προηγουμένως ερευνήσει το μυαλό η την αύρα σου. Το σημαντικό όμως είναι ένα ο Τρίτη Λόμπσανγκ Ράμπα έχει αυτές τις δυνάμεις και τις αναπτύσσει συνέχεια. Δεν έχουμε χρόνο για διαφωνίες, δεν υπάρχει τόπος για διαφωνίες. Σοβαρή εργασία μας περιμένει. Ελάτε. Σηκώθηκε όρθιος και μας οδήγησε προς το μεγάλο τροχό της προσευχής που βρισκόταν στο κέντρο του δωματίου. Κοίταξα το παράξενο αντικείμενο κι είδα πως τελικά δεν ήταν τροχός προσευχής μα μία συσκευή κάπου ενάμιση μέτρο ψηλή κι ενάμιση μέτρο φαρδιά. Στη μία πλευρά της υπήρχαν δύο μικρά παράθυρα, καλυμμένα με ένα υλικό που έμοιαζε με γυαλί. Στην άλλη πλευρά της μηχανής και συμμετρικά προς το κέντρο, υπήρχαν δύο πολύ μεγαλύτερα παράθυρα. Στην πίσω πλευρά προεξείχε ένας μακρύς μοχλός, μα όλο αυτό το πράγμα ήταν ένα μυστήριο για μένα, δεν είχα την παραμικρή ιδέα για το τι θα μπορούσε να είναι. Ο μέγας Λάμα της ιατρικής είπε. Αυτή είναι μία συσκευή, Λόμπσανγκ, με την οποία μπορούν να δουν την ανθρώπινη αύρα εκείνοι που δεν είναι διορατικοί. Ο μέγας Ινδός Λάμα Μαρφάτα ήρθε να μας συμβουλευθεί, χωρίς όμως να μας εξηγήσει τίποτα για την αρρώστια του, λέγοντας πως αν πράγματι ξέραμε τόσα πολλά γύρω από την εσωτερική ιατρική, θα την ανακαλύπταμε χωρίς τη βοήθεια του. Τον φέραμε εδώ, για να μπορέσουμε να τον εξετάσουμε με αυτή τη μηχανή. Συμφώνησε να αφαιρέσει το χιτώνα του και να σταθεί γυμνός, θα τον κοιτάξεις πρώτος εσύ και θα μας πεις τι ακριβώς είναι το πρόβλημά του. Ύστερα θα χρησιμοποιήσουμε τη μηχανή και θα δούμε κατά πόσο θα συμφωνήσουν τα δικά σου εύρηματα με εκείνα της μηχανής.177

Ο οδηγός μου υπέδειξε ένα σημείο αντίκρυ σε ένα σκοτεινόχρωμο τοίχο κι ο Ινδός πήγε εκεί, αφαίρεσε το χιτώνα του και κάθε άλλο ρούχο και στάθηκε ακίνητος. Λόμπσανγκ. Πρόσεξε πολύ καλά την αύρα του και πες μας τι βλέπεις, είπε ο οδηγός μου. Κοίταξα όχι προς τον Ινδό μα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

πλάγια, θολώνοντας το βλέμμα μου, γιατί αυτός είναι ο ευκολότερος τρόπος για να δει κανείς την αύρα. Αυτό σημαίνει πως έπαψα να χρησιμοποιώ την κανονική στερεοσκοπική όραση, αλλά κοίταζα από το κάθε μάτι σε διαφορετική διεύθυνση, ξεχωριστά. Είναι πραγματικά δύσκολο να το εξηγήσω με σαφήνεια. Απλά μόνο μπορώ να πω ότι έβλεπα με το ένα μάτι προς τ' αριστερά και με το άλλο προς τα δεξιά κι αυτό δεν είναι παρά ένα κόλπο που μπορεί να το μάθει σχεδόν ο καθένας. Κοίταξα προς τον Ινδό κι αντίκρισα την αύρα του, φωτεινή και παλλόμενη. Είδα πως αληθινά ήταν ένας σπουδαίος άνθρωπος, με ανώτερη νοητική δύναμη, δυστυχώς όμως φαινόταν πως η μυστηριώδης αρρώστια που έκρυβε μέσα του είχε παραμορφώσει όλη τη στάση του απέναντι στους άλλους. Τη στιγμή που τον κοίταζα έλεγα και τις σκέψεις μου, τις έλεγα ακριβώς όπως μου έρχονταν στο μυαλό. Δεν είχα καθόλου καταλάβει με πόση προσοχή παρακολουθούσαν αυτά μου τα λόγια ο οδηγός μου και ο Λάμα Σινρομπνόμπο. Φαίνεται καθαρά πως η αρρώστια έχει γεννηθεί από την υπερβολική ποσότητα έντασης που κλίνει αυτό το σώμα. Ο μέγας Ινδός Λάμα έχει δοκιμάσει πολλές και δυνατές απογοητεύσεις και θλίψεις κι αυτό τραυμάτισε την υγεία του, κάνοντας τα κύτταρα του σώματός του να ξεφύγουν από την καθοδήγηση του Υπερνού. Αυτή είναι η αιτία της ενόχλησης που αισθάνεται εδώ. Έδειξα το συκώτι του και επειδή είναι ένας πολύ νευρικός άνθρωπος, η κατάσταση του επιδεινώνεται κάθε φορά που δοκιμάζει έντονη απογοήτευση. Η αύρα του δείχνει καθαρά πως αν γινόταν περισσότερο ήρεμος, περισσότερο γαλήνιος, όπως ο Λάμα οδηγός μου, θα έμενε πάνω στη Γη χρόνο αρκετό για να τελειώσει το έργο του, χωρίς να χρειαζόταν να ξαναγεννηθεί. Σιωπή απλώθηκε για μιά ακόμα φορά και με ευχαρίστηση είδα τον Ινδό Λάμα να κουνά το κεφάλι του σαν να συμφώνου σε με τη διάγνωση μου. Ο Λάμα της ιατρικής Σινρομπνόμπο γύρισε Προς την παράξενη μηχανή και κοίταξε από τα μικρά παράθυρα. **178**

Ο οδηγός μου πλησίασε το μοχλό κι άρχισε να τον γυρίζει με όλο και μεγαλύτερη δύναμη, ώσπου έφτασε ένα ρυθμό που φαινόταν να ταιριάζει με αυτό που ζητούσε ο Λάμα Σινρομπνόμπο. Εκείνος είδε αρκετό χρόνο μέσα από τη συσκευή, ύστερα την άφησε και χωρίς να ειπωθεί τίποτα ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ πήρε τη θέση του, ενώ

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

εκείνος γύριζε τώρα το μοχλό. Κάποτε φαίνεται πως τέλειωσαν την εξέτασή τους, γιατί στάθηκαν παράμερα, κουβεντιάζοντας τηλεπαθητικά. Δεν έκανα καμιά απολύτως προσπάθεια να παρεμβληθώ στις σκέψεις τους, κάτι τέτοιο θα 'ταν πραγματικά αλαζονικό από μέρους μου. Στο τέλος γύρισαν προς τον Ινδό Λάμα και είπαν. Όλα όσα σου είπε ο Τρίτη Λόμπσανγκ Ράμπτα είναι σωστά. Εξετάσαμε με κάθε προσοχή την αύρα σου και πιστεύουμε πως υποφέρεις από καρκίνο στο συκώτι. Πιστεύουμε επίσης πως αιτία της είναι η κάποια νευρικήτητα του χαρακτήρα σου. Αν ζήσεις μία ήσυχη ζωή, έχεις ακόμα χρόνια ζωής αρκετά για να συμπληρώσεις το έργο σου. Είμαστε έτοιμοι να κάνουμε τις αναγκαίες διατυπώσεις, ώστε, αν συμφωνήσεις με το σχέδιό μας, να μπορέσεις να μείνεις εδώ στο Σακπόρι. Ο Ινδός συζήτησε για λίγο αυτό το θέμα κι ύστερα κάνοντας ένα νόημα στον Σινρομπνόμπο να τον συνοδέψει, έφυγε από το δωμάτιο. Όταν μείναμε μόνοι, ο οδηγός μου με χτύπησε φιλικά στον ώμο λέγοντας. Μπράβο, Λόμπσανγκ, μπράβο. Τώρα θα 'θελα να σου δείξω αυτές τις μηχανές. Πήγε κοντά σε εκείνη τη μεγάλη, παράδοξη συσκευή και σήκωσε ένα από τα καλύμματα της κορυφής. Στο εσωτερικό της είδα μία σειρά ολόκληρη από μεταλλικά μπράτσα που ξεκινούσαν ακτινωτά από ένα κεντρικό άξονα. Στα άκρα των μπράτσων υπήρχαν γυάλινα πρίσματα σε χρώματα πορφυρό, γαλάζιο, κίτρινο και άσπρο. Όταν γύριζε κανείς τον εξωτερικό μοχλό, ιμάντες μετέδιδαν την κίνηση στον κεντρικό άξονα, θέτοντας έτσι σε περιστροφή ολόκληρο το σύστημα των πρισμάτων. Αυτά, παρατήρησα, περνούσαν με τη σειρά τους μπροστά ακριβώς από τα δύο μικρά παραθυράκια από τα οποία κοιτούσε κανείς. Ο οδηγός μου μου έδειξε πως δούλευε η συσκευή και ύστερα είπε. Όλα αυτά φυσικά είναι πρωτόγονα και δύσχρηστα ακόμα. **179**

Χρησιμοποιούμε τη συσκευή για πειράματα, ελπίζοντας πως κάποτε θα μπορέσουμε να φτιάξουμε κάποια μικρότερη εσύ φυσικά ποτέ δεν θα τη χρειαστείς, Λόμπσανγκ, μα είναι πολλοί εκείνοι που την έχουν ανάγκη για να δουν την αύρα. Κάποτε θα σου εξηγήσω τις αρχές της λειτουργίας της με πολλές λεπτομέρειες, σύντομα όμως, είναι εφαρμογή μιας έτεροδυναμικής αρχής, σύμφωνα με την οποία τα γρήγορα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

περιστρεφόμενα πρίσματα διακόπτουν, παρεμβάλλονται στη γραμμή της όρασης, παραμορφώνοντας έτσι την κανονική εικόνα του ανθρώπινου σώματος κι ενισχύοντας τις ασθενέστερες ακτίνες της αύρας. Τοποθέτησε πίσω το κάλυμμα και στράφηκε προς μία μικρότερη συσκευή, που ήταν τοποθετημένη σε ένα μακρινό τραπέζι, σε μία γωνία. Τη στιγμή που φτάναμε κοντά στο τραπέζι εκείνο μπήκε ξανά στο δωμάτιο και ο Λάμα Σινρομπνόμπο. Ά. Είπε, βαδίζοντας προς το μέρος μας, θα εξετάσεις τη δύναμη της σκέψης του ωραία. Δεν πρέπει να λείψω από κάτι τέτοιο. Ο οδηγός. Μου έδειξε έναν παράξενο κύλινδρο φτιαγμένο από χοντρό χαρτί. Αυτό, Λόμπσανγκ, είναι χοντρό, άγριο στην αφή, χαρτί, μπορείς να δεις πως έχει αμέτρητες τρύπες στην επιφάνειά του, τρύπες φτιαγμένες από ένα καθόλου κοφτερό εργαλείο, έτσι ώστε να προεξέχει το χαρτί ολόγυρα. Το φύλλο του χαρτιού διπλώθηκε υστέρτα έτσι, ώστε οι προεξοχές να βρίσκονται στο εξωτερικό μέρος και να σχηματιστεί ένας κύλινδρος. Στην κορυφή του κυλίνδρου στερεώσαμε ένα καλάμι, ενώ σε μία μικρή βάση τοποθετήσαμε μία κατακόρυφη βελόνα. Πετύχαμε έτσι να στηρίξουμε τον κύλινδρο με μηδαμινή τριβή. Κοίτα λοιπόν τι θα κάνω. Κάθισε κι έβαλε τα χέρια του έτσι, ώστε ο κύλινδρος να στέκεται στο μεταξύ τους διάστημα, αφήνοντας κάπου τρία εκατοστά διάστημα μεταξύ των χεριών του και των προεξοχών του κυλίνδρου. Σύντομα ο κύλινδρος άρχισε να στριφογυρίζει κι έμεινα κατάπληκτος βλέποντάς τον να αποκτάει ταχύτητα και να περιστρέφεται σταθερά πια με ένα ευχάριστο ρυθμό. Ο οδηγός μου τον σταμάτησε με ένα άγγιγμα και τοποθέτησε τα χέρια του στην αντίθετη κατεύθυνση, έτσι ώστε τα δάχτυλα του αντί να δείχνουν από το σώμα του προς τα έξω, όπως συνέβη προηγουμένως τώρα ήταν στραμμένα προς το σώμα του. **180**

Ο κύλινδρος άρχισε να στριφογυρίζει αλλά προς την αντίθετη κατεύθυνση. Το φυσάτε. Είπα. Όλοι το λένε αυτό είπε ο Λάμα της ιατρικής Σινρομπνόμπο, κάνουν όμως λάθος. Ο μεγάλος Λάμα της ιατρικής πήγε σε μία εσοχή στον απέναντι τοίχο και γύρισε έχοντας στα χέρια του ένα κομμάτι γυαλί, αρκετά παχύ, που το έδωσε στον οδηγό μου τον Λάμα Μινγκυάβ Ντόνταπ. Αυτός, με τη σειρά του, σταμάτησε

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

τον κύλινδρο και κάθισε ήρεμα, ενώ ο μεγάλος Λάμα της ιατρικής Σινρομπνόμπο τοποθέτησε το κομμάτι του γυαλιού ανάμεσα στο χάρτινο κύλινδρο και στον οδηγό μου. Σκέψου την περιστροφή, είπε ο Λάμα της ιατρικής. Ο οδηγός μου ακολούθησε τις οδηγίες του και σε λίγο ο κύλινδρος άρχισε να περιστρέφεται πάλι. Ήταν τελείως αδύνατον για τον οδηγό μου η για οποιονδήποτε άλλον να φυσήξει πάνω στον κύλινδρο λόγω του γυαλιού. Σταμάτησε τον κύλινδρο, γύρισε προς το μέρος μου κι είπε. Προσπάθησε εσύ, τώρα, Λόμπσανγκ. Σηκώθηκα όρθιος και πήρα τη θέση του. Κάθισα κάτω και τοποθέτησα τα χέρια μου στη θέση που τα είχε και ο οδηγός μου. Ο μεγάλος Λάμα της ιατρικής Σινρομπνόμπο κρατούσε το κομμάτι του γυαλιού μπροστά μου, ώστε να μη μπορεί να επηρεάζει η αναπνοή μου την περιστροφή του κυλίνδρου. Αισθανόμουν σαν ανόητος. Την ίδια γνώμη για μένα θα πρέπει να είχε και ο κύλινδρος, γιατί δεν συνέβη απολύτως τίποτε. Σκέψου, Λόμπσανγκ, πως τον κάνεις να γυρίζει. Είπε ο οδηγός μου. Ακολούθησα τη συμβουλή του και αμέσως ο κύλινδρος άρχισε να γυρίζει. Για μία στιγμή ένιωσα τη διάθεση να τα πετάξω όλα και να το βάλω στα πόδια σκεφτόμουν πως αυτό το πράγμα ήταν μαγεμένο και μόνο η λίγη λογική που μου απόμεινε με έκανε να σταθώ εκεί που βρισκόμουν. Αυτή η συσκευή, Λόμπσανγκ, είπε ο οδηγός μου, κινείται από τη δύναμη της ανθρώπινης αύρας. Σκέφτεσαι πως την περιστρέφεις και η αύρα σου στροβιλίζεται με τέτοιο τρόπο, που το κάνει να περιστρέφεται, θα σε ενδιέφερε ίσως να μάθεις πως με τέτοιες παρόμοιες συσκευές γίνονται πειράματα σε όλες σχεδόν τις μεγάλες χώρες της δύσης. Οι μεγαλύτεροι επιστήμονες εκεί έχουν προσπαθήσει να εξηγήσουν το φαινόμενο, μα οι δυτικοί, φυσικά, δεν πιστεύουν στην ύπαρξη της αύρας κι έτσι είναι υποχρεωμένοι **181**

Να εφεύρουν εξηγήσεις ακόμα πιο παράδοξες κι από την ίδια την αίθερική δύναμη. Ο μέγας Λάμα της ιατρικής είπε. Νιώθω αρκετά πεινασμένος, Μινγκυάρ Ντόνταπ, νομίζω πως είναι καιρός να αποσυρθούμε στα κελιά μας για ανάπαυση. Δεν πρέπει να βαρύνουμε υπερβολικά ούτε τις ικανότητες ούτε την αντοχή του νεαρού φίλου μας, γιατί αρκετές τέτοιες δοκιμασίες τον περιμένουν στο μέλλον. Αφήσαμε

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

την αίθουσα να βυθιστεί πίσω στο πρώτο της σκοτάδι και πήραμε μαζί τον πέτρινο διάδρομο που έβγαζε στα κυρίως κτίρια του Σακπόρι. Δεν πέρασε πολύ και βρισκόμουν πάλι πίσω σε ένα δωμάτιο με τον Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ, απολαμβάνοντας το φαγητό μου. Φάε καλά, Λόμπσανγκ, έλεγε ο οδηγός μου, γιατί πιό αργότερα αυτή τη μέρα θα σε δούμε ξανά, για να συζητήσουμε άλλα θέματα μαζί σου.

Για μία περίπου ώρα ξεκουραζόμουν στο δωμάτιό μου, βλέποντας έξω από το παράθυρο. Αυτό ήταν πάντα η αδυναμία μου. Να κοιτώ από κάπου ψηλά τον κόσμο να κινείται κάτω στα πόδια μου. Πόσο μου άρεσε να κοιτώ τούς έμπορους καθώς διέσχιζαν αργοκίνητοι τη δυτική πύλη, δείχνοντας με το κάθε βήμα τους πόσο υπέροχα ένιωθα που τέλειωσαν το κοπιαστικό, μακρόχρονο ταξίδι τους ανάμεσα στα πανύψηλα βουνίσια μονοπάτια. Κάποτε έμποροι μου είχαν μιλήσει για την υπέροχη θεά που απλώνεται μπροστά στον ταξιδιώτη από ορισμένα σημεία των μονοπατιών εκείνων, που έρχονταν από την Ινδία. Μπορούσε κανείς να αντικρίσει ολόκληρη την ιερή πόλη, με τούς χρυσοσκέπαστους θόλους της να λάμπουν στον ήλιο, ενώ πιό πέρα, κοντά στις μεγάλες οροσειρές, υψωνόταν ο λόφος του ρυζιού, μοιάζοντας πραγματικά με ένα σωρό ρυζιού, έτσι όπως εκτεινόταν, κάτασπρος κι ογκώδης, μπροστά στις βουνοπλαγιές. Μα η βάρκα που περνούσε τούς ταξιδιώτες στην αντίπερα όχθη του ευτυχισμένου ποταμού ήταν τ' αγαπημένο μου θέαμα. Κοιτούσα πάντα με την ελπίδα να δω κάποτε να τρυπά η φουσκωμένη βάρκα και να άργοβυθίζεται με το βαρκάρη στα νερά. Ποτέ όμως δεν ήμουν τόσο τυχερός και ο βαρκάρης έφτανε πάντα στην αντίπερα όχθη, έπαιρνε το φορτίο του και γύριζε πίσω. Δεν πέρασε πολύ όμως και βρέθηκα για μία ακόμα φορά σε εκείνο **182**

Το υπόγειο δωμάτιο μαζί με τον οδηγό μου και το μέγα Λάμα της ιατρικής Σνρομπνόμπο. Λόμπσανγκ. Είπε ο μέγας Λάμα, μη ξεχνάς, ποτέ, όταν εξετάζεις έναν άρρωστο με την αύρα του, να είναι εντελώς γυμνός. Αξιότιμε Λάμα της ιατρικής είπα, συγχυσμένος κάπως, δεν μπορώ να σκεφτώ κανένα λόγο για να κάνω κάτι τέτοιο, ιδιαίτερα στην παγωμένη χώρα μας, αφού μπορώ και βλέπω τέλεια την αύρα χωρίς να

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

αφαιρεθεί ούτε το παραμικρότερο κομμάτι ύφασμα και, ώ. Σεβαστέ Λάμα, πως θα ήταν ποτέ δυνατό να πείσω μία γυναίκα να βγάλει τα ρούχα της. Και μόνο η σκέψη κάτι τέτοιου έκανε το πρόσωπο μου να πάρει μία πολύ τρομαγμένη έκφραση, που θα πρέπει να ήταν ταυτόχρονα και πολύ κωμική, γιατί και οι δύο Λάμα ξέσπασαν σε γέλια. Κάθισαν κάτω και πραγματικά χαίρονταν το γέλιο τους. Στεκόμουν μπροστά τους νιώθοντας χαζός, πραγματικά όμως όλα αυτά με έφερναν σε αδιέξοδο. Μπορούσα να δω οποιοδήποτε αύρα τέλεια χωρίς κανένα απολυτός πρόβλημα και δεν έβλεπα το λόγο να κάνω κάτι που δεν το συνήθιζα. Λόμπσανγκ. Είπε ο Λάμα της ιατρικής, είσαι εξαιρετικά διορατικός, υπάρχουν όμως και μερικά πράγματα που δεν καταλαβαίνεις. Προηγουμένως μας έκανες μία αξιοθαύμαστη επίδειξη των ικανοτήτων σου, μα δεν θα έβλεπες τον καρκίνο στο συκώτι αν δεν ήταν γυμνός εντελώς ο Ινδός Λάμα Μαρφάτα. Σκέφτηκα πάνω σε αυτό κι είδα πως είχε δίκιο είχα κοιτάξει τον Ινδό Λάμα ενώ ήταν ακόμα ντυμένος, και, παρόλο που είπα πολλά για το χαρακτήρα του και την ιστορία του, ο καρκίνος στο συκώτι μου είχε ξεφύγει εντελώς. Έχετε απόλυτο δίκιο, αξιότιμε Λάμα της ιατρικής, είπα, μα θα ήθελα μερικές ακόμα εξηγήσεις γύρω απ' αυτό το θέμα. Ο οδηγός μου με κοίταξε στα μάτια κι άρχισε να λέει. Όταν κοιτάς την αύρα κάποιου ανθρώπου, ζητάς να δεις τη δίκια του αύρα και δεν σε ενδιαφέρουν καθόλου οι σκέψεις των προβάτων απ' όπου προήλθε το μαλλί του χιτώνα του. Κάθε αύρα επηρεάζεται από το μέσο που παρεμβάλλεται στις άμεσες ακτίνες της. Έχω εδώ ένα κομμάτι γυαλί. Αν αναπνεύσω πάνω του, αυτό θα επηρεάσει εκείνο που φαίνεται μέσα από το γυαλί. Παρόμοια, αν και αυτό το γυαλί είναι διαφανές, παρόλα αυτά μεταβάλλει το φως μάλλον το χρώμα του φωτός που το διαπερνά. **183**

Αν μάλιστα ήταν χρωματισμένο, τότε ο χρωματισμός του θα επιδρούσε πάνω στα χρώματα που θα εκπέμπονταν από τα διάφορα αντικείμενα, αλλάζοντάς τα, τόσο σε ένταση όσο και σε απόχρωση. Με τον ίδιο τρόπο, τα ρούχα η τα οποιαδήποτε στολίδια που φορά πάνω του κάποιος, μεταβάλλουν σύμφωνα με το δικό τους αιθερικό περιεχόμενο τα χρώματα της αύρας. Σκέφτηκα τα λόγια του και βρήκα πως έπρεπε να συμφωνήσω σε όλα όσα είπε. Εκείνος συνέχισε. Άλλωστε, το κάθε

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

όργανο στο σώμα προβάλλει τη δικιά του εικόνα την κατάσταση της υγείας του πάνω στον αιθερικό χιτώνα και η αύρα όταν είναι ακάλυπτη κι ελεύθερη από την επιρροή των υφασμάτων, μεγαθύνει και εντείνει την εντύπωση που υπάρχει στο αίθερικό. Είναι λοιπόν απαραίτητο, για μία σωστή διάγνωση, να εξετάζεις τον άρρωστο εντελώς γυμνό. Πρόσθεσε χαμογελώντας. Κι αν κάνει πολύ κρύο, Λόμπσανγκ, θα πρέπει τότε να πάρεις τον άρρωστο σε κάποιο θερμότερο μέρος. Αξιότιμε Λάμα, του αποκρίθηκα, εδώ και αρκετό καιρό μου είχατε μιλήσει για μία συσκευή γύρω από την οποία εργαζεστε, λέγοντας πως με αυτή θα είναι δυνατόν να θεραπεύουμε μία αρρώστια χρησιμοποιώντας την αύρα. Πολύ σωστά, Λόμπσανγκ, είπε ο οδηγός μου, η αρρώστια δεν είναι τίποτα άλλο από μία διαταραχή της αρμονίας των δονήσεων του σώματος. Κάποιο όργανο έχει μία διαταραχή στο ρυθμό των μοριακών του δονήσεων κι έτσι θεωρείται πως είναι άρρωστο. Αν θα μπορούσαμε να δούμε με ακρίβεια πόσο απέχουν οι δονήσεις κάποιου οργάνου από τις κανονικές, θα μπορούσαμε τότε να πετύχουμε τη θεραπεία του αποκαθιστώντας το σωστό ρυθμό δονήσεων. Στην περίπτωση διανοητικής αρρώστιας, ο εγκέφαλος συνήθως δέχεται μηνύματα από τον Υπερνού, τα οποία όμως είναι ανίκανος να ερμηνεύσει σωστά. Έτσι καταλήγουν σε πράξεις που απέχουν από αυτό που θεωρείται φυσιολογική δραστηριότητα για έναν άνθρωπο. Έτσι, αν κάποιο πρόσωπο είναι ανίκανο να σκεφτεί η να δράσει σύμφωνα με το φυσιολογικό τρόπο, λέμε ότι έχει κάποια διανοητική αρρώστια. Μετρώντας την ασυμφωνία στις δονήσεις την υποδιέγερση των ιστών μπορούμε να βοηθήσουμε τον άρρωστο να ξαναβρεί την κανονική του ισορροπία. **184**

Ο ρυθμός των δονήσεων μπορεί να είναι χαμηλότερος από το κανονικό και να καταλήγει σε υποδιέγερση, η ανώτερος από το κανονικό, δίνοντας έτσι ένα αποτέλεσμα όμοιο με εγκεφαλικό πυρετό. Είμαι απόλυτα βέβαιος πως, χρησιμοποιώντας την αύρα, μπορούμε για πολλές αρρώστιες να βρούμε θεραπεία. Ο μέγας Λάμα της ιατρικής τον διέκοψε στο σημείο αυτό, λέγοντας. Σεβαστέ αδελφέ, ο Λάμα Μαρφάτα συζητούσε μαζί μου το θέμα αυτό και είπε ότι σε ορισμένα μέρη στην Ινδία σε διαλεγμένα απομονωμένα μοναστήρια πειραματιζονταν με μία

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

συσκευή υπερύψηλου βολτάζ, γνωστή με τ' όνομα. Δίστασε για λίγο μα συνέχισε. Γεννήτρια Ντέ Γκράφ. Δεν ήταν απόλυτα σίγουρος για τούς όρους του, μα έκανε μία ηρωική προσπάθεια να μας μεταδώσει όσο γινόταν πιά ακριβείς πληροφορίες. Η γεννήτρια αυτή από ο,τι φαίνεται, παράγει μία ασυνήθιστα υψηλή ηλεκτρική τάση κι ένα ασυνήθιστα χαμηλό ηλεκτρικό ρεύμα, το οποίο, αν εφαρμοστεί με ένα ορισμένο τρόπο στο ανθρώπινο σώμα, ενισχύει πάρα πολλές φορές την ένταση της ανθρώπινης αύρας, κάνοντας την έτσι ορατή ακόμα και από τούς μη διορατικούς. Μου έχουν πει επίσης ότι κάτω από τέτοιες συνθήκες έχουν πάρει και φωτογραφίες της αύρας. Ο οδηγός μου κούνησε σοβαρά το κεφάλι του και είπε. Ναι. Είναι μάλιστα επίσης δυνατό να γίνει ορατή η ανθρώπινη αύρα χρησιμοποιώντας μία ειδική υγρή βαφή, που παγιδεύεται ανάμεσα σε δύο γυάλινους πλάκες. Ρυθμίζοντας το φωτισμό και το φόντο και κοιτώντας το γυμνό ανθρώπινο σώμα μέσα από την οθόνη αυτή, πολλοί άνθρωποι βλέπουν πράγματι την αύρα του. Διέκοψα τη συνομιλία τους λέγοντας. Μα, αξιότιμοι Λάμα. Γιατί είναι υποχρεωμένοι οι άνθρωποι να χρησιμοποιούν όλα αυτά τα τεχνάσματα. Μπορώ και βλέπω την αύρα αβοήθητος γιατί εκείνοι όχι. Οι δύο μου διδάσκαλοι γέλασαν ξανά, χωρίς αυτή τη φορά να νιώσουν την ανάγκη να μου εξηγήσουν τη διαφορά ανάμεσα στο ένα είδος εκπαίδευσης όπως η δική μου και στην εκπαίδευση του μέσου κοινού ανθρώπου. Ο Λάμα της ιατρικής είπε. Σήμερα ψάχνουμε στο σκοτάδι, προσπαθούμε να θεραπεύουμε τούς ασθενείς μας με βότανα, χάπια και ποτά διάφορα. Μοιάζουμε με τυφλούς που ψάχνουν βρουν μία βελόνα που έπεσε στο χώμα. **185**

Θα ήθελα πολύ να δω μία μικρή σκευή τέτοια που να επιτρέπει σε κάθε μη διορατικό να βλέπει την ανθρώπινη αύρα. Μόνο με μία τέτοια παρατήρηση θα μπορούσε κανείς να δει και να θεραπεύσει την αληθινή αίτια της κάθε αρρώστιας. Το υπόλοιπο εκείνης της βδομάδας αφιερώθηκε στο να αποκτήσω με την τηλεπάθεια και τον υπνωτισμό, όσο το δυνατό περισσότερες γνώσεις, ενώ οι Λάμα της ιατρικής φρόντιζαν να εντείνουν ακόμα περισσότερο τις διορατικές μου δυνάμεις. Πολλές φορές επίσης συζητήσαμε γύρω από τούς καλύτερους τρόπους που υπάρχουν για να δει κανείς την αύρα καθώς και τη

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

δυνατότητα κατασκευής μιας συσκευής, που θα την έκανε ορατή. Ύστερα, την τελευταία νύχτα εκείνης της βδομάδας, πήγα στο μικρό μου δωμάτιο και στάθηκα να κοιτάξω για τελευταία φορά από το παράθυρο του, με τη σκέψη πως την άλλη μέρα θα ξαναγύριζα πίσω στους μεγάλους κοιτώνες, όπου κοιμόμουν με τόσους άλλους μαζί. Τα φώτα στην κοιλάδα τρεμόπαιζαν. Οι τελευταίες αχτίδες που μας χάριζε ο ήλιος κοιτούσαν κάτω, μισοκρυμμένες πίσω από το πέτρινο τείχος που έκλεινε την κοιλάδα. Πετούσαν ανάλαφρες ως τις χρυσές σκεπές κι εκεί, στα εργαστήρια θαρρούσες των θεών, διαλύονταν σε χίλια δυό χρώματα, σε ολόκληρο το φάσμα του χρυσού. Γαλάζια, κίτρινα και κόκκινα, με ακόμα και πράσινα, πάλευαν να τραβήξουν την προσοχή του ματιού, καθώς ο ήλιος που τα τροφοδοτούσε με ζωή έσβηνε ολοένα και περισσότερο. Σύντομα η κοιλάδα ολόκληρη ντύθηκε ένα μοβ, πορφυρό βελούδο, πυκνό τόσο που μπορούσες να το νιώσεις στα χέρια σου. Από το ανοιχτό παράθυρο περνούσαν ως εμένα το άρωμα των ιτιών, οι ευωδιές από τα άνθη του κήπου πολύ πιό κάτω από εκεί που βρισκόμουν κι οι δυνατές με απόμακρες μυρωδιές από τα φυτά που άνθιζαν πέρα μακριά στα βουνά. Οι τελευταίες ακτίνες χάθηκαν τελείως πίσω από τα πέτρινα τείχη της κοιλάδας μας. Δεν έψαχναν πια αυτά τα διψασμένα χέρια από φως το χώμα, αλλά τινάζονταν ψηλά στο σκοτεινό ουρανό, βάφοντας κόκκινα και γαλάζια τα χαμηλά σύννεφα. Η νύχτα γινόταν σκοτεινότερη. Σύντομα στόλισαν το σκοτεινό ουρανό φωτεινά σημαδάκια, ο Κρόνος, η Αφροδίτη και ο Άρης. **186**

Και τέλος έφτασε το φως του φεγγαριού, που κρεμόταν κυρτό στον ουρανό, με όλους τούς κρατήρες και τα χάσματα του να φαίνονται καθαρά. Μπροστά στου φεγγαριού το πρόσωπο περιπλανιόταν ένα ανάλαφρο, χνουδωτό σύννεφο. Μου έφερε στο μυαλό την εικόνα μιας γυναίκας που τράβα κάποιο πέπλο μπροστά της, αμέσως μετά την εξέταση της αύρας της. Γύρισα το πρόσωπο μου, σε κάθε ίνα του κορμιού μου, αποφασισμένος να κάνω τα πάντα για να αυξήσω τη γνώση γύρω από την ανθρώπινη αύρα, για να βοηθήσω όλους εκείνους που γύριζαν στον απέραντο κόσμο, φέρνοντας βοήθεια κι ανακούφιση σε εκατομμύρια βασανισμένων. Ξάπλωσα στο πέτρινο δάπεδο και, τη

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

στιγμή σχεδόν που άγγιζε το κεφάλι μου το διπλωμένο μου χιτώνα, ήμουν κοιμισμένος και δεν ήξερα πια τίποτα.**187**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

Βαθιά ήταν η σιωπή. Σοβαρή η ατμόσφαιρα. Σε πολύ αραιά διαστήματα ακουγόταν το θρόισμα κάποιου υφάσματος, μα κι αυτό σύντομα ξαναβυθιζόταν στην απόλυτη σιωπή. Κοιτούσα ολόγυρα μου τις ατέλειωτες σειρές από ακίνητες, στητές ανθρώπινες φιγούρες που κάθονταν στο δάπεδο. Άνθρωποι αφοσιωμένοι, συγκεντρωμένοι στα θέματα του έξω κόσμου. Μερικοί μάλιστα ήταν πολύ περισσότερο αφοσιωμένοι στον κόσμο αυτόν παρά σε τούτον εδώ το γήινο. Τα μάτια μου στρέφονταν παντού, σταματώντας τότε στη μία μεγαλόπρεπη

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

φιγούρα και πότε στην άλλη. Εδώ καθόταν ένας μέγας Ηγούμενος από μία μακρινή περιοχή. Εκεί ένας Λάμα με φτωχό και ταπεινό χιτώνα, ένας Λάμα που ήρθε από τα ψηλά βουνά. Χωρίς να σκεφτώ, μετακίνησα ένα από τα μακριά, χαμηλά τραπέζια για να έχω περισσότερο χώρο. Η σιωπή ήταν καταθλιπτική, ζωντανή, μία σιωπή που, με τόσους παρόντες, δεν θα έπρεπε να υπάρχει. Κράς . Η σιωπή κομματιάστηκε άγρια και δυνατά. Πήδηξα μισό μέτρο από το πάτωμα, καθισμένος όπως ήμουν στη στάση του λωτού, ενώ ταυτόχρονα μου φάνηκε πως, με κάποιο άγνωστο τρόπο, έκανα μία περιστροφή γύρω από τον εαυτό μου. Ξαπλωμένος φαρδύς πλατύς στο πάτωμα, ζαλισμένος ακόμα, βρισκόταν ένας βιβλιοθηκάριος, με τα βιβλία του σκορπισμένα ολόγυρα. Μπαίνοντας στην αίθουσα, τόσο βαριά φορτωμένος, δεν είχε προσέξει το τραπέζι που είχα μετακινήσει πριν λίγο. Ήταν ένα τραπέζι μόλις σαράντα εκατοστά ψηλό, μα αρκετό για να σκοντάψει κανείς πάνω του. Προσεκτικά χέρια μάζεψαν από κάτω τα βιβλία, ξεσκονίζοντας τα. Στο Θιβέτ όλοι σέβονται τα βιβλία για τις γνώσεις που περιέχουν. Ποτέ και κανείς δεν τα κακομεταχειρίζεται. **188**

Και τώρα ακόμα οι φροντίδες πήγαιναν στα βιβλία κι όχι στον βιβλιοθηκάριο. Σήκωσα το τραπέζι και το πήρα από τη μέση. Και ώ. Του θαύματος, κανείς δεν σκέφτηκε να με κατηγορήσει για αυτό που έγινε. Ο βιβλιοθηκάριος, τρίβοντας το κεφάλι του, προσπαθούσε να καταλάβει τι έγινε. Δεν ήμουν κοντά έτσι δεν είχε σκοντάψει πάνω μου. Ήταν αδύνατο. Κουνώντας έκπληκτος το κεφάλι του, γύρισε κι άφησε την αίθουσα. Η γαλήνη σύντομα απλώθηκε ξανά και οι Λάμα γύρισαν πίσω στις μελέτες τους στη βιβλιοθήκη. Έχοντας τραυματιστεί κυριολεκτικά από την κορυφή μέχρι τα νύχια ενώ δούλευα στις κουζίνες, είχα τελείως απαλλαγεί από κάθε δουλειά εκεί. Τώρα, όταν ερχόταν η σειρά μου να

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

κάνω ταπεινή εργασία, με έπαιρναν στη μεγάλη βιβλιοθήκη να ξεσκονίζω τα ξυλόγλυπτα καλύμματα των βιβλίων και γενικά να κρατώ καθαριότητα. Τα βιβλία στο Θιβέτ είναι μεγάλα και βαριά. Τα ξύλινα καλύμματά τους είναι λεπτά σκαλισμένα, δίνοντας τον τίτλο και συχνά μία εικόνα από το θέμα του βιβλίου. Ήταν λοιπόν δύσκολη δουλειά, να παίρνω τα βιβλία από τα ράφια τους, να τα μεταφέρω σιωπηλά ως το τραπέζι μου, να τα ξεσκονίζω και να τα βάζω πίσω στη θέση τους. Ο βιβλιοθηκάριος ήταν πολύ λεπτολόγος, εξέταζε προσεκτικά ένα ένα τα βιβλία για να βεβαιωθεί πως ήταν πράγματι καθαρά. Υπήρχαν επίσης σκαλιστά καλύμματα που έκρυβαν μέσα τους βιβλία και περιοδικά από μακρινές χώρες. Μου άρεσε ιδιαίτερα να τα κοιτώ, παρόλο που δεν καταλάβαινα ούτε μία λέξη, γιατί πολλά από αυτά είχαν εικόνες, μικρά παράθυρα στη ζωή ενός άλλου κόσμου. Και όσο ο βιβλιοθηκάριος προσπαθούσε να με σταματήσει, τόσο εγώ, με την παραμικρότερη ευκαιρία, τα κοιτούσα. Εκείνες που με γοήτευαν περισσότερο, ήταν οι εικόνες τροχοφόρων οχημάτων. Στο Θιβέτ, φυσικά, δεν υπήρχε κανένα τροχοφόρο και οι προφητείες μας έδειχναν πολύ καθαρά πως η είσοδος τροχών στο Θιβέτ θα σήμαινε την αρχή του τέλους. Πολύ αργότερα μία κακή δύναμη, που θ' απλωνόταν σε όλο τον κόσμο, θα κατακτούσε το Θιβέτ. Ελπίζαμε ότι, παρά την προφητεία, μεγαλύτερα και περισσότερο ισχυρά έθνη δεν θα ενδιαφέρονταν ποτέ για τη μικρή και φιλειρηνική χώρα μας, που ποτέ δεν είχε επιθετικές διαθέσεις προς κανένα άλλο χώρο. **189**

Σε κάποιο περιοδικό φυσικά δεν ήξερα το όνομά του είδα μερικές φωτογραφίες που έδειχναν πως τυπωνόταν το περιοδικό. Αντίκρισα τεράστιες μηχανές με μεγάλους κυλίνδρους κι ακόμα μεγαλύτερους οδοντωτούς τροχούς. Οι άνθρωποι στις εικόνες δούλευαν σαν μανιακοί. Σκέφτηκα πόσο διαφορετικά ήταν εδώ στο Θιβέτ. Εδώ δούλευαν όλοι με την υπερηφάνεια του τεχνίτη, με την υπερηφάνεια που έχει κανείς όταν ξέρει κι αγαπά τη δουλειά του. Καμιά εμπορική σκέψη δεν γεννιόταν στο μυαλό του Θιβετιανού τεχνίτη, τίποτα δεν στεκόταν πίο πάνω από την τέχνη του. Κοίταξα και πάλι τις εικόνες με τα δικά μου, Θιβετιανά, μάτια. Τα βιβλία μας τυπώνονταν κάτω στο χωριό Σο. Ταλαντούχοι γλύπτες μοναχοί σκάλιζαν σε ακριβό ξύλο Θιβετιανούς χαρακτήρες με μία

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

βραδύτητα που έδινε εγγύηση απόλυτης ακρίβειας και πιστότητας στην απόδοση ακόμα και της πιο μικρής λεπτομέρειας. Όταν οι γλύπτες τέλειωναν την κάθε πλάκα, άλλοι τεχνίτες αναλάμβαναν να τη γυαλίσουν, έτσι ώστε καμιά ανωμαλία ή λάθος να μην παραμείνει στο ξύλο. Άλλοι ύστερα έλεγχαν την ακρίβεια του κειμένου πριν τυπωθεί κι έτσι ποτέ, κανένα Θιβετιανό βιβλίο δεν τυπωνόταν με λάθη. Ο χρόνος δεν είχε σημασία, μόνο η ακρίβεια. Όταν οι ξύλινες πλάκες είχαν όλες σκαλιστεί, γυαλιστεί κι επιθεωρηθεί για σφάλματα και παραλείψεις, παραδίνονταν στους μοναχούς τυπογράφους. Εκείνοι τοποθετούσαν την πλάκα, με τη σκαλισμένη μεριά προς τα πάνω σε ένα πάγκο κι ύστερα κυλούσαν πάνω στη σκαλιστή επιφάνεια ένα ρολό μελάνι. Φυσικά όλες οι λέξεις στο ξύλο ήταν ανάποδα σκαλισμένες, έτσι ώστε με το τύπωμα να έπαιρναν την κανονική τους διάταξη. Μετά από μία τελευταία επιθεώρηση της μελανωμένης επιφάνειας, ένα φύλλο σκληρού χαρτιού, συγγενικού με τον αιγυπτιακό πάπυρο, απλωνόταν με γρηγοράδα πάνω της. Με έναν νέο κύλινδρο εφάρμοζαν μία όχι πολύ ισχυρή πίεση στο χαρτί κι ύστερα το τραβούσαν από το ξύλο με μία γρήγορη κίνηση. Μοναχοί επιθεωρητές θα έπαιρναν τότε τη σελίδα και θα την εξέταζαν με φροντίδα ως την παραμικρή λεπτομέρεια. **190**

Αν έβρισκαν κάποιο λάθος, δεν έκαιγαν ούτε έσχιζαν τη σελίδα, την έβαζαν όμως παράμερα, μαζί με άλλες τέτοιες σελίδες. Ο έντυπος λόγος, στο Θιβέτ, θεωρείται σχεδόν ιερός και είναι προσβολή προς την ιερότητα της γνώσης το να καταστρέφεις ή να πετάς τα χαρτιά που φέρνουν επάνω τους λόγους θρησκευτικούς και λόγους γνώσης. Έτσι, με το πέρασμα του χρόνου, το Θιβέτ απέκτησε όγκους ολόκληρους από ελαφρά λανθασμένες σελίδες. Αν οι επιθεωρητές θεωρούσαν ικανοποιητική την κατάσταση της τυπωμένης σελίδας, οι τυπογράφοι τότε συνέχιζαν να τυπώνουν και άλλα αντίγραφα, που το καθένα τους εξεταζόταν το ίδιο σχολαστικά. Το θέαμα των τυπογράφων να δουλεύουν μου ήταν πολύ ευχάριστο και κάποτε, με την πρόοδο των σπουδών μου, ανέλαβα να κάνω κι εγώ ο ίδιος μία τέτοια δουλειά.

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Σκάλισα στο ξύλο τις λέξεις, προς την ανάποδη κατεύθυνση, γυάλισα τα έτοιμα ξυλόγλυπτα και ύστερα, κάτω από αυστηρή παρακολούθηση, μελάνωσα τις έτοιμες επιφάνειες και τύπωσα αργότερα και βιβλία. Τα βιβλία στο Θιβέτ δεν δένονταν όπως γίνεται στη δύση. Ένα Θιβετιανό βιβλίο είναι μακριά υπόθεση. Ίσως θα πρεπε όμως να πω πλατιά και πολύ κοντή υπόθεση, γιατί ενώ οι γραμμές της κάθε σελίδας εκτεινονταν σε ένα πλάτος που κάποτε ξεπερνούσε το μέτρο, το ύψος της δεν ήταν παρά τριάντα εκατοστά. Όλα τα τυπωμένα φύλλα απλώνονταν προσεκτικά να στεγνώσουν και, όταν ερχόταν η ώρα δεν υπήρχε καμιά βιασύνη και ήταν απόλυτα στεγνά, έμπειροι μοναχοί τα έκαναν βιβλίο. Στην αρχή έπαιρναν μία ξύλινη βάση, με δύο ταινίες κολλημένες πάνω της. Εκεί επάνω τοποθετούσαν, στην σωστή τους σειρά, τις σελίδες του κάθε βιβλίου κι όταν αυτή η δουλειά τελείωνε, ένα νέο βαρύ ξύλινο εξώφυλλο τοποθετούταν πάνω τους σαν κάλυμμα. Σε αυτό είχαν με λεπτότητα σκαλιστεί σκηνές από το βιβλίο και, φυσικά, ο τίτλος του. Οι δύο ταινίες της ξύλινης βάσης φέρονταν προς τα πάνω και δένονταν έτσι, ώστε να συγκρατούν μαζί τις σελίδες σε μία συμπαγή μάζα. Τα ιδιαίτερα πολύτιμα βιβλία μάλιστα τυλίγονταν ύστερα από αυτό με μεταξωτό ύφασμα και σφραγίζονταν, έτσι ώστε μόνο εκείνοι με τα ανάλογα αξιώματα να μπορούν να ανοίξουν την γαλήνη του με τόση τέχνη και φροντίδα τυπωμένου βιβλίου.**191**

Μου δημιουργήθηκε κάποτε η εντύπωση πως οι περισσότερες από εκείνες τις φωτογραφίες των δυτικών περιοδικών εικόνιζαν γυναίκες σε αξιοθαύμαστες καταστάσεις γυμνότητας σκέφτηκα λοιπόν πως εκείνες οι χώρες θα πρέπει να ήταν πολύ θερμές, για τι πως αλλιώς θα μπορούσαν να κυκλοφορούν έτσι οι γυναίκες. Σε κάποιες άλλες εικόνες έβλεπαν ανθρώπους να κείτονται στο έδαφος φανερά νεκροί, ενώ από πάνω τους στεκόταν κάποιος αγριάνθρωπος, κρατώντας στο χέρι ένα μεταλλικό σωλήνα που έβγαζε καπνό. Ποτέ δεν μπόρεσα να καταλάβω το σκοπό που είχαν όλα αυτά, γιατί κρίνοντας από τις δικές μου εντυπώσεις οι άνθρωποι του δυτικού κόσμου είχαν σαν κύριο χόμπι τους να τριγυρίζουν, και να σκοτώνουν ο ένας τον άλλο. Ύστερα, γιγαντώσωμοι άντρες με παράξενα ρούχα έρχονταν και περνούσαν κάτι μεταλλικά πράγματα στα χέρια η στους καρπούς εκείνου που κρατούσε

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

τον μεταλλικό σωλήνα οι κάπως ακάλυπτες κυρίες δεν με στενοχωρούσαν καθόλου, ούτε και μου διήγειραν κανένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον γιατί για τούς Βουδιστές και τούς Χιντού και για όλους τούς λαούς της ανατολής γενικά, είναι πολύ γνωστό πως το σεξ είναι αναγκαίο στην ανθρώπινη ζωή. Ήταν σε όλους τούς ανατολίτες γνωστό πως η σεξουαλική εμπειρία είναι ίσως η υψηλότερη μορφή έκστασης που μπορεί να γνωρίσει το ανθρώπινο ον, ενώ βρίσκεται ακόμα αιχμάλωτο της σάρκας. Για αυτό το λόγο πολλές από τις θρησκευτικές μας εικόνες έδειχναν ένα άντρα και μία γυναίκα που συνήθως αναφέρονταν σαν θεός και θεά στις πιο ερωτικές από τις ερωτικές περιπτώσεις. Επειδή τα γεγονότα της ζωής και της γέννησης ήταν τόσο γνωστά, δεν υπήρχε και καμιά ανάγκη να τα κρύψουμε. Αυτό συχνά έκανε τις λεπτομέρειες να είναι φωτογραφικές σχεδόν. Στα μάτια μας όμως, με κανένα τρόπο δεν ήταν πορνογραφικό η ανήθικο κάτι τέτοιο. Ήταν απλά η πιο εύκολη μέθοδος με την οποία μπορούσε να δείξει κανείς πως με την ένωση αρσενικού και θηλυκού δημιουργούνται ορισμένες αισθήσεις, και να εξηγήσει πως με την ένωση των ψυχών πολύ μεγαλύτερες ηδονές μπορεί να βιωθούν, μόνο που αυτό, φυσικά, δεν ήταν θέμα του γήινου τούτου κόσμου. Από κουβέντες που είχα στη Λάσα με έμπορους κοσμογυρισμένους, **192**

Άκουσα κατάπληκτος πως στο δυτικό κόσμο ήταν ανήθικο να εκθέτει κανείς γυμνό το σώμα του στην θέα των άλλων. Δεν μπορούσα να καταλάβω γιατί θα έπρεπε να είναι έτσι, αφού το πιο στοιχειώδες πράγμα στη ζωή ήταν το ότι υπήρχαν δύο φύλα. Θυμάμαι μία συζήτηση που είχα με ένα γέρο έμπορο που σύχναζε στο δρόμο που έφερνε από το Κάλινμπονγκ της Ινδίας στη Λάσα. Επί ένα αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα το είχα σαν συνήθεια να τον συναντώ στην δυτική πύλη, καθώς ερχόταν για μία ακόμη επίσκεψη στη Γη μας. Συχνά στεκόμαστε και συζητούσαμε αρκετά, του έλεγα τα νέα της Λάσα κι εκείνος τα νέα του μεγάλου έξω κόσμου. Συχνά, επίσης, έφερνε βιβλία και περιοδικά για τον οδηγό μου κι ανέθετε σε μένα το ευχάριστο καθήκον να του τα παραδώσω. Ο έμπορος αυτός μου είπε κάποτε. Σου έχω πει πολλά ως τώρα για τούς ανθρώπους της δύσης, μα ακόμα δεν τούς καταλαβαίνω

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

μερικά λόγια τους ιδιαίτερα μου φαίνονται εντελώς ανόητα. Άκουσέ τα. Ο άνθρωπος πλάστηκε κατ' εικόνα του θεού λένε, κι όμως φοβούνται να δείξουν το σώμα που ισχυρίζονται πως πλάστηκε όμοιο με του θεού. Μήπως αυτό σημαίνει, τότε, ότι ντρέπονται για τη μορφή του θεού έμεινα να με κοιτά απορροφημένος, μα κι εγώ ήμουν σε όμοια κατάσταση, ο άνθρωπος πλάστηκε κατ' εικόνα του θεού. Άρα, αν ο θεός είναι η απόλυτη τελειότητα όπως και είναι τότε δεν θα έπρεπε να υπήρχε καμιά ντροπή στο να εκτίθεται μία εικόνα του θεού. Εμείς, οι ειδωλολάτρες όπως μας λένε, δεν ντρεπόμαστε για τα σώματα μας, ξέρουμε πως η ζωή και το σεξ είναι αξεχώριστα. Ξέραμε πως το σεξ στις κατάλληλες περιστάσεις και, φυσικά, σε κατάλληλο περιβάλλον, μπορεί να αυξήσει την πνευματικότητα ενός άντρα και μιας γυναίκας. Έμεινα επίσης έκπληκτος όταν μου είπαν πως υπήρχαν μερικοί άντρες και γυναίκες, παντρεμένοι για χρόνια, ίσως, που δεν είχαν δει ποτέ το γυμνό σώμα του συντρόφου τους. Όταν μου είπαν πως έκαναν έρωτα μόνο με τα παράθυρα κατάκλειστα και τα φώτα σβηστά, θυμάμαι πως νόμισα ότι οι πληροφοριοδότες μου με έπαιρναν για κανένα χωριατόπαιδο που ήταν τόσο υπερβολικά αφελές, που δεν καταλάβαινε τι γίνεται στον κόσμο. Μετά από μία τέτοια συζήτηση μάλιστα, αποφάσισα με την πρώτη ευκαιρία να ρωτήσω των οδηγό μου για τη θέση του σεξ στο δυτικό κόσμο. **193**

Απομακρύνθηκα από την δυτική πύλη, πέρασα σαν αστραπή τον δρόμο και τράβηξα για το στενό, επικίνδυνο μονοπάτι, που εμείς τα παιδιά του Σακπόρι χρησιμοποιούσαμε περισσότερο από το κανονικό μονοπάτι. Το μονοπάτι εκείνο θα τρόμαζε αληθινά ακόμα κι έμπειρο ορειβάτη συχνά τρόμαζε κι εμάς επίσης, μα ήταν πια θέμα τιμής να μη χρησιμοποιούμε το άλλο μονοπάτι παρά μόνο σε περιπτώσεις που συνοδευόμαστε από μεγαλύτερους μας. Η διαδικασία του σκαρφαλώματος περιελάμβανε στήριγμα με χέρια και πόδια από οδοντωτές κορυφές των βράχων, επικίνδυνες αιωρήσεις σε ορισμένα εκτεθειμένα σημεία και γενικά πράξεις τέτοιες που κανένας κάπως ισορροπημένος διανοητικά άνθρωπος δεν θ' ανελάμβανε, ακόμα κι αν τον πλήρωναν μία περιουσία. Κάποτε έφτασα στην κορυφή και μπήκα στο Σακπόρι από ένα μονοπάτι επίσης γνωστό σε εμάς τούς μικρούς μαθητές και τέτοιο που θα τρόμαζε κι αυτούς ακόμα τούς επόπτες, αν το ήξεραν. Έτσι στάθηκα επιτέλους

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

στην εσωτερική αυλή, πολύ περισσότερο βέβαια εξαντλημένος από ο,τι θα ήμουν αν ανέβαινα από τον ορθόδοξο δρόμο, τουλάχιστον όμως η τιμή μου είχε διασωθεί. Είχα σκαφαλώσει επάνω σε χρόνο λίγο μικρότερο από εκείνο που παίρνει σε άλλα παιδιά να κατεβούν κάτω. Τίναξα από το χιτώνα μου τη σκόνη και τις μικρές πέτρες, άδειασα τη γαβάθα μου από τα διάφορα φυτά που είχα μαζέψει κι ύστερα, νιώθοντας κάπως εμφανίσιμος, μπήκα στα κυρίως κτίρια, αναζητώντας τον οδηγό μου. Στριβοντας μία γωνία τον είδα να απομακρύνεται κι έτσι του φώναξα. Ω. Αξιότιμε Λάμα. Σταμάτησε, γύρισε κι ήρθε προς το μέρος μου, κάτι που ασφαλώς κανείς άλλος στο Σακπόρι δεν θα έκανε. Ο Λάμα όμως θεωρούσε κάθε άντρα και παιδί σαν ίσους του γιατί, όπως συνήθιζε να λέει, δεν είναι η εξωτερική μορφή, δεν είναι το σώμα αυτό που μετράει, μα εκείνο που βρίσκεται μέσα τους αυτό που ελέγχει το σώμα. Ο οδηγός μου ήταν ο ίδιος μία μεγάλη ενσάρκωση, που είχε εύκολα αναγνωριστεί. Ήταν ένα μεγάλο και αξέχαστο μάθημα για μένα η ταπεινότητα αυτού του σπουδαίου ανθρώπου, η αγάπη με την οποία αντιμετώπιζε τα αισθήματα όλων εκείνων που δεν ήταν και τόσο μεγάλοι, όλων εκείνων που ήταν μάλιστα για να το πω κάπως ήπια οι πιο ταπεινοί από τούς ταπεινούς. **194**

Λοιπόν, Λόμπσανγκ. Είπε ο οδηγός μου, σε είδα να ανεβαίνεις από το απαγορευμένο μονοπάτι. Αν ήμουν κανένας επόπτης, δεν θα ήξερες τώρα πού να σταθείς. Και πρόσθεσε γελώντας. Συνήθιζα πάντως κι εγώ πολύ επίμονα να κάνω το ίδιο πράγμα, κι ακόμα χαίρομαι κάτι που μου είναι πια απαγορευμένο βλέποντας άλλους να το κάνουν στη θέση μου. Μα για ποιό πράγμα βιάστηκες τόσο να με δεις. Τον κοίταξα στα μάτια και είπα. Αξιότιμε Λάμα, ακούω τρομερά πράγματα για τούς ανθρώπους της λύσης και το μυαλό μου βρίσκεται σε αδιάκοπη αναστάτωση, ανίκανο να αποφασίσει αν με κοροϊδεύουν αν με κάνουν να φαίνομαι περισσότερο αφελής από ο,τι συνήθως η αν τα παράδοξα που μου διηγούνται είναι πράγματι αλήθεια. Έλα μαζί μου, Λόμπσανγκ, είπε εκείνος, πήγαινα στο δωμάτιο μου να διαλογιστώ, αλλά αυτό είναι κάτι που μπορεί να περιμένει. Ας συζητήσουμε. Βαδίσσαμε μαζί προς το δωμάτιο του, ένα όμορφο δωμάτιο με θέα προς το πάρκο του πετραδιού. Όταν φτάσαμε και πριν ακόμα καθίσουμε, χτύπησε το κουδουνάκι του

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

για το τσάι. Ύστερα, με εμένα στο πλάι του, πήγε προς το παράθυρο και στάθηκε έχοντας στα πόδια του την πανέμορφη Γη. Γη που ίσως να είναι από τα ωραιότερα τοπία του κόσμου. Κάτω και λίγο προς τ' αριστερά μας βρισκόταν ο πλούσιος, γόνιμος κήπος με τ' όνομα Νόρμπου Λίνγκα η πάρκο του πετραδιού. Το κρυστάλλινο νερό έλαμπε ανάμεσα στα δέντρα και ο μικρός ναός του Εσώτατου εκείνου υψωνόταν με άπειρη χάρη προς τον ουρανό, χτισμένος σε ένα νησάκι. Κάποιος διέσχιζε τον πέτρινο διάδρομο ένα μονοπάτι που πήγαινε στο νησάκι χτισμένο με πέτρες έτσι βαλμένες, ώστε να αφήνουν ελεύθερη συνάμα την κυκλοφορία του νερού και των ψαριών. Κοίταξα προσεκτικά και μπόρεσα να διακρίνω τη φιγούρα ενός από τα ανώτερα μέλη της κυβέρνησης να βαδίζει στον πέτρινο διάδρομο. Ναι, Λόμπσανγκ, πηγαίνει να δει τον Εσώτατο εκείνο, είπε ο οδηγός μου απαντώντας στη σκέψη μου. Μείναμε έτσι να κοιτάζουμε γι' αρκετό καιρό, γιατί ήταν πολύ όμορφα όλα στο πάρκο του πετραδιού κι ο ευτυχισμένος ποταμός πέρα μακριά, που περιστρεφόταν και κυλούσε από χαρά, θαρρούσες για την όμορφη μέρα. Ακόμα και το πορθμείο φαινόταν ένα από τα αγαπημένα μου Θέματα. **195**

Ήταν για μένα μία ατέλειωτη πηγή ευχαρίστησης να βλέπω το βαρκάρη να μπαίνει στη φουσκωτή βάρκα του και να σπρώχνει χαρούμενος τα νερά ως την άλλη όχθη. Ακριβώς από κάτω μας, ανάμεσα στο σιδερένιο βουνό και το Νόρμπου Λίνγκα, πολλοί προσκυνητές πήγαιναν αργά στο δρόμο Λίνγκχορ. Πήγαιναν ελάχιστα βλέποντας το Σακπόρι, με τα μάτια τους όμως συνέχεια καρφωμένα στο πάρκο τού πετραδιού, γιατί φαίνεται δεν θα υπήρχε κανένας τους, που να μην ήξερε ότι ο Εσώτατος εκείνος βρισκόταν στο Νόρμπου Λίνγκα. Ένα άλλο μικρό πάρκο φαινόταν επίσης, το Κάσια Λίνγκα, καλά δασωμένο, δίπλα στο δρόμο που πήγαινε προς το πορθμείο. Ένας άλλος μικρός δρόμος έβγαζε από την οδό Λίνγκχορ στο Κύ Τσού κι εξυπηρετούσε κυρίως τούς ταξιδιώτες που ήθελαν να περάσουν τον ποταμό η να δουν τον κήπο τού Λάμα. Ο μοναχός υπηρέτης έφερε τσάι και τα απαραίτητα πλέον κέικ. Ο οδηγός μου είπε. Έλα, Λόμπσανγκ, εκείνοι που πρόκειται να συνομιλήσουν, δεν πρέπει να είναι με άδειο στομάχι, μήπως και το κεφάλι τους αποδειχθεί πως είναι στην ίδια κατάσταση. Κάθισε σ' ένα από τα μαξιλάρια και μου

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

έκανε νόημα να τον μιμηθώ. Το έκανα με γρηγοράδα, γιατί η θεά του φαγητού πάντα με ενθουσίαζε. Φάγαμε σιωπηλοί. Στο Θιβέτ και ιδιαίτερα ανάμεσα σε μοναχούς υπήρχε η αντίληψη ότι ήταν εντελώς ανάρμοστο να κάνεις θόρυβο ή να μιλάς, όταν είχες τροφή μπροστά σου. Όταν οι μοναχοί έτρωγαν μόνοι τους, έτρωγαν σιωπηλοί, σε κάθε μεγάλη όμως συγκέντρωση για συσσίτιο κάποιος αναγνώστης διάβαζε αποσπάσματα από τα ιερά βιβλία. Ο αναγνώστης αυτός καθόταν σε ένα ψηλό μέρος από όπου, εκτός από το βιβλίο, μπορούσε να δει αν κανένας από την συγκέντρωση ήταν τόσο απορροφημένος στο φαγητό του, που δεν άκουγε τα λόγια του. Σε κάθε τέτοιο συσσίτιο ήταν πάντα παρόντες και οι επόπτες, που φρόντιζαν να μη μιλά κανείς άλλος από τον αναγνώστη. Εδώ όμως είμαστε μόνοι κάναμε μερικές σκόρπιες παρατηρήσεις ο ένας στον άλλον ξέροντας πως πολλά από τα παλαιά έθιμα, όπως το να μείνει κανείς σιωπηλός στα γεύματα, ήταν καλά για την πειθαρχία ενός μεγάλου πλήθους, μα ήταν άχρηστα για ένα ζευγάρι όπως εμείς οι δύο. Έτσι, με την αφέλιά μου, θεώρησα τον εαυτό μου ίσο με Έναν από τούς αληθινά μεγάλους άντρες της χώρας μου. **196**

Λοιπόν, Λόμπσανγκ, είπε ο οδηγός μου όταν τελειώσαμε το γεύμα μας, πες μου, τι είναι αυτό που σε απασχολεί τόσο. Αξιότιμε Λάμα. Είπα με κάποια έξαψη. Ένας έμπορος που περνά από την πόλη μας και με τον όποιο συχνά συζητώ, μου έδωσε κάτι παράξενες πληροφορίες για τούς ανθρώπους της δύσης. Μου είπε ότι θεωρούν άσεμνα ορισμένα από τα θρησκευτικά μας καλλιτεχνήματα. Μου μίλησε επίσης για τις παράδοξες σεξουαλικές τους συνήθειες κι ακόμα δεν είμαι βέβαιος ότι δεν με κορόιδευε. Ο οδηγός μου με κοίταξε σκεπτικός και απάντησε. Για να κατανοήσουμε αυτό το πρόβλημα Λόμπσανγκ, θα πρέπει να μιλήσουμε αρκετές φορές. Η ώρα της λειτουργίας πλησιάζει και δεν θα πρέπει να λείψουμε. Ας συζητήσουμε λοιπόν στην αρχή ένα μόνο θέμα. Ένευσα ανυπόμονος καταφατικά, γιατί ήμουν αληθινά όλος απορίες για αυτό το ζήτημα. Ο οδηγός συνέχισε. Όλα αυτά ξεπηδούν από τη θρησκεία. Η θρησκεία των δυτικών είναι διαφορετική από τη δική μας, η άλλες ανατολίτικες θρησκείες. Θα πρέπει λοιπόν να την εξετάσουμε και να δούμε πως επηρεάζει το θέμα μας. Έφτιαξε το χιτώνα γύρω του για να είναι πιό άνετα και χτύπησε το κουδουνάκι, για να καθαρίσει το τραπέζι ο μοναχός υπηρέτης. Όταν έγινε κι αυτό, γύρισε προς το μέρος μου κι

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

άρχισε να μου λέει. Λόμπσανγκ, θα πρέπει να τραβήξουμε μία παράλληλο ανάμεσα στις δυτικές θρησκείες και τη δική μας Βουδιστική. Θα έχεις ήδη καταλάβει από τα μαθήματα σου ότι οι διδασκαλίες του κυρίου μας Γκαουτάμα έχουν κάπως αλλοιωθεί με το πέρασμα του χρόνου. Όλα αυτά τα χρόνια κι οι αιώνες που πέρασαν από την έξοδο του Γκαουτάμα από τη Γη και την ανύψωση του στη φώτιση άλλαξαν τις διδασκαλίες του. Μερικοί από μας νομίζουν ότι άλλαξαν προς το χειρότερο, άλλοι πως προσαρμόστηκαν με τη σύγχρονη σκέψη. Παρακολουθούσα τα λόγια του με άπειρη προσοχή και τον καταλάβαινα. Εκείνος, κούνησε ελαφρά το κεφάλι του και συνέχισε. Είχαμε το δικό μας μέγα ον που ονομάσαμε Γκαουτάμα, το οποίο άλλοι ονομάζουν Βούδα. Οι Χριστιανοί είχαν επίσης το δικό τους μέγα ον. Εκείνο το μέγα ον άφησε ορισμένες διδασκαλίες. **197**

Μύθοι και πραγματικά γραπτά στοιχεία μαρτυρούν ότι το μέγα εκείνο ον, που σύμφωνα με τις δυτικές γραφές περιπλανήθηκε στην έρημο, επισκέφτηκε στην πραγματικότητα την Ινδία και το Θιβέτ αναζητώντας πληροφορίες και γνώση για μία θρησκεία που θα ταίριαζε στους διανοητικούς και πνευματικούς χαρακτήρες της δύσης. Το μέγα εκείνο ον ήρθε στη Λάσα κι επισκέφτηκε τη μητρόπολη μας, την Τζό Κάνγκ. Ύστερα επέστρεψε στη δύση και έδωσε μία θρησκεία που ήταν από κάθε άποψη θαυμαστή και ταιριαστή στο δυτικό άνθρωπο. Με την έξοδο του μεγάλου εκείνου όντος από τη Γη όπως έγινε και με την έξοδο του δικού μας Γκαουτάμα αναπτύχθηκαν αρκετές διαφωνίες στους κόλπους της Χριστιανικής εκκλησίας. Εξήντα περίπου χρόνια μετά την έξοδο, μία σύνοδος, μία συνάντηση δηλαδή, έγινε στον τόπο με το όνομα Κωνσταντινούπολη. Εκεί έγιναν ορισμένες αλλαγές στο Χριστιανικό δόγμα ορισμένες αλλαγές στη Χριστιανική πίστη. Ίσως ορισμένοι από τους ιερείς εκείνης της εποχής να σκέφτηκαν ότι έπρεπε να υπάρξει κάποια αυστηρότητα, για να συγκρατεί στην τάξη τους πίο απείθαρχους. Σταμάτησε και πάλι να δει αν τον παρακολουθώ. Ικανοποιημένος συνέχισε. Οι άντρες που έλαβαν μέρος στην σύνοδο της Κωνσταντινούπολης το έτος 60 ήταν άντρες που δεν έτρεφαν καμιά

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

συμπάθεια προς τις γυναίκες, ακριβώς όπως μερικοί από τούς δικούς μας μοναχούς, που αναστατώνονται και με τη σκέψη ακόμα μιας γυναίκας. Η πλειοψηφία αυτών των ανδρών θεωρούσε το σεξ σαν κάτι το ακάθαρτο, κάτι που θα πρεπε να γίνεται μόνο όταν το επέβαλε η ανάγκη της διαιώνισης του είδους. Αυτοί οι ίδιοι ήταν άντρες που δεν είχαν σφοδρούς ερωτικούς πόθους, χωρίς αμφιβολία είχαν άλλους πόθους και μερικοί από αυτούς ίσως να ήταν πνευματικοί δεν ξέρω το μόνο που ξέρω είναι ότι το έτος 60 αποφάσισαν πως το σεξ ήταν ακάθαρτο, έργο του διαβόλου. Αποφάσισαν πως τα παιδιά έρχονταν στον κόσμο ακάθαρτα και πως αυτό, αν δεν καθαρίζονταν με κάποιο τρόπο, τα έκανε ακατάλληλα για κάθε πνευματική εξέλιξη κι αμοιβή εδώ σταμάτησε κι είπε χαμογελώντας. Δεν ξέρω τι υποτίθεται πως συνέβη σε όλα εκείνα τα εκατομμύρια μωρά που γεννήθηκαν πριν από τη σύνοδο στην Κωνσταντινούπολη **198**

Ελπίζω να καταλαβαίνεις, Λόμπσανγκ, ότι σου δίνω πληροφορίες γύρω από τον Χριστιανισμό σύμφωνα με τον τρόπο που εγώ τον καταλαβαίνω. Είναι πιθανό πως όταν πας και ζήσεις ανάμεσα σε εκείνους τούς λαούς, να αποκτήσεις άλλες εντυπώσεις και πληροφορίες, που θα αναιρούν κατά κάποιο τρόπο τις δικές μου γνώμες και διδασκαλίες. Τη στιγμή που τέλειωνε τα λόγια του ήχησε το γκονγκ και οι τρομπέτες του ναού. Ολόγυρα μας ακούστηκαν οι θόρυβοι των μοναχών που κατευθύνονταν προς τα εκεί, έτοιμοι για την λειτουργία. Τούς μιμηθήκαμε κι εμείς. Πριν με αφήσει στην είσοδο του ναού ο οδηγός μου είπε. Θα σε περιμένω ύστερα στο δωμάτιο μου, για να συνεχίσουμε τη συζήτηση μας. Έτσι μπήκα στο ναό και πήρα τη θέση μου ανάμεσα στους συμμαθητές μου, λέγοντας την προσευχή μου κι ευχαριστώντας το δικό μου ιδιαίτερο Θεό που ήμουν ένας Θιβητιανός όπως και ο οδηγός μου Λάμα Μινγκκάρ Ντόνταπ. Ήταν τόσο όμορφα μέσα στον παμπάλαιο ναό. Η κατανυκτική ατμόσφαιρα έκλεινε στα σπλάχνα της απαλά, σταχτιά σύννεφα λιβανιού, που μας κρατούσε σε επαφή με εκείνους από τούς ανθρώπους που είχαν περάσει σε ένα άλλο επίπεδο ύπαρξης. Το λιβάνι δεν είναι απλώς μία ευχάριστη μυρωδιά η απολυμαντικό του χώρου είναι μία ζωντανή δύναμη, μία δύναμη που έχει μία τέτοια διάταξη, ώστε να μας επιτρέπει, διαλέγοντας πάντα τον

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

σωστό τύπο μύρου, να ελέγχουμε τις δονήσεις της ζωής που κυριαρχούν στο χώρο. Απόψε στο ναό τα σύννεφα του λιβανιού έδιναν ένα γλυκό, σαν από παλαιούς κόσμους, τόνο στην ατμόσφαιρα. Κοιτούσα πέρα από τη θέση μου ανάμεσα στους Τσέλα της ομάδας μου ανάμεσα από την ομίχλη των θυμιαμάτων. Οι βαθύφωνες ψαλμωδίες των γεροντότερων Λάμα συνοδεύονταν που και που από τα ασημένια καμπανάκια τους. Εκείνη τη νύχτα είχαμε μαζί μας ένα Γιαπωνέζο μοναχό. Είχε κάνει ένα πολύ μεγάλο ταξίδι για να έρθει ως εδώ, σταματώντας ενδιάμεσα στην Ινδία και σε άλλα μέρη. Στην χώρα του ήταν πολύ σημαντικός και είχε φέρει μαζί του τα ξύλινα τύμπανα του, από το είδος που παίζουν ένα τόσο μεγάλο ρόλο στη θρησκεία των Γιαπωνέζων μοναχών. Θαύμαζα την επιδεξιότητα του, την καταπληκτική μουσική που έβγαζε από τα τύμπανα του. **199**

Μου φαινόταν αληθινό θαύμα που ένα απλό ξύλινο κουτί μπορούσε να ηχήσει τόσο μουσικά χτυπούσε το ξύλινο τύμπανο του με ένα ζευγάρι ραβδιών που είχαν πάνω τους μικρές καμπανίτσες, ενώ οι δικοί μας Λάμα τον συνόδευαν με τα ασημένια τους κουδουνάκια και το μεγάλο γκονγκ του ναού, που χτυπούσε την κατάλληλη στιγμή. Μου φαινόταν πως ολόκληρος ο ναός τρανταζόταν, πως και οι ίδιοι οι τοίχοι χόρευαν, ενώ οι καπνοί του μύρου πέρα στις γωνίες της οροφής έμοιαζαν να παίρνουν τη μορφή προσώπων, προσώπων νεκρών από καιρό Λάμα. Μα πολύ σύντομα δυστυχώς τέλειωσε η λειτουργία και πήρα βιαστικός το δρόμο για το δωμάτιο του οδηγού μου, όπως είχε κανονιστεί. Δεν έχασες και πολύ χρόνο, Λόμπσανγκ. Είπε εύθυμα εκείνος. Περίμενα πως θα σταματούσες να τσιμπήσεις τίποτα. Όχι. Αξιότιμε Λάμα, απάντησα, πραγματικά ανυπομονώ να ακούσω τα λόγια σας, γιατί ομολογώ πως το θέμα του σεξ στο δυτικό κόσμο, από ο,τι έχω ακούσει ως τώρα, μου έχει κάνει μεγάλη έκπληξη. Εκείνος είπε γελώντας. Το σεξ είναι πάντα ενδιαφέρον θέμα, παντού. Αυτό είναι άλλωστε εκείνο που κρατά τον άνθρωπο στη Γη. Θα το συζητήσουμε μαζί. Αξιότιμε Λάμα, είπα, λέγατε προηγουμένως ότι το σεξ είναι η δεύτερη μεγαλύτερη δύναμή στον κόσμο. Τι εννοείτε με αυτό. Αν είναι τόσο αναγκαίο για τη διαίωνηση του ανθρώπου, γιατί τότε δεν είναι η πρώτη δύναμη η ισχυρότερη δύναμη στον κόσμο Λόμπσανγκ, είπε ο οδηγός μου, δεν είναι το σεξ αλλά η

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

φαντασία, γιατί χωρίς αυτή δεν θα μπορούσε να υπάρξει ο σεξουαλικός πόθος. Αν το αρσενικό δεν είχε φαντασία, τότε δεν θα ενδιαφερόταν ποτέ για το θηλυκό. Χωρίς φαντασία δεν θα υπήρχαν ούτε συγγραφείς, ούτε καλλιτέχνες, δεν θα υπήρχε τίποτα το δημιουργικό η καλό. Μα, αξιότιμε Λάμα, είπα, εννοείτε πως η φαντασία είναι αναγκαία στο σεξ. Δεν καταλαβαίνω πως εφαρμόζεται αυτό στα ζώα. Τα ζώα, Λόμπσανγκ, κατέχουν φαντασία, όπως ακριβώς οι άνθρωποι. Πολλοί νομίζουν πως τα ζώα είναι όντα δίχως μυαλό, χωρίς ίχνος εξυπνάδας η λογικής κι όμως εγώ, που έζησα μία τόσο μεγάλη ζωή, σου λέω διαφορετικά. Με κοίταξε και κουνώντας το δάχτυλο πρόσθεσε. Λες ότι σου αρέσουν τόσο πολύ οι γάτες του ναού. Μήπως θα μπορούσες να ισχυριστείς ότι δεν έχουν φαντασία. **200**

Μιλάς πάντα μαζί τους, πάντα σταματάς για να τις χαϊδέψεις κι όταν το κάνεις μία φορά, σε περιμένουν κι άλλη κι άλλη. Αν αυτά δεν ήταν παρά μηχανικές αντιδράσεις, τότε η γάτα δεν θα σε περίμενε παρά μόνο αν της είχε δημιουργηθεί πρώτα η ανάλογη συνήθεια. Όχι, Λόμπσανγκ, το κάθε ζώο έχει φαντασία, φαντάζεται τις ηδονές που θα δοκιμάσει με το ταίρι του και τότε συμβαίνει το αναπόφευκτο. Όταν σκέφτηκα καλά το ζήτημα, κατάλαβα πως ο οδηγός μου ήταν απόλυτα σωστός. Είχα δει μικρά πουλιά και κότες ακόμα με τον ίδιο ακριβώς τρόπο που μία γυναίκα παίζει τα βλέφαρα της. Είχα παρατηρήσει μικρά πουλιά πως περίμεναν, με τι αληθινή αγωνία, τούς συντρόφους τους να γυρίσουν από το καθημερινό, ατέλειωτο κυνήγι της τροφής. Είχα δει τις χαρές που έκανε ένα θηλυκό πουλάκι την ώρα που αντίκρισε το ταίρι της να γυρίζει πίσω. Ήταν πια φανερό, τώρα που το σκεφτόμουν, πως τα ζώα είχαν πραγματικά φαντασία, κι έτσι μπορούσα πια να καταλάβω πόσο σωστός ήταν ο οδηγός μου όταν έλεγε ότι η φαντασία είναι η ισχυρότερη δύναμη πάνω στη Γη. Ένας από τούς έμπορους μου είπε κάποτε πως όσο πίο μυστικοπαθής η μεταφυσικός ήταν κανείς, τόσο πίο αντίθετος ήταν προς το σεξ, αξιότιμε Λάμα, είπα. Είναι αλήθεια κάτι τέτοιο, η με κορόιδευαν. Έχω τόσα πολλά παράξενα ακούσει που αληθινά δεν ξέρω τι στάση να πάρω. Ο Λάμα Μινγκκυάρ Ντόνταπ κούνησε λυπημένα το κεφάλι του κι απάντησε. Είναι απόλυτα αλήθεια, Λόμπσανγκ, πως πολλοί που εκδηλώνουν έντονο ενδιαφέρον για τα μεταφυσικά

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

ζητήματα, εκδηλώνουν ταυτόχρονα κι έντονη αντιπάθεια προς το σεξ κι αυτό για ειδικό λόγο σου είχα πει και παλαιότερα πως οι μεγαλύτεροι μεταφυσικοί δεν ήταν φυσιολογικοί άνθρωποι, πως κάτι δεν πήγαινε καλά σε αυτούς στον τομέα της υγείας. Μπορεί κανείς να έχει μία βαριά αρρώστια, ας πούμε φυματίωση η καρκίνο η κάτι παρόμοιο, η ακόμα και κάτι νευρικό οτιδήποτε κι αν είναι, είναι αρρώστια ικανή να εντείνει την αντίληψη του μεταφυσικού κόσμου. Κάπως συνοφρυωμένος συνέχισε. Υπάρχουν πολλοί άνθρωποι που βρίσκουν καλό τον σεξουαλικό πόθο και τον αναγνωρίζουν σαν κίνητρο. Ορισμένοι πάλι, για τον ένα η τον άλλο λόγο χρησιμοποιούν μεθόδους εξιδανίκευσης τής σεξουαλικής ορμής κι αυτό κάποτε τούς στρέφει προς τα πνευματικά πράγματα. 201

Και συμβαίνει, όταν κάποιος γυρίζει το πρόσωπο του από ένα πράγμα, να γίνεται θανάσιμος εχθρός του. Κανείς δεν παλεύει τόσο έντονα ενάντια στον αλκοολισμό από κάποιον αλκοολικό που θεραπεύτηκε. Με τον ίδιο τρόπο, αν ένας άντρας η μία γυναίκα έχει απορρίψει το σεξ ίσως επειδή δεν μπορούσε ούτε να ικανοποιεί ούτε να ικανοποιηθεί θα στραφεί προς τα μεταφυσικά ζητήματα και όλες οι ορμές που πριν κατευθύνονταν επιτυχημένα η αποτυχημένα στις σεξουαλικές περιπέτειες, αφιερώνονταν τώρα σε αντίστοιχες μεταφυσικές. Δυστυχώς όμως οι άνθρωποι αυτοί τείνουν στα άκρα, τείνουν να πιστεύουν πως μόνο με την απάρνηση του σεξ είναι δυνατό να εξελιχθεί κανείς πνευματικά. Τίποτε δεν θα μπορούσε να είναι περισσότερο φανταστικό και παραμορφωμένο. Μερικοί από τούς πίο σημαντικούς συνανθρώπους μας είναι ικανοί να χαίρονται, μία φυσιολογική ζωή, χωρίς να αποδιώζουν καθόλου την πνευματική τους πρόοδο. Ακριβώς εκείνη τη στιγμή ο μέγας Λάμα της ιατρικής Σινρομπνόμπο μπήκε στο δωμάτιο. Τον χαιρετήσαμε και κάθισε μαζί μας. Μόλις τώρα μιλούσα στον Λόμπσανγκ γύρω από το σεξ και τον μυστικισμό, είπε ο οδηγός μου. Α, ναι, απάντησε ο Λάμα Σινρομπνόμπο, είναι καιρός πια να πάρει ορισμένες πληροφορίες και γύρω από αυτά τα θέματα από καιρό το σκεπτόμουν. Ο οδηγός μου συνέχισε. Είναι φανερό πως εκείνοι που χρησιμοποιούν κανονικά το σεξ όπως και πρέπει να χρησιμοποιείται δυναμώνουν τη δικιά τους πνευματική δύναμη. Το σεξ δεν είναι κάτι του οποίου μπορεί κανείς να κάνει κατάχρηση, μα δεν είναι επίσης και κάτι

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

που μπορεί να αγνοηθεί. Προσφέροντας σε κάποιο πρόσωπο δονήσεις ανώτερης συχνότητας το βοηθούμε στην εξέλιξή του. Θα πρέπει πάντως να σου τονίσω, πρόσθεσε, κοιτώντας με αυστηρά, πως η σεξουαλική πράξη δεν θα πρέπει να γίνεται παρά μόνο από εκείνους που αγαπιούνται, από εκείνους που είναι δεμένοι μαζί από πνευματική συγγένεια. Εκείνο που είναι απαγορευμένο, άνομο κι επικίνδυνο είναι η απόλυτη, δίχως φραγμούς εγκατάλειψη στις σωματικές ηδονές. Αυτό μπορεί να φέρει τόσες βλάβες, όσα καλά το άλλο. Έτσι λοιπόν, ένας άντρας η μία γυναίκα πρέπει να έχουν έναν μόνο σύντροφο, αποφεύγοντας κάθε πειρασμό που θα τούς οδηγούσε μακριά από το μονοπάτι της αλήθειας και δικαιοσύνης.**202**

Ο Λάμα Σινρομπνόμπο είπε. Υπάρχει κι ένα άλλο ζήτημα για το οποίο θα έπρεπε να μιλήσεις, σεβαστέ αδελφέ, κι αυτό είναι το θέμα του ελέγχου των γεννήσεων. Σε αφήνω να το αντιμετωπίσεις. Σηκώθηκε όρθιος, υποκλίθηκε βαθιά κι άφησε το δωμάτιο. Ο οδηγός μου περίμενε για μία στιγμή κι υστέρη είπε. Μήπως κουράστηκες από όλα αυτά, Λόμπσανγκ. Όχι, κύριε. Αποκρίθηκα, ανυπομονώ να μάθω όσο το δυνατό περισσότερα, γιατί όλα αυτά μου είναι πολύ καινούργια. Θα πρέπει πάντως να ξέρεις πως στις πρώτες μέρες της ζωής πάνω στη Γη οι άνθρωποι ήταν χωρισμένοι σε οικογένειες. Σκορπισμένες στην επιφάνεια του πλανήτη μας βρίσκονταν μερικές οικογένειες, που σιγά σιγά, με το πέρασμα του χρόνου, έγιναν μεγάλες. Όπως φαίνεται πως είναι αναπόφευκτο ανάμεσα στους ανθρώπους, συνέβηκαν διαμάχες και διαφωνίες. Η μία οικογένεια πολεμούσε εναντίον της άλλης. Οι νικητές σκότωναν τούς άντρες της ηττημένης οικογένειας κι έπαιρναν τις γυναίκες τους μαζί τους. Σύντομα όλοι καταλάβαιναν πως όσο μεγαλύτερη ήταν η οικογένεια, που τώρα πια την έλεγαν φυλή, τόσο δυνατότερη και πιο ασφαλής ήταν απέναντι στους άλλους. Στο βλέμμα του υπήρχε κάποια θλίψη καθώς σταμάτησε να με κοιτάξει. Ύστερα συνέχισε. Με το πέρασμα χρόνων και αιώνων οι φυλές ολοένα μεγάλωναν. Ορισμένες ανέδειξαν ιερείς, ιερείς όμως με κάποια πολιτική δύναμη με κάποια φροντίδα για το μέλλον. Οι ιερείς αποφάσισαν πως έπρεπε να δώσουν στο λαό ιερούς νόμους που μπορούσαν να τούς ονομάσουν και θείες εντολές τέτοιους που να βοηθούσαν τη φυλή σαν σύνολο. Δίδαξαν λοιπόν αυξάνεστε και πληθύνεστε, κάτι που σε εκείνες

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

τις μέρες ήταν πραγματικά απαραίτητο. Αν ο λαός δεν αυξανόταν, τότε η φυλή εξασθενίζε τόσο, που υπήρχε κίνδυνος να εξαλειφθεί εντελώς από τούς εχθρούς της. Έτσι με εκείνη την εντολή οι ιερείς ζητούσαν να διαφυλάξουν ένα μέλλον για τη φυλή τους. Με το κύλισμα όμως αιώνων ολόκληρων έγινε φανερό πως ο πληθυσμός τού κόσμου αυξάνεται με έναν ρυθμό που οδηγεί κατευθείαν σε υπερπληθυσμό. Αυτό σημαίνει πως υπάρχουν πολύ περισσότεροι άνθρωποι από όσο δικαιολογούν οι διαθέσιμες ποσότητες τροφών.**203**

Κάτι πρέπει να γίνει για αυτό. Με ευκολία παρακολουθούσα τη σκέψη του κι ένιωθα χαρούμενος που οι φίλοι μου στο πάρκο Κάλινγκ οι έμποροι που τόσο είχαν ταξιδέψει και τόσα είχαν δει μου είχαν πει την αλήθεια. Ο οδηγός μου συνέχισε. Ακόμα και σήμερα υπάρχουν θρησκείες που νομίζουν πως είναι σφάλμα να θέτει κανείς όριο στις γεννήσεις, μα αν κοιτάξει κανείς στην ανθρώπινη ιστορία, με ευκολία θα δει πως οι περισσότεροι, αν όχι όλοι οι πόλεμοι έγιναν εξαιτίας της έλλειψης ζωτικού χώρου εκ μέρους του επιτιθέμενου. Όταν ο πληθυσμός μιάς χώρας αυξάνεται με ένα πολύ γρήγορο ρυθμό, η χώρα αυτή ξέρει πως σύντομα ούτε τροφή ούτε εργασία θα υπάρχει για το λαό της. Έτσι οδηγείται στον πόλεμο, λέγοντας πως αναζητά ζωτικό χώρο. Τότε, αξιότιμε Λάμα, πως θα μπορούσαμε να αντιμετωπίσουμε αυτό το πρόβλημα. Λόμπσανγκ. Το θέμα είναι πολύ εύκολο αν υπάρχουν άντρες και γυναίκες με καλή θέληση να το συζητήσουν. Οι παλιές μορφές θρησκειών ήταν από κάθε πλευρά ταιριαστές σε ένα κόσμο που ήταν ακόμα νέος, που ο πληθυσμός ήταν ελάχιστος και τα αποθέματα άφθονα. Σήμερα όμως είναι αναπόφευκτο γίνεται ολοένα και πιά αναπόφευκτο να γίνουν νέες προσεγγίσεις στο πρόβλημα. Ρωτάς τι θα μπορούσα να κάνω για αυτό. Λοιπόν, για να αρχίσουμε, θα έκανα νόμιμο τον έλεγχο των γεννήσεων, θα δίδασκα τούς λαούς πως να τον εφαρμόζουν. Θα φρόντιζα ώστε εκείνοι από τούς ανθρώπους που ήθελαν παιδιά να μπορούν να αποκτήσουν ένα η δύο, ενώ εκείνοι που δεν ήθελαν να μπορούν να το αποφύγουν. Σύμφωνα με τη θρησκεία μας, Λόμπσανγκ, τούτο είναι απόλυτα επιτρεπτό. Μελέτησα γύρω από αυτό

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

το θέμα πανάρχαια βιβλία βιβλία που γράφτηκαν αιώνες πριν απλωθεί η ζωή στο δυτικό ημισφαίριο, γιατί, όπως ξέρεις, η ζωή πρώτα εμφανίστηκε στην Κίνα από εκεί απλώθηκε στις περιοχές γύρω από το Θιβέτ διαδόθηκε στην Ινδία κι από εκεί πήρε το δρόμο προς τη δύση. Πάντως δεν είναι αυτό το θέμα μας. Σκέφτηκα να ρωτήσω τότε τον οδηγό μου για την προέλευση της ζωής πάνω στον πλανήτη μας, μα αποφάσισα να περιοριστώ προς το παρόν στο θέμα που συζητούσαμε. Εκείνος συνέχισε. **204**

Όπως σου έλεγα, η πλειονότητα των πολέμων οφείλεται στον υπερπληθυσμό. Όσο υπάρχουν μεγάλοι και ασταμάτητα αυξανόμενοι πληθυσμοί, οι πόλεμοι γίνονται αναπόφευκτοι, αλλά και αναγκαίοι, γιατί αλλιώς οι άνθρωποι θα πλημμύριζαν τη Γη, ακριβώς όπως τα μερμήγκια το σώμα ενός νεκρού τυφλοπόντικα. Όταν αφήσεις τη χώρα μας, όπου ο πληθυσμός είναι πολύ μικρός, και ταξιδέψεις στις μεγάλες δυτικές πόλεις, θ' ανακαλύψεις με τρόπο τι σημαίνει υπερπληθυσμός, θα δεις πόσο δίκιο έχουν τα λόγια μου οι πόλεμοι καταντούν απόλυτα αναγκαίοι για να συγκρατήσουν την αλόγιστη αύξηση. Οι άνθρωποι έρχονται στη Γη για να διδαχθούν ορισμένα πράγματα κι αν δεν υπήρχαν οι πόλεμοι και οι αρρώστιες, δεν θα υπήρχε τρόπος να κρατηθεί ολόκληρο το πλήθος τους στη ζωή. Θα ήταν σαν μία επιδρομή από ακρίδες, που θα έτρωγαν τα πάντα στο πέρασμά τους, εξαφανίζοντας έτσι κάποτε και τους ίδιους τους εαυτούς τους. Αξιότιμε Λάμα. Είπα, πολλοί από τους έμπορους που μου μίλησαν για, το θέμα του ελέγχου των γεννήσεων, ισχυρίζονται πως πάρα πολλοί το νομίζουν αμαρτία. Γιατί όμως σκέφτονται έτσι. Ο οδηγός μου έμεινε για λίγο σκεπτικός, μη ξέροντας πόσα θα πρεπε να αποκαλύψει στον νεαρό μαθητή του. Στο τέλος μου είπε. Ο έλεγχος των γεννήσεων για πολλούς σημαίνει φόνος ενός ακόμα αγέννητου ανθρώπου, μα σύμφωνα με τη δικιά μας πίστη, Λόμπσανγκ, το πνεύμα δεν έχει μπει ακόμα σε ένα αγέννητο μωρό. Σύμφωνα με την πίστη μας δεν μπορούμε να μιλούμε για φόνος. Οπωσδήποτε όμως είναι φανερά εντελώς παράλογο να ταυτίζουμε το φόνος με τις προφυλάξεις που μπορούμε να πάρουμε για να εμποδίσουμε τη σύλληψη. Είναι το ίδιο παράλογο με το να λέμε ότι δολοφονήσαμε ένα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

ολόκληρο κήπο από φυτά με το να εμποδίσουμε απλώς τούς σπόρους τους να φυτρώσουν. Τα ανθρώπινα όντα πολύ συχνά φαντάζονται πως είναι το πιο υπέροχο πράγμα που συνέβη ποτέ στο σύμπαν ολόκληρο. Στην πραγματικότητα, φυσικά, δεν είναι παρά μία μορφή ζωής και μάλιστα όχι η ανώτατη, προς το παρόν όμως δεν έχουμε καιρό να μπούμε σε τέτοια θέματα. Ένα άλλο πράγμα ήρθε στο μυαλό μου, μα ήταν τόσο φριχτό που σκέφτηκα πως ποτέ δεν θα έβρισκα τη δύναμη να μιλήσω γι' αυτό. **205**

Κάποτε όμως το κατόρθωσα. Αξιότιμε Λάμα. Έχω ακούσει ότι ορισμένα ζώα, αγελάδες για παράδειγμα, γονιμοποιούνται με τεχνητά μέσα. Είναι αυτό σωστό. Το πρόσωπο του οδηγού μου πήρε για μία στιγμή μία ταραγμένη έκφραση κι ύστερα είπε. Ο,τι άκουσες Λόμπσανγκ, είναι αλήθεια. Υπάρχουν ορισμένοι άνθρωποι στη δύση που προσπαθούν να μεγαλώσουν το κοπάδι τους με την τεχνητή γονιμοποίηση, όπως την ονομάζουν. Σ' αυτήν οι αγελάδες γονιμοποιούνται από κάποιον ειδικό με μία μεγάλη σύριγγα, αντί από κάποιον ταύρο. Οι άνθρωποι αυτοί δεν φαίνεται να καταλαβαίνουν πως στη γέννηση κάποιου μωρού, αδιάφορο αν αυτό είναι άνθρωπος, αρκούδα η αγελάδα, παίρνουν μέρος και πολλά άλλα πράγματα από τις απλές μηχανικές διαδικασίες που γνωρίζουν. Αν θέλει κανείς να έχει καλό κοπάδι, τότε θα πρέπει να υπάρχει αγάπη η κάποιο είδος έλξης στη διαδικασία της γονιμοποίησης. Αν οι άνθρωποι γεννιόνταν με τεχνητή γονιμοποίηση, τότε θα βρίσκονταν όντας γεννημένοι χωρίς αγάπη σε μία ύπανθρώπινη κατάσταση. Σου επαναλαμβάνω, Λόμπσανγκ, πως για το καλύτερο είδος ανθρώπου η ζώου, θα πρέπει οι γονείς να αγαπούν και να θέλουν ο ένας τον άλλο. Αυτό θα τούς εξυψώσει το ρυθμό των πνευματικών και φυσικών δονήσεων. Η τεχνητή γονιμοποίηση, όπως γίνεται κάτω από ψυχρές, δίχως αγάπη συνθήκες, δίνει πραγματικά πολύ φτωχά αποτελέσματα. Πιστεύω πως είναι ένα από τα μεγαλύτερα εγκλήματα πάνω στη Γη. Έμενα εκεί καθισμένος καθώς οι σκιές του σούρουπου έμπαιναν κλεφτά στο δωμάτιο, λούζοντας με τη σκοτεινιά τους τον Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ. Στο σκοτάδι μπορούσα κι έβλεπα πιο φωτεινή την αύρα του, με τις χρυσές

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

της ανταύγειες της πνευματικότητας. Η αύρα του ήταν τόσο φωτεινή που το φως της διαπερνούσε και το σκοτάδι το ίδιο. Οι διορατικές μου αισθήσεις μου έλεγαν σαν να μη το ήξερα από πριν ότι βρισκόμουν μπροστά σε έναν από τους μεγαλύτερους άντρες του Θιβέτ. Ένωθα μέσα μου μία ζεστασιά, μία ζεστασιά που έκανε ολόκληρη την ύπαρξή μου να πάλλεται από αγάπη για εκείνον, τον οδηγό και διδάσκαλο μου. Τα γκονγκ του ναού ήχησαν και πάλι, με αυτή τη φορά όχι για μας. Εμείς πήγαμε μαζί ως το παράθυρο και κοιτάξαμε έξω. Ο οδηγός μου έβαλε το χέρι του στον ώμο μου, καθώς μπροστά **206**

Μας απλωνόταν η σκοτεινή κοιλάδα της πόλης μας, που ολοένα και περισσότερο βυθιζόταν στις κοκκινωπές ανταύγειες της νύχτας. Άφησε τη συνείδησή σου να γίνει ο οδηγός σου, Λόμπσανγκ, είπε. Τότε θα ξέρεις πάντα αν ένα πράγμα είναι σωστό η λάθος. Ξεκινάς τη ζωή σου να πας μακριά πολύ μακρύτερα από ο,τι φαντάζεσαι και θ' αντικρίσεις, θα βρεθείς αντιμέτωπος με πολλούς πειρασμούς. Άφησε τη συνείδησή σου να γίνει ο οδηγός σου. Εμείς οι κάτοικοι του Θιβέτ είμαστε ένας μικρός ειρηνικός λαός, ένας λαός που πιστεύει στην αγιότητα και ιερότητα του πνεύματος. Οπουδήποτε κι αν πας, οτιδήποτε κι αν κάνεις, άφησε τη συνείδησή σου να σε οδηγεί. Προσπαθούμε να σε βοηθήσουμε να ακούς τη φωνή της. Προσπαθούμε να σου δώσουμε ισχυρές τηλεπαθητικές και διορατικές δυνάμεις, τέτοιες που θα σου επιτρέψουν στο μέλλον, οπουδήποτε κι αν βρίσκεσαι, να έρχεσαι σε επαφή με μεγάλους Λάμα εδώ στα πανύψηλα Ιμαλάια, μεγάλους Λάμα, που αργότερα, θ' αφιερώνουν όλο το χρόνο τους περιμένοντας μηνύματά σου. Περιμένοντας μηνύματά μου. Φοβάμαι πως έμεινα με ανοιχτό στόμα από την έκπληξη δικά μου μηνύματα. Τι το ιδιαίτερο υπήρχε πάνω μου. Γιατί θα έπρεπε να αφιερώνουν στα δικά μου μηνύματα ολόκληρο το χρόνο τους μεγάλοι Λάμα. Ο οδηγός μου με χτύπησε φιλικά στον ώμο, γελώντας. Ο λόγος της ύπαρξής σου, Λόμπσανγκ, είναι το ότι έχεις αναλάβει ένα πολύ πολύ σπουδαίο έργο να κάνεις. Παρόλα τα βάσανα και τους πόνους, θα πετύχεις. Θα ήταν όμως φοβερά άδικο αν σε αφήναμε εντελώς μόνο σου σε ένα ξένο κόσμο, έναν κόσμο που θα σε κοροϊδέψει, θα σε πει ψεύτη κι απατεώνα. Ποτέ μην απελπίζεσαι, ποτέ μην υποχωρείς, γιατί κάποτε το δίκιο θα επικρατήσει. Εσύ, Λόμπσανγκ, θα νικήσεις. Οι σκιές του σούρουπου είχαν πια γίνει

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

σκιές της νύχτας και μακριά κάτω μας έλαμπαν τα φώτα της πόλης. Στον ουρανό, μισοκρυμμένο πίσω από τα βουνά, μας κοιτούσε το νέο φεγγάρι. Τα άστρα, αμέτρητα φωτεινά σημάδια, πλημμύριζαν το στερέωμα. Σήκωσα το κεφάλι μου, σκέφτηκα όλες τις προφητείες, όλες τις προβλέψεις που είχαν γίνει για το μέλλον μου κι ένιωσα την εμπιστοσύνη, την πίστη που μου έδειχνε ο φίλος και διδάσκαλος μου, ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ. Κι ήμουν ευχαριστημένος. **207**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

Ο δάσκαλος είχε άσχημες διαθέσεις ίσως να ήταν κρύο το τσάι του, ίσως το τσάμπα του να μην ήταν φτιαγμένο όπως το προτιμούσε. Ο δάσκαλος είχε άσχημες διαθέσεις εμείς οι μαθητές του καθόμαστε στην τάξη τρέμοντας από το φόβο μας. Είχε ήδη απροσδόκητα ξεσπάσει το θυμό του σε μερικά αγόρια στ' αριστερά μου κι άλλα δεξιά μου. Η μνήμη μου ήταν καλή, ήξερα τα μαθήματα τέλεια μπορούσα να επαναλάβω κάθε κεφάλαιο και στίχο από οποιοδήποτε μέρος των εκατόν οχτώ τόμων του Κάνγκουρ. Πάφ. Πάφ.. Πήδηξα μισό μέτρο στον αέρα από την τρομάρα μου και το ίδιο έκαναν κάπου τρία παιδιά δεξιά κι αριστερά μου. Για μία στιγμή δεν ξέραμε ποιός από μας έτρωγε το ξύλο, μα όταν ο δάσκαλος άρχισε να γίνεται λίγο πια σκληρός, ένιωσα δίχως αμφιβολία πως ήμουν εγώ ο τυχερός. Συνέχιζε να χτυπά μουρμουρίζοντας συνέχεια. Ο ευνοούμενος του Λάμα. Παραγεμισμένη ηλίθιε. Θα σου μάθω εγώ γράμματα. Τα χτυπήματα έκαναν να βγει ένα τέτοιο σύννεφο σκόνης από το χιτώνα μου που άρχισα να φτερνίζομαι. Για κάποιο άγνωστο λόγο αυτό εξαγρίωσε ακόμα περισσότερο το δάσκαλο κι αληθινά έβαλε τα δυνατά του να βγάλει όσο το δυνατό περισσότερη σκόνη από πάνω μου. Ευτυχώς χωρίς να το ξέρει είχα προβλέψει αυτή την κακή του διάθεση κι είχα φορέσει περισσότερα ρούχα από το συνηθισμένο κι έτσι παρόλο που δεν θα τον ευχαριστούσε αν το μάθαινε τα χτυπήματα του δεν μου έκαναν και πολύ κακό. Πάντως όμως δεν μπορώ να πω πως δεν πονούσαν και καθόλου. Ο δάσκαλος αυτός ήταν τυραννικός. Ήταν λάτρης της τελειότητας ίσως επειδή ο ίδιος δεν ήταν καθόλου τέλειος. Έπρεπε όχι Μόνο να μη ξεχνούμε ούτε λέξη από το κείμενο, μα αν ακόμα η προφορά η ο τονισμός δεν ήταν ακριβώς όπως τα ήθελε, έβγαζε το μπαστούνι του και

μας έδερνε στην πλάτη. 208

Τώρα έκανε τη γυμναστική του στην πλάτη μου κι εγώ πνιγόμενι σχεδόν από τη σκόνη. Τα μικρά παιδιά στο Θιβέτ, όπως και παντού άλλου στον κόσμο, κυλιούνται στη σκόνη όταν παίζουν. Τα μικρά μάλιστα αγόρια που είναι εντελώς αποκομμένα από κάθε γυναικεία επίδραση, δεν φροντίζουν και πολύ να ξεφορτωθούν τη σκόνη που μαζεύουν. Τα χτυπήματα του δάσκαλου τώρα ήταν ένα πρώτης τάξεως καθάρισμα. Με χτυπούσε ασταμάτητα, λέγοντας. Θα σου μάθω εγώ να μη μπορείς να προφέρεις μία λέξη. Να δείχνεις τέτοια ασέβεια στην ιερή γνώση. Φουσκωμένη ηλίθιε, που χάνεις πάντα τα μαθήματα κι ύστερα έρχεσαι πίσω ξέροντας περισσότερα από ο,τι εκείνοι που δίδαξαν άχρηστο κορμί θα σε μάθω εγώ, οπωσδήποτε κάτι θα σου μάθω κι εγώ. Στο Θιβέτ καθόμαστε σταυροπόδι τις περισσότερες φορές σε μαξιλάρια που δεν ξεπερνούν σε ύψος τα δέκα εκατοστά και μπροστά μας έχουμε τραπέζια από είκοσι πέντε ως σαράντα πόντους ψηλά, ανάλογα με το μέγεθος τού μαθητή. Ο δάσκαλος ξαφνικά έβαλε το χέρι του με τη βία στο πίσω μέρος τού κεφαλιού μου και το έσπρωξε ως την επιφάνεια τού τραπεζιού. Έχοντάς με έτσι στην κατάλληλη στάση, πήρε μία βαθιά αναπνοή κι αφιερώθηκε στο έργο του. Βογκούσα απλά από συνήθεια κι όχι γιατί πονούσα τόσο. Παρά τις φιλότιμες προσπάθειες του εμείς τα παιδιά είχαμε αρκετά σκληραγωγηθεί, είχαμε γίνει κυριολεκτικά κατεργασμένα δέρματα και πράγματα σαν κι αυτό ήταν μία καθημερινή υπόθεση. Κάποιος μαθητής κάπου έξι με επτά αγόρια προς τα δεξιά μου άφησε ένα πνιγμένο γέλιο. Ο δάσκαλος με άφησε λες κι είχα ξαφνικά πυρωθεί και τινάχτηκε σαν τίγρη προς το άλλο παιδί. Πρόσεξα φυσικά να μην προδώσω την ευθυμία μου, όταν είδα ένα σύννεφο σκόνης να υψώνεται πιο κάτω στη σειρά μου. Ακούγονταν διάφορες κραυγές φόβου, πόνου και τρόμου από τα δεξιά μου, γιατί ο δάσκαλος χτυπούσε

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

αδιάκριτα, μη ξέροντας ποιός γέλασε. Στο τέλος, λαχανιασμένος και, δίχως αμφιβολία, ανακουφισμένος, ο δάσκαλος σταμάτησε τις προσπάθειές του, Α. Είπε κουρασμένα, αυτό θα σας μάθει, μικροί δαίμονες, να προσέχετε αυτά πού σάς λέω. **209**

Λοιπόν, Λόμπσανγκ Ράμπα, άρχισε ξανά και πρόσεξε πολύ την προφορά σου. Έκανα όπως μου είπε. Όταν σκεφτόμουν ένα πράγμα μπορούσα πραγματικά να το πετύχω. Κι αυτή τη φορά σκέφτηκα και ξανασκέφτηκα, για να μην ξανακάνω το δάσκαλο και την πλάτη μου να αισθανθούν πάλι άσχημα. Όσο κράτησε αυτό το μάθημα, και τις πέντε ώρες του, ο δάσκαλος βημάτιζε μπρος και πίσω, άγρυπνος παρατηρητής. Δεν ήθελε και πολύ για να τιναχτεί σε κάποιο παιδί απρόσεκτο. Στο Θιβέτ η μέρα μας αρχίζει τα μεσάνυχτα, αρχίζει με μία λειτουργία, και φυσικά υπάρχουν λειτουργίες σε τακτικά διαστήματα. Ύστερα είμαστε υποχρεωμένοι να κάνουμε ταπεινές δουλειές για να διατηρηθούμε ταπεινοί. Μετά από μία περίοδο σύντομης ξεκούρασης πηγαίνουμε στις τάξεις μας. Οι τάξεις αυτές μας φιλοξενούν, χωρίς διάλειμμα, τουλάχιστον για πέντε ώρες, και σε όλο αυτό το διάστημα οι δάσκαλοι φροντίζουν να αξιοποιούμε την ώρα μας. Υπήρχαν τάξεις φυσικά που ξεπερνούσαν κατά πολύ τις πέντε ώρες, μα οι απογευματινές είχαν συνήθως τόση διάρκεια. Οι ώρες κυλούσαν αργά και με δυσκολία, μας φαινόταν πως είμαστε κλεισμένοι για μέρες εκεί. Οι σκιές έμοιαζαν καρφωμένες στη θέση τους, όπως και ο ήλιος. Αναστενάζαμε από αγανάκτηση κι ανία, νιώθαμε πως κάποτε θα έπρεπε να επέμβουν οι θεοί να μας απαλλάξουν από αυτόν το δάσκαλο, γιατί ήταν ο χειρότερος από όλους όσους είχαμε. Επιτέλους όμως, κάποτε ήχησαν τα γκονγκ κι από ψηλά στη σκεπή μία τρομπέτα άφησε τον ήχο της να απλωθεί στην κοιλάδα. Με ένα αναστεναγμό ο δάσκαλος είπε. Λοιπόν, φοβάμαι πως πρέπει να σας αφήσω τώρα, μα πιστεύω πως όταν σας ξαναδώ θα έχετε κάνει σοβαρές προσπάθειες να μάθετε κάτι. Έκανε ένα νόημα προς την πόρτα κι η κοντινότερη σειρά τινάχτηκε όρθια κι έτρεξε να φύγει. Ήμουν έτοιμος να τούς μιμηθώ μα με φώναξε πίσω. Εσύ, τρίτη Λόμπσανγκ Ράμπα, είπε πηγαίνεις στον οδηγό σου και

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

μαθαίνεις πράγματα, μα μη γυρίζεις πίσω να τα επιδεικνύεις στα παιδιά που δίδαξα εγώ. Διδάσκεσαι με υπνωτισμό κι άλλες μεθόδους, θα φροντίσω να μην ξανάρθεις στην τάξη μου. Μου έδωσε ένα χτύπημα στο μάγουλο και συνέχισε. Χάσους τώρα από μπρος μου, δεν θέλω να σε βλέπω, όλοι λένε πως μαθαίνεις περισσότερα από τούς άλλους μαθητές μου.**210**

Μόλις με άφησε το έβαλα στα πόδια και δεν σταμάτησα ούτε για να κλείσω την πόρτα πίσω μου. Κάτι μου φώναξε, μα ήμουν ήδη πολύ μακριά. Έξω μερικά από τ' άλλα παιδιά περίμεναν. Πρέπει κάτι να χάνουμε γι' αυτόν, είπε ένα αγόρι. Ναι, είπε κάποιος άλλος, μπορεί να την πληρώσει πολύ άσχημα πραγματικά, αν συνεχίσει έτσι ανεξέλεγκτος. Εσύ, Λόμπσανγκ, είπε ένας τρίτος, περηφανεύεσαι πάντα για το διδάσκαλο και οδηγό σου, γιατί δεν του λες κάτι για τον τρόπο που μας μεταχειρίζεται. Σκέφτηκα τα λόγια του και μου φαινόταν πολύ σωστά. Έπρεπε βέβαια να μάθουμε, μα αυτός δεν ήταν λόγος να μας φέρνεται με τέτοια κτηνωδία. Όσο πιά πολύ το σκεφτόμουν τόσο πιά ευχάριστο μου φαινόταν. Θα πήγαινα στον οδηγό μου και θα τού μιλούσα για τον τρόπο που μας συμπεριφερόταν κι εκείνος θα ερχόταν κάτω και θα έκανε τέτοια μάγια στο δάσκαλο, που θα γινόταν βάτραχος η κάτι τέτοιο. Ναι. Φώναξα, θα πάω τώρα. Και χωρίς να χάσω καιρό, στράφηκα κι απομακρύνθηκα τρέχοντας. Πέρασα βιαστικά τούς γνώριμους διαδρόμους, ανεβαίνοντας όλο και ψηλότερα, προς την οροφή. Κάποτε βρέθηκα και στο διάδρομο που έβγαζε στο δωμάτιο τού οδηγού μου και είδα πως εκείνος ήταν ήδη μέσα, με την πόρτα ανοιχτή. Μου είπε να μπω και πρόσθεσε. Γιατί τόση έξαψη, Λόμπσανγκ. Σε έκαναν μήπως Ηγούμενο. Τον κοίταξα αρκετά θλιμμένα και απάντησα. Αξιότιμε Λάμα, γιατί μας κακομεταχειρίζονται έτσι στην τάξη. Ο οδηγός μου με κοίταξε αρκετά σοβαρός και είπε. Με ποιόν τρόπο σε κακομεταχειρίστηκαν, Λόμπσανγκ. Κάθισε και πες μου τι σε βασανίζει τόσο. Κάθισα κι άρχισα τη λυπητερή μου διήγηση. Όση ώρα μιλούσα, ο οδηγός μου ούτε με διέκοψε ούτε έκανε κανένα σχόλιο. Με άφηνε να μιλώ κι εγώ κάποτε τέλειωσα τη θλιμμένη μου ιστορία, λαχανιασμένος και κουρασμένος. Λόμπσανγκ, είπε ο οδηγός μου, σκέφτηκες ποτέ πως και η ζωή η ίδια είναι ένα σχολείο. Τον κοίταξα λες και είχε αρχίσει

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Ξαφνικά να λέει παράλογα πράγματα. Δεν θα έδειχνα περισσότερη έκπληξη, ακόμα κι αν μου είχε πει ότι ο ήλιος είχε δώσει τη θέση του στο φεγγάρι. Αξιότιμε Λάμα, είπα με έκπληξη, είπατε πως η ζωή είναι ένα σχολείο. 211

Βεβαίως και το είπα, Λόμπσανγκ. Ξεκουράσου λίγο, ας πάρουμε τσάι κι ύστερα θα μιλήσουμε. Σύντομα βρέθηκαν μπροστά μας τσάι και γλυκίσματα. Ο οδηγός μου πολύ σπάνια έτρωγε. Όπως κάποτε είχε πει ο ίδιος, έτρωγα τόσο όσο θα έτρωγαν τέσσερις σαν κι αυτόν. Το καλοκάγαθο χαμόγελο του όμως αφαιρούσε κάθε προσβλητικό περιεχόμενο από τις λέξεις. Με πείραζε συχνά και ήξερα πως ποτέ δεν θα έλεγε κάτι που θα πλήγωνε. Ήπιαμε το τσάι μας κι ύστερα ο οδηγός μου έγραψε ένα μικρό σημείωμα και το έδωσε στον υπηρέτη να το πάει σε έναν άλλο Λάμα. Είπα, Λόμπσανγκ, πως εσύ και εγώ δεν θα παρακολουθήσουμε την αποψινή λειτουργία γιατί έχουμε πολλά να συζητήσουμε και, παρόλο που οι λειτουργίες είναι πολύ αναγκαία πράγματα, εξαιτίας των ιδιαίτερων συνθηκών που θ' αντιμετωπίσεις, σου χρειάζεται πολύ περισσότερη εκπαίδευση από το συνηθισμένο. Σηκώθηκε όρθιος και πήγε προς το παράθυρο. Πήγα κι εγώ κοντά του, γιατί πάντα με ευχαριστούσε να κοιτώ όλα όσα συμβαίνουν και το δωμάτιο του οδηγού μου ήταν από τα πιο ψηλά τοποθετημένα του Σακπόρι, ένα δωμάτιο από όπου μπορούσε να αντικρίσει κανείς πέρα μακριά τον ορίζοντα, σε απίθανες αποστάσεις. Διέθετε άλλωστε το πιο υπέροχο από όλα τα πράγματα. Ένα τηλεσκόπιο. Πόσες ώρες περνούσα με αυτό το όργανο. Πόσες ώρες καθόμουν και κοιτούσα πέρα στην κοιλάδα της Λάσα, την πόλη την ίδια, με τους έμπορους της και τις γυναίκες της που ψώνιζαν, συνομιλούσαν η απλώς περνούσαν την ώρα τους. Για δέκα δεκαπέντε λεπτά μείναμε έτσι κοιτώντας από το παράθυρο. Ύστερα ο οδηγός μου είπε. Ας καθίσουμε πάλι, Λόμπσανγκ, κι ας μιλήσουμε για αυτό το θέμα του σχολείου. Θέλω να με ακούσεις προσεκτικά, Λόμπσανγκ, γιατί αυτό είναι ένα ζήτημα που από την αρχή πρέπει να το ξεκαθαρίσεις. Αν είναι κάτι που δεν καταλαβαίνεις, σταμάτησε με αμέσως, γιατί είναι απαραίτητο να κατανοήσεις το καθετί, τ' ακούς. Κούνησα καταφατικά το κεφάλι μου κι ύστερα, από ευγένεια,

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

πρόσθεσα να αξιότιμε Λάμα, σας ακούω και σας καταλαβαίνω. Όταν δεν καταλάβω κάτι θα σας σταματήσω. Κούνησε το κεφάλι του και είπε. Η ζωή είναι ένα σχολείο. Πριν έρθουμε σε αυτή τη ζωή, πριν κατέβουμε στο σώμα μιας γυναίκας, συζητούμε με άλλους αυτά που πηγαίνουμε να μάθουμε. **212**

Κάποτε σου είχα διηγηθεί μία ιστορία γύρω από κάποιο Κινέζο, το γέροντα Σένγκ. Ας πούμε τώρα πως ο γέροντας Σένγκ πέθανε και, βλέποντας σε εικόνες όλη τη ζωή του, αποφάσισε πως υπήρχαν ορισμένα πράγματα που έπρεπε ακόμα να μάθει. Τότε οι άνθρωποι που τον περιστοιχίζαν και τον βοηθούσαν, έψαξαν να βρουν γονείς η καλύτερα μέλλοντες γονείς, τέτοιους που θα πρόσφεραν στην ψυχή που ήταν ο Σένγκ τις κατάλληλες συνθήκες για να διδαχτεί εκείνα τα μαθήματα που έπρεπε να μάθει. Ο οδηγός μου με κοίταξε και είπε. Γίνεται με την ψυχή όπως γίνεται με τ' αγόρι που θέλει να γίνει μοναχός. Αν ζητά να γίνει γιατρός, έρχεται στο Σακπόρι. Αν ζητά να γίνει απλός μοναχός υπηρέτης, πηγαίνει στην Ποτάλα, γιατί εκεί υπάρχει πάντα η μεγαλύτερη έλλειψη σε υπηρετικό προσωπικό. Διαλέγουμε τη σχολή μας σύμφωνα με αυτά που ζητούμε να μάθουμε. Κούνησα καταφατικά το κεφάλι μου, γιατί όλα αυτά μου ήταν κατανοητά. Και οι δικοί μου γονείς είχαν κάνει όλες τις αναγκαίες ρυθμίσεις για να μπω στο Σακπόρι, αν βεβαίως έδειχνα την απαραίτητη δύναμη στην αρχική δοκιμασία αντοχής. Ο οδηγός μου συνέχισε. Εκείνος που πρόκειται να γεννηθεί, τα έχει όλα τακτοποιημένα έρχεται στη Γη και γεννιέται από μία ορισμένη γυναίκα που ζει σε μία καθορισμένη περιοχή και είναι παντρεμένη με ένα ορισμένο τύπο άντρα. Οι συνθήκες αυτές διαλέχτηκαν έτσι, ώστε να προσφέρουν στο νεογέννητο τις ευκαιρίες να κερδίσει τις γνώσεις και εμπειρίες που από τα πριν είχαν νομισθει απαραίτητες. Όταν ωριμάσει ο χρόνος, το παιδί γεννιέται. Πρώτα πρέπει να μάθει να τρέφεται, πρέπει να μάθει να ελέγχει ορισμένα τμήματα του σώματος του πρέπει να μάθει να μιλά και να ακούει. Στην αρχή, όπως ξέρεις, ένα μωρό δεν μπορεί να δει καθαρά, πρέπει να διδαχτεί να βλέπει. Βρίσκεται στο σχολείο. Με κοίταξε χαμογελώντας και πρόσθεσε. Σε κανέναν δεν αρέσει το σχολείο, μερικοί από μας είναι υποχρεωμένοι να έρθουν, ορισμένοι όμως όχι. Σχεδιάζουμε να έρθουμε όχι γιατί έτσι προστάζει το κάρμα μα για να

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

μάθουμε κάτι πρόσθετο. Το μωρό μεγαλώνει και γίνεται παιδί, ικανό να πάει στο σχολείο. Εκεί, ίσως, να το κακομεταχειρίζεται ο δάσκαλος, Λόμπσανγκ, μα αυτό δεν είναι κακό. Κανείς ποτέ δεν έπαθε τίποτα από την πειθαρχία.**213**

Η πειθαρχία είναι εκείνο που κάνει ένα στρατό να διαφέρει από τον όχλο. Και ένας πολιτισμένος άνθρωπος δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς πειθαρχία. Πολλές φορές τώρα θα νομίζεις πως σε κακομεταχειρίζονται, πως οι δάσκαλοι σου είναι σκληροί και βάνουσοι, μα αδιάφορο τι σκέπτεσαι τώρα εσύ ο ίδιος διάλεξες να έρθεις στη Γη με αυτές τις συνθήκες. Μα, αξιότιμε Λάμα, είπα όλος έξαψη, αν εγώ κανόνισα να έρθω εδώ κάτω, τότε νομίζω πως δεν θα πρέπει να είμαι στα καλά μου. Μα κι αν ακόμα το έκανα, τότε γιατί δεν θυμάμαι τίποτα. Ο Λάμα γέλασε ανοιχτόκαρδα. Ξέρω ακριβώς πως αισθάνεσαι, Λόμπσανγκ, με αληθινά δεν πρέπει να σε ανησυχεί τίποτα. Έρθες εδώ στη Γη, πρώτα για να μάθεις ορισμένα πράγματα κι υστέρτα, αφού θα τα έχεις μάθει, να φύγεις και να ταξιδέψεις πέρα από τα σύνορα της χώρας μας, στον απέραντο κόσμο, που θα σε διδάξει περισσότερο. Ο δρόμος σου δεν θα είναι εύκολος μα θα πετύχεις στο τέλος και δεν θέλω να χάνεις το θάρρος σου. Ο κάθε άνθρωπος, αδιάφορο ποιιά είναι η θέση του εδώ στη Γη, ήρθε εδώ για να διδαχτεί και έτσι, με τη γνώση, να εξελιχθεί πνευματικά, θα συμφωνήσεις μαζί μου, Λόμπσανγκ, πως όταν θέλει κανείς να εξελιχθεί σε ένα μοναστήρι, είναι υποχρεωμένος να διαβάσει και να πέρνα διάφορες εξετάσεις. Δεν θα εδειχνες καμιά εκτίμηση σε κάποιο αγόρι, που μόνο και μόνο χάρη στην υποστήριξη ανωτέρων μοναχών έφτανε σε ανώτερους βαθμούς από σένα. Όσο όμως υπάρχουν οι εξετάσεις, ξέρεις ότι όποιος προχωρεί στην ιεραρχία, το κάνει επειδή το αξίζει κι όχι επειδή ευνοείται από τον ένα η τον άλλο ισχυρό. Καταλάβαινα απόλυτα τις εξηγήσεις του, τις έβρισκα πολύ απλές και κατανοητές. Ερχόμαστε σε τούτον εδώ τον πλανήτη να διδαχτούμε ορισμένα πράγματα, κι αδιάφορο πόσο σκληρά η οδυνηρά είναι τα μαθήματα, είναι μαθήματα στα όποια γραφήκαμε πριν έρθουμε εδώ. Όταν αφήνουμε τον κόσμο αυτόν, αναπαυόμαστε για κάμποσο χρόνο στον άλλο κόσμο κι ύστερα, αν θέλουμε να εξελιχτούμε, συνεχίζουμε τις προσπάθειες. Μπορεί να ξαναγυρίσουμε στη Γη κάτω από διαφορετικές

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

συνθήκες η μπορεί να μετακινηθούμε σε ένα εντελώς διαφορετικό επίπεδο ύπαρξης. Συχνά όταν βρισκόμαστε στο σχολείο, νομίζουμε ότι δεν θα τελειώσει ποτέ η μέρα, πως δεν θα τελειώσει ποτέ η σκληρότητα του δάσκαλου. **214**

Η ζωή πάνω στη Γη είναι ακριβώς έτσι, αν όλα ήταν εύκολα, αν είχαμε οτιδήποτε θέλαμε, τότε δεν θα μαθαίναμε τίποτα, απλώς θ' αφηνόμαστε να μας παρασύρει το ρεύμα της ζωής. Είναι λυπηρό, μόνο όμως με κόπους και βάσανα μπορούμε να διδασκόμαστε. Τότε, αξιότιμε Λάμα, είπα, πως συμβαίνει κι ορισμένα από τα παιδιά αλλά και από τούς ίδιους τούς Λάμα έχουν τόσο εύκολη ζωή. Μου φαίνεται πως εγώ δεν κάνω τίποτα άλλο από το να υποφέρω, να ακούω άσχημες προφητείες και να δέρνομαι από ευέξαπτους δασκάλους, τη στιγμή που προσπαθώ όσο καλύτερα μπορώ να μάθω όσα διδάσκουν. Πρόσεξε Λόμπσανγκ πόσοι από αυτούς που εσύ νομίζεις ικανοποιημένους από τη ζωή είναι πραγματικά έτσι. Είσαι σίγουρος πως οι συνθήκες της ζωής τους είναι ιδανικές. Αν δεν ξέρεις τι ακριβώς σχεδίαζαν να κάνουν με τον ερχομό τους στη Γη, δεν είσαι σε θέση να τούς κρίνεις. Κάθε άτομο έρχεται στη Γη με ένα καθορισμένο σχέδιο, έχοντας σκοπό να μάθει ορισμένα πράγματα και φιλοδοξώντας, όταν αφήσει το γήινο αυτό σχολείο, να βρίσκεται σε ένα ορισμένο πνευματικά στάδιο. Η αποτυχία η επιτυχία του κρίνεται από το πόσο κοντά στο σχέδιό του βρίσκεται. Κι εσύ ο ίδιος λες ότι έκανες πραγματικά σκληρές προσπάθειες στην τάξη σήμερα. Είσαι όμως σίγουρος. Μήπως ήσουν κάπως ησυχασμένος, νομίζοντας ότι ξέρεις τα πάντα γύρω από εκείνο το μάθημα που είχατε. Μήπως, με την κάπως υπεροπτική σου στάση, έκανες το δάσκαλο να αισθάνεται άσχημα. Το βλέμμα του συνάντησε το δικό μου κάπως αυστηρό κι ένιωσα τα μάγουλα μου να κοκκινίζουν. Ναι, πραγματικά κάτι ήξερε. Ο οδηγός μου διέθετε δυστυχώς το ταλέντο να ανακαλύπτει τα ευαίσθητα σημεία μου. Ήταν αλήθεια, ένιωθα ησυχασμένος, σκεφτόμουν πως αυτή τη φορά ο δάσκαλος δεν θα μπορούσε να βρει κανένα λάθος στην απόδοσή μου. Ήταν φυσικά η δικιά μου ανώτερη συμπεριφορά που υπογράμμισε και τροφοδότησε την αγανάκτηση του δασκάλου. Ένευσα συμφωνώντας. Ναι, αξιότιμε Λάμα, μοιράζομαι κι εγώ το φταιξιμο των άλλων. Ο Λάμα με κοίταξε χαμογελώντας και κούνησε καταφατικά το κεφάλι του. Αργότερα, Λόμπσανγκ, όπως ξέρεις, θα φύγεις για το

Τσονγκινγκ της Κίνας, είτε ο Λάμα. 215

Συμφώνησα μουδιασμένος, μη θέλοντας ούτε να σκέπτομαι πως κάποτε θα ήμουν αναγκασμένος να φύγω. Συνέχισε. Πριν αφήσεις το Θιβέτ, θα ζητήσουμε από διάφορες σχολές και πανεπιστήμια πληροφορίες γύρω από τα μαθήματα που διδάσκουν. Αφού τις εξετάσουμε όλες θ' αποφασίσουμε ποιό είδος εκπαίδευσης θα σου είναι περισσότερο χρήσιμο σε αυτή τη ζωή. Παρόμοια, αν κάποιος άνθρωπος στον αστρικό κόσμο σκέπτεται να έρθει κάτω σε αυτή τη Γη, ζυγίζει καλά αυτά που θέλει να κάνει, αυτά που ζητά να μάθει κι εκείνα που θέλει να πετύχει τελικά. Ύστερα, όπως σου έχω πει, ανακαλύπτονται οι κατάλληλοι γονείς, όπως ακριβώς ανακαλύπτει κανείς το κατάλληλο σχολείο. Όσο πιό πολύ σκεφτόμουν αυτή την ιδέα του σχολείου, τόσο λιγότερο μου άρεσε. Αξιότιμε Λάμα. Είπα, γιατί υπάρχουν άνθρωποι που υποφέρουν από τόσες αρρώστιες κι ατυχίες, τι τούς διδάσκει αυτό. Ο Λάμα απάντησε. Πρέπει να θυμάσαι πως εκείνος που γεννιέται εδώ στη Γη, έχει πολλά να μάθει κι αυτά που πρέπει να διδαχτεί δεν είναι τόσο απλά όσο η ξυλογλυπτική η μία ξένη γλώσσα η η απαγγελία από τα ιερά βιβλία. Πρέπει να διδαχτεί πράγματα που θα του χρησιμεύουν στον αστρικό κόσμο, όπου θα κατοικήσει όταν αφήσει αυτή τη ζωή του. Όπως τόσες φορές σου είπα, αυτός είναι ο κόσμος της αυταπάτης, ένας κόσμος απόλυτα κατάλληλος για να μας κάνει να υποφέρουμε και υποφέροντας να μαθαίνουμε να καταλαβαίνουμε τα βάσανα και τις δυσκολίες των άλλων. Σκέφτηκα τα λόγια του και κατάλαβα πως είχαμε ξεκινήσει να μιλούμε για ένα πολύ μεγάλο θέμα. Ο οδηγός μου θα πρέπει να διάβασε τις σκέψεις μου γιατί είπε. Ναι, μα η νύχτα μας φτάνει και είναι καιρός να τελειώσουμε απόψε εδώ, γιατί υπάρχουν τόσα πολλά να συζητήσουμε. Πρέπει να επισκεφτώ απόψε την Ποτάλα και θα 'θελα να έρθεις μαζί μου. Θα περάσεις εκεί ολόκληρη την αποψινή νύχτα και την αυριανή μέρα. Αύριο θα συζητήσουμε ξανά το θέμα μας, μα τώρα μπορείς να πηγαίνεις, να ετοιμαστείς. Σηκώθηκε όρθιος κι άφησε το δωμάτιο. Δεν καθυστέρησα παρά λίγα δευτερόλεπτα κι αυτό επειδή ήμουν κάπως ζαλισμένος κι ύστερα έτρεξα να φορέσω ένα καθαρό χιτώνα και να βρω έναν ακόμα να πάρω μαζί μου. Πήραμε σε λίγο μαζί

με τον οδηγό μου το βουνίσιο μονοπάτι και σύντομα βαδίζαμε στο Μάνι Λάκανγκ. **216**

Είχαμε μόλις περάσει το πάρκο Κάλινγκ η δυτική πύλη, όταν ξαφνική δυνατή φωνή πίσω μου με έκανε να αναπηδήσω τρομαγμένος. Ω. Άγιο Λάμα της ιατρικής. Ακούστηκε να ουρλιάζει μία γυναικεία φωνή, από την άλλη πλευρά του δρόμου. Ο οδηγός μου κοίταξε ολόγυρα και ξεπέζεψε. Ξέροντας βέβαια τις ικανότητες μου τις σχετικές με την ιππασία μου έκανε νόημα να μείνω στη σέλα μου και τον υπάκουσα με ανακούφιση κι ευγνωμοσύνη ναι, κυρία, τι συμβαίνει. Ρώτησε ευγενικά ο οδηγός μου. Μία αναταραχή ακολούθησε τα λόγια του και την άλλη στιγμή μία γυναίκα ρίχτηκε στα πόδια του. Ω. Άγιο Λάμα της ιατρικής. Είπε λαχανιασμένα, ο άντρας μου δεν μπορεί να μου χαρίσει ένα κανονικό παιδί, αυτός ο αχάριστος γιος μιας παλιό κατσίκας. Μουδιασμένα ξαφνιασμένη από την ίδια της την αθυροστομία έτεινε προς τον Λάμα ένα μικρό δέμα. Ο οδηγός μου έσκυψε πάνω του και κοίταξε προσεκτικά. Κυρία. Είπε, γιατί ρίχνετε το φταίξιμο στον άντρα σας για το άρρωστο παιδί σας. Γιατί αυτός ο αχρείος δεν σταμάτησε ποτέ να τριγυρνά με τη μία και με την άλλη, το μόνο που σκέπτεται είναι οι γυναίκες κι από τότε που παντρευτήκαμε δεν μπόρεσε να μου χαρίσει ένα φυσιολογικό παιδί. Προς μεγάλη μου θλίψη άρχισε να κλαίει και φανταζόμουν τα δάκρυστά της να χτυπούν το χώμα σαν το χαλάζι που ερχόταν πότε-πότε από τα ψηλά βουνά. Ο Λάμα κοίταξε ολόγυρα, λες και τρυπούσε το σκοτάδι με το βλέμμα του. Μία φιγούρα ξέκοψε από τις σκοτεινότερες σκιές δίπλα στη δυτική πύλη κι ήρθε προς το μέρος μας. Ήταν ένας άντρας κουρελής και κακομοίρης. Ο οδηγός μου του έκανε νόημα να πλησιάσει κι εκείνος πήγε και γονάτισε μπροστά του. Ο Λάμα κοιτώντας και τους δύο είπε. Δεν κάνετε σωστά να κατηγορείτε ο ένας τον άλλο για μία άτυχη γέννηση, γιατί αυτό δεν είναι ένα θέμα αναμεταξύ σας, είναι κάτι που αφορά το κάρμα. Κοίταξε και πάλι το παιδί, τραβώντας στο πλάι τα σκεπάσματά του. Το βλέμμα του ήταν επίμονο και κατάλαβα πως κοιτούσε την αύρα του. Μετά από λίγο, ανασηκώθηκε και είπε. Κυρία. Το παιδί σου μπορεί να θεραπευτεί, έχουμε αρκετές ικανότητες για να το πετύχουμε αυτό. Γιατί δεν το έφερες κοντά μας νωρίτερα. **217**

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Η φτωχή γυναίκα έπεσε ξανά στα γόνατα, δίνοντας βιαστικά το μωρό της στον άντρα της, που το κράτησε λες και περίμενε από στιγμή σε στιγμή να εκραγεί. Η γυναίκα έσφιξε τα χέρια της και κοιτάζοντας τον οδηγό μου είπε. Άγιε Λάμα της ιατρικής, ποιός θα μας πρόσεχε εμάς, τούς μολυσμένους κατοίκους του Ραγκυάμπ. Δεν θα μπορούσαμε ποτέ να έρθουμε κοντά σας, αδιάφορο πόσο πολύ είχαμε την ανάγκη σας. Σκέφτηκα πως όλα αυτά ήταν γελοία, οι Ραγκυάμπ η νεκροπομποί, που ζούσαν στη νότιο ανατολική γωνιά της Λάσα ήταν το ίδιο απαραίτητοι στην κοινότητα όσο ο κάθε άλλος. Το ήξερα αυτό, γιατί ο οδηγός μου δεν έχανε ευκαιρία να μου τονίζει πως ο,τι κι αν έκανε κανείς ήταν και πάλι χρήσιμος στην κοινωνία, θυμάμαι κάποτε μάλιστα μου είχε πει γελώντας. Ακόμα κι οι ληστές, Λόμπσανγκ, είναι χρήσιμοι γιατί χωρίς αυτούς οι αστυνομικοί δεν θα είχαν τι να κάνουν. Μα αυτοί οι Ραγκυάμπ πολλοί τούς θεωρούσαν ακάθαρτους γιατί η κύρια ασχολία τους ήταν οι νεκροί. Αυτοί ήταν που έκοβαν τα νεκρά σώματα και τάζαν με τα κομμάτια τους τα όρνεα. Ήξερα κι ένιωθα όπως ο οδηγός μου ότι πρόσφεραν μεγάλη υπηρεσία γιατί το μεγαλύτερο μέρος του εδάφους της Λάσα ήταν τόσο βραχώδες, τόσο σκληρό που ήταν αδύνατο να σκαφτούν τάφοι. Μα κι αν ακόμα γινόταν κάτι τέτοιο, το παγωμένο ξηρό κλίμα του Θιβέτ θα διατηρούσε τα σώματα και θα τα εμπόδιζε να διαλυθούν. Κυρία. Είπε ο οδηγός μου, σε τρεις μέρες από σήμερα θα φέρετε το παιδί σας προσωπικά σε μένα και θα κάνουμε ο,τι μπορούμε για να το θεραπεύσουμε. Από τη σύντομη εξέταση πάντως που του έκανα τώρα, η θεραπεία του φάνηκε βέβαιη. Πήγε στη θήκη της σέλας του κι έβγαλε από εκεί ένα κομμάτι ύφασμα. Γρήγορα έγραψε ένα μήνυμα πάνω του και το έδωσε στη γυναίκα λέγοντας. Φέρε το μαζί σου στο Σακπόρι και οι υπηρέτες θα φροντίσουν να γίνεις δεκτή, θα μιλήσω στο φρουρό της πύλης για τον ερχομό σου και δεν θα έχεις κανένα πρόβλημα. Ηρέμησε το πνεύμα σου, κάτω από το βλέμμα των θεών είμαστε όλοι ίσοι, δεν έχεις τίποτα να φοβάσαι από εμάς. Στράφηκε και κοίταξε τον άντρα της. Θα πρέπει να μένεις πιστός στη γυναίκα σου. Και, γυρνώντας σ' εκείνη, πρόσθεσε. Κι εσύ δεν πρέπει να κακομεταχειρίζεσαι τον άντρα σου, ίσως αν του φερόσουν πιό τρυφερά

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

να μην έφαχνε να βρει παρηγοριά στις αγκαλιές των άλλων.**218**

Τώρα, πηγαίνετε στο σπίτι σας και σε τρεις μέρες από σήμερα ελάτε στο Σακπόρι να δείτε εμένα προσωπικά, θα σας βοηθήσω. Σάς το υπόσχομαι. Καβάλησε και πάλι τον πόνο του κι απομακρυνθήκαμε. Από πίσω μας έσβηναν σιγά σιγά οι ευχαριστίες κι οι έπαινοι των ανθρώπων του Ραγκυάμπ. Υποθέτω, Λόμπσανγκ, πως τουλάχιστον για απόψε δεν θα μαλώσουν. Σιγογέλασε κι έστριψε τ' άλογο του αριστερά, λίγο πριν φτάσουμε στο χωριό του Σο. Το επεισόδιο στο δρόμο μου έφερε μεγάλη έκπληξη, γιατί ήταν η πρώτη φορά που έβλεπα ένα ζευγάρι παντρεμένων. Άγιε Λάμα, είπα, δεν καταλαβαίνω γιατί αυτοί οι άνθρωποι αποφάσισαν να ενώσουν τις ζωές τους, αφού δεν αρέσει ο ένας στον άλλο. Γιατί να γίνει έτσι. Ο Λάμα μου απάντησε χαμογελώντας. Γιατί με αποκαλείς άγιε Λάμα. Νομίζεις πως είσαι χωρικός. Όσο για την ερώτησή σου, θα μιλήσουμε αύριο για όλα αυτά. Απόψε είμαστε πολύ απασχολημένου. Αύριο θα δοκιμάσουμε να ησυχάσουμε τη σύγχυση στο μυαλό σου. Ανεβήκαμε μαζί στο λόφο. Πάντα μου άρεσε να κοιτώ πέρα το χωριό Σο, πάντα αναρωτιόμουν τι θα συνέβαινε, αν εριχνα μία πέτρα σε μία δυό από τις σκεπές του θα έφτανε ως εκεί. Η θα έκανε τόσο θόρυβο που θα έβγαζε τούς ανθρώπους από τα σπίτια τους, νομίζοντας πως τούς κυνηγούν οι δαίμονες. Ποτέ βέβαια δεν είχα τολμήσει να το κάνω, γιατί φοβόμουν μη διαπεράσει τη σκεπή και χτυπήσει κάποιον μέσα. Πάντως δεν μου έλειπε ποτέ ο πειρασμός. Όταν φτάσαμε στην Ποτάλα, ανεβήκαμε τις ατελείωτες σκάλες και κάποτε φτάσαμε ψηλά στα διαμερίσματα μας, δωμάτια αρκετά ψηλότερα από εκείνα των κανονικών μοναχών και των αποθηκών. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ αποσύρθηκε στο δωμάτιο του κι εγώ στο δικό μου, ένα δωμάτιο που μου παραχωρήθηκε επειδή ήμουν μαθητής του. Πήγα προς το παράθυρο και, όπως ήταν η συνήθειά μου, έβλεπα έξω. Κάτω μακριά ένα νυχτοπούλι φώναζε το ταίρι του από το δάσος με τις ιτιές. Το φεγγάρι ήταν πια πολύ φωτεινό και μπορούσα να δω αυτό το πουλί μπορούσα να δω ακόμα και τα κυματάκια που αυλάκωσαν την επιφάνεια του νερού καθώς τα μακριά του πόδια ανακάτευαν τη λάσπη του βυθού.**219**

Από κάπου κοντά ήρθε σαν απάντηση η φωνή ενός άλλου πουλιού. Τουλάχιστον αυτό το ζευγάρι φαίνεται να ζει αρμονικά. Σκέφτηκα. Μα ήταν πια καιρός να κοιμηθώ, γιατί έπρεπε να παρακολουθήσω την λειτουργία τα μεσάνυχτα. Ήμουν όμως ήδη τόσο κουρασμένος, που σκεφτόμουν πως ίσως το πρωί να μπορούσα να κλέψω λίγο ακόμα ύπνο. Το απόγευμα της επομένης μέρας μπήκε στο δωμάτιο μου ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ. Εκείνη την ώρα μελετούσα κάποιο παλιό βιβλίο. Έλα μαζί μου, Λόμπσανγκ, είπε, μόλις τελείωσε μία συνομιλία μου με τον Εσώτατο εκείνο και τώρα είμαι στη διάθεση σου να συζητήσουμε τα προβλήματα που τόσο σε βασανίζουν. Γύρισε και μπήκε στο δικό του δωμάτιο. Κάθισα μπροστά του και έφερα στο μυαλό μου όλα όσα ήθελα να ρωτήσω. Κύριε. Είπα, γιατί τα παντρεμένα ζευγάρια φέρονται τόσο άστοργα μεταξύ τους. Κοίταξα την αύρα των δύο εκείνων Ραγκυάμπ χτες το βράδυ και μου φάνηκε πως αληθινά μισούσε ο ένας τον άλλο μα τότε γιατί παντρεύτηκαν. Ο Λάμα φάνηκε αρκετά θλιμμένος καθώς απάντησε. Οι άνθρωποι ξεχνούν, Λόμπσανγκ, πως έρχονται εδώ στη Γη για να πάρουν μαθήματα. Πριν ακόμα γεννηθεί κάποιος, ενώ ακόμα βρίσκεται στην άλλη πλευρά της ζωής, κανονίζεται τι είδος, τι τύπος συζύγου του ταιριάζει, θα πρέπει να καταλαβαίνεις πως υπάρχουν πολλοί που παντρεύονται ενώ βρίσκονται στη κορυφή του πάθους τους. Μα όταν αυτό το πάθος ξεφτίσει, τότε τα άλλο πρόσωπο χάνει τη γοητεία του καινούργιου και παράξενου και η οικειότητα θανατώνει τον έρωτα. Η οικειότητα θανατώνει τον έρωτα. Το σκεφτόμουν και το ξανασκεφτόμουν. Γιατί τότε παντρεύονταν οι άνθρωποι. Φανερά, παντρεύονταν για να επιβιώσει το ανθρώπινο γένος. Μα γιατί δεν μπορούσαν να τεκνοποιήσουν και οι άνθρωποι όπως τα ζώα. Έκανα αυτή την ερώτηση στον οδηγό μου κι εκείνος είπε. Λόμπσανγκ. Μου κάνει μεγάλη έκπληξη να με ρωτάς κάτι τέτοιο. Θα 'πρεπε να ξέρεις πως πολλά από τα όντα που ονομάζουμε ζώα, συχνά μένουν με ένα μόνο σύντροφο για όλη τους τη ζωή, ιδιαίτερα τα πιά αναπτυγμένα. Αν οι άνθρωποι τεκνοποιούσαν απλά και μόνο για να εξασφαλίσουν την επιβίωση της φυλής, όπως λες, τότε τα παιδιά τους θα γίνονταν άνθρωποι δίχως ψυχή, όπως τα ζώα που προέρχονται από τεχνητή γονιμοποίηση. **220**

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Τη στιγμή της γονιμοποίησης πρέπει να υπάρχει αγάπη ανάμεσα στους γονείς, τότε μόνο γεννιέται ο καλύτερος απόγονος, αλλιώς δεν έχουμε παρά ένα ψυχρό, τεχνητό προϊόν. Το ζήτημα αυτό των συζύγων αληθινά με προβληματίζε. Σκέφτηκα τούς δικούς μου γονείς, η μητέρα ήταν μία αυταρχική γυναίκα ενώ ο πατέρας αληθινά σκληρός με τα παιδιά του. Όσο κι αν προσπαθούσα, δεν μπορούσα να συγκεντρώσω και πολλή στοργή για αυτούς τούς ανθρώπους. Είπα στον οδηγό μου. Γιατί όμως να παντρεύονται οι άνθρωποι, ενώ τούς τυφλώνει ακόμα το πάθος τους. Γιατί να μη παντρεύονται ύστερα από κάποιο υπολογισμό. Λόμπσανγκ. Είπε ο οδηγός μου, έτσι γίνεται συχνά με τούς Κινέζους και Γιαπωνέζους, οι γάμοι τους συχνά είναι προσχεδιασμένοι και πρέπει να παραδεχτώ ότι καταλήγουν να είναι πολύ περισσότερο πετυχημένοι από τούς γάμους που γίνονται στο δυτικό κόσμο. Οι Κινέζοι μάλιστα παρομοιάζουν το γάμο με ένα καζάνι φαγητό. Δεν παντρεύονται από έρωτα γιατί, όπως λένε, θα είναι τότε ο γάμος τους ένα καζάνι που έβραζε και σιγά σιγά κρύνει. Παντρεύονται ψυχρά κι αφήνουν το καζάνι του παραμυθιού να ζεσταίνεται σιγά, ώσπου να βράσει. Με αυτό τον τρόπο, υποστηρίζουν, κρατά πολύ περισσότερο. Σταμάτησε και με κοίταξε να δει αν τον παρακολουθώ, αν τον καταλάβαινα. Για να τον βοηθήσω είπα. Μα ακόμα δεν καταλαβαίνω, κύριε, γιατί υπάρχουν τόσα δυστυχημένα ζευγάρια. Λόμπσανγκ, οι άνθρωποι έρχονται σε αυτή τη Γη όπως σε σχολείο, έρχονται να μάθουν πράγματα. Αν το μέσο αντρόγυνο ζούσε ευτυχισμένο και χωρίς προβλήματα, κανείς τους τότε δεν θα μάθαινε τίποτα, γιατί δεν θα υπήρχε τίποτα να μάθουν. Στη Γη όμως έρχονται για να ζήσουν μαζί και να συνεχίσουν να ζουν μαζί, μα για να το πετύχουν αυτό, πρέπει να μάθουν να δίνουν και να παίρνουν. Όλοι οι άνθρωποι έχουν ιδιαίτερα σημεία, διαφορετικές ιδιοσυγκρασίες κι αυτό τούς κάνει να συγκρούονται με το σύντροφο τους. Κι εκείνος με την ενοχλητική συνήθεια πρέπει να μάθει να την υποτάσσει ίσως και να της δώσει ένα τέλος οριστικό, ενώ ο άλλος σύντροφος, εκείνος που ενοχλείται, θα πρέπει να μάθει να είναι υπομονετικός κι ανεκτικός. **221**

Σχεδόν κάθε ζευγάρι θα μπορούσε να κάνει πετυχημένο το γάμο του, αν

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

μπορούσε να μάθει σωστά να παίρνει και να δίνει. Κύριε. Είπα, πως θα ήταν καλύτερο να ζουν μαζί οι δύο σύζυγοι. Όταν κάποιος από τους δύο, Λόμπσανγκ, έχει κάτι να υποδείξει η να παραπονεθεί στον άλλο, τότε θα πρέπει να περιμένει την κατάλληλη στιγμή κι ύστερα να το συζητήσει μαζί του με γαλήνη, ευγένεια και καλή διάθεση. Αν ένα ζευγάρι συζητούσε πάντα τα προβλήματά του, τότε θα ζούσε ένα ευτυχισμένο γάμο. Ακούγοντας τα λόγια του αναρωτήθηκα αν θα μπορούσαν ποτέ να κάνουν κάτι τέτοιο ο πατέρας και η μητέρα μου. Στα μάτια μου έδειχναν να είναι όπως το νερό με τη φωτιά, ο ένας ακριβώς το αντίθετο του άλλου. Ο οδηγός μου φάνηκε να ξέρει τι σκεφτόμουν γιατί είπε. Είναι απαραίτητο πάντα να υπάρχει κάποιο είδος ανταλλαγής, γιατί αν αυτοί οι άνθρωποι πρόκειται να μάθουν κάτι, οτιδήποτε, σε αυτή τη ζωή τους, είναι πρώτα απ' όλα απαραίτητο να μπορούν να μάθουν τι λάθος συμβαίνει μαζί τους. Μα πως συμβαίνει, ρώτησα, να ερωτεύεται και να νιώθει κανείς έλξη προς ένα πρόσωπο. Κι αν στην αρχή υπάρχει αυτή η αμοιβαία έλξη που ονομάζουν έρωτα, γιατί χάνεται τόσο γρήγορα το πάθος τους. Λόμπσανγκ, ξέρεις καλά πως αν κάποιος βλέπει την αύρα ενός άλλου, είναι ικανός τότε να τον καταλάβει βαθιά. Ο μέσος άνθρωπος όμως δεν έχει αυτή την ικανότητα. Τη θέση της παίρνει κάποιο αόριστο αίσθημα συμπάθειας η αντιπάθειας προς ορισμένα πρόσωπα. Ο λόγος αυτής της αντιπάθειας η συμπάθειας τις περισσότερες φορές μένει άγνωστος. Μα κύριε, είπα, πως μπορούν ξαφνικά να συμπαθούν έναν άνθρωπο κι ύστερα από λίγο, εξίσου ξαφνικά, να τον αντιπαθούν. Όταν οι άνθρωποι βρίσκονται σε μία ορισμένη κατάσταση, όταν νομίζουν ότι είναι ερωτευμένοι, οι δονήσεις τους αυξάνουν τη συχνότητα τους και τότε γίνεται εύκολο για έναν άντρα και μία γυναίκα σε αυτή την κατάσταση, να ταιριάξουν και να έρωτευτουν. Δυστυχώς όμως δεν κατορθώνουν να παραμείνουν σε εκείνο τον εξυψωμένο ρυθμό δονήσεων. Η γυναίκα γίνεται δύστροπη, φτάνει πολλές φορές να αρνείται κάθε δικαίωμα στον άντρα της. Τότε ο άντρας της γυρνά την προσοχή του σε άλλες γυναίκες κι αυτό σιγά σιγά τους χωρίζει **222**

Σιγά σιγά αλλάζουν οι αίθερικές τους δονήσεις και παύουν πια να είναι

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

ταιριαστές, καταλήγουν να γίνουν αντίθετες. Αληθινά ήταν πολύ σωστές οι εξηγήσεις του, καταλάβαινα ότι μπορούσαν πολλά να εξηγήσουν, μα ήταν καιρός να περάσω στην επίθεση. Κύριε. Θα 'θελα πολύ επίσης να μάθω γιατί υπάρχουν μωρά που δεν καταφέρνουν να ζήσουν πάνω από λίγες μέρες η μήνες. Τι ευκαιρίες έχουν αυτά τα παιδιά να μάθουν τίποτα. Η να ξεπληρώσουν το κάρμα τους. Μου φαίνεται αδύνατο να εξηγήσω τι συμβαίνει με αυτά. Ο Λάμα χαμογέλασε με την ορμή που είχα πάει. Όχι, Λόμπσανγκ, τίποτα δεν είναι ανεξήγητο. Έχεις σύγχυση στο μυαλό σου. Υποθέτεις πως ένας άνθρωπος ζει μία μόνο ζωή. Μα ας πάρουμε ένα παράδειγμα. Κοίταξε για λίγο από το παράθυρο. Ένιωσα πως σκεφτόταν τούς Ραγκυάμπ και το παιδί τους. Θέλω να φανταστείς πως συνοδεύεις κάποιον στις διάφορες ζωές του, είπε. Αυτός ο κάποιος σε μία του ζωή δεν τα πήγε καθόλου καλά και καθώς περνούν τα χρόνια, αποφασίζει να αυτοκτονήσει. Έτσι πεθαίνει πριν διανύσει τον προκαθορισμένο αριθμό χρόνων, ημερών και ωρών που έπρεπε να ζήσει. Παρόλο που, πριν έρθει εδώ στη Γη είχε αποφασιστεί να ζήσει ένα ορισμένο χρονικό διάστημα, εκείνος τερματίζει τη ζωή του δώδεκα, ας πούμε, μήνες πριν το κανονικό της τέλος, θα πρέπει, τότε, να έρθει πίσω στη Γη και να ζήσει το χρόνο που του έμενε. Μετά το θάνατο του λοιπόν παραμένει στον αστρικό κόσμο περιμένοντας τα εμφανιστεί η κατάλληλη ευκαιρία να επιστρέψει στη Γη. Ο άνθρωπος εκείνος που χρωστά δώδεκα μήνες, αυτός λοιπόν θα γεννηθεί πίσω στη Γη σαν κάποιο άρρωστο μωρό, και θα πεθάνει ενώ είναι ακόμα μωρό. Χάνοντας αυτό το μωρό και οι γονείς θα έχουν επίσης κερδίσει κάτι θα έχουν κερδίσει μία εμπειρία και θα έχουν ξεπληρώσει εκείνο που έπρεπε να πληρώσουν, θα συμφωνήσω βέβαια πως, όσο ο άνθρωπος βρίσκεται πάνω στη Γη οι σκέψεις του, οι αντιλήψεις του και οι αξίες του παραμορφώνονται. Αυτός, σου επαναλαμβάνω, είναι ο κόσμος της αυταπάτης, ο κόσμος των λανθασμένων αξιών, και μόνο όταν οι άνθρωποι γυρνούν στον ανώτερο κόσμο του Υπερνού, μπορούν να καταλάβουν πως τα σκληρά, άσκοπα μαθήματα και εμπειρίες που έζησαν στη Γη, δεν ήταν και τόσο άσκοπα όσο νόμιζαν όταν τα ζούσαν.223

Κοίταξα ολόγυρα και σκέφτηκα όλες τις προφητείες που είχαν γίνει για

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

μένα προφητείες που μιλούσαν για βασανιστήρια και περιπλανήσεις σε μακρινές και παράξενες χώρες. Είπα. Τότε λοιπόν εκείνος που κάνει μία προφητεία, δεν κάνει τίποτα άλλο από το να έρχεται σε επαφή με την πηγή των πληροφοριών. Αν οι συνθήκες της ζωής μας είναι καθορισμένες πριν έρθουμε στη Γη, τότε θα είναι δυνατό να αποκτήσουμε, κάτω από κατάλληλες συνθήκες, τη γνώση αυτών των πραγμάτων. Ναι έχεις απόλυτα δίκιο, είπε ο οδηγός μου, μα μη νομίζεις πως τα πάντα είναι αναπόφευκτα στη ζωή μας. Μόνο οι βασικές της κατευθύνσεις είναι. Βρισκόμαστε με ορισμένα προβλήματα, ορισμένες καταστάσεις και είμαστε ελεύθεροι μπροστά τους να κάνουμε ο,τι νομίζουμε καλύτερο. Ένας μπορεί να καταφέρει, ενώ κάποιος άλλος να αποτύχει. Άκουσε ένα παράδειγμα. Ας πούμε ότι λένε σε δύο ανθρώπους ότι πρέπει να πάνε από εδώ στο Κάλιμπονγκ της Ινδίας. Δεν είναι υποχρεωμένοι να ακολουθήσουν το ίδιο μονοπάτι, είναι όμως υποχρεωμένοι να φτάσουν, αν μπορούν, στο ίδιο μέρος. Ο ένας τους θα πάρει κάποιο δρόμο κι ο άλλος έναν άλλο. Ανάλογα με τον ποιό δρόμο θα διαλέξουν, θα είναι και οι εμπειρίες και περιπέτειες που θα συναντήσουν στο ταξίδι τους. Έτσι γίνεται και με τη ζωή. Ο προορισμός μας είναι γνωστός, μα το πως θα τον φτάσουμε είναι στο δικό μας χέρι. Την ώρα που μιλούσαμε, εμφανίστηκε ένας αγγελιοφόρος και οδηγός μου τον ακολούθησε στο διάδρομο έξω, αφήνοντας με στο δωμάτιο. Πήγα ξανά πίσω στο παράθυρο κι ακούμπησα τούς αγκώνες μου στην άκρη του. Σκέφτηκα όλα όσα είχα ακούσει και ξαφνικά πλημμύρισα με αγάπη γι' αυτόν τον μεγάλο άνθρωπο, τον Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ, τον οδηγό μου, που μου είχε δείξει περισσότερη αγάπη από όση μου είχαν ποτέ δείξει οι ίδιοι οι γονείς μου. Αδιάφορο τι δυσκολίες θα συναντούσα στη ζωή μου, αποφάσισα πάντα να ακολουθώ τα λόγια του, σαν να ήταν πάντα στο πλευρό μου. Μακριά κάτω μοναχοί μουσικοί έπαιζαν τη μουσική τους διάφοροι ήχοι άφηναν με ορμή τα όργανά τους. Τούς έβλεπα ανέκφραστος, η μουσική δεν σήμαινε τίποτα για μένα, δεν **224**

Μπορούσα να ακούσω τούς μουσικούς τόνους, μα έπρεπε να

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

παραδεχτώ πως αληθινά προσπαθούσαν σκληρά να κάνουν μουσική. Άφησα το παράθυρο και πήρα να διαβάσω κάποιο βιβλίο. Σύντομα κουράστηκα από την ανάγνωση, δεν μπορούσα να μείνω ήσυχος. Άρχισα να γυρίζω όλο και πιο γρήγορα τις σελίδες και κάποτε, με μία ξαφνική απόφαση, τις έβαλα πίσω ανάμεσα στα ξυλόγλυπτα καλύμματα και έδεσα τις ταινίες. Αυτό ήταν ένα βιβλίο που έπρεπε να διπλωθεί σε μετάξι. Με άπειρη προσοχή αφιερώθηκα σε αυτό το έργο και κάποτε τέλειωσα. Σηκώθηκα όρθιος και πήγα πίσω στο παράθυρο. Η νύχτα, ήταν κάπως νεκρή, μία απόλυτη νηνεμία επικρατούσε. Στράφηκα κι άφησα το δωμάτιο. Όλα ήταν ακίνητα, μα το κτίριο έμοιαζε ζωντανό. Εδώ στην Ποτάλα για αιώνες ολόκληρους πολυάριθμοι πνευματικοί άνθρωποι αφιερώνονταν στο ιερό τους έργο κι αυτό είχε δώσει στο κτίριο μία δικιά του ζωή. Πήγα βιαστικά ως την άκρη του διαδρόμου κι ανέβηκα μία σκάλα εκεί. Σύντομα έφτασα ψηλά στη σκεπή, δίπλα στους ιερούς τάφους. Όσο πιο σιγά μπορούσα πήγα προς το συνηθισμένο μου σημείο, ένα σημείο που ήταν καλά προφυλαγμένο από τους άνεμους που φυσούν άγριοι από τις κορυφές των βουνών πέρα. Εάπλωσα στηρίζοντας την πλάτη μου σε μία γερή εικόνα και στέλνοντας το βλέμμα μου να απλωθεί πέρα στην κοιλάδα. Όταν άρχισα να κουράζομαι, στράφηκα προς τα άστρα ψηλά. Για μία στιγμή νόμισα πως όλοι εκείνοι οι φωτεινοί κόσμοι περιστρέφονταν γύρω από την Ποτάλα κι ένιωσα σαν να πέφτω στο κενό μαζί τους. Κάπου σε αυτό το μαύρο κενό είδα να σχηματίζεται μία φωτεινή, τροχιά, που γινόταν όλο και λαμπρότερη. Κάποτε έσκασε αφήνοντας ένα έντονο φως κι ένα χείμαρρο από πυρωμένα αποκαΐδια. Ένας νέος κομήτης πέθανε. Σκέφτηκα. Από κάπου κοντά μου φάνηκε πως άκουσα το θόρυβο βημάτων. Σήκωσα προσεκτικά το κεφάλι μου και στο ασθενικό φως των άστρων κατάφερα να διακρίνω μία κουρασμένη φιγούρα να βηματίζει πάνω κάτω στην αντίθετη μεριά των ιερών τάφων. Κοίταξα με περισσότερη προσοχή. Η μορφή βάδιζε δίπλα στον τοίχο που έβλεπε προς την πόλη της Λάσα. Είδα, καθώς κοίταζε πέρα τον ορίζοντα, το προφίλ του. Ο πιο μοναχικός άνθρωπος σε ολόκληρο το Θιβέτ, σκέφτηκα. **225**

Ο άνθρωπος που έχει τις περισσότερες φροντίδες και ευθύνες από

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

οποιονδήποτε άλλο στην χώρα. Άκουσα ένα βαθύ αναστεναγμό κι αναρωτήθηκα αν κι αυτός είχε άσχημες προφητείες όπως εγώ. Προσέχοντας μη κάνω θόρυβο γύρισα κι απομακρύνθηκα. Δεν είχα καμιά διάθεση να διακόψω έστω και αθώα τις ιδιωτικές σκέψεις κάποιου άλλου. Σύντομα κατέβαινα την ίδια σκάλα κι έπαιρνα τον ίδιο σιωπηλό διάδρομο ζητώντας καταφύγιο στο δικό μου δωμάτιο. Πέρασαν τρεις μέρες από τότε. Το ζευγάρι από τα Ραγκυάμπ έφερε το παιδί τους να το εξετάσει ο Λάμα οδηγός μου. Ήμουν μπροστά όταν το εξέταζε. Έβγαλε κάθε ύφασμα που σκέπαζε το σώμα του παιδιού και κοίταξε προσεκτικά την αύρα του. Μετά από λίγο συγκέντρωσε την προσοχή του στη βάση του κρανίου του. Το μωρό ούτε έκλαιγε ούτε τινάζοταν, ο,τι κι αν του έκανε ο Λάμα. Φαίνεται πως καταλάβαινε ότι όλα αυτά γίνονταν για να θεραπευθεί. Όταν τέλειωσε την εξέταση, ο Λάμα ανασηκώθηκε και είπε. Εντάξει Λόμπσανγκ. Θα το θεραπεύσουμε. Φαίνεται καθαρά πως το πρόβλημα που έχει οφείλεται σε δύσκολη γέννα. Οι γονείς του παιδιού περίμεναν σε ένα δωμάτιο κοντά στην είσοδο. Εγώ, ακολουθώντας τον οδηγό μου σαν τη σκιά του, πήγα μαζί του να δω εκείνους τούς ανθρώπους. Μόλις μπήκαμε έπεσαν στα πόδια του Λάμα να τον προσκυνήσουν. Εκείνος, με γαλήνια φωνή, τούς είπε. Ο γιος σας μπορεί να γίνει καλά. Από την εξέταση που του κάναμε, φάνηκε καθαρά πως τη στιγμή της γέννησης του υπέφερε κάποιο μεγάλο σοκ. Αυτό, όμως, μπορεί να αντιμετωπιστεί. Δεν πρέπει να φοβάστε τίποτα. Η φωνή της μητέρας έτρεμε καθώς έλεγε. Άγιε Λάμα της ιατρικής, είναι έτσι όπως τα λέτε. Γέννησα το παιδί μου απότομα, ξαφνικά, ενώ ήμουν εντελώς μόνη μου. Τη στιγμή που γεννήθηκε χτύπησε το κεφάλι του στο πάτωμα. Ο οδηγός μου ένευσε με συμπάθεια και κατανόηση. Γυρίστε αύριο εδώ την ίδια ώρα και είμαι σίγουρος πως θα πάρετε πίσω θεραπευμένο το γιο σας. Καθώς βγαίναμε από το δωμάτιο, εκείνοι ήταν ακόμα γονατιστοί στο πάτωμα. Ο Λάμα μου ζήτησε να εξετάσω κι εγώ προσεκτικά το παιδί. Κοίτα Λόμπσανγκ, υπάρχει μεγάλη πίεση εδώ, εξηγούσε. **226**

Το κόκκαλο εδώ πιέζει την σπονδυλική στήλη παρατήρησε πως αλλάζει το σχήμα της αύρας σε αυτό το σημείο. Πήρε τα χέρια μου στα δικά του

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

και με έβαλε να ψηλαφίσω την άρρωστη περιοχή. Τώρα θα σπρώξω προς τα έξω το κόκκαλο που εμποδίζει. Πρόσεξε. Πιό γρήγορος κι από το βλέμμα μου ακόμα, πίεσε με τα δάχτυλα του ένα ορισμένο σημείο της περιοχής. Το μωρό δεν έκλαψε καθόλου όλα είχαν γίνει τόσο γρήγορα που δεν πρόλαβε να νιώσει τον πόνο. Τώρα πια όμως το κεφάλι δεν έγερνε προς τη μία μεριά, όπως πρώτα, μα στεκόταν ίσιο πάνω στην σπονδυλική στήλη, όπως πρέπει να είναι. Για αρκετή ώρα μετά ο οδηγός μου έκανε μασάζ στην πλάτη και τον σβέρκο του παιδιού, κατεβαίνοντας αργά και προσεκτικά προς την καρδιά, από το κεφάλι προς την καρδιά και ποτέ αντίστροφα. Την επομένη μέρα, την προκαθορισμένη ώρα επέστρεψαν οι γονείς και παραλίγο να τρελαθούν από την χαρά τους μπροστά στο θαύμα που αντίκρισαν πρέπει όμως να πληρώσετε γι' αυτό, τούς είπε χαμογελώντας, ο Λάμα Μινγκκυάρ Ντόνταπ σας έγινε ένα καλό. Πληρώστε λοιπόν με καλό ο ένας τον άλλο. Μη καυγαδίζετε, μη μισείτε ο ένας τον άλλο, γιατί τα παιδιά απορροφούν, μιμούνται τις στάσεις των γονιών τους. Το παιδί που μεγάλωσε από άστοργους γονείς, θα γίνει κι αυτό άστοργο. Το παιδί που μεγάλωσε από δυστυχημένους, δίχως αγάπη γονείς, θα γίνει κι εκείνο με τη σειρά του δυστυχημένο και χωρίς αγάπη. Πληρώστε μα με καλοσύνη κι αγάπη ο ένας τον άλλο. Σε μία βδομάδα από σήμερα θα έρθουμε να δούμε το παιδί σας. Χαμογελώντας ακόμα τσίμπησε το μάγουλο τού μωρού κι υστέρα στράφηκε και βγήκε από το δωμάτιο, με εμένα πάντα στο πλευρό του. Οι πολύ φτωχοί άνθρωποι, Λόμπσανγκ, είναι περήφανοι. Αναστατώνονται όταν δεν έχουν χρήματα για να ξεπληρώσουν μία υπηρεσία. Κάνε τους πάντα να νομίζουν πως με τον ένα η τον άλλο τρόπο ξεπληρώνουν το καλό που τούς γίνεται. Πρόσθεσε γελώντας. Τούς είπα πως πρέπει να πληρώσουν κι αυτό τούς ευχαρίστησε, γιατί νόμισαν πως με τα καλύτερα ρούχα τους μου έκαναν τέτοια εντύπωση που τούς πέρασα για ανθρώπους που είχαν χρήματα να πληρώσουν. Μα ο μόνος τρόπος που μπορούν αληθινά να πληρώσουν, είναι όπως τούς είπα, με το να δείχνουν καλοσύνη και αγάπη ο ένας στον άλλο.**227**

Δείξε σεβασμό στην αξιοπρέπεια των ανθρώπων, Λόμπσανγκ, και θα κάνουν ο,τι τούς ζητήσεις. Πίσω στο δωμάτιο μου πήρα στα χέρια μου το τηλεσκόπιο με το οποίο τόσο μου άρεσε να παίζω. Ανοίγοντας τούς

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

γυαλιστερούς χάλκινους σωλήνες του κοίταξα προς τη Λάσα. Γρήγορα διέκρινα δύο φιγούρες. Να περπατούν στους έρημους σχεδόν δρόμους. Η μία κρατούσε ένα μωρό, ενώ η άλλη έβαλε τα χέρια της στους ώμους της πρώτης κι έτσι, καθώς περπατούσαν, τη φίλησε. Άφησα σιωπηλά το τηλεσκόπιο και ξαναγύρισα στις μελέτες μου.**228**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

Πόσο διασκεδάζαμε. Μία παρέα από μας είμαστε στην αυλή παραπατώντας στα ξυλοπόδαρα μας, προσπαθώντας να πετάξουμε ο

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

ένας τον άλλο στο χρώμα εκείνος που θα κατόρθωνε, παρά τις επιθέσεις των άλλων, να μείνει ισορροπημένος στα ξυλοπόδαρα του πάνω, αυτός ήταν κι ο νικητής. Σύντομα βέβαια βρεθήκαμε και οι τέσσερις- σαν ένας σωρός, στο χρώμα της αυλής. Ένας πολύ χαρούμενος σωρός πάντως ο γέρο δάσκαλος Ράκς ήταν στις μαύρες του σήμερα. Είπε ένας γελώντας. Ναι, είπε ένας άλλος από το σωρό, θα πρέπει όμως να έκανε τούς άλλους δάσκαλους να πρασινίσουν από τη ζήλια τους, γιατί μας έκανε κι απαγγέλαμε χωρίς ανάσα όλα τα κείμενα. Κοιτάξαμε για μία στιγμή ο ένας τον άλλο και βάλουμε τα γέλια μαύρη διάθεση. Πράσινη ζήλια. Σύντομα αρχίζαμε ένα νέο παιχνίδι. Πόσα χρώματα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε για να περιγράψουμε τις ανθρώπινες καταστάσεις. Μαύρο για το πρόσωπο. Φώναξε ένας. Όχι, είπα, το είπαμε αυτό, είπαμε για την μαύρη διάθεση. Έτσι συνεχίσαμε και φτάσαμε σύντομα από τη μαύρη διάθεση σε έναν Ηγούμενο που μελετούσε στο καφέ του γραφείο και σε ένα δάσκαλο που ήταν πράσινος από τη ζήλια του. Κάποιος άλλος αναφέρθηκε σε μία κόκκινη γυναίκα που είχε κάποτε δει στην αγορά της Λάσα. Για μία στιγμή μείναμε σιωπηλοί. Κανείς δεν ήξερε τι θα μπορούσε να σημαίνει αυτό το χρώμα για μία γυναίκα. Εγώ ξέρω. Φώναξε ένα παιδί από δεξιά μου, μπορούμε να πούμε για κάποιον άντρα που είναι κίτρινος, εννοώντας πως είναι κίτρινος από τη δειλία του. Ίσως το κόκκινο να πηγαίνει για τις γυναίκες. Σκέφτηκα όλα αυτά που λέγαμε κι είπα πως αν τέτοιες παρομοιώσεις ήταν συχνές σε κάθε γλώσσα του κόσμου, τότε σίγουρα θα πρέπει να υπάρχει κάποια βάση γι' αυτό. **229**

Με αυτές τις σκέψεις ξεκίνησα να βρω τον Λάμα οδηγό μου. Αξιότιμε Λάμα. Μπήκα όλος έξαψη στο γραφείο του. Σήκωσε το βλέμμα του και με κοίταξε χωρίς να φανεί ότι ενοχλήθηκε καθόλου από τον κάπως

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

απρεπή τρόπο που έμπαινα στο δωμάτιό του. Αξιότιμε Λάμα γιατί χρησιμοποιούμε χρώματα για να περιγράψουμε τις διαθέσεις των ανθρώπων. Ακούμπησε στην άκρη το βιβλίο που μελετούσε και μου έκανε νεύμα να καθίσω. Υποθέτω πως θα εννοείς εκείνες τις πολύ κοινές εκφράσεις που μιλούν μία μία μαύρη διάθεση η για μία πράσινη ζήλια, είπε. Ναι, απάντησα με ακόμα μεγαλύτερη έξαψη, βλέποντας πως ήξερε ακριβώς αυτό που ερχόμουν να ρωτήσω, θα 'θελα πραγματικά να μάθω γιατί είναι τόσο σημαντικά όλα αυτά τα χρώματα. Κάτι θα πρέπει να κρύβεται πίσω τους. Με κοίταξε γελώντας κι απάντησε. Λοιπόν, Λόμπσανγκ, θα την έχεις τη διάλεξη που ζητάς. Μα βλέπω πως γυμναζόσουν αρκετά εκεί στην αυλή, για αυτό θα ήταν καλύτερο να πάρουμε λίγο τσάι πριν τη συζήτηση. Το τσάι, συνοδευόμενο από απλό τσάμπα, δεν άργησε να έρθει. Φάγαμε σιωπηλοί, μα το μυαλό μου δεν ξεκολλούσε από τα χρώματα και τις σημασίες που μπορεί να έχουν. Το λιτό γεύμα μας όμως δεν άργησε να τελειώσει. Ξέρεις λίγα πράγματα γύρω από τα μουσικά όργανα, Λόμπσανγκ, άρχισε να λέει ο οδηγός μου, ξέρεις, ας πούμε, ένα από τα πιο συνηθισμένα όργανα στο δυτικό κόσμο, το πιάνο, θυμάσαι, κάποτε κοιτούσαμε μαζί μία φωτογραφία του. Αποτελείται από ένα κλαβιέ με πλήκτρα, άλλα άσπρα κι άλλα μαύρα, που αντιστοιχούν το καθένα σε διαφορετικές νότες. Φαντάσου λοιπόν ένα τέτοιο κλαβιέ κάπου τέσσερα χιλιόμετρα μακρý κι ακόμα περισσότερο, αν θέλεις που να περιέχει όλες τις δονήσεις που μπορεί να υπάρχουν σε κάθε επίπεδο ύπαρξης. Με κοίταξε να δει αν τον παρακολουθούσα, γιατί ήξερε καλά πως η μουσική δεν ήταν ένα θέμα γνωστό μου. Βλέποντας όμως πως τον παρακολουθούσα συνέχισε. Αν είχες ένα κλαβιέ με κάθε δόνηση που υπήρχε, τότε όλη η έκταση των ανθρώπινων δονήσεων θα περιλαμβανόταν, ίσως, στα τρία μεσαία κλειδιά, θα καταλαβαίνεις βέβαια τουλάχιστον έτσι ελπίζω. **230**

Πως τα πάντα είναι δονήσεις. Ας πάρουμε τη δόνηση χαμηλότερης συχνότητας της γνωστής στον άνθρωπο. Αυτή είναι η δόνηση που χαρακτηρίζει ένα σκληρό υλικό. Το αγγίζεις κι εμποδίζει το δάχτυλο σου να το διαπεράσει, ενώ την ίδια στιγμή τα μόριά του δονούνται. Μπορείς

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

να προχωρήσεις ακόμα πιά πέρα στο φανταστικό αυτό κλαβιέ. Θα συναντήσεις τις δονήσεις που σου είναι γνωστές σαν ήχος. Κι αν μάλιστα προχωρήσεις ακόμα πιά πέρα, τα μάτια σου θα δεχτούν τη δόνηση που σου είναι γνωστή σαν φως. Σε αυτό το άκουσμα τινάχτηκα πως μπορούσε ποτέ το φως να είναι δόνηση. Κοιτούσα ένα πράγμα μα, πως το έβλεπα. Βλέπεις, Λόμπσανγκ, γιατί το αντικείμενο που κοιτάς, δημιουργεί δονήσεις τέτοιες που τις αντιλαμβάνεται το μάτι. Με άλλα λόγια, ένα ορατό αντικείμενο γεννά ένα κύμα που διεγείρει το οπτικό νεύρο στο μάτι, κάνοντας το να στείλει στον εγκέφαλο ένα ρεύμα, για να μετατραπεί εκεί με τη σειρά του στην εικόνα τού αρχικού αντικείμενου. Είναι όλα πολύ περίπλοκα και δεν θέλω να τα συζητήσουμε αυτά με λεπτομέρειες. Προσπαθώ απλά να σου δείξω πως τα πάντα είναι δονήσεις. Αν ανέβουμε ακόμα ψηλότερα, έχουμε τα τηλεπαθητικά κύματα και τα κύματα των ανθρώπων που ζουν στ' ανώτερα επίπεδα της ύπαρξης. Μα φυσικά, είπα πως σήμερα θα περιορίσουμε τη συζήτηση μας στις τρεις μυθικές νότες που μπορούν να γίνουν αντιληπτές από τον άνθρωπο σαν στέρεο αντικείμενο, σαν ήχος η σαν φως. Ένωσα πως έπρεπε να προσπαθήσω πολύ για να τα καταλάβω όλα αυτά, μα ποτέ δεν φοβόμουν τις νέες γνώσεις, ιδιαίτερα όταν τις δεχόμουν από τις ευγενικές μεθόδους τού οδηγού μου. Τότε μόνον ζητούσα να τις αποφύγω, όταν κάποιος τυραννικός δάσκαλος ξεσπούσε πάνω μου την οργή του με ένα εντελώς δυσάρεστο ραβδί. Ρωτάς για τα χρώματα, Λόμπσανγκ. Λοιπόν, ορισμένες δονήσεις αποτυπώνονται στην αύρα των ανθρώπων σαν χρώματα. Αν, για παράδειγμα, νιώθει κανείς εντελώς δυστυχισμένος, τότε ένα μέρος τού εαυτού του εκπέμπει δονήσεις τέτοιες, που εμφανίζονται ακριβώς σαν σκοτεινό μπλε, σαν μαύρο. Είναι μάλιστα τόσο έντονο μερικές φορές, που ακόμα κι άνθρωποι που δεν είναι διορατικοί, μπορούν να αντιληφθούν κάπως την απόχρωση του κι έτσι σ' **231**

Όλες τις γλώσσες οι άνθρωποι μιλούν για μία μαύρη η μπλε διάθεση όταν θέλουν να περιγράψουν μία δυσάρεστη, δυστυχισμένη διάθεση. Αρχίζα πλέον να καταλαβαίνω, με ακόμα δεν μπορούσα να δω πως θα μπορούσε κάποιος να είναι πράσινος από τη ζήλια του και το είπα. Εκείνος απάντησε. Λόμπσανγκ, θα έπρεπε πια να μπορείς να το

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

εξηγήσεις μόνος σου αυτό. Όταν κάποιος υποφέρει από την αρρώστια τη γνωστή σαν ζήλευα, οι δονήσεις του αλλάζουν κάπως και δίνει την εντύπωση του πράσινου στους άλλους. Δεν εννοώ πως το δέρμα του γίνεται πραγματικά πράσινο όπως πολύ καλά θα ξέρεις, μα πως δίνει την εντύπωση του πράσινου. Θα πρέπει επίσης να σου πω ότι αν γεννηθεί κάποιος κάτω από μία ορισμένη πλανητική επίδραση, τότε επηρεάζεται έντονα από τα χρώματα τα χαρακτηριστικά του πλανήτη του ναί. Είπα με ενθουσιασμό, ξέρω πως αν κάποιος γεννηθεί κάτω από τον Άρη αγαπά τα κόκκινα χρώματα. Ο οδηγός μου γέλασε με τον ενθουσιασμό μου και είπε. Ναι, αυτό συμβαίνει γιατί έτσι βρίζουν οι νόμοι της αρμονίας. Ορισμένοι άνθρωποι ανταποκρίνονται πίο πολύ σε ορισμένα χρώματα, γιατί τα χρώματα εκείνα ταιριάζουν με τις ίδιες τις δικές τους βασικές δονήσεις. Έτσι συμβαίνει ένας άνθρωπος επηρεασμένος από τον Άρη (για παράδειγμα) να προτιμά το κόκκινο χρώμα το κάνει επειδή έχει ήδη αρκετό κόκκινο χρώμα μέσα του. Καιγόμουν να κάνω μία ερώτηση καταλάβαινα όλα αυτά τα πράσινα και μπλε, καταλάβαινα ακόμα και γιατί θα πρέπει κανείς να χρησιμοποιεί ένα καφέ γραφείο γιατί όταν κανείς συγκεντρώνεται σε ένα θέμα, η αύρα του αποκτά καφέ αποχρώσεις. Μα δεν μπορούσα να καταλάβω πως μπορούσε μία γυναίκα να είναι κόκκινη. Αξιότιμε Λάμα. Άφησα τον εαυτό μου να πει, ανήμπορος να συγκρατήσω περισσότερο την περιέργειά μου, γιατί μπορεί κανείς να πει μία γυναίκα κόκκινη ο οδηγός μου έμεινε για μία στιγμή να με κοίτα σαν να ήταν έτοιμος να ξεσπάσει σε γέλια κι αναρωτήθηκα τι είχα πει το αστείο. Σε λίγο όμως άρχισε να μου μιλά ευγενικά κι αργά, έτσι ώστε ποτέ άλλοτε στο μέλλον να μην είμαι τόσο ασαφής στην ομιλία μου. Θέλω επίσης να σου πω, Λόμπσανγκ, πως ο κάθε άνθρωπος έχει μία προσωπική, βασική συχνότητα δονήσεων, αυτό σημαίνει **232**

Πως τα μόρια του κάθε ανθρώπου δονούνται με μία ορισμένη συχνότητα, ενώ τα εγκεφαλικά του κύματα μπορούν να καταταχθούν σε ιδιαίτερες κατηγορίες. Δεν υπάρχουν άνθρωποι με το ίδιο σε κάθε λεπτομέρεια κύμα, μπορεί να υπάρξουν όμως δύο με ορισμένες οκτάβες όμοιες τότε αυτοί οι άνθρωποι μπορεί να ταιριάζουν μεταξύ τους και

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

συνήθως τα πάνε πολύ καλά μαζί. Έφερα στο μυαλό μου μερικούς από τούς καλλιτέχνες μας, με τον τόσο ευέξαπτο χαρακτήρα. Αξιότιμε Λάμα, είναι αλήθεια πως μερικοί από τούς καλλιτέχνες δονούνται σε ρυθμούς πολύ πίο γρήγορους από των συνηθισμένων ανθρώπων. Ρώτησα. Μα βέβαια, Λόμπσανγκ, είπε ο οδηγός μου, αν κάποιος άνθρωπος πρόκειται να πάρει το δώρο που λέγεται έμπνευση, αν πρόκειται να γίνει άξιος καλλιτέχνης, τότε ο ρυθμός των δονήσεων του πρέπει να είναι πολύ υψηλότερος από το συνηθισμένο. Μερικές φορές αυτό τούς κάνει ευέξαπτους δύστροπους στη συναναστροφή. Ζώντας στο δικό του ανώτερο ρυθμό, τείνει να περιφρονεί εμάς τούς κατώτερους θνητούς. Πάντως όμως συχνά η δουλειά που παρουσιάζουν τέτοιοι καλλιτέχνες, είναι τέτοια που μας κάνει να δικαιολογήσουμε τις πολυάριθμες ιδιοτροπίες τους. Φαντάστηκα το μεγάλο αυτό κλαβιέ να εκτείνεται για πολλά χιλιόμετρα και μου φάνηκε πολύ παράξενο από όλες τις μυριάδες των εμπειριών ο άνθρωπος να περιορίζεται σε τρεις μόνο νότες. Όταν είπα την απορία μου στον οδηγό μου μου είπε. Το ανθρώπινο ον, Λόμπσανγκ, βρίσκει μεγάλη ευχαρίστηση στο να σκέφτεται πως είναι το μοναδικό σημαντικό πράγμα της δημιουργίας. Στην πραγματικότητα βέβαια υπάρχουν πολλές άλλες μορφές ζωής εκτός από αυτόν. Σε μακρινούς πλανήτες έχουν αναπτυχθεί μορφές ζωής εντελώς ξένες προς την ανθρώπινη και τέτοιες μάλιστα που ο μέσος άνθρωπος θα ήταν ανίκανος να κατανοήσει. Στο μυθικό μας κλαβιέ οι κάτοικοι ενός πλανήτη τοποθετημένου στις εσχατιές αυτού του σύμπαντος θα ήταν αντιπρόσωποι ενός άλλου τμήματος του κλαβιέ. Οι κάτοικοι μάλιστα των αστρικών επιπέδων της ύπαρξης θα ήταν πολύ πίο ψηλότερα στην έκταση του κλαβιέ, γιατί ένα φάντασμα που μπορεί και περνά ανεμπόδιτο μέσα από τον πίο στέρεο τοίχο έχει μία τόσο λεπτή φύση, οι δονήσεις του είναι τόσο ψηλές και τα μόριά του τόσο αραιά, που πρέπει να το τοποθετήσουμε σε μία ψηλή θέση στο κλαβιέ μας. **233**

Γέλασε με την απορημένη μου έκφραση κι εξήγησε. Λοιπόν, όπως βλέπεις, ένα φάντασμα μπορεί να περάσει από ένα πέτρινο τοίχο, γιατί και η ίδια η πέτρα αποτελείται από μόρια δονούμενα. Ανάμεσα σε αυτά τα μόρια υπάρχουν κενά διαστήματα κι αν κάποιο πλάσμα έχει μόρια τόσο μικρά που να μπορούν να ταιριάζουν ανάμεσα στα. Κενά, τότε

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

είναι και ικανό να περάσει ανάμεσα τους χωρίς να συναντήσει καμιά απολύτως δυσκολία. Φυσικά, τα πλάσματα του αστρικού επιπέδου δονούνται σε ταχύτατους ρυθμούς και η φύση τους είναι υπέρλεπτη, δηλαδή δεν είναι καθόλου στερεά κι αυτό πάλι σημαίνει πως έχουν ελάχιστα μόρια. Οι περισσότεροι άνθρωποι φαντάζονται πως το διάστημα πέρα από τη Γη είναι κενό. Δεν είναι όμως έτσι, σε όλη την έκτασή του υπάρχουν μόρια ύλης. Είναι κυρίως μόρια υδρογόνου αραιά διεσπαρμένα, πάντως όμως υπάρχουν και μπορεί να διαπιστωθεί πειραματικά η παρουσία τους, ακριβώς όπως μπορεί να διαπιστωθεί η παρουσία κάποιου φαντάσματος στη Γη. Τα γκονγκ του ναού ήχησαν, καλώντας μας για μία ακόμα φορά στη λειτουργία. Θα μιλήσουμε ξανά γι αυτά αύριο, Λόμπσανγκ, θέλω να σου ξεκαθαρίσω απόλυτα αυτά τα ζητήματα, είπε ο οδηγός μου καθώς τον αποχωρίστηκα στην είσοδο του ναού. Το τέλος της λειτουργίας σήμαινε και την αρχή μιας κούρσας ενός αγώνα δρόμου προς την αίθουσα συσσιτίου. Είμαστε όλοι αρκετά πεινασμένοι γιατί είχαν τελειώσει οι προμήθειες που είχαμε πάνω μας. Σήμερα ήταν η μέρα που θα μας έδιναν νέα προμήθεια από φρεσκοαλεσμένο και ψημένο κριθάρι. Στο Θιβέτ ο κάθε μοναχός έχει πάντα μαζί του ένα μικρό πέτσινο σακουλάκι με αλεσμένο και ψημένο κριθάρι, το οποίο με την προσθήκη βουτυρωμένου τσαγιού γίνεται το τσάμπα, η κύρια τροφή μας. Έτσι λοιπόν τρέξαμε όλοι, γεμίσαμε τα σακούλια, μας κι από εκεί τρέξαμε στην αίθουσα του συσσιτίου, όπου μπορούσαμε, με το τσάι που μας δινόταν, να φτιάξουμε το δείπνο μας. Το φαί ήταν φριχτό. Αναρωτιόμουν αν είχε πάθει τίποτα το στομάχι μου, αν είχε κάτι που να δικαιολογεί την απαίσια, γλοιώδη και καυτή γεύση που ένιωθα. Αληθινά δεν ήξερα πως κατάφερα και το κατάπινα. Φτου. Μουρμούρισε το αγόρι δίπλα μου. **234**

Τούτο το υλικό το έχουν κάψει μέχρι τον τελευταίο κόκκο, κανείς μας δεν θα μπορέσει να το πάει κάτω. Μου φαίνεται πως δεν έχει μείνει τίποτα άκαφτο σε αυτό το φαί. Είπα. Προσπάθησα λίγο ακόμα, στρίβοντας με αγωνία τα μούτρα μου, μη ξέροντας ακόμα αν θα τα καταφέρω να το κατεβάσω ως το στομάχι μου. Στο Θιβέτ ήταν μεγάλη προσβολή να πετάς το φαγητό σου. Κοίταξα γύρω μου κι είδα πως και

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

οι άλλοι κοιτούσαν γύρω τους. Το τσάμπα ήταν φρικτό, δεν υπήρχε καμιά αμφιβολία πια γι' αυτό. Παντού έβλεπα τις γαβάθες αφημένες στα τραπέζια κι αυτό ήταν ένα πολύ σπάνιο θέαμα στην κοινότητα μας, όπου όλοι βρισκόμαστε σχεδόν μόνιμα στο κατώφλι του υποσιτισμού. Κατάπια αποφασιστικά και βιαστικά το τσάμπα που κρατούσα στο στόμα μου, μα κάτι παράξενο με χτύπησε με απροσδόκητη δύναμη στο στομάχι, κάτι που με έκανε να πάω προς την πόρτα κρατώντας το στόμα μου με τα χέρια. Ωραία νεαρέ μου. Ακούστηκε να λέει μία παράξενα τονισμένη φωνή. Δίπλα μου, την ώρα που γύριζα πίσω στην πόρτα, έχοντας βίαια βγάλει από το στομάχι μου το κάπως ακατάλληλο φαγητό. Γύρισα και είδα τον Κένζι Τεκούτσι, τον Γιαπωνέζο μοναχό που είχε πάει παντού, που είχε δει τα πάντα, που είχε κάνει τα πάντα και που τώρα πλήρωνε την αμφίβολη γνώση του με περιοδικά ξεσπάσματα διανοητικής αστάθειας. Με κοίταξε με συμπάθεια. Φριχτό υλικό, έ. Παρατήρησε συμπαθητικά, είχα την ίδια δυσκολία με σένα και φαντάζομαι πως είμαστε για τον ίδιο λόγο έξω. Θα πρέπει να το φροντίσουμε, θα μείνω για λίγο έξω ελπίζοντας να με απαλλάξει από το μίasma του κακού φαγητού ο φρέσκος αέρας. Κύριε. Είπα αποφασιστικά, στη ζωή σας είδατε τόσα και τόσα μέρη. Μπορείτε να μου πείτε γιατί εδώ στο Θιβέτ τρεφόμαστε τόσο μονότονα. Έχω πια βαρεθεί το τσάμπα με τσάι και τσάι με τσάμπα. Μερικές φορές κάνω τρομερή προσπάθεια να κατεβάσω το υλικό στο στομάχι μου. Ο Γιαπωνέζος μοναχός με κοίταξε με πολλή κατανόηση κι ακόμα περισσότερη συμπάθεια. Να. Ωστε ρωτάς εμένα επειδή, όπως είναι και η αλήθεια, έχω γευτεί τόσα διαφορετικά είδη φαγητών. Σε όλη τη ζωή μου ταξίδευα. Δοκίμασα τις τροφές στην Αγγλία, στη γερμανία, στη Ρωσία και σε πολλά άλλα μέρη. **235**

Παρά το μοναχικό μου σχήμα έζησα καλά η τουλάχιστον έτσι νόμιζα τότε, μα τώρα η εγκατάλειψη του σκοπού μου σαν μοναχού μου φέρνει μεγάλη θλίψη. Με κοιτούσε σαν άψυχος, μα ξάφνου η ζωή αναπήδησε μέσα του. Α. Ναι. Ρωτάς γιατί να έχουμε τόσο μονότονο διαιτολόγιο. Θα σου πω. Όσο πιο απλό και, μέσα στα λογικά όρια, πιο μονότονο είναι το φαγητό που παίρνει κανείς, τόσο καλύτερα είναι για την ανάπτυξη

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

των ψυχικών λειτουργιών. Ήμουν ένας μεγάλος μελετητής του απόκρυφου, είχα μεγάλες διορατικές δυνάμεις μα εκεί στις διάφορες χώρες γέμιζα το στομάχι μου με όλα τα είδη απίθανων φαγητών κι ακόμα πιά απίθανων ποτών. Έχασα έτσι όλες τις μεταφυσικές μου δυνάμεις κι υποχρεώθηκα τώρα να έρθω στο Σακπόρι ώστε να βρω ιατρική παρακολούθηση κι έναν τόπο να ξεκουράσω το πονεμένο σώμα μου, όταν αφήνω τούτη τη Γη. Όταν γίνει κι αυτό, σε μερικούς μόνο μήνες από τώρα, οι νεκροπομποί θ' αποτελειώσουν τη δουλειά που ξεκίνησε η κατάχρηση της τροφής και των ποτών. Έμεινε πάλι να με κοιτά κι ύστερα πήδηξε έτσι παράξενα, όπως το συνήθιζε. Ω, ναι, αγόρι μου άκου τη συμβουλή μου, φρόντιζε πάντα να τρέφεσαι με απλές τροφές και δεν θα χάσεις ποτέ τις δυνάμεις σου. Αν δεν ζήσεις έτσι, αν φουσκώσεις το στομάχι σου σαν αδηφάγο ζώο, θα τα χάσεις όλα και ποιό θα είναι το κέρδος σου. Λοιπόν, αγόρι μου, θα κερδίσεις δυσπεψία, έλκη και ευέξαπτο χαρακτήρα. Ω χό. Πηγαίνω, νομίζω πως μου έρχεται ξανά. Ο Κένζι Τεκούτσι σηκώθηκε τρέμοντας όρθιος και τράβηξε παραπατώντας προς τούς κοιτώνες των Λάμα. Τον κοίταζα καθώς απομακρυνόταν και κούνησα με λύπη το κεφάλι μου. Ήθελα τόσο πολύ να μιλήσω περισσότερο μαζί του. Τι είδη τροφών υπήρχαν στον κόσμο. Πως ήταν η γεύση τους. Μα δεν έμεινα πολύ στις ονειροπολήσεις μου γιατί να βασανίζομαι τη στιγμή που το μόνο που είχα μπροστά μου ήταν μία άμορφη μάζα καμένου, καρβουνιασμένου τσάμπα. Κουνώντας το κεφάλι μπήκα ξανά στην αίθουσα του συσσιτίου αργότερα εκείνο το βράδυ μιλούσα με τον οδηγό μου. Αξιότιμε Λάμα, γιατί τόσοι άνθρωποι αγοράζουν ωροσκόπια από τούς γυρολόγους κάτω στον δρόμο. Ο Λάμα χαμογελούσε θλιμμένα καθώς μου απάντησε. Όπως θα ξέρεις, κανένα ωροσκόπιο δεν έχει αξία, αν δεν είναι ιδιαίτερα προετοιμασμένο για το πρόσωπο πού ενδιαφέρεται. **236**

Κανένα ωροσκόπιο δεν πρέπει να φτιάχνεται για μαζική κατανάλωση. Τα ωροσκόπια που πουλούν κάτω στον δρόμο οι γυρολόγοι, είναι απλά μέσα για να παίρνουν χρήματα από τούς εύπιστους. Φυσικά, Λόμπσανγκ, οι πιστοί που αγοράζουν αυτά τα ωροσκόπια γυρίζουν πίσω στον τόπο τους και δείχνουν ένα ενθύμιο από την Ποτάλα. Νιώθουν ικανοποιημένοι, το ίδιο όπως και ο γυρολόγος, δεν υπάρχει λοιπόν πρόβλημα. Όλοι είναι ευχαριστημένοι. Νομίζετε πως είναι σωστό

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

να ζητούν οι άνθρωποι να μάθουν το προσωπικό τους ωροσκόπιο. Ρώτησα. Όχι, Λόμπσανγκ, όχι. Το δέχομαι μόνο σε ορισμένες περιπτώσεις σαν τη δική σου. Πολύ συχνά τα ωροσκόπια χρησιμοποιούνται για να απαλλάξουν κάποιον από την ευθύνη του να αναλαμβάνει μόνος του κάποιον ορισμένο δρόμο στη ζωή. Δεν δέχομαι καθόλου να χρησιμοποιείται έτσι άσκοπα η αστρολογία η τα ωροσκόπια. Όπως ξέρεις, ο μέσος άνθρωπος είναι σαν τούς προσκυνητές που τριγυρνούν στους δρόμους της Λάσα. Δεν μπορούν να δουν το δρόμο μπροστά τους εξαιτίας των στροφών και των δέντρων και των σπιτιών. Πρέπει να είναι προετοιμασμένοι πριν έρθουν. Εμείς από εδώ μπορούμε να κοιτούμε όλο το μήκος του δρόμου, μπορούμε να βλέπουμε κάθε εμπόδιο από την ψηλή μας θέση. Ο προσκυνητής, λοιπόν, μοιάζει με τον άνθρωπο χωρίς ωροσκόπιο. Εμείς, από τη θέση μας, είμαστε σαν εκείνους που διαθέτουν ωροσκόπια, γιατί μπορούμε και διακρίνουμε τα εμπόδια και τις δυσκολίες. Αυτό μας επιτρέπει και να τις ξεπερνούμε, όταν έρχονται. Ένα άλλο πράγμα δεν καταλαβαίνω, αξιότιμε Λάμα. Μπορείτε να μου πείτε πως συμβαίνει να ξέρουμε πράγματα σε αυτή τη ζωή, που τα ξέραμε σε μία άλλη από τις περασμένες μας ζωές. Τον κοιτούσα με κάποιο φόβο, γιατί πάντα φοβόμουν πως ρωτούσα περισσότερα από όσα έπρεπε. Εκείνος όμως δεν φάνηκε καθόλου ενοχλημένος. Μου είπε. Πριν έρθουμε σε αυτή τη Γη, Λόμπσανγκ, ορίσαμε με ακρίβεια τι ζητούμε να πετύχουμε. Η γνώση αυτή αποθηκεύτηκε στο ασυνείδητο μας κι αν μπορούσαμε να έρθουμε σε επαφή μαζί του όπως μπορούν να κάνουν μερικοί από μας. Τότε θα μαθαίναμε ακριβώς τι σχέδια κάναμε. Φυσικά, με το να ξέρουμε κάτι τέτοιο δεν θα είχε πια νόημα να πολεμούμε να βελτιωθούμε, γιατί θα ξέραμε πως βαδίζουμε σε ένα προκαθορισμένο μονοπάτι. **237**

Μερικές φορές συμβαίνει να έρχεται κανείς σε επαφή με τον Υπερνόου του. Αυτός είναι ικανός να ανασύρει γνώσεις από το ασυνείδητο και να τις μεταδίδει πίσω στο γήινο σώμα, έτσι ώστε όταν το αστρικό σώμα γυρνά πίσω στο φυσικό, βρίσκει στο μυαλό, του τη γνώση ορισμένων πραγμάτων που συνέβηκαν σε κάποια περασμένη ζωή. Αυτό ίσως συμβεί σαν προειδοποίηση για να αποφύγει να κάνει κανείς κάποιο ιδιαίτερο λάθος που δείχνει, από ζωή σε ζωή, την τάση να το επαναλαμβάνει. Μερικές φορές για να σου φέρω ένα παράδειγμα μπορεί

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

να νιώθει κάποιος έντονη την επιθυμία να αυτοκτονήσει. Αν αυτό ήταν ένα λάθος που το επανέλαβε και σε πολλές άλλες ζωές του, τότε ίσως τώρα να έχει αναπτύξει η διατηρήσει μία ανάμνηση αυτοκαταστροφής, με την ελπίδα να εμποδίσει αυτή το σώμα από το να αυτοκαταστραφεί. Με όλα αυτά ιστό μυαλό μου πήγα προς το παράθυρο και κοίταξα έξω. Ακριβώς από κάτω απλωνόταν το ζωηρό πράσινο της περιοχής του ποταμού και το πράσινο του δάσους με τις ιτιές. Ο Λάμα διέκοψε το ρεμβασμό μου. Έτσι όπως κοιτάς από το παράθυρο, Λόμπσανγκ, σκέφτηκες ποτέ ότι το κάνεις τόσο συχνά, επειδή το πράσινο χρώμα σκορπά μία γαλήνη μέσα σου. Σκέφτηκα τα λόγια του και είδα πως σαν από ένστικτο πάντα μετά από μία εντατική και κουραστική μελέτη ζητούσα να δω πράσινο. Το πράσινο, Λόμπσανγκ, είναι το πιο ξεκούραστο χρώμα για τα μάτια. Όταν πας στον δυτικό κόσμο, θα δεις πως σε πολλά θέατρα υπάρχει ένα ιδιαίτερο δωμάτιο με πράσινους τοίχους όπου μπορούν να ξεκουράζονται τα κουρασμένα από τα εκτυφλωτικά φώτα μάτια τους οι ηθοποιοί. Άνοιξα διάπλατα τα μάτια μου με αυτά του τα λόγια κι αποφάσισα να μελετώ αδιάκοπα, σε κάθε ευκαιρία το θέμα αυτό των χρωμάτων. Ο οδηγός μου είπε. Πρέπει να σε αφήσω τώρα, Λόμπσανγκ, μα θα συνεχίζουμε μαζί αύριο πάλι. Σηκώθηκε όρθιος, με χτύπησε φιλικά στον ώμο και βγήκε από το δωμάτιο. Έμεινα για λίγη ώρα να κοιτώ από το παράθυρο το τόσο ξεκούραστο πράσινο της κοιλάδας. **238**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ

Στάθηκα λίγο παράμερα στο μονοπάτι, με το βλέμμα καρφωμένο πέρα στη βουνοπλαγιά. Η καρδιά μου τρεμόπαιζε στο στήθος μου και τα μάτια μου έκαιγαν από τα δάκρυα που δεν τολμούσα να αφήσω.

Τ. Λομπσανγκ Ράμπτα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

Μετέφεραν τον γέροντα ως κάτω. Ο Γιαπωνέζος μοναχός Κένζι Τεκούτσι είχε γυρίσει στους προγόνους του. Τώρα οι νεκροπομποί μετέφεραν το φτωχό, βασανισμένο του σώμα μακριά μας. Άραγε να περιπλανιόταν ακόμα και τώρα το πνεύμα του σε ένα δρόμο στολισμένο από άνθη αγριοτριανταφυλλιάς. Η μήπως μελετούσε τα λάθη της ζωής του, σχεδιάζοντας ένα νέο ερχομό. Έριξα μία τελευταία ματιά, πριν χαθούν οι άντρες της πομπής σε κάποιο στρίψιμο του δρόμου. Κοίταξα τον απαθή σωρό που κάποτε ήταν ένας άνθρωπος. Μία σκιά μπήκε μπρος στο πρόσωπο του ήλιου και για μία στιγμή νόμισα πως είδα ένα πρόσωπο ανάμεσα στα σύννεφα. Ήταν αλήθεια, αναρωτιόμουν, πως υπήρχαν φύλακες του κόσμου. Υπήρχαν μεγάλα πνεύματα που φρόντιζαν να υποφέρει ο άνθρωπος στη Γη για να διδάσκεται. Μα θα πρέπει να είναι σαν τούς δασκάλους μας, σκέφτηκα. Ίσως ο Κένζι Τεκούτσι να τούς συναντούσε. Ίσως να του έλεγαν ότι ήταν καλά κι αρκετά όσα είχε μάθει. Ήθελα να είναι έτσι, γιατί ήταν ένας καλός γέροντας, που είδε κι υπέφερε πολλά στη ζωή του. Η θα έπρεπε να ενσαρκωθεί και πάλι, για να μάθει περισσότερα. Πότε θα ερχόταν πίσω. Τώρα η ίσως έπειτα από εξακόσια τόσα χρόνια. Όλα αυτά σκεφτόμουν μόλις είχα αφήσει τη λειτουργία της καθοδήγησης των νεκρών, θυμήθηκα τα λυχνάρια που τρεμόπαιζαν όπως οι φλόγες μιας ασθενικής ζωής. **239**

Ήρθε στο μυαλό μου το άρωμα από τα σύννεφα του λιβανιού, τα σύννεφα που έμοιαζαν ζωντανά και με είχαν κάνει να πιστέψω πως ο Κένζι είχε ξαναγυρίσει κοντά μας. Μα τώρα ίσως να κοιτούσε το αρχείο Ακάσικ, τον αλάνθαστο φορέα όλων όσων έγιναν ποτέ στον κόσμο. Ίσως έτσι αν μπορούσε να δει τι είχε κάνει λάθος και να το θυμόταν στη νέα του ζωή. Ο γέροντας εκείνος με είχε διδάξει πολλά. Με κάποιο παράξενο τρόπο έδειχνε πως με συμπαθούσε, μου φερόταν σαν ίσος προς ίσο. Τώρα πια δεν βρισκόταν σε αυτή τη Γη. Κλότσησα μία πέτρα και βούτηξα τα σανδάλια μου στη σκόνη του δρόμου. Άραγε να είχε

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Τα Μυστηρια των Λαμα 1963

μητέρα. Δεν μπορούσα να τον φανταστώ νέο, πάντως, με οικογένεια. Θα πρέπει να ήταν πολύ μόνος, έτσι όπως ζούσε ανάμεσα σε ξένους, τόσο μακριά από την πατρίδα του. Τόσο μακριά από τούς ζεστούς ανέμους και τα ιερά βουνά. Συχνά μου μιλούσε για την Ιαπωνία και τότε η φωνή του βράχνιασε και τα μάτια του γίνονταν παράξενα. Μία μέρα τον είχα ακούσει έκπληκτος να λέει πως οι άνθρωποι σκάλιζαν πολύ τα απόκρυφα θέματα, την ώρα που θα ήταν καλύτερο να κάνουν υπομονή και να περιμένουν, αντί να προσπαθούν να ανακαλύψουν κάποιο διδάσκαλο. Ο διδάσκαλος πάντα έρχεται, όταν ο μαθητής είναι έτοιμος, αγόρι. Μου έλεγε, μα όταν ο διδάσκαλος βρεθεί, κάνε ακριβώς ο,τι σου λέει, γιατί τότε μόνο είσαι έτοιμος. Η μέρα γινόταν όλο και σκοτεινότερη. Πάνω από το κεφάλι μας μαζεύονταν σύννεφα, ενώ ο άνεμος άρχιζε πάλι να σηκώνει μικρές πέτρες. Κάτω μακριά, στην πεδιάδα, μία μικρή ομάδα αντρών έκανε την εμφάνιση της στη βάση του βουνού. Μαλακά τοποθέτησαν τον ακίνητο σωρό που μετέφεραν στη ράχη ενός πόνυ, καβάλησαν τα δικά τους και ξεκίνησαν. Τούς ακολούθησα με το βλέμμα μου ως πέρα την άκρη της κοιλάδας, ώσπου εξαφανίστηκαν. Αργά στράφηκα προς το μοναστήρι και πήρα το μονοπάτι που έβγαζε στην πύλη του.**240**